

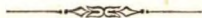
Muistutuksia

Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran

Ehdotukseen.

Kirjoittanut

Gustaf Johansson.

Helsingissä,
Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran kirjapainossa,
1884.

Verlag von

Verlag von

Verlag von

Verlag von

Verlag von

Verlag von

Verlag von

1881

Wirsikirja on Suomen seurakunnille suuresta arvosta, sillä kansa käyttää sitä paljon. Köyhän mötissäkin, missä usein ei muita kirjoja ole, on tavallisesti ainakin Raakkismus ja Wirkikirja. Polvesta polveen ovat nämät olleet usean kodin etewimpänä wirwoitus- ja rakennuslähteenä, milloin Raakmattua ei ole ollut, taikka sitä ei ole käytetty. Sentähden rakastaa kansa vanhaa Wirkikirjaansa eikä tahdo sen puutteita huomata, niinkuin rakkaus ei tapaa wirheitä lemmityksellä nähdä. Mutta Wirkikirjansa hyvät puolet tuntewat hurskaat kansassa hywin. Ei ole siis kummaa, että kansan enemmistö on Wirkikirjan muutokselle arka, sillä sen on ikävä vanhasta luopua, ja pelkää saavansa huonompaa.

Mutta siivistyneet ovat jo kauan odottaneet parempaa, ja useimmat näkewät suostuvan viimeisen, kirkolliskokouksen walitseman, komitean ehdoitukseen siitä syystä, että pitäwät tämän vanhaa Wirkikirjaa parempana. Mutta tässä kohdassa ei ole ainoasti kysymys paremmasta, waan kysymys on: onko tämä ehdotus kelpaawa? Onko se niin hyvä, että sitä voi hywällä omallatunnolla ehdottaa Suomen seurakunnille käytettäväksi? Ja onpa meidän vielä kysyminen: onko se edellisiä wirkikirja-ehdotuksia parempi? Ei ole hyvä Wirkikirjaa muuttaa, niinkuin koulukirjoja nykyaikana. Tiheät muutokset ovat kaikilla henkisillä aloilla haitalliset, mutta kirkollisella aiwan turmiolliset. Kansan elämä on wakawaa, pyyhää luontoa, ja uskonnollisella alalla se häiriintyisi, jos sen tähtyisi jonkun vuosikymmenen perästä taas vaihettaa uusi Wirkikirja uudempaan. Hywäkshyttävän Wirkikirjan tulisi olla niin hyvä, että se pidemmäksi ajaksi kelpaa. Ei sowi kuitenkään Suomen seurakunnan sitä walittaa, että sen kirkollisia kirjoja on usein muuteltu.

Kirkolliskokouksen komitean ehdoitusta tarkastellesjamme, kosoontui niin paljon muistutuksia, ja osaksi niin tärkeitä, että katsoimme niitten painattamisen welwollisuudeksemme. Kielellis-runollista puolta on Suomen kielen tarffa tuntija ja etewin runoilija Professori Ahlqwist arwostellut. Me katsoimme parhaasta päästä opillista puolta, waikka siwumennesjä muihinkin kohtiin kajoomme. Otteita otamme tähän runsaammin Vanhasta Wirsi kirjasta, Lönnrotin wäliaikaisesta ja viimeisen komitean ehdoituksesta, sillä ne owat opillisessa tarkastuksessa ja wertailussa tarpeen, ja harwalla on lukiessa halua itse hakea paikat kustakin kirjasta. Monen mielestä on warmaan usea selitys liian laaja, mutta muistutus voi loukata, ellei lukija sitä ymmärrä, ja tämä lausunto voi joutua semmoisen käteen, joka lameampaa selitystä tarwitsee. Rukous on tärkeä ja pyhä. Eiaksi tarffaan emme wirsiä tutki, jotka seurakunnan rufoiltawiksi esitellään. Ja kun Wirsi kirjja on niin suuresta arwosta kotihartaudellekin, waatii uusin wirsi kirjja-ehdotus kyllä wähän tarkempaa tarkastusta opillisessa suhteessakin. Tasapuolisuus waatiji, että me tähän ottaisimme ehdoituksen yksithiset parannuksetkin, sillä niitä on kyllä, mutta muitten muistutusten luku on kaswanut niin suureksi, ettemme voi kaikkia näitäkään esitellä.

Wirren wasituinen tarfotus on hengellinen rakennus. Tämä waatii wirreltä raitista ytimellishyhtä ja henkiwoimaa. Mitä uskollisemmin wirsi Raamattua noudattaa, sitä paremmin voi se ihmishengen uskonnollisia tarpeita tyydyttää. Mielipiteet eriävät uskonnon alallakin paljon toisistaan, mutta kaikki, jotka todella pyhätävät rakennusta Jumalassa ja Wapahtajassa Jesuksessa Kristuksessa, tunnustawat Raamatun Jumalan sanaksi ja rakennuksen peruslähteeski. Wirsi kirjjan tulee sentähden pyrkiä aina paremmin Raamatun mukaiseksi, ja samassa tähtyy sen kirkollisena kirjana katsoa kirkon tunnustusta. Mutta raamatullisen totuuden tulee wirressä esistyä wirren tekijän uskon omaisuutena. Toinen on historiallinen usko taikka totena pitäminen, toinen uskon-

nollinen usko. Toinen asia on tietää, että jotakin on, toinen tietää, mitä uskon totuus on. Nämät kohdat ovat oleellisesti toisistaan eroitettut. Taimaallinen totuus lähenee ihmistä uskossa, ja ainoasti uskon kautta pääsee tämä sydämen omaksi tawaraksi. Tämä uskon kokemuksessa tunnettu ja omistettu totuus antaa wäsituisen uskon tiedon, sen, josta Herra sanoo Joh. 17, 3: tämä on iankaikkinen elämä, että he „tuntisivat sinun, ainoan totisen Jumalan, ja josta lähetit, Jesuksen Kristuksen“. Tällä tapaa omistettu ja sydämessä elävä uskon totuus antaa wirressä oikean ravinnon, sillä se esistyy uskon elämän hedelmänä, joka Jumalan Hengen wäikutuksesta kantaa hedelmänsä muissakin. Tämmissä wirrenteossa toteentuvat Psalmin sanat: „minä uskon, sentähden minä puhuu“ (116, 10), jotta Apostoli sowittelee saarnaansa (2 Cor. 4, 13). Mutta historiallinen usko, joka wäsituisista uskon tietoa walmistaa, ja joka tämän syntyneeseen on tarpeellinen, ei voi itsestään wäsituisesti ja välittömästi rakentaa. Wirren tekijän eteen panee tämä kohta wäikeudet, jotka eivät ole wähäiset, kun Wirsi-firjan tulee esitellä koko Kristinuskon elämän ala, eikä waan yksittäisiä totuuksia, ja tässä suhteessa ovat puutteet nykyaikana tehdyissä wirjissä ylipäänsä hywin suuret. Tätä tärkeää kohtaa voi oppimatonkin armostella, jos hänellä hengellistä elämää on, ja sitä oppinut ei voi armostella, ellei hänellä tätä uskon elämää ole. Wanhon Wirsi-firjan parhaat wirret tyhdyttävät rakennuksen vaatimukset tässä kohdassa ja ovat uudemman ajan wirjiä paremmatkin. Mutta useimmat wanhon Wirsi-firjan wirjistä ovat tässäkin suhteessa niin huonot, että ne syystä ovat unhotuksiin jääneet. Ei niitä käytetä kodissa, eikä kirkossa. Tätä puutetta ovat wirsi-firjakomiteat ja Lönnrotin wäliaikaiset wirsi-firjat pyytäneet sillä tapaa parantaa, että ovat huonoja wirjiä parannelleet ja kelmottomia jättäneet pois, joitten sijaan he ovat kääntäneet ja koonneet uusia muitten kansojen wirsiaarteesta. Wiimeisen komitean ansioksi onkin se luettava, että ehdoitukseseen on otettu useita hyviä

wirsiä, erittäin saksalaisesta wirsi-aarteesta (osaksi owat nämät Lönnrotin suomentamia ja Jm. Collanderin painattamia). Mutta huonompiakin on ehdoitukseen otettu, jopa kelmottomiakin. Käännöstyö on suomalaisella wirsikirja-alalla waikea, sillä kieli tekee vielä waikeammasa runomitassa wahvaa wastarintaa, ja kääntäjän eteen astuu osaksi samat waatimukset, kuin tekijän. Hespompi on kyllä wirttä kääntää, kuin tehdä, mutta kääntäjän mieliala ja uskon elämä ei wät woi olla waikeuttamatta wirteen, waikeaa alkuwirren ajatukset pääsijiwätkin esiintymään. Ehdoituksen uudet wirsikäännökset owat erilaiset. Osaksi woimme sanoa ne onnistuneiksi, osaksi on taas alkuperäinen woima ja henki melkein kokonaan haihtunut, ja usein on alkuwirren sisältö aiwan pahasti turmeltunut. Paljon olisi vielä suomalaisen wirsikirjan hywäksi tällä alalla tehtävää. Esimerkiksi tähän muistutukseen otamme muutaman kohdan ehdoituksesta, niinkuin seuraawiin yleisiin muistutuksiinkin. Eteenpäin annamme useampia todisteita.

Wirsi 167 ehdoituksessa on alkuaansa **Homburgin** tekemä. Sen ensimmäisessä wärsyssä sanotaan: „**Sankar' Ankari'** Olit täällä Jo maan päällä; Waan nyt suotu Kätees kailf' on, mi' on luotu". Ei tahdo lause „ankara sankari" sowltua Raamatun sanoihin Kristuksesta: „Hän alensi itsensä, otti orjan muodon päällensä ja tuli muitten ihmisten wertaiseksi ja löydettiin menoissa niinkuin ihminen" (Jil. 2, 7 s.). Homburg sanoo: „O ihmeen suuri woiton sankari, sinä, joka kannat kaisen maailman synnit, olet tänäpänä woimassa asettunut Jumalan oikealle kädelle" (Evangelisches Gesang-Buch, herausgegeben nach den Beschlüssen der Synoden von Jülich, Cleve, Berg und von der Grafschaft Mark, 137. Tähän wiittaamme seuraawassa osotteella: „Jül. Ges. B."). Toisessa wärsyssä sanoo ehdoitus: „Kiitä siitä, Sielun', yhä: **Pyhäin pyhä** Syntis wuoksi Kuollut, nyt nous' Isän luoksi". Ei Kristusta koskaan kutsuta Raamatussa „pyhäin pyhäksi", eikä alkuwirsi sitä nimitystä kanta. Ei yksinkertainen oikein tiedäkään, miten tämä lause täällä on ymmärrettävä. Eikä

tämmöinen taitotekoisuus sowi wirrelle, joll'ei kääntäjä voi paremmin waiksan runomitan waikauksia woittaa. Seuraawassa wärshysä sanotaan: „Sä olet päämme, Herrani, Me jäsenes, sun ruumiisi. Sä meille lohdutuksen Ja woiman, rauhan, riemun tuot, Sä elämän, jä kaikki suot, Jjäksi pelastuksen“. Tätä elävän uskon asemaa esittelee alkuwirsi. Wiidennessä wärshysä sanoo ehdoitus: „Ja waikka pasunakin soi Ja kostonpäiwän säihkyh koi, Ei pelkää sydämeni. Kas, joka tuolla istuupi, Hän, ankara tuo tuomari, on oma Jesukseni!“ Alkuwirsi ei puhuu mitään, ei ainakaan minun saksalaisissa wirsikirjoissani, pasunan soimisesta ja kostonpäiwän koin säihkyimisestä. Homburg sanoo: „Ole, Jesus, meidän suojamme ja tawaramme, Ole meidän kerskaufsemme ja linnamme, johon me turvaamme. Suo meidän etsiä, mitä ylhäällä on; maan päällä on paljon petosta ja wieffautta“. Ja seuraawassa wärshysä sanotaan ehdoituksessa: „Di tule, woiton ruhtinas, Dawidin poika armias, Pelasta synnin orjat! Pyhhyden owen werelläs Awasit, sinne äänelläs Myhös kutsu weljes kurtat! Di suo, Di tuo Armos meille Efsyneille, Että sua Etsijimme sinuattua!“ Ei alkuwirsi täälläkään puhu „efsynaista“ ja „synnin orjista“, sillä se ei sekoita laikenlaista yhteen. Homburg sanoo: „Herra Jesus, tule armon istuimelta, sinä woiton ruhtinas, sankari, Dawidin poika, tule, thydytä minun ikäväni. Sinä, Jesus, sinä yksin olet meidän hywäksemme kalliin weresi kautta pyhhyhteen mennyt, sentähden tulee meidän kaikkein sinua kiittää. Herra, laffaamatta nostamme kädet sinun puoleesi“. (Useissa koraalkissa owat alkuwirret muuttuneet saksalaisissa wirsikirjoissa, niinkuin muissakin. Emme ole aina saaneet selwäksi, mikä wirren alkuperäinen muoto oikeastaan on ollut, eikä se aina mahdollista olekaan. Pää-asia on, ettei alkuwirsi turmellu ja ettei wääriä ajatuksia pääse käännöksessä wirteen. Kun olemme otteita kääntäneet alkuwirjistä, olemme seuranneet käjillä olewia wirsikirjoja, joissa alkuwirsi kyllä usein on johonkin määrään muuttunut, mutta kun usea wirsikirja

pitää jotenkin yhtä, niin ei poikkeus alkuvirrestä voi olla aivan suuri). Ehdoituksen wirressä on weisaaja „jäsen Kristuksen ruumiissa“ (w. 3), joka ei pelkää, waikka pasuna soi ja kostonpäivän soi säihkyh (w. 5), mutta kuitenkin on hän eshnyt, joka pyhtää armaa, woidakseen Herraa etsiä (w. 6). Tunnollinen ei voi tällöistä wirttä weisata. Häntä in-
hottaa, kun eshkyissä olewa tällä tapaa ulkofullailee ja kers-
kaa. Seurakunnan suuhun ei ole tällöinen wirsi pantawa. Komitea pyhtää saada lienee-uskoa pois, josta eteenpäin
saamme tarkemmin puhua, mutta näin on sen lujas-uskoisuuden
usein laita. Samassa wirressä on weisaaja eshwy, mutta
tahtoo kumminkin näyttää lujas-uskoisuuttaan tyhjällä kerskauk-
sella, joka loukkaa uskonnollista mieltä. Toinen puoli wirttä
eroaa käännöksessä niin paljon alkuvirrestä, ettei sitä voi
käännöksi sanoa. Jos wirsi tällä tapaa olisi parantunut,
niin olisi korjaus ollut wirsikirjalle hywä, mutta Hom-
burgin wirsi on ehdoituksessa turmeltunut, sillä siihen on
ristiriitaisuutta pantu, jota ei alkuwirressä ole. Önnrotin
väliaikaisen wirsikirjan wirsi, 167, joka on vanhassa wirsi-
kirjassa olewan wirren korjaus, ja jonka komitea on jättänyt
pois, on parempi tätä ehdoituksen wirttä, waikka siinä joku
korjaus olisi tehtävä.

Toisen, meitä lähempänä olewan, esimerkin otamme
tähän vielä, ehdoituksen wirren 230, Runebegin: „Di terwe
Herran huoneellen, Miss' yhtyh Herran kansa“. Wiimein-
nen wärsy kuuluu: „Di huone, missä murhe saa Gloa hetken
werran! Di pyhistö, jof' awajaa Tien tykö taiwaan Herran!
Täällä aina totuus soikohon! Se wiewä taiwaafen meit on, Kuin
isät se wei kerran“. Alkuwirsi, waikka se muutoin runoteok-
sena on kaunis, ei sowy wirreksi, sillä uuden liiton seura-
kunta ei voi tehdä huonetta eriyisen wirren wasituiaksi
esineeksi, waikka tämä olisiikin Herran huone. Vanhassa
liitossa on temppelikäsité aivan toinen. Täällä on tempe-
lillä erityinen pyhyys, sillä Herran kunnia asuu siinä. Sen-
tähden voi temppeli wanhan liiton psalmissa tulla psalmin

esineeksi, m..tta Herran maja taiwaassa, josta temppeli on kumaus, liittyy täällä tähän käsitteeseen. Mutta uudessa liitosssa ei ole enään millään rakennuksella tätä pyhyyttä, sillä vanhan liiton ulkonainen pyhyys on uudessa muuttunut hengelliseksi, sisälliseksi. Jumalaa ei nyt rukoilla määrättyllä paikalla, Garitsimin vuorella taikka Jerusalemissa, vaan hengesä ja totuudessa (Joh. 4, 21. 24). Ja tulewassa maailmassa katoaa ulkonainen temppeli kokonaan (Joh. ilm. 21, 22: „enkä hänessä templiä nähnyt; sillä Herra, kaikkein valtiast Jumala, on hänen templinsä ja Karitsa“). Luterikunta ei voi sentähden antaa tällaiselle ulkonaiselle kohdalle sitä arwoa, että se voisi Jumalauppalweluksen wasituisiksi esineiksi astua. Waikka temppeli syystä on hurskaalle rakas, ei seurakunta voi sitä warsin warten erithisessä wirressä ylistää. Mutta jos alkuvirsi jo on wirreksi sopimaton, niin tekee komitea wirren aiwan loukkaawaksi, kun viimeisessä wärsyssä sanoo: „Oi pyhistö, jok' awajaa Tien tykö taiwaan Herran!“ Sitä kristillinen seurakunta ei koskaan voi wirressä lausua temppelistä. Eihän huone awaa tietä taiwaasen. Ja sana „pyhistö“ on wirsikirjalle outo ja tässä paikassa onneton. Yksinkertainen voi ruweta ajattelemaan, että huoneessa on joukko pyhiä, jotka raiwaawat tietä taiwaan Herran tykö. Runeberg lausuu tässä wärsyssä: „O ilon huone, o terweyden paikka, missä itse murhe iloitsee, o kaikille awoinna olewa taiwaan portti, missä Jumalan eteen: tullaan, Jumalan kirkko! seisoi sinä wahwana, sinua pyhittäköön vielä meidän lapsemme, niinkuin me teemme meidän isäimme kanssa“. On täälläkin paljon runollista liioittelemista, mutta komitea ei tyhdy vielä tähänkään. Stenbäck otti, kumma kyllä, tämän wirren ehdoitukseensa, mutta viimeiset ruotsalaiset wirsikirja-komiteat jättiwät sen syystä.

Kun wirren tarkoitus on Jumalassa rakentaa, tulee rukouksen hengen liikkua wirressä. Wirttä weisaessa rukoilee uskowa Jumalaa taikka puhuu Hänen kanssaan, sentähden

tähtyy wirren tekijänkin ennen kaiffia tehdä työnsä Jumalan edessä ja Jumalan seurassa ollen. Tässä ei riitä se yleinen hartaus, joka syntyy ihmishengen astuesssa korkeimman aatteen eteen, ja joka meitä usein kohtaa järkeisopin ja maallisen runouden alalla, vaan wirsi waatii rukouksen hengen, joka Jumalasta on, ja jossa uskova itsekohtaisesti seurustelee elävän, persoonallisen Jumalan kanssa. Tämä waikuttaa weisaajaan ja herättää hänessäkin hartauden. Toisirukous on aina sydämmen asia. Niinkuin ihmisruumiissa sydän on keskuskohta, joka werenkulkua hallitsee, niin tietää Raamatussa sydän ihmishengen keskus, jossa tämän kaiffi woimat yhdistyvät. Sentähden katsoo Jumala sydäntä ja tahtoo sydämen omakseen. Milloin meillä on syvä murhe taikka suuri ilo, tunnemme parhaiten sydämmen waikutuksen, ja me sanomme: „minulla on sydämen murhe, sydämen ilo“. Usea ihminen on aiwan tottumaton sydämen työhön, waikka uskonnollinen elämä aina kysyy tätä. Sydän ei ole ensinkään sama, kuin tunne, sillä tunne kuuluu sielupiiriin ja vaihtelee, niinkuin tämä, mutta sydän henkipiiriin. Elävä kuvasti ja wilkas tunne woivat ehkä tehdä hywänki laulun, mutta keliwollista wirttä ei näillä tehdä, sillä tämä waatii sydämen työtä ja syntyy sydämen uskosta. Wieno ja hallalle arka on maallisen runouden kukka, mutta vielä arempi hengellisen runouden. Tämä henkinen kohta on wirrenteossa waitea, eikä se ole siwuasia. Meidän aikanamme emme voi Wirsi kirjaa toimeen saada, joka tässä kohden wettäisi wertoja uskonnollisesti elävällä aikaudella syntyneelle, jommoinen esimerkiksi uskonpuhdistuksen aikalausi oli. Yleinen hajamielisyys ja monitoimisuus, joka ei anna tilaa sydämen työlle, waikuttaa tähän paljon. Meidän tähtyy sentähden henkijesssä suhteessa tyytyä semmoiseen Wirsi kirjiaan, kuin tähän aikaan woimme saada. Mahdottomia ei sowi uudelta Wirsi kirjalta waatia. Dudolle arwaamattomat waikudet astuwat wirsikirjatyön eteen. Kielellinen kohta antaa jo suomenkielisen wirren tekijälle ja parantajalle niin paljon

työtä, että tämä wetää huomion liiaksi puoleensa. Henkisen kohdan tähty tässä färjiä, ja sepitystyö syntyy pian, jossa wirren runomuoto pääsee pää-asiaaksi. Wirrentekijä joutuu jilloin jonkunlaiseen koneelliseen sepitystoimeen, jossa hänen on aiwan vaikea arvostella wirren henkisiä vaatimuksia. Rauan ja paljon on wirsikirjatyötä tehty, ja työ ei ole turha ollut, sillä eteenpäin me olemme päässeet. Ne arvokkaat miehet, jotka ovat wirsialalla toimineet, ovat kyllä tämän wirsityön vaikeuksia tunteneet, mutta he ovat, tähän työhön kehoitetut, koettaneet voimansa mukaan seurakunnan suurta, kipeätä puutetta auttaa. Ja tästä he ansaitsevat sydämmellisen kiitoksen.

Omituista on, että viimeisen Wirsikirja-komitean ehdoitus niin usein käyttää sanan „sielu“ „sydämmen“ asemesta, waikk'ei runomittakaan sitä aina vaati, ja silloinkin kun „sydän“ on Wanhassa ja Lönnrotin Wäliaikaisessa Wirsikirjassa aiwan paikallaan. Sattuu niin, että tämä satunnainen kohta antaa arvostelun ehdoituksesta. Siinä on sydän, henki-ihminen, tehnyt liian vähän työtä, mutta sielu, aisti-ihminen, liian paljon. Runollista eläwyhtyä on kyllä komitean työ-alalla, mutta tämä ei riitä wirrelle, ja sen liiallinen taitotekoisuus on usein hartaudelle pahaksi häiriöksi, jopa tekee usein runollinen liioittelemisen kaiken hartauden mahdottomaksi. Työ on liiaksi sepitelty ja suureksi osaksi pintapuolinen. Me kaipaamme usein siinä sitä sydämmen hartautta, joka on rakennukseen tarpeellinen. Hurkskaat kansassa tuntewat kyllä tämän puutteen ja sanovat sentähden ehdoituksen hengettömäksi. Wanhän Wirsikirjan paremmissa wirsissä liikkuu syvä hartauden henki, joka on paljon haihtunut ja usein kokonaan kadonnut nykajan wirsiteokista. Tämä tekee Wanhän Wirsikirjan syystä hurksaille rakkaaksi, eikä waan halu wanhoillaan olemiseen, waikka tämäkin kohta tässä waikuttaa. Syystä on sentähden koetettu Wanhän Wirsikirjan parhaita wirsiä säilyttää niin paljon kuin mahdollista alkuperäisessä muodossaan, mutta komi-

tea on niissäkin usein tehnyt muutoksia, jotka ovat sen alku-
peräistä rakennusvoimaa heikentäneet. Tässä tärkeässä henki-
sessä kohdassa on Lönnrotin Väliaikainen Wirsimirja, joka on
lähtenyt edellisen wirsimirja-komitean ehdoituksesta, paljon
parempi. Kyllä tässäkin on puutteita, mutta se on suu-
rella huolella tehty. Komitean olisi tullut olla paljon wa-
rowampi korjauksia tehdessään, kuin se on ollut. Saamme
seuraavassa nähdä, kuinka komitean korjaus usein on paik-
kausthyötä, joka on turmellut wirren elimellisen rakennuksen
ja yhteyden. Komitea näkyy kaipaavan Lönnrotin työ-
alalla runollista kohotusta ja mehua, ja kyllä täällä olisikin
sivempi ytimellisyyks ja hengen elävyyks ollut suotawa, mutta
kullakin on lahjansa, ja sydämen teeskelemättömyssä, yksin-
kertaisessa puhemuodossa, joka on wirrelle ylen tärkeä, on
hän hyvä opettaja wirrentekijöille. Komitea ei ole Lönn-
rotin wirsimirjan puutteita ylipäänsä parantanut runollisella
liioittelemisella ja runopuvun ylellisellä siemistämisellä, vaan
huonontanut. Lönnrot teki paljon työtä wirsimirja-alalla, ja
hän teki tätä sydämen hartaudella. Hän sanookin tulleen
„siihen niin mielistyneeksi ja harrastuneeksi, ettei woinut
siitä niin yht'äkkiä luopua“ (Esipuhe Väliaikaisen Wirsimir-
jan toiseen painokseen). Hän oli niin harrastunut siihen,
että hän vielä kuolinvuoteella teki tätä työtä. Tämmoisessä
hartaudessa wirsimirja-tö menestyy, ja täällä on kyllä sydä-
men hartautta, waikka se pukeutuu yksinkertaiseen muotoon.
Saamme tästä vähän laueammalta lausua ajatuksemme
eteenpäin. Otamme tähän muutaman esimerkin siihen, kuinka
waromaton korjaus on wirren rakennusvoimaa heikentänyt
ja hartautta häirinnyt.

Wirsi 334 loppuu seuraavalla wärsyllä: „Mun sielun',
ruumihiin' Sä wahwista ja auta, Ett' sulle telpaisiin Min'
puheen', työni kautta! Miin kiitän hywynyttäs, Totuuttas,
armoas, Jonk' aina kädessä Saan, Isä laupias“. Jos on
wirren weisaajalla hartautta ollut, niin kyllä se siihen sam-
muu — wirren loppuun. Ei ole luterilainen seurakunta

ennen rohjennut astua Jumalan eteen semmoisella rukouksella. Me emme ole oppineet rukoilemaan, että me Jumalalle kelpaisimme puheemme ja työmme kautta, vaan me rukoilemme, että me Jumalalle kelpaisimme Jeesuksen Kristuksen kautta. Mutta sitä olemme oppineet rukoilemaan, mitä Vanha Wirsi-firja tässä sanoo: „Mun sielun', ruumiin' myös Sä wahwista ja auta Ett' neuwon' puheen', työn' Sull' aina kelpwat' taitaa: Niin kiitän hywyhttäs Armoos ja wakuuttas, Jonka mulle osotat: Tai ilon' autuas“. E:lla kuulun wärsh: „Mun sielun', ruumiini Sä wahwista ja auta Ett' neuwon', puheen', työn' Kelpwata sulle taitaa! Niin kiitän hywyhttäs, Totuuttas, armoas, Jot' aina mulle suot, O Isä laupias“. Komitea on parantanut tämän runomuodon, mutta siinä parannustyössä on wärsh kokonaan turmeltunut. Tässä muodossa on wirsi kelpoton. E. on korjannut wärsh:n toisessa laitoksessa tällöiseksi: „Mun sielun', ruumiini Sä wahwista ja auta, Ett' työni, neuwoni Kelpwata sulle taitaa! j. n. e.“ Tällöisenä on se kyllä hywäksyttävä. Dudaselle tuntuu sekin kohta ehdoituksen wärshssä, että weisaaja kiittää Jumalan hywyhttä ja armoa siitä, että hän puheensa ja työnsä kautta Jumalalle kelpaa. Se tuntuu vähän fariseuksen rukoukselta, joka kiittää Jumalaa siitä, ettei hän ole niinkuin muut ihmiset, vaan paastoo kahdesti viikossa ja antaa hymmenekset kaikesta, mitä hänellä on.

Wirsi 249 alkaa: „älä sure, sielu surkia, Suur' kuin Herra hylkäsi! Pidä kiinni sana kirkia, Niin sun raukee kuormasi“. Wärsh 8: „Rohjennu siis sielu-paria, Joka kannat murhetta; Heitä surus, sydän arka, Surustas ei apua. Suur' on syntis surkeus, Mutta Herran laupeus Käypi yli mittain, määrain, kaikkein rajain, Kaikkein äärein“. 9: „Suuremmaks jos maailma luotu Diskin merroin tuhansin, Kaikk' sen synnit syhkses tuotu, Työt ja puheet, tunteetkin, Herran armo, luota vaan, Sull' ei puuttuis silloinkaan; Kaikkautens tult' ei mikään Sammuttaa woiis ijäst' ikään!“ Ja nyt sanotaan viimeisessä wär-

syysä: „Armos owen, Jumalani, Suo ain' olla awoinna,
 Että tunnen tuskissani Rauhas rakkaan ilolla! Suo rakas-
 tan siuna Niinkuin sinä minua, Henkes anna mua hoitaa,
 Ettei synnin walta voita!“ Siihen sammuu auttamatta
 sorretun „sielu=paran“ hartaus. Wirsi on Jumalan ääre-
 töntä rakkautta kiittänyt kaikilla runollisuuden apuneuvoilla
 — tämä käy „yli mittain, määrain, Raikkein rajain, kaikkein
 äärein“; Herran armo ei puuttuisi, waikka „maailma olisi
 luotu tuhansin werroin suuremmaksi ja kaikki sen synnit,
 thöt, puheet ja tunteetkin tuotaisiin sielun syhyksi;“ „ei mi-
 kään woi sammuttaa Jumalan rakkauden tulta iästä iään“,
 ja tämän murheellisen tulisi nyt wirren lopussa rukoilla,
 että hän Jumalaa rakastaisi niinkuin Jumala häntä raka-
 staa. (Jumalan rakkauden ylistäminen tällä tapaa edellisessä
 laskee painon sanalle: „niinkuin“). Tätä ei tuskissa olewa
 „arka sydän“ (w. 8) woi, eikä taida wahwempikaan woida.
 Niin on tämä usein käytetty wärsh ja samalla wirsikin tur-
 meltunut, sillä tunnollinen, ajattelewa ei woi tätä rukoilla,
 ja ajattelematta ei saa rukoilla. Wanha Wirsikirja ei näin
 äärettömään liioittele. Ehdoituksen seitsemäs wärsh loppuu
 säkeillä: „Olsoon syntis werisetkin, Herran armo peittää
 netkin“. Lönnrot lausuu: „waikk' on synti suuri aiwan,
 Suurempi on armo taiwaan“. Nämät säkeet owat paljon
 paremmat, kuin ehdoituksen, mutta komitean mielestä kuului
 se ehkä runollisemmalla puhua „werisistä synneistä“. Wanha
 Wirsikirja lausuu: „Jos on synti ankar' aiwan, Kui-
 tent' woittaa armo taiwaan“. Nämätkin waikuttawat pa-
 remmin, kuin ehdoituksen säkeet. Raamattu puhuu Herran
 „weriruskeista synneistä“, mutta ei koskaan werisistä. Seu-
 raawan wärshyn loppu kuuluu W:ssa W:ssa: „Eipä wielä
 werrattaa eikä mahda mainittaa, Sinun synteis synkeys suuri,
 Herran armon kanssa juuri“. V:lla kuuluu se: „Suur on
 syntis surkeus, Mutta Herran laupeus Näretön se ompi
 aiwan, Käyhä yli maan ja taiwaan“. Nämätkin owat pa-
 remmat, kuin ehdoituksen: „Suur on syntis surkeus, Mutta

Herran lapeus Käypi yli mittain, määrain, Kaikkein rajain, Kaikkein äärein". Ehdoituksen yhdeksäs wärsh kuuluu L:lla: „Jos tuhatta suuremmaksi Mailma olis luotuna, Ja sen synnit painawaksi Pääles kaikki koottuna, Sittenkään ei, usko se, Herran armo puuttune; Rakkautes sua kohtaan Niinkuin liekki palaa, hohtaa". Tämä on sisällön puolesta jotenki Wanhän Wirsikirjan mukaan ja on kohtuullisempi, kuin ehdoituksen wärsh. Se kyllä sanoo: „jos mailma olisi luotu tuhatta suuremmaksi ja kaikki sen synnit olisivat koottuna päälles", mutta komitea ei tyhdy vielä siihen kuwaukseen, waan tekee mailman tuhansin werroin suuremmaksi ja liittää tämän kaikkiin synteihin vielä selitykseksi sen työt, puheet ja tunteetkin. Raamattu ei puhu tunteista tällä tapaa. Wiimeinen wärsh kuuluu Wanhassa Wirsikirjassa: „Anna, Jumal', ain' oll' awoi Armos owi minulle, Ettän tunnen tuskiss', waiwoiss', Rauhas rakkaan ilolla, Rakast' Isä, minua, Ann' rakastan sinua. Hywäll' Hengelläs mua hallits', Ettei synti minuss' wallits'". Tätä woi ahdistettu rukoilla. Ja sana „minulle" on hänelle niin tärkeä, että hän kaipaa sitä ehdoituksen wärshssä. W:a W:a sanoo: „Rakast', Isä, minua, Ann' rakastan sinua!" Komitea: „Suo rakastan sinua Niinkuin sinä minua!" L:lla kuuluu wiimeinen wärsh: „Anna Jumal', armos mullen Olla aina awoinna, Että tuskisani tunnen Rauhas rakkaan ilolla; Suo rakastan sinua Niinkuin sinä minua, Henkes anna mua hoitaa, Ett'ei synnin walta woita". Tässäkin on sopimaton lause: „Suo rakastan sinua niinkuin sinä minua", ja tästä se on ehdoitukseen tullut, mutta kun edellisessä ei ole käytetty niin ylenpaltisia lauseita, kuin ehdoituksen wirressä, ei painokaan niin kowasti kohtaa sanaa „niinkuin". Toisessa painoksessa on Lönnrot korjannut näitä säkeitä. Ne kuuluvat täällä: „Mutta sua rakastan Yli kaiken ainian", joista kaikki pahennus on poistettu, ja jotka owat runomitankin puolesta paremmat.

Kuinka wirren rakennuswoima usein laimentuu, waikk'ei

siinä olekaan opillista wirhettä, osoittaa esimerkiksi wirsi 295. W:sa W:sa kuuluu ensimmäinen wärsy: „Ah, kunne kulkenen, Koska tuskan tuntenen, Mun syntein suurtein tähden? Ah, kusta awun löhdän? Ei, taida kaiikki maailma Mult' huojentaa tät' waiwaa“. Komitean ehdoituksessa kuuluu tämä wärsy: „Ah kunne kuljen ma Tuskan' julmassa? Synteini suurten tähden Mist' turwaa saamaan lähden? Ei mailman kaiken woima Huojenna waiwaa tuimaa“. Ei ole tämäkään huono, waan siinä ei ole sama waikutus, kuin W:n W:n wärsyssä, waikka tämä wähän korjausta kaipaa. L:lla kuuluu wärsy: „Ah kunne kulkenen, Kuin tuskan tuntenen Synteini suurten tähden, Ah, kusta awun nähnen! Ei taida kaiikki mailma Huojentaa tunton' waiwaa“. Tämä on meistä paras.

Raamattu katsoo ihmisen uskonnollista kehitystä ja walwoo kaikkien tarpeita. Sentähden sanotaan esimerkiksi Heprealaisepistolassa: „jolle vielä rieskaa pitää annettaman, se on harjoittamatoin wanhurskauden sanassa, sillä hän on lapsi. Mutta tähdellisten sopii wahwa ruoka“ (5: 13, 14). Toisin puhuu sentähden Kristus wasta-alkawille, toisin tyhneille opetuslapsilleen, kun hän jättää heidät pitkittämään opetustyötään; ja vielä silloinkin sanoo Hän heille: „Minulla on vielä paljon sanomista, mutta ette voi nyt kantaa“ (Joh. 16: 12). Toisin esistyy Jumalan totuus Ewangeliumeissa, joissa Kristuksen henkiseuratunнан valmistus esitellään, toisin Epistolaisissa, jotka ovat tälle seurakunnalle kirjoitetut. Toisin puhuu Paawali Atenilaisille, kun nämät vielä ovat pakanoita (Ap. Tek. 17), toisin kristityille Roomalaisille. Sentähden tulee Wirsikirjan pyhät antaa ramin-toa kaikille uskon asteille, waikka kufin useimmiten tahtoo Wirsikirjaan waan sitä, ku hänelle itselle sopii. Kufin todellisen uskon kehityksaste on hoidettawa, mutta nämät eri asteet eiwät ole sillä tapaa sekoitettawat, ettei wirsi kelpaa kellekään. Tämä on wirsikirja-työlle waikea kohta. Tämäkin waatii hysinfertaisuutta. Herran rukous, jonka Kristus opetuslapsille opetti, kun ne Häneltä opetusta pyhysiwät, on oikea

rufousmalli, jota alhaihin ja korkein uskon aste voi ulko-
kullaillematta täydestä sydämmestä rufoilla, ja tässä rufouk-
sesa on jumalallinen yksinfertaisuus. Niin on Herran siu-
nauskin muodon ja sisällön puolesta semmoinen, että jokai-
sen uskovan sydän voi sanoa siihen: Amen! Yksinfertaisuus
ja teeskelemättömyys on sentähden Wirsi kirjalle ylen tärkeä.
Lönnrotin työ-ala on tässä kohden hywin kiitettävä. Tuskin
on toista olemassa tässä sukupolwessa, joka tässä suhteessa
voisi Suomen kansan enemmistölle paremmin puhua, kuin
hän. Niinkuin saamme seuraawassa nähdä, on komitea tässä
kohden lufemattomilla forjauksillaan tehnyt paljon wahinkoa
Wirsi kirjalle.

Walitettawasti on jo paikkapainoin meidänkin maas-
samme semmoisia henkisiä tarpeita, joita ei Wirsi kirjja voi,
eikä saa tyhdyttää. Epäuskoa on ilmestynyt semmoistakin,
joka tahtoo epäuskolle ravintoa. Tämä kieltää Jesuksen
Kristuksen ja Raamatun. Kufin totuus-piiri panee waati-
muksia oppilaan noudatettawiksi, ennenkuin hän voi sitä
tuntea ja arwostella. Kristinuskollakin, joka ei tahdo ai-
noasti tietoa tahi jotakuta maallista kyttyä antaa, waan
uudistaa koko ihmisen, on tämmöisiä waatimuksia. Mutta
epäusko ei ole näistä waatimuksista huolinut, waan luulee
pintapuolisella ajatuksen tarkastamisella woiwansa Kristin-
uskon olentoa tuntea ja arwostella. Meitä kohtaa tällä
alalla juuri se fokea luottamus johonkufhun tieteilijään taikka
kirjailijaan, josta se syhyttää kristithitä, sillä useimmiten on
tällä alalla kaikki hywä, kun waan kielletään, mitä edelliset
sukupolwet owat uskoneet ja pyhänä pitäneet. Ja kummal-
lista on, että tälläkin epäuskon alalla kammotaan selwempää
käsitteitä. Uskonto olisi muka waan jotakuta hämää tunne-
elämää, jossa kufin saisi uskoa, mitä waan tahtoo. Mutta
uskonto on ihmishengen korkein elämäpiiri. Niinkuin henki
aina janoo waloa, niin tahtoo se uskonnon alallakin selkoa
siitä, mitä se usko. Ja tämä tieto saawutetaan waan per-
soonallisessa uskon elämässä. Joka täällä halwelsii selwyyttä

tiedossa, hän ei tahto antautua siihen uskonnolliseen elämään, jossa selwempi tieto saadaan, vaan tahtoo pyyhä uskonnollisen epätiedon hämärässä, jossa sydämmen ei tarvitse työtä tehdä. Tällä kannalla arwellaan usein, että seurakunnalle kelpaa mitä hywänsä, kun siinä vaan on tunteellista lämmintä. Uskonnon ja totuuden alalla ei saa koskaan tehdä myhönnytyksiä wäärhyhdelle ja walheelle, mutta totuudelle owat ne aina tehtävät, waikka vaatimukset tulisiwattin miltä alalta tahansa. Myhönnytykset epäuskolle olisiwattin aiwan hyödyttömät, sillä tämä tahtoo Kristinuskosta pois koko sen wasituisen olennon, sen ylimaailmaisen henkielämän ja armon. Kaikki Kristinuskon perustotuudet olisiwat pyyhittävät pois yksi toisen perästä, eikä epäusko sittenkään tietäisi sanoa, mitä se tahtoo, ja mitä se usko. Yksi panee Jumalan sijaiseksi maailma=aineen, toinen ihmisen, kolmas puhtaan järjen j. n. e. Tämöisiä tyhjiä epäjumalia, jotka eiwät elämän todellisuudessa mihinkään kelpaa, fristitty ei voi palwella, vaan hänen tähtyhy pitää tämmöisten jumaloitseminen tyhmyhtenä. Ennen kaikkia tahtoo epäusko saada pois Kristuksen jumaluuden. Wähempään se ei tyhdy. Mutta ydin seurakunnan jumalanpalweluksessa on aina Jeesus Kristus, Jumala ja ihminen, maailman Lunastaja ja Wapahtaja. Tähän kaikki jumalanpalweluksessa tarkoittaa ja Tämän tykö se tahtoo syntistä johdattaa. Sentähden kirkolliset kirjat eiwät voi epäuskon vaatimuksia noudattaa, kun ne eiwät pyyhä rakennusta Jumalassa, vaan wiewät Jumalasta pois.

Meidän seurakunnissamme owat, niinkuin muuallakin maailmassa, useat alhaisella uskonnollisella asteella. Heillä on Jumalan pelko ja kunnioitus ja historiallinen tieto Kristuksesta, mutta sydän ei ole astunut itsekohlaiseen suhteeseen Häneen. Tämöisiä on paljon siwistyneisissä ja kansassa. Näillekin on uskunnollinen hoito ja rawinto annettava, että he woisiwat korkeammalle päästä, ja ne tarvitsewat enemmän hoitoa, kuin muut, sillä ne eiwät kykene ensinkään itseänsä hoitamaan uskonnollisessa suhteessa. Tästä piiristä saawat

korkeammat uskon asteet aina uusia jäseniä. Nämät kuitenkin usein jäävät hoidotta, sillä useat eivät tunne heidän tositarpeita, usea ei arvaa, kuinka vähän ne vielä voivat uskonnon alalla käsitellä. Korkeammalla ovat ne, jotka ovat Kristuksen tykö tulleet ja johonki määrään uskovat Häneen, jopa rakastavat Häntä, niinkuin opetuslapset ennen Helluntaipäivää, mutta joissa uuden liiton wasituinen henkielämä ei vielä ole syntynyt. Tähän piiriin kuuluu suurempi osa niitä, jotka jonkunlaista uskonnollista elämää harrastavat, ja suuri osa Wirsi kirjamme wirsistä sopii näille. Tälläkin uskon asteella on paljon heikkoja, jotka eivät wahwempaa ruokaa siedä, joihin apostolin sanat soweltuwa: „rieskaa olen teille juoda antanut, eikä ruokaa, sillä ette sitä vielä sietäneet, ettäkä vielä nytkään siedä“. (1 Kor. 3: 2). Näitä on Vönnrotin syhdän säälinyt, ja näitä warten on hän wirsi kirjaa alalla paljon tehnyt. Kun nämät eivät wirsi kirjakaan oikein hymmärtäneet, hakiwat he rawintoa itselleen arkkiveisuista. Meitä tosin eivät useimmat arkkiwirret tyhdytä, waikka niitäkin on, jotka ovat parempainkin wirsien rinnalle asetettawat, mutta meidän tulee tässä kohden muistaa apostolin sanat: „meidän, jotka wälewät olemme, tulee heikkoin woimattomuutta kärsiä, eikä itxillemme keliwata“. (Rom. 15, 1), jotka tawallansa soweltuwa tähän kohtaan. Usea wirsi olisi sentähden syhstä saanut Vönnrotin Wirsi kirjasta vielä komitean ehdoitukseen jäädä. Uuden liiton wasituiheen henki piiriin kuuluwat ne, joilla on Kristuksen Henki syhdämmessä asuwana ja waikuttawana, ja jotka sentähden ovat Jumalan lapsia wasituijessa mielessä. Eroitus tämän ja edellisen uskon asteen välillä on Raamatussa selwä ja tärkeä, waikka meidän on waikaa elämän alalla tätä eroitusta aina huomata. Toisellainen on apostolein uskon asema opetuslapsiaikana, toisellainen Helluntaipäivän jälkeen. Nämät eroitukset uskon kehitysasteissa perustuwa Jumalan waltakunnan suuriin kehitysasteisiin ihmiskunnassa, ja turhaa olisi meidän koettaa niitä poistaa, sillä elämän todellisuudessa

kohtaawat ne meitä aina uudestaan. Näitten sefoittaminen synnyttää häiriötä Wirsi-firjassa, niinkuin elämässä. Mutta waikka meidän tähtyy Jumalan sanan mukaan tehdä nämät eroitukset, niin meidän ei sowi ruweta elämän alalla määrittelemään ajan pituutta y. m., sillä Jumala toimii armonsa piirissä wapaasti, niinkuin ainakin. „Yksi päivä on Herran edessä niinkuin tuhannen ajastakaa, ja tuhannen ajastakaa niinkuin yksi päivä.“ (2 Piet. 3, 8).

Alhaisemmalla uskon asteella, milloin Kristuksen henkiwoima ei vielä ole sydämessä asuma, on usko vielä epäwaka, eikä siis niihin wirsiin, jotka tälle asteelle kuuluvat, ole pantawa liiallinen uskon lujuus. Usko kyllä useimmiten tälläkin asteella ulkonaisesti esistyy suurella rohkeudella, mutta juuri tämä aistillinen ja lihallinen uljuus, joka itse työssä vielä salaisesti turwaa omaan woimaansa, on todistus siitä, että se on heikko ja horjuwa, ja se joutuu sentähden pian elämässä häpeään. Tällainen epätosi rohkeus ei ole wirteen pantawa. Uuden liiton wasituisessa henki-piirissä katoaa epäwakaumus, mutta siinä katoaa myöskin liiallinen, tyhjä kerskaus. Komitean tärkeimpiä tehtäviä on sen mielestä ollut, poistaa se epäwakaumus, kun uskon käsitteessä siellä täällä ilmenee Wanhasa ja Vönnrotin Wirsi-firjassa, ja joskus on siihen syhtäkin ollut, mutta uskon käsite ei ole suinkaan parantunut komitean ehdoituksessa, waan paljon huonontunut, sillä yhdeltä puolen on se epäselvä ja ristiriitainen, kun se usein samassa wirressä horjuu ja kerskaa, ja toiselta puolen liioittelee komitea tässä niin ylenpalttisesti, ettei Raamatussa ole semmoista kerskausta missään, ei ole Kristus semmoista lausunut, ei ole apostoli koskaan rohjennut semmoista sanoa. Yksi komitean jäsenistä lausuu: „Monessa hymässäkin wirressä ilmauwaat raakuudet ja typeryydet on pois-karsittu. Erittäin on armottomasti niin tapahtunut, missä tuo onneton lieueksana oli tehnyt hullutuksiaan. Tässä seikassa on todella, se tähtyy tunnustaa, uskonmuutos samassa tullut tehdyksi.

Tuo Vanhan Wirsi kirjan epäileväinen, häilyväinen, puolinainen, hywin paljon järfeisuskon aikakaudelta maistuva lienee-usko on nyt jokapaikassa muutettu wakaaksi, lujaksi, epäilemättömäksi, jommoinen todellisen Kristityn uskon tulee oleman. Alkoon wäiteltäkö, että wanhat wirsiseppämme eivät sillä tarfoittaneet mitään epäuskoa, että tuo lienee waan oli tyhjä lausetapa, hätäwara riimin tähden. Niinhän se tietysti on, mutta ei sekään tuota wäärinkäytöstä ollelleen puolusta. Taikka sanoilla on joku merkitys, taikka jitte saisi riimin tähden panna jos mitä Jumalan pilkkaa ja sanoa: ei se ole waarallista, sillä ei se mitään merkitse. Jumalanpalvelusta warten aiotuisia kirjoissa tulee joka sanan olla tyhstin punnitun, ettei se leikilläkään puhu Jumalan sanaa vastaan". (Suomen Wirsi kirjan Historia, kirjoittanut J. Krohn, siv. 91). Niin: „Jumalanpalvelusta warten aiotuisia kirjoissa tulee joka sanan olla tyhstin punnitun, ettei se leikilläkään puhu Jumalan sanaa vastaan" — emme voi sanoa, että komitea olisi tätä hywää sääntöä oikein noudattanut. Tyhjässä liioittelemisessa ei sanoja riittävästi punnita, ja kun „joka paikkaan" pannaan tuo waka, luja ja epäilemätön usko, niin poiketaan Raamatusta. Vanhan Wirsi kirjan usko, waikka se saa sen kovan tuomion, että se on „epäileväinen", „häilyväinen" ja „puolinainen", on sen paremmissa wirsissä raittiimpi, parempi ja raamattumukaisempi, kuin komitean ehdoituksen „jokapaikassa" waka, luja ja epäilemätön usko. Me luulemme usein muistutusten seuraawassa toteen näyttävän tämän. Kumminfin myönnämme, että komitealla on paikkapaikoin ollut syhtä kyllä korjauksiin, niinkuin esimerkit mainitun historian siv. 49 myös osoittawat. Lönnrot lausuu tästä Wäliaikaisen Wirsi kirjan, toisen laitoksen, esipuheessa: „Nieltää ei sowi, että epäsuoraa lausetapaa lienee, wienee ja muita semmoisia usein tawataan sopimattomasti käytettynä, mutta samassa on muistettava, että yhteinen kansa itsekin usein wiljelee semmoista tapaa, waikka ei asia, josta lausuu, ole ensinkään

epäilyksen alainen. On kuin pitäisivät suoratapaista lausuntoa ikääskuin röyhkehtenä eli kerskailemisena, jota sentähden välistä liiaksiin waromat". „Tulipa apostoli Pietarinkin, joka ei suinkaan katsonut niin suoraa lausetajaa sopivaksi, pian katteraksi suruksensa huomaitsemaan, ett'ei itseensä ja omaan voimaansa luottaminen häntä auttanut" (Math. 26, 33, 35, 70, 72, 74). Rönrotilla on täysi syhtähän muistutukseen, sillä hywin useat korjaukset ehdoituksessa tässä kohdassa ovat sitä luontoa, että ne muistuttawat meitä tästä Pietarin tyhjistä kerskauksesta. Ja hyvä olisi, joll'eivät meihin pahemmin vaikuttaisi. Mutta Pietari ei ole koskaan niin kerskannut uskostaan, kuin ehdotus, vaan hän on pannut kovan varoituksen liiallista kerskausta vastaan. Usko ei ole aina Raamatussa luja ja epäilemätön. Mark. 9, 24 huutaa isä itkien: „Herra, minä uskon, auta epäuskoani". Ja itse apostolinkin sanovat Herralle: „lisää meille uskoa" (Luk. 17, 5). Mark. 14, 29 sanoo Pietari Jeesukselle: „jos vielä kaikki muut pahenisivat, en kuitenkaan minä pahene". Jeesus sanoi hänelle: „totisesti minä sanon sinulle: tänäpänä, tänä yönä, ennenkuin kukkan kahdesti laulaa, sinä kolmasti minun kiellät". Mutta Pietari sanoi vielä enemmän: „jos minun pitäis kuoleman sinun kanssas, en minä ikänä sinua kiellä. Niin sanoivat myös kaikki." Täällä on kyllä sanoissa luja usko, mutta itse työssä heikko. Ei Herra tätä kiittänyt, eikä tällainen, vielä itseensä turvaawa, uskon kerskaus ole seurakunnan virteen pantawa. Me emme sentähden voi ylipäänsä hywäksyä tätä „uskonmuutosta" ehdoituksessa, ja komitealla ei ollut, meidän tietääksemme, kirkolliskokouksen käskeytä näihin korjauksiin. Ehdoitukselle olisi ollut parempi, että komitea olisi kokonaan jättänyt nämät korjaukset, kuin että se teki uskon niin epäraamatullisesti kerskaawaksi, ja juuri samassa niin heikoksi ja epäluotettawaksi, kuin se useassa paikassa ehdoituksen korjauksissa on. Emme mekään lienee-uskoa puollusta, mutta tämä ei ollut sillä tavalla korjattawa, kuin komitea

on tehnyt, eikä W:n W:n ja L:n puhetapa ole hyljättävä, milloin tämä tunnollisuudessa ei tahdo wakuutuksissa ja lupauksissa mennä totuuden rajojen yli. Tähän saamme seuraavassa usean todistuksen. Kun Pietari Helluntaipäivänä saapi Kristuksen Hengen, tunnustaa hän tämän Hengen voimassa Kristuksen kansalle, ja nyt hän on todella valmis uhraamaan henkensä Herran tähden. Viimein kuolee Pietari uskollisena tälle tunnustukselle. Tällä uuden liiton wakituisella uskon asteella todistaa Jumalan Henki meidän henkemme kanssa, että me olemme Jumalan lapset (Rom. 8, 16), ja tähän uskon asteen kuuluvassa wirressä tulee tämän warmuuden päästä ilmenemään. Tämä warmuus on uuden liiton wakituisen uskon luonne, mutta ei se ole joka paikkaan pantawa, huolimatta siitä, onko uskossa todella tuo lujuus, tahi ei, eikä uskon kerskaus ole koskaan niin loukkaawaksi ja epäraamatulliseksi tehtävä, kuin se useassa paikassa ehdoituksessa on.

Ja kun usko usein on ehdoituksessa niin mahtipontinen, että se rohkenee kehoittaa pimeyden henkiwallat hyökkäykseen, niin luulisi sen olevan elämässä kestävän, mutta siinä me petyimme. Sanoissa se on lujauskoinen, mutta elämässä horjuu. Sitä osoittaa jo ensimmäinen esimerkkimme, wirsi 167, jossa ekshyjisissä olewa tyhjään kerskaa; siitä on usea muistutus todistawa seuraavassa armostelussa.

Niin sanotaan esimerkiksi edellä mainituksa tutuska wirressä 249, w. 4: „Kuolemaa ei syntisellen Herra suo, sen tahtoo waan, Että hän jo kääntynis jälleen, Löytäis elon autuaan; Herran syhdän iloitsee, Kun se sielun huomaitsee, Joka jälleen wäärhydestä kääntyni häneen sydämeestä“ (wärsh 4). Rahdesti puhutaan samassa wirressä jälleen kääntymisestä, joka siis edellyttää, että elämässä useasti luowutaan Jumalasta, josta tilasta on jälleen kääntyminen tarpeen, ja kyllähän se elämän alalla walitettawasti useimmiten niin on, mutta siinä kohdassa ei sowi tyhjät kerskaukset, eikä ne sowi korkeimmalle uskon asteellekaan epäraamatullisessa liiallisuu-

desä. Ja Raamattu tietää kääntymisestä, jossa ihminen pyyh Herrassa. Niin oli esimerkiksi Raamalin laita, niin Smyrnan ja Filadelfian seurakunnan enkelein (Ilm. raam. 2, 8 s. ja 3, 7 s.), ja kyllä Herran sydän tästäkin kääntymisestä iloitsee. E:lla kuuluu tämä wärsh: „Näin hän wanno: „Synneissänsä En sois jonkun kuoleman (II:sa laito:ssa: Ketään en sois kuoleman), Waan ett' luopuis synneistänsä, Löhtäis elon autuaan; Sydämeni iloitsee, Kun se sielun löhtänee (II:sa: Kun se sielun huomaitsee), Joka puoleheni kääntyh, Wäärhydestä poijes wääntyh.“ Wanhassa Wirsi kirjassa kuuluu paikka: „Niin tott', kuin mä Herra elän, En sois' synniss' kuoleman Jonku, waan ett' kääntyis jälleen, Löhtäis elon autuaan. Iloitsee kanss' sydämen', Koska sielun ešhwän Löhtää, kuin mun puoleen kääntyh, Wäärhydestä pojes wääntyh“. Lönnrotilla on wärsh paremmin W:n W:n mukaan, ja tässä osoitetaan suoraan Herran walaan Hes. 33, 11: „niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, Herra, ei minulle kelpaa jumalattoman kuolema, waan että jumalaton kääntyisi tiestänsä ja eläisi“. Tässä wirressä, jossa „sielu surfia suree“, on tämä „Jumalan wala“ murheelliselle tärkeä ja Raamatun paikassa, johon wärsh osoittaa, onkin se tärkein kohta, että Herra tässä wanno itse kauttansa. Komitea ottaa W:sta W:sta sanan „jälleen“, mutta panee sen kahdesti samaan wärshyn, ja jättää pois Jumalan walan. Lönnrotin wärshsä on kuitenkin se forjaus tehtävä, että wärshyn loppupuoli siirretään ulkopuolelle Herran walaa, sillä sitä ei Herra ole wannonut, että Hänen sydämensä iloitsee, kun näkee sielun kääntywän. Komitean wärshyn loppu-osa on kyllä hyvä, jos toinen sana pannaan sanan „jälleen“ sijaan, sillä kun ei sitä ole Raamatun paikassa ensinkään, ei sitä voi tähän panna kahdesti. Saman wirren kuudes wärsh kuuluu: „Enkeleillä, Jumalalla Ompi ilo yltäinen, Kun taas tiellä oikealla Nähdä saawat syntisen.“ Herra sanoo: „Niin myös, sanon minä teille, pitää oleman ilo Jumalan enkeleillä yhdestä syntisestä, joka

itsensä parantaa," ja samassa luvussa: „niin pitää oleman ilo taiwaassa yhdestä syntisestä, joka itsensä parantaa, enemmän kuin yhdeksästäkymmenestä ja yhdeksästä hurskaasta, jotka eivät parannusta tarwitse" (Luuk. 15, 10, 7). Tässä ei ole „taas" ja „jälleen" olemassa, ei sanoissa eikä ajatuksissa, vaikka komitea paljon kääntää ehdoituksessa „jälleen" tällaisissa kohdissa, sillä Raamattu ei tahdo tehdä kääntymystä ja elämää epävakavaksi. W:a W:a sanoo tässä: „Enkeleill' ett' Herrall' hywäll', Taiwaan joukoll', kaikell' wiel', Rifas riemu sytth' ylhääll', Koska palaa pahalt' tielt' Joku sielu syntinen". V:lla: „Jumalalla, enkeleillä Ompi ilo yltäinen Nähdessjensä harhateiltä, Palajawan syntisen". Täällä ei ole „taas" olemassa.

Sekawan uskon käsitteen osoittaa esimerkiksi 209, jonka Wallin'in wirren komitea on ehdoitukseen ottanut, mutta jättänyt Vönnrotin wäliaikaisesta wirsikirjasta Runeberg'in wirren: „Maailman lapsi haluaa (II:ssa halajaa) Ja harastaa maailman tawaroita", joka on Wallin'in wirttä parempi. Ehdoituksen wirren ensimmäisessä wärsyysä sanotaan: „Jumalan waltakunnan waan Se näkewä on kerran, Ken syntynyt on uudestaan Hengestä itse Herran". 2. „Kyll' tahto on' mut mitä woin mä furja raadollinen? Sinutta olen woimaton, Tahdon' on puutteellinen. Mi lihasta On sukua, Se mitätönt' on aiwan; Waan hengestä Jos syunyn mä, Niin mull' on woima taiwaan." 3. Di Herra laita Henkesi Sydämeen' penseähän, Mäa syunytämään uudesti Jkuiseen elämähän! Näin furja waan Mä sijaa saan Sun luonas taiwaassasi, Miss' ilo on Laakaamaton Sun armolapsillasi". 4. „Jumalan lapset on waan ne, Joit' Henki hallitseepi; Jos lapsens oon, Hän minulle Perintöns' taritseepi. Mun puutteessan' Ja murheessan' Uns toivo mulle koittaa, Kun uskon saan Sen autuaan, Jo' kaiken maailman woittaa". Ja nyt muuttuu yht'äkkiä, seurakunnan wirttä weisaessa, kaikki, ja seurakunta weisaa seuraawassa wärsyysä: „Di kiitos, että syunytit

Meit', Isä, lapsiksesi, Ja Pojassas meit' omistit Itselles omiksesi! Kanssanja me Nyt perimme Autuutes riemui-
 fasti, Kun uskossa, totuudessa Pyhymme loppunn asti".
 Tässä wärshsä huomaa wirsikirjaleheen tottunut, kuinka ko-
 mitean lempisana „oi", joka lukemattomia kertoja käytetään
 ehdoituksessa, ja josta Professori Ahlqwist on muistuttanut,
 on sopimaton. Sana „kanssanja" kaipaa pronominia. Wir-
 ren edellisissä wärshissä on weisaaja ilman Henkeä ja pyh-
 tää sitä penseään sydämeensä, syntyänsä uudesti ijan-
 kaittiseen elämään, mutta neljännen ja viidennen wärshyn
 välissä tapahtuu tämä uudistus, ja nyt hän kiittää Jumalaa,
 joka meitä, siis minuakin, synnytti lapsikseen ja nyt
 hän perii autuuden riemuifasti. Onko todella Jumalan
 seurakunta teaterille asetettava, jossa tällaisia äkkinäisiä
 muutoksia tapahtuu, milloin waan nähtelmän kohta waatii?
 Maallisessa runoudessa liikkuu kumasti mielivaltaisesti, mutta
 wirressä ei saa panna seurakuntaa semmoiseen asemaan, että
 sen tähtyy ulkokullaila, jos weisaa wirren. Kyllä sitä
 ulkokullaisuutta syntyy muutenkin. Joka weisaessaan on
 wirren edellisen osan asteella, hän ei voi Jumalan edessä
 weisata wirren viimeistä wärshä. Tunnollisen tähtyy tässä
 waijeta ja taitamaton häiriintyy. Tällaiseksi voi wirsi
 tulla, kun se sepitellään, niinkuin Wallin on tehnyt, mutta
 sydämen uskosta syntynyt wirsi ei koskaan kärsi tällaisista
 leikin tekoa pyhässä asiassa ja seurakunnan Jumalanpalwe-
 luksessa. Tässä muodossa on wirsi kelmoton. Sopimaton
 on myös sana „laita" kolmannen wärshyn alussa: „laita
 Henkesi sydämeeni!"

Kauniissa wirressä 232, kuuluvat ehdoituksen viimei-
 set wärshyt: „Di kuule, Jesus armias, Rukoilewia meitä!
 Murhetta pidä laumastas, Suo apuas, Meit' älä koskaan
 heitä!" 8: „Sanallas jaata lapsikses, Niin että taiwaas
 jaamme; Omista meitä omikses Ja weljikes, Di Jesus
 Kristus! Amen." Komitean sana „laumastas" häiritsee
 täällä, sillä tavallisessa kielessä on se, joka on Jesuksen

„laumaa“, myös Hänen „lapsensa“, niin ettei hänen tarvitse rukoilla: „saata minua sanallas lapselles!“ W:a W:a sanoo: „me rukoilem' sua, Jesu Krist'! Meilt' älä apuusi kyllä, Ain' pidä murhe vielä meist'! O Jesu Krist'! ja pyh' tyhönäm' täällä“. 8. „Saata sanallas meit' lapsilles, Ett' peria taimaas saanem', Meit' omist' viimein omilles, Ja weljilles, O Jesu Kriste! Amen.“ L:lla: „O Jesus Kristus armias, Sua rukoilemme vielä, Meit' aina pidä huolenas (H:sja: huolesfas), Suo apuas Ja pyh' aina meillä!“ 8. „Sanallas saata lapsilles, Niin että taimaas saamme (H:sja laitoksessa: Ett' taimaas' osan saamme); Omista meitä omilles Ja weljilles, O Jesus Kristus! Amen“.

Seuraawa wirsi, 233, osoittaa, kuinka komitea liioittelee uskon lujunta. 1. „Woi Herrani, Kuink' kansaji, Ain' pilkkaa kuulla saapi, Kun sinua Se uskosja Rohkeesti tunnustaapi! Se nöyränä ja köyhänä Kärski waiwaa täällä; Waan ilkeät ja ylpeät, Ne owat wallan päällä“. 2. „Tään saatana, Se kawala, Tääll' aina matkaan saapi, Hän surmallaan ja murhallaan Sun laumaas ahdistaaapi, Siks' walheitaan Hän joukollaan Wiekkaasti lewittääapi; Sun sanaji, Totunteji Se hyljättyksi jääpi“. 3. „Näin surkea, Di Jumala, Du kristikuntas olla, Se huolehtii Ja muurehtii, Mi viimein mahtaa tulla? Kuin aalloilla Laiw' aawoilla, Jot' ahdistaaapi myrsky, Jo näyttäapi Kuin hukkuni, Kosk' yli kuohun hyrsky.“ 4. „Mut hetkeksi Jos näyttäiski Myös Jesus nukkunehen, Hän walwoopi, Ja joustuupi, Tuop' awun omillehen. Siis pelko pois! Mi hätäois, Kun laiwamme hän johtaa! Ei nukkukaan, Hän koitti waan; Taas auttaa meitä kohta.“ Ja nyt kuuluu wiides wärsy: „Mer' ankara, Nyt raiwoa Waan vastaan Herran hahta! Kyykäärme ja, Tult' oksenna, Mitäpä wihas' mahtaa! Juonittele Myös, perkele, Tuo waikka piinaa, murhaa! Meill' Jumala Du turwana, Uhkanne oupi turhaa“. Tämöinen röhkeä kerskaus loukkaa siweellistä ja uskonnollista tuntoa ja waikuttaa meihin niinkuin kiron.

Sopimaton on se maallisessa runoudessa, inhottava on se wirressä. Ja wirren alussa on weisaajalla pelko. Saa-
tana ahdistaa surmalla ja murhalla Kristuksen laumaa, niin
että kristikunnan tila on surkea ja huolestuttava. Jo näht-
tää, niinkuin laiva hukkuisi, mutta Herra walwoo. Siis
pelko pois! Ja nyt woisi seurakunta samassa wirressä puh-
jeta tuohon lauhistuttavaan kerskaukseen! Meitä kummas-
tuttaa kowin, että komitea woipi panna tällaisen kerskauk-
sen seurakunnan suuhun Jumalanpalveluksessa. Minkätäh-
den koetetaan kirkkoja ja manauksia poistaa siivistyneestä
yhteiselämästä, jos tällainen rukous sopii seurakunnalle
Jumalan edessä kirkossa? Jos tämä osoittaa uskon lu-
juutta, niin on se kummallinen lujuus, kun emme koskaan
kuule Kristuksen sunnasta mitään tällaista, ja kun eivät
apostolit koskaan rohjenneet tällaista lausua. Kyllä
Herran haaksi täällä on liikkeellä ja Jumala on uskowan
turwa, mutta tässä haahdessa kulkee uskowa. Ei ole Kris-
tus koskaan hyllyttänyt perkelettä karkaamaan päälle ja ke-
hoittanut lyhkäärmettä tulta osentamaan. Eivätkä aposto-
lit sitä tehneet haahdessa, eikä muulloinkaan, sillä he tunsi-
wat paremmin pimeyden henkiwallan. Kristus opettaa ope-
tuslapsiaan ja uskowia rukoukseen Jumalaa: „elä joh-
data meitä kiusaukseen!“ mutta täällä seurakunta pyhtäisi
pimeyden henkiwaltoja juonittelemaan ja tuomaan waikka
piinaa ja murhaa. Meidän tähtyh tässä muistuttaa Ra-
matun lauseesta, joka osoittaa oikean uskon asemaa pimeh-
den henkiwaltoihin nähden. Judaksen epistolasssa (ja Pieta-
rin toisessa epistolasssa lausutaan melkein samaa) sanotaan:
„Nämät unennäijät katsowat hallituksia ylöns ja majes-
tetejä pilkkaawat. Mutta Mikael, ylimmäinen enkeli,
koska hän perkeleen kanssa riiteli ja kamppaili Moosesen
runniista, ei rohjennut sanoa pilkan tuomiota, waan sa-
noi: „Herra sinun rangaiskoon“. Mutta nämät pilkkaa-
wat niitä, joista ei he mitään tiedä“ (8, 9, 10; 2 Piet.
2, 10, 11, 12). Sentähden woi Apostoli uskon rohken-

dessa sanoa: „Siitä olen vahva, ett'ei kuolema, eikä elämä,
 eikä enkelit, eikä esiwaallat . . . taida meitä eroittaa Jumala-
 lan rakkaudesta“ Rom. 8, 38; hän voi sanoa: „Kuolema,
 kussa on otas? Helwetti (tällä paikkaa alkutekstissä: „tuone-
 nela“, taikka muitten etewäin käsitirjoitusten mukaan tässä-
 fin „kuolema“) kussa on voittos?“ (1 Kor. 15, 55), mutta
 ei hän koskaan rohkene puhua niin, kuin ehdoituksen wirsi.
 Ja jospa sitten tässä wirressä olisi wakaa, luja ja epäile-
 mätön usko, mutta wirren alkupuolella on se horjuwa ja
 huolehtii, mitä viimein mahtaa tulla, waikka se samassa
 rohkeasti tunnustaa Herraa, wiidennessä wärshysä rohkeus
 nousee äärettömään asti, mutta wirren lopussa on jo tämä
 rohkeus kadonnut. Wirsi lopettaa: „Di Jumala, Meit'
 johdata Ja satamahan saata; Tiell' antunden Wie pe-
 rillen, Al' anna armos laata!“ W:a W:a sanoo ensin-
 mäisessä wärshysä: „Ah Jumala! tänn' katsahda, Kuink'
 maailmas' käydä mahtaa; Täällä joukkoa, Kuin tunnustaa
 Sanas, ei kärsiä taita. Se köyhhydess' ja nöyrhydess'
 Min' wälttää synnin wikoi, waan Turkki täällä ja Juuti
 wiel' Kans Paawi istuu isoin“. Tässä on wärshu muoto
 semmoinen, ettei sitä voi käyttää, sillä Juuti, Tanskalainen,
 ei ole hlpeden esimerkiksi wirteen pantawa, ja röyhkeyttä
 taitaa kyllä olla muillakin, kuin Turkilla. L:lla kuuluu
 wärsh: „Ah Jumala, meit' armahda, Min palkan kansas
 saapi, Kuin sinua se tunnustaa, Sanaasi noudattaapi! Sen
 köyhänä ja nöyränä Kärsiä tähtyy täällä, Waan ilkiät ja
 hlpiät Ne owat wallan päällä“. W:sa W:sa ei puhuta
 rohkeasta tunnustamisesta, kun ei sitä rohkeutta wirressä
 ole liiaksi. Ja kun uskon rohkeus kohoaa niin korkealle eh-
 doituksen wirressä, olisi senkin sopinut puhua jotain „synnin
 wälttämisestä“ taikka „sanan noudattamisesta“. W:sa W:sa
 kuuluu wiides wärsh: „Niin kuohuu kyll' mielell' tyhlyl',
 Tät' laimaa vastaan meri, Sä draaki juur' ja julma
 juur', Kuin sokaiset sen retkii, Sä antikrist' kuin petok-
 sist' Ja murhast' olet tähnnäns'; Waan tiedä kans' ett'

omians' Its' Herra auttaa päänäns'." Tässäkin on muoto huono ja kelmoton ja kaipaa kipeästi korjausta, mutta uskon henkeen nähden ei tässä ole mitään loukkaavaa. Tämän wärshyn usko on paljon raittiimpi ja lujempi, kuin ehdoituksen wärshyn, sillä se usko, joka niin kerskaa, kuin ehdoitus tässä, on aiwan heikko ja horjuma. L:lla kuuluu wärsh: „Nyt kuohua kyll' aallot saa, Kristuksen laiwa heittää, Ja traaki suur, se julma juur Tien pimittää ja peittää, Ja woimaansa Saa koettaa Myös Antikristus kanssa, Kyll' Jumala ne langettaa Ja auttaa lapsiansa". Tämä on paljon parempi henkensä puolesta, kuin ehdotuksen wärsh, mutta tähän rohkeuteen ei komitea tyytynyt. Kyllä korjaus toiseen suuntaan, kuin komitean, olisi tälle hywää tehnyt. Wirsi 284 alkaa ehdoituksessa: „Oi Jumal' armos mulle suo Ja apus tuo, Ett'en jää epäilyksiin! Mua wihollisen' kavalat wiekoittawat Pois sinust ehyhyksiin. Ei maailma Suo lepoa; Myös lihani Se kiusaapi Tuhansin wiettelhyksiin". 3. „Jos Herra, sä et warjele Ja suojele, Mun toiwon' raukeaapi." Mutta 4:sä wärshysä sanotaan: „Siis auta, Herra laupias, Täällä armollas Mua aina loppuun asti! Jos Henkes waan on apunan', Niin sotahan Mä lähden rohkeasti. Nyt maailma ja saatana Raikk' koittaakaan, Mä pyshyn waan Uskossa wakawasti." Tällä rohkeudella ei se puhu, joka todella tietää, mitä kiusaus on, ja joka rukoilee: „elä johdata minua kiusaukseen!" W:a W:a sanoo: „O Herra! minua pyhdä auttaa, Armos kautta, Ole tyhönän' loppuun asti aina: Niin tahdon lujast' kiusata päällä, Mitä woin täällä, Jos muutoin minull' henkes lainaat, Niin uskon todest', Kristuksen puolest', Ett'ei maailma, liha, Eik' pirun wiha, Taida minua uskosta pois painaa". Tässäkin on muoto ja kieli kelmoton, mutta uskon henki on paljon raittiimpi, kuin ehdoituksen wärshysä. L:lla kuului paikka: „Siis auta mua, Jumala, Täällä armossa Juur loppuun asti aina, Niin tahdon käydä sotimaan, Kuin Henkes waan apua mulle lainaa; Ei sitten saa Mua saatana,

Ei maailma, Oma liha uskosta poijes painaa". Toisessa laitoesssa: „Siis auta, Herra laupias, Täällä armossas Mua loppuun asti aina, Niin rohkiasti sotimaan Mä käyn, kun waan Apua Henkes lainaa". E:lla on tämä wärsh paljon parempi, kuin ehdoituksessa.

51, 3: „Ja waikka kiehuis täynnänsä Maailma perfeleitä, Päällemme töyttäin päännänsä, Niin emme pelkää heitä; Suur turhaan kiufussaen Nyt maailman päämies waan Pauhaapi, saanut on Hän nyt jo tuomion: Yks sana hänen kaataa". Eipä luulisi, että tämmöinen kerskaus todella on pantu Wirsi-firjaan, seurakunnan weisattawaksi. Tämä wärsh ei ole kuitenkään komitean tekemä, waan se on ehdoituksseen tullut Pönnrotin Wäliaikaisesta Wirsi-firjasta ja edellisen komitean ehdoituksesta. Tämä wirsi on alkuaansa Lutheruksen tekemä ja on kyllä ylipäänsä wirsi-firjan paraita, waikka tämä wärsh on alkuwirresfäkin loukkaawa. Luterus lausuu likipitäen näin: „Waikka maailma olisikin perfeleitä täynnä, ja ne tahtoisiwat meitä niellä, niin emme niin suuresti pelkää; meille kuitenkin onnistuu. Waikka tämän maailman ruhtinas pauhaa, ei hän meille wahinkoa tee, sillä hän on tuomittu, yksi sananen woi hänen kaataa." (Vollständiges Gesang-Buch Zur Befoderung der Gottseligkeit Bey öffentlichen Gottes-Dienst In Pommern. Alten Stettin, 1724, wirsi 568. Wiittaamme eteenpäin tähän osoitteella „Pom. Ges. B.") Lutheruksen suussa woimme näitä sanoja kärkeä, kun hän lausuu ne elämän alalla taistellen uskon woimassa, mutta wirteen ei ole tämmöinen kerskaus pantawa, sillä sitä ei seurakunnan jowi Jumalan edessä lausua, ja se olisi, suoraan sanoen, walhe weisaajan suussa. Kyllä ihmisessä pelko synthy wähemmästäkin, kuin perfelejoukosta, josta maailma täynnänsä kiehuisi. Onko se Jumalanpalvelusta ja rakennusta, että seurakunta tällä tapaa Jumalan edessä kiittää uskonsa lujuutta? Ei ole Kristuksessa tähän esikuwaa, eikä ole kukaan apostoleista rohjennut näin puhua. Pietari, joka tyhjän kerskauksen jälkeen pian kielsi Herransa, oppei siitäkin nöy-

ryhttä, ja hän sanoo: „pitäkää itsiänne kiintiästi nöyryyteen; sillä Jumala on ylpeitä vastaan, mutta nöyrille hän antaa armon. Nöyryhttäkää siis itsiänne Jumalan wälewän käden alle, että hän teitä ajallansa korottaisi; pankaat kaikeksi murheenne hänen päällensä; sillä hän pitää murheen teistä. Olkaat raittiit, walwokaat; sillä wihollisenne perkele käyppi ympäri, niinkuin kiljuwa jalopeura, etseihin kenen hän nielis. Sitä te seisokaat vastaan wahwat uskossa“ (1 Piet. 5, 5—9). Kyllä täälläkin on wahwa usko, mutta se on samassa nöyrä. Kyllä tämäkin puhuu rohkeasti, mutta ei se koskaan pukeudu ylpeään, tyhjästi kerskaamaan muotoon, joka on Jumalalle vastenmielinen, ja joka aina on todistus uskon heikkoudesta. Se rohkeus, joka uskon olentoon kuuluu, ei ole aistillinen ja lihallinen. Tämä wirsi esittelee Raamatun psalmia, 46. Se lausuu w. 2—6: „Jumala on turvamme ja wälewyytemme: joka on hawaittu sängen soweliaaksi awuksi tuskissa. Sentähden emme pelkää, jos vielä maailma hukkui (alkufielen mukaan: „maan muuttuesssa“), ja wuoret keskellä merta wajosivat; waikka vielä meri pahanaisi ja lainehtisi, ja mäet wärisivät siitä pahanasta, Sela! Kuitenkin ilahuttaa wirta jokiensa Jumalan kaupunkia, jossa owat Korkeimman pyhät asunnot. Jumala on sen keskellä, sentähden se kyllä pyhyh“. (Me olemme käyttäneet Turun piipiasseuran toimittamaa ja Jugmannin tekemää Raamatun käännöstä). Korkealle kohoo täälläkin uskon rohkeus, mutta mieleen pantawa on, ettei psalmi puhu mitään pimeyden henkiwallasta, waikka tämä tässä wirressä ja muualla niin ankaralla ylenkatseella esiin wedetään, kun tahdotaan uskon lujuutta ylistää. Psalmi puhuu luonnon ilmeistä, ja tähänkin wiittaawat Herran sanat Luuk. 21, 28: „koska nämät rupeewat tapahtumaan, niin katsokaat, ja nostakaat pääanne ylös; sillä silloin lunastuksenne lähestyy.“ Herra on edellisessä wainoista ja luonnon ilmeistä puhunut. Ja kuka oli uskonnut, että Wanha Wirsi kirjasta wälttää loukkaawaa liiallisuutta alkuvir-

ren alkupuolellessa? Se lausuu: „*Waiß' koko maailma vastaan olis', Ja perät' meitä kadottaa tahtois', Ei kuitenkään edes tulis', Eik' matkaan sais', mitä hän aikois'*: Hänen päämiehens' *Ötöttäkoon wäkens', Hän juonens' kansja Pyhtää meit' ansaan, Itse hän kuoppaan lankee'*. Tämä on muodon puolesta huono, mutta sisältö ja henki on paljon parempi, kuin ehdoituksessa. Wähän korjausta tämän wärshyn loppupuoli vielä tarwitsee sisältöönkin nähden. Ehdoituksen wärsh ei kelpaa Wirsikirjaan. Ruotsalaisessa Wirsikirjassa ja ruotsalaisen wirsikirjakomitean wiimeisessä ehdoituksessa ei ole sitä liiallisuutta, kuin suomalaisessa ehdoituksessa.

Mitä wirteen 252 tulee, on komitean käsitys siinä oikea, ettei epäwakavuus ole wirren ensimmäisessä wärshysässä sopiwa. Toinen wärsh kuuluu ehdoituksessa: „*Hän on kuol- lut puolestani; Ken nyt voi mun kadottaa? Viel' on edes- vastaajani, Hän mun vanhurskauttaa; Ken siis tahtoo tan- taa päällen', Kun hän on mun walinut, Hufuttaa sen tai- taa hänen, Jonk' on suojaans' ottanut?*” Ja kolmas wärsh: „*Wakaisesti siihen luotan, Ett' ei elo, kuolokaan Erota mua Jesuksestan', Enkelit ei wallatkaan; Eikä mitään luoduis'* muista, Nyhyiset tai tulewat, Mua Jumalastan' poista, Je- jusksesta rakkaasta”. Tähän ei sowi epäwakavuus, sillä wirsi tahtoo esittää uuden liiton wakituisen uskon asemaa. Ei ole Arrhenius'en ruotsalaisessa alkunwirressäkään yhtään epäwakavuutta. K:lla kuuluu ensimmäinen wärsh: „*Jesus, paras ystäväni, Jonk' ei ole wertaista; En sua koskaan eläissäni Hylkää enkä unhoita! Ken mun saisi wietellyksi Pois mun rakastajastan? Tahto meillä olkoon yksi, Täällä ja taiwaass' ainian'*. L:lla kuuluu tämä wärsh jotenkin W:n W:n mukaan: „*Jesus paras ystäväni, Jonk' ei ole wertaista; Taitaisinko eläissäni Hänen koskaan unhottaa? Pois ei kenkään mua wiene Minun rakastajastan'; Yksi tahto meillä lienee Nyt ja ijät', ainian (II:ssa: Yksi mieli meillä lienee, Yksi tahto ainian)*”. Epäwakavuus puhemuo-

dosja ensimmäisessä wärshysä ei sowi hywin wafawuuteen seuraamisja. Wirren perustuksena on 8:nen luvun loppuosa Romalaisepistolassa, joka kuuluu: „Kuka tahtoo kanta Jumalan walittuin päälle? Jumala on, joka tekee wanhurskaaksi. Kuka on, joka tahtoo kadottaa? Kristus on kuollut, wieläpä herätetty ylös, on myös Jumalan oikialla kädellä, joka myös edestämme rufoilee. Kenen pitää meitä Kristuksen rakkaudesta eroittaman? . . . Siitä olen wahwa, ett'ei kuolema, eikä elämä, eikä enkelit, eikä esiwallat, eikä wäfewyhdet, eikä myhijet, eikä tulewaiset, eikä korkeus, eikä sywyys, eikä joku muu luontokappale taida meitä eroittaa Jumalan rakkaudesta, joka on Jesuksessa Kristuksessa meidän Herrassamme“ (w. 33 s., 38 s.) Tämöiseen nuotoon pukeutuu uskon lujuus, kun se korkeimmalleen nousee, apostolin suussa. Ei se rupea kerskaamaan pimeyden henkiwaltoja vastaan ja heitä hyllyttämään hyökkäykseen. Tälle uskon warmuudelle on tila annettava wirsikirjasja. Kun komitea ehdoituksen esipuheessa, siw. IV, sanoo: „Perinjuurin on myös häwitetty tuo lienen-sana hynä muut samankaltaiset muodot, jotka lukemattomissa paikoissa tekivät wirressä ilmaantuvan uskon häilywäiseksi ja kuuluivat sanaa paremmin punnitsewalle pilkalliselta“, niin siinä on tyllä oikea ajatus, sillä usko on olentonsa puolesta warm ja wafawa, mutta ihmisessä on usko usein epäpuhdas ja sentähden horjuwa. Useaan korjaukseen on sentähden komitealla ollut tähyi syh, mutta ehdoitus on mennyt toiseen liiallisuuteen, niinkuin jo edellä olemat esimerkit osoittawat, ja tämä on wielä pahempi kuin epäwafawuus, jolla kannalla usea itse työssä on. Kansan puhetawassa on joku puolustus epäwafawalle lausemuodolle tässä kohdassa. Lönnrot on wielä kuolinwuteellaan tätä wirttä korjannut ja tämän wirren parannus on hänen viimeinen kirjailija-työnsä. Me toiwomme, että Suomen kirkko hywäksyh tämän wirren siinä muodossa, kun Lönnrot viimeisessä kirjailijatoimessaan sille antoi. Muutama päivä ennen kuolemaansa jätti rafas

wanhus tämän firjoittajalle wirsikirja=thön hyväksi kätet-
täwiiksi ne useat parannukset, jotka hän vielä elämänsä wi-
meisenä aikana teki Professori Ahlqwistin muistutusten joh-
dosta. Raksi kertaa hän vielä elämänsä wiimeisenä aikana,
saatuansa nämät muistutukset, luki Wirsikirjan läpi ja
käytti ne Wirsikirjan hyväksi. Nämät kalliit Lönnrotin
wiimeiset parannukset tulewat piakkoin julkisnuteen.

Uskon raittiuteen ja nöyryyteen kuuluu myös, ettei se
itselleen kiritusta ja waiwaa rukoile, waikka se kyllä kiittää,
kun kiritus on ohi mennyt, tämän siunauksesta. Kyllä apostoli
sanoo: „että siis Kristus lihasa meidän edestämme on kärsi-
nyt, niin tekin warustakaat itsiänne sillä mielellä; sillä
joka lihasa kärsii, hän lakkaa synnistä“ (1 Piet. 4, 1),
mutta ei hän, eikä muukaan Uudessa Testamentissa pyhää
itselleen kiritusta, waan woima on pyhettävä ristiä kan-
tamaan, kun tämä tulee; kärsiwällisellä mielellä tulee usko-
wan warustaa itsensä, kun hän tietää matkan menewän mo-
nen kärsimisen kautta. Näyttää siltä, kuin Jer. 10, 24
kumminkin puoltaiji sitä, että kiritustakin pyhdetään. Tämä
wärsy kuuluu: „Kurita Herra minua, mutta kuitenkin koh-
tuudella, eikä julmuudessa, ettes minua peräti hukuttaisi.“
Mutta tämä rukous ei koske yksithistä ihmistä, waan Israelin
kansaa, ja jos edelliseen katsomme, niin huomaamme, ettei
täällä oikeastaan pyhdetä kiritusta, waan liewithstä siinä
kirituksessa, joka juuri on Herran määrähksestä tulemaisil-
laan, ja jota ei kansa enää voi wälttää. Jumala lausuu
wärsyssä 18: „Katsa, minä heitän lingolla pois maan
asuwaiset täällä erällä; ja waiwaan niin heitä, että he sen
tuntewat“. Ja w. 22: „Katsa, sanoma tulee, ja suuri
wapistus (oikeastaan: pauhina, sotalauman hälinä) pohjan
maalta, saattamaan Judan kaupungit kylmille ja lohi-
käärmetten asuinpaikaksi.“ Ja nyt sanoo profeta, kun jo hen-
gesä kuulee kiritawan sotajoukon hälinän, joka pohjaisesta
tulee, kanjan taikka seurakunnan nimesä: „Minä tiedän,
Herra, ettei ihmisen tie ole hänen woimasjansa; eikä yh-

dentkään miehen wallassa, kuinka hän waeltaisi ja käymisensä ojentaisi. Kurita Herra minua, mutta kuitenki kohtuudella, eikä julmuudessa, ettes minua peräti hukuttaisi (alkutekstin mukaan: vähälukuiseksi, vähäiseksi tekisi). Mutta muodota vihas pakanain päälle, jotka ei sinua tunne." Edellä mainitun wärshyn mieli on siis: koska nyt kuritus tulee kansan päälle, niin kurita se ainoasti kohtuudella, eikä julmuudessa, vihasssa; siis: „**älä vihasssa kurita!**“ Ei ole siis tässä paikassa tuetta sille käsitetykselle, joka luulee woivan sa rufoilla itselleen kuritusta. Semmoisesta waiwan vastaanottamisesta, kuin hlpia lause: „**Suonittele myös, perfele, tuo waikka piinaa, murhaa!**“ (233, 5) puhuu, emme tässä sanoo mitään, sillä se uskon uljuus on kokonansa hyljättävä.

Chdoituksen wirsi 308 alkaa: „**Wallassas, oi Herra, owat Elämä ja kuolema, Poista meistä waiwat kowat, Jotka on maan witsana! Kuule kurjain rukous, Sufkuwien huokaus! Isä laupias, woi koska Armos kautta loppuu tuska?**“ Mutta seuraawassa wärshyssä rufoilisi seurakunta: „**Kuolo syntisyhymme kautta Pääsi valtaan päällä maan; Ykskään meist' ei nyt woi auttaa, Shmisneuwo turh' on waan. Näretön on tuskamme Niinkuin syntimäärämme, Herra, Isä, witsaa meitä, Waan älä ijäks hätään heitä!**“ Ja sitten taas 3: „**Ah, jo muista laupeuttas, Katso surfeuttamme!**“ Hätäänthnyt ihminen woi tuskissaan puhua sitä ja tätä, mutta seurakunta ei woi yhdessä wärshyssä rufoilla: „**Poista meistä waiwat kowat!**“ „**Kuule kurjain rukous, Sufkuwien huokaus!**“ ja toisessa: „**Herra, Isä witsaa meitä, Waan älä ijäks hätään heitä!**“ ja kolmannessa: „**Ah jo muista laupeuttas.**“ Ja armotonta on „**raskaisa maanwaiwoissa**“, jolloin wirsi on waisattawa, panna tällöinen rukous seurakunnan suuhun. Täällä odottaissimme rukouksen: „**Oi, Herra, älä rankaise minua vihasssa**“ (Ps. 6, 2), koska Jumalan witsa „**äärettömän syntimäärän**“ takia painaa maata. Chdoituksen kowa lause tahtonee waan osoittaa rufoilewan nöhrthmistä Herran kurituksen alle ja

sanoo: elä niin kauan kurita! Anna se jo loppua! Mutta ehdoituksen uskon käsitteessä on niin paljon liiallisuutta ja ristiriitaisuutta, että lukija helposti taipuu käsittämään tämänki suoranaiseksi pyhynöksi. L:lla kuuluu tämän wirren toinen wärsy: „Synnin kautta kuolo, surma Wallan maassa saanut on, Waan nyt on se kowin julma, Raataa kaikki turmioon (II:sja: Ohopi kaikki lakohon); Kuolleet, sairaat rinnattain Maaka maassa joukottain! Niinkuin syntimmekin juuri On nyt surkeutemme suuri.

259, 4: „Jos niinkin lie, Ett' synti wie Mun kowaan rangaistukseen, Täällä kurita, Siellä armahda, Älä jätä kadotukseen!“ W:a W:a: „Jos niin lienee, Ett' synti wienee Minun rangaistukses ala, Niin kurita täällä, Ja jäästä siellä, Aut' ett' synnistä pois palaan“. L:lla: „Jos niinkin lie Ett' synti wie Mun rangaistukses ala, Niin witso täällä Ja jäästä siellä, Suo synnistä mä palaan (II:sja: Niin kurita Täällä ajassa Ja auta synnist' palaan)“. Tämä rukous ei ole sopiwa wirressä, waikka ajatus kyllä tuntuu hurskaalta. Raamatussa kyllä sanotaan: „jota Herra rakastaa, sitä hän myös rangaistaa“ (Hepr. 12, 6), mutta kuritus on sitä luontoa, että aina waan on kysymys siitä, jos kuritettu voi sitä kärsiä (Hepr. 12, 7: „jos te kurituksen kärsitte, niin Jumala taritsee teille itsensä, niinkuin lapsilensa“). Uskowalla on tässä kohden kylliksi tyytä, kun pyytää kärsiwallisyyttä tulewassa taikka jo painawassa waiwassa ja ristissä, ja tässä on jo wirren weisaaja, ja hänellä on sitä jo riittävästi. Komitea kowentaa vielä ajatuksen wärsyssä, kun sanoo: „jos synti wie mun kowaan rangaistukseen, niin kurita täällä!“ Eikö W:n W:n ja L:n lause vielä riittänyt osoittamaan uskon lujuuatta? Waarallista on tällaisessa kohdassa mennä Raamatun rajojen yli. Sen on moni saanut murheella kokea. Eikä tällainen rukous ole pantawa wirteen seurakunnan rufoiltawaksi. Kyllä wärsyssä pyhdetään, että Jumala siinä kohdassa kurittaisi täällä ja armahtaisi siellä, että synti wie kowaan rangaistukseen.

tukseen, mutta syntinen on edellisessä wärshässä lähtenyt armoa rukoilemaan ja pyytää apua Kristuksen ansion tähden. („Siis, Jumala, Sult' armoa Kerjäämään kurja lähden. Tee armoa Suo apua Sun Poikas ansion tähden!“) Eikä ihmisen sowi ruweta tälle armolle ehtoja ja neuwoa esittelemään. Hän pyytää juuri Jumalan vanhurskauden käsiä päästä, joka wie syntisen kowaan rangaistukseen, niin että hänelle armosta apu tulisi. Ja jollei hän saa pelastusta tästä armosta, niin kaikki on hukassa. Alkuvirsi (jonka 6 ensimmäistä wärshä Rutilius on tehnyt ja 4 viimeistä Gross, jonka tähden sille on komitean ehdoituksessa pantu Rutilius tekijäksi, Lönnrotin Wäliaikaisessa Wirsikirjassa, toisessa painoksessa, Gross) sanoo w. 3: „Sinun tykösi minä pakenen, elä minua hylkää, waikka olen sen hylän ansainnut. O, Jumala! elä wihastu, elä käy tuomiolle, sinun poikas on minun sowittanut.“ 4. „Jos niin pitää olla, että rangaistuksen ja waiwan tähtyh syntiä seurata, niin pitkitä täällä (rangaistusta) ja säästä siellä, ja anna minun täällä hywin sowittaa.“ 5: „Anna Herra kärsiwällisyys, anna welka anteeksi, anna kuuliainen sydän!“ (Pom. Ges. B. wirsi 429). Tässä ei käytetä, kun rukoilewa pyytää saada täällä hywin sowittaa, samaa sanaa saksan kielessä, kun Kristuksen sowittamisesta käytetään, waan sanaa, joka parhaasta päästä käytetään maallisten rikosten sowittamisesta, mutta jittenkin on sana ja ajatus täällä sopimaton, ja tämä ajatus piilee vielä wirsikäännöksissä. Kun syntinen synnitustasssa pakenee sowintoarmon turwiin, niin hän juuri pyytää päästä synnin welasta ja synnin rangaistuksesta, eikä hän nyt ehdollakaan pyyhä tätä rangaistusta. Kyllä uskowanin saa kärsiä monella tapaa synnin seurauksia, mutta ne eivät ole hänelle enää synnin kowaa rangaistusta, waan armon kaswatusta. Kärsiwällisyyttä olisi tässä pyyhettävä. Ruotsalainen ehdotus lausuu, 253, w. 3: „Minä pakenen sinun tykösi; elä minua hylkää, O, säästä lapsesi! Laiminhyö (Wanha Ruotsalainen Wirsikirja: armosta unhota) sinun

loma oikeutesi; Sinun Poikas on kaikki sovittanut." 4: „Jos nyt niin pitää käymän, että rangaistuksen ja waiwan tähtyh syntiä kohdata, niin witsaa täällä ja wirwoita siellä ja kutsu minua parannukseen." 5: „O hyvä Jeesus, anna kärsiwällisyys, oikea usko ja kuuliainen sydän." Rukous: „ja kutsu minua parannukseen" on pantu tähän ja Wanhaan Ruotsalaiseen Wirsikirjaan alkuwirren loukkaawan lauseen jiaan: „ja anna minun hywin sovittaa", mutta ei tämäkään rukous sowi tällä paikkaa. Mitä warten hätääntynyt, joka on synnin tuskassa nääntymäisillään, ja joka jo on kutsuttu parannukseen, tätä kutsumista täällä pnyttäisi? Tätä wirttä käytetään syystä paljon, sentähden olisi puheella olewa wärsh korjattawa, sillä se on ollut usealle häiriöksi. Moni on sen kautta tullut hyllytetyksi rukoilemaan itselleen kurtusta. Mutta sitä tulee kyllä rukoilemattakin Jumalan armon kaswatuksessa. Rukoilemalla tulee sitä liakki, ihmiselle opetukselksi, ettei hänen sowi eikä tarwitse tähän Jumalan tehtävään sekaantua.

Komitea sanoo ehdoituksen esipuheessa: „1:ksi) oli käsketty: että thön perusteeski piti Lönnrot'in Wäliaikaisen Wirsikirjan ohessa myös pantaman Wanha Wirsikirja". Ehdotus onkin useasti tavallisimmissa wirjisä lähempänä Wanhan Wirsikirjan ajatusta ja lausetapaa, wälistä wirrelle hyödyksi, wälistä wahingoksi, mutta useasti poikke se aivan syhtä Wanhasta ja Lönnrotin Wirsikirjasta, ja ylipäänsä on komitean ehdotus paljon kauempana Wanhasta Wirsikirjasta, kuin Lönnrotin wäliaikainen Wirsikirja. Usea kerta on kyllä tämä kohta ehdoitukselle hywäksi, mutta useammin wahingoksi. Näissä muutoksissa on myös loukkaawia opillisia wirheitä syntynt. Seuraawa lausunto on antawa todisteita tähän. Täällä osoitamme muutamaa paikkaan. Tuttu wirsi 245 alkaa ehdoituksessa: „Sun haltuus, rakas Isäni, Mä aina annan itseni, Mun sielun' ruumiin', tawaran', Ne ota, Herra, wastahan!" 2: „Kaikk' annoin sulle haltuusi, Sen tiedät rakas Her-

rani, Siis omas ota huomahas; En pelkää sinun suoja-
 fas." Lyhyessä wirressä ensin rukoilewa sanoo, että hän
 antaa itsensä, sielunsa, ruumiinsa ja tawaran sa Herran hal-
 tuun, ja toisessa wärshysä hän aiwan tyhjään kertoo, että
 hän antoi kaikki Herran haltuun, ja että Herra sen tietää.
 Se tuntuu lapsimaiselta. Ja ehdoituksen wirteen tulee nyt
 se ajatus teroitettu, että ruumis, sielu ja tawara sentäh-
 den ovat Herran omat, että uskowa ne Hänelle antaa.
 (Minä annan itseni Herran haltuun; Kaikki annoin sulle
 haltuusi; Siis omas ota huomahas). Mutta sielu, ruumis
 ja tawara ovat Herran, waikk'ei ihminen niitä antaisikaan
 Hänelle. W:a W:a sanoo: „Sun haltuus, rakas Isäni,
 Mä annan aina itseni, Mun sielun', ruumiin', tawaran',
 Ne ota Herra, wastahan." 2: „Mun sielun', ruumiin'
 omas on, Jts' Herra armas tiedät tuon; Siis omas ota
 huomahas, En joukko julmaa pelkää taas." Täällä on
 juuri se ajatus uusi ja hywä: „Ota ne huomaasi, koska ne
 ovat sinun omasi." L:lla: „Sun haltuus, rakas Isäni,
 Mä aina annan itseni, Mun sielun', ruumiin', tawaran',
 Ne ota, Herra, wastahan." 2: „Ne omas ovat, omias
 Siis holho, Herra armias: Kuin tahdot niitä holhoa, En
 pelkää julman joukkoa (H:sa: Ne omas ovat omias Siis
 holhoo, Herra armias; Kuin tahdot niitä holhota)." Romi-
 tean forjaus on paljon huonontanut tämän wirren.

Otamme tähän toisen tutun wirren, jossa komitea on
 poikennut L:n Wirsilirjasta ja osaksi tullut lähemmäksi W:aa
 W:aa, mutta sillä tapaa tehnyt wirrelle suuren wahingon.
 273, 2: „Mitä aik' on lyhyinen? Sota alinomainen;
 Toinen toistaan waiwaapi, Kaikin tawoin witsaapi." L:lla:
 „Mit' on aikam' lyhyinen? Sota alinomainen; Toinen tois-
 taan ahdistaa, Sortaa waiwaa, rasittaa." Eihän aika ole
 niin lyhyinen, mutta meidän aikamme on lyhyt. L:lla on
 wärshyn alkupuoli W:n W:n mukaan. W. 3 kuuluu komitealla:
 „Mit' on riista tawara? Tomu, multa katoowa; Riffaus
 footaan waiwalla, Katoo jälleen murheella." L:lla: „Mit'

on riista, tawara? Tuhka tomu katoowa; Tuskin foottu waiwalla Katoo se jo murheella." Emme tiedä syhtä komitean korjaukseen. W:a W:a: „Mit' on riista, tawara? Eika, multa katoowa: Rifas pian kōhhtyhy kyll', Murhe myöt' on molemmill'." 4: „Mit' on korkeus, funnia? Kufistuwa kuffula; Usein sydän rauhaton Korniin alla pii-
losj' on." E:lla: „Mit' on arwo (II:sja: korkeus) funnia? Kufistuwa kuffula; Tyhmä niitä ahnehtii, Toinen tyhmä kadehtii." Emme tässäkään tiedä syhtä muutokseen, sillä E:n loppusäkeet owat kyllä hywät ja lähempänä W:aa W:aa. Tämä lausuu: „Mit' on korkeus funnia? Kuffula kuin kufoistaa; Karjaast' katsoo kadet' pääll', Jos on joku arwosj' tääll'." 6: „Mit' on onni mieluisa? Myrkky, tauti, tappawa, Joka monta sielua Kadottaapi waiwaista". E:lla: „Mit' on onni maailman? Walhe öisen unelman, myrkky jalaa murhaawa, Monen sielun surmaaja." W:a W:a: „Mit' on onni noutawa Myrkky, tauti tappawa, Kuin mont' sieluu waiwaista Kadottaapi kauhiasta." 8: „Mit' on wiimein kuolema? Tuskin lopettaja; Se wie wiimein waiwasen Floitsemaan taiwaasen." 9: „Se on sielun wirwoitus, Tuskein, lipuin karkoitus: Mulla on, mä tiedän sen Taiwaasj' elo ijäinen." 10: „Wiel' ei nähty, kuultukaan, Tullut ajatukfiinkaan, Elo ilman muutosta, Se on mulla toiwona!" Kuolema lopettaa siis tuskat, ja se wie waiwasen taiwaasen. Ja kansa weijaa ja lukee helposti seuraawan fin wärsyn niin, että kuolema olisi myös sielun wirwoitus ja tuskein karkoitus, sillä usea ei huomaa kaksioispisteen tarkoitusta täällä. Mutta kuolema ei lopeta tuskia, eikä se wie taiwaasen, sillä se on ihmisen wihollinen. 1 Kor. 15, 26: „Wiimeinen wihollinen, joka pannaan pois, on kuolema". W:a W:a janoo: „Mit' on wiimein? kuolema? Se kuin tuskat lopettaa, Wiepi wihdoin waiwasta, Floitsemaan taiwaassa." 11: „Sieluni se wirwottaa, Tuskest', kiuuist' firwoittaa, Että elon ijäisen Taiwaasj' saawan tietänen." 12: „Jok' ei nähn', kuulunut, Ajatukfiin astu-

nut: Ilon sisäll', ulkona, Toi on minull' toivona". Edellisen komitean ehdoituksessa on taitawa käsi parantanut tätä wirren loppuosaa, ja E:lla kuuluu tämä: „Mäin ei mitään pysyvää Maailmassa löydetä: Armo Herran laupiaan Se waan pysyy ainiaan.“ 10: „Mutuas, fen uskossa Siihen ottaa turwansa! Maa ja taiwas muuttukaan, Se ei muutu milloinkaan.“ 11: „Se waan yksin pelastaa Näistä katoowaisista, Saattaa sielun elohon' Jjaisehen ilohon (II:sta: Saattaa kautta kuoleman Hurstaat iloon taiwaahan).“ 12: „Jot' ei kieli kertoa, Ajatus woi arvata; Se se näissä waiheissa Toiwoni on ainoa.“ Me emme woi olla kunnastelematta, että komitea taisi jättää tämän hyvän korjauksen pois. Kyllä ehdotus usein poikke W:sta W:sta, useammin kuin E., miksi tällä paikkaa mentiin wanhaan takaisin? Tälle wirrelle ei woitu saada parempaa loppua. „Maailmassa ei ole mitään pysyvää. Armo Herran laupiaan — se waan pysyy ainiaan. Mutuas, fen uskossa siihen ottaa turwansa! Maa ja taiwas muuttukaan, se ei muutu milloinkaan. Se waan yksin pelastaa näistä katoowaisista, Saattaa sielun elohon, Jjaisehen ilohon“. Kuinka köyhältä kuuluu tämän rinnalla lause: „Kuolema on tuskien lopettaja, se wie viimein waiwasen iloitsemaan taiwaasen. Se on sielun wirwoitus, tuskain, lipuin karkoitus: Mulla on, mä tiedän sen, Taiwaass' elo iijäinen!“

40, 4 kuuluu ehdoituksessa: „Äl' lakkaa laupeudesta, Hywyhttäis muista, Herran! Lujina seisoot woimassas, Jotk' armos saivat Herran. Päätitähän maailman alusta Antuutees ottaa armosta Me, jotka sinuun turwaa.“ Raamatun paikka, jota puheilla olewa wärssy tahtoo esittää, kuuluu: „Muista Herra laupeuttas ja hywyhttäis, joka mailman alusta on ollut“ (Psalmi 25, 6). E:lla kuuluu wärssy: „O Herra ole laupias, Apuas älä kiellä! Sill' ilman sinun armottas Ei kestä kenkään täällä; Sä, Herra kaiffiwaltias, Ain' olet ollut laupias, Siis ole nytkin vielä!“ Komitea on tahtonut tulla W:aa W:aa

lähemmäksi, joka tällä paikkaa puhuu Jumalan iankaikkisesta armopäätöksestä, mutta on turmellut tämän kohdan. W:a W:a sanoo: „Muista Herra ain' hymnytes pääll', Lakkamattoman lauputes, Ett' ne lujan' kanssas seisowat tääll', Kuin saawat armos nautitaksens! Maailman alust' jo päättän' olet, Ett' niit', kuin Kristukseen turwanneet, Sinä autuaaksi tehdä tahdot.“ Uusi Testamentti puhuu paljon walituista, Jumalan walitsemisesta ja iankaikkisesta armopäätöksestä, ja tätä apostolit käyttäwät uskon korkeimpana wahwistus- ja lohdutus-aineena. Mutta kun Augustinus ja Kalwinikunta turmeli tämän oppikohdan, on sitä eniten rakennuskirjoissa wältetty. Kun siitä nyt wirressä puhutaan, olisi suotawa, että se puhtaana esistyi, sillä uskon elämälle on tämä totuus ylen tärkeä. Raamatun mukaan wälittää Kristus luomissanana ensimmäisen luomisen, jossa taiwaat ja maa syntywät. Sillä Kristuksessa, Kristuksen kautta ja Kristukseen luotiin kaikki, ku on taiwaissa ja maan päällä (Kol. 1, 16). Mutta samalla tapaa wälittää Kristus armon sanana nuden luomisen, jonka kautta kerran uudet taiwaat ja uusi maa syntyy (2 Piet. 3, 13). Kristus on wälittäjä ehdottomassa mielessä ja Hänessä on myös iankaikkinen armopäätös tehty. Sentähden sanoo Raamattu: „niinkuin hän (Jumala) on meitä hänessä (Kristuksessa) walinnut, ennenkuin maailman perustus oli laskettu“ (Ef. 1, 4). Jumalan armopäätös on siis Kristuksessa tapahtunut ja Hänessä on Jumala päättänyt autuuden koko ihmiskunnalle, sillä Hän „tahtoo kaikkia ihmisiä autuaiksi ja että he totuuden tuntuun tulisiwat“ (1 Tim. 2, 4). Siis on Kristus iankaikkisen armopäätöksen wälittäjä ja kannattaja. Joka Kristuksen työ tulee ja Kristuksessa on, hän on armopäätöksen piirissä, ja hän on „Jumalan wälittu“ (Kol. 3, 12). Joka jääpi ulkopuolelle Kristusta eikä huoli tulla hänen tykönsä, waikka Jumala kutsuu, hän jättää itsensä Jumalan armopäätöksen ulkopuolelle ja on siis itse ihypää kadotukseensa. Kun uskowa on tämän armo-

päätöksen piirissä, kannattaa häntä se Jumalan voima, joka Kristuksessa kaikki loi, ja joka Kristuksessa pelastaa jokaisen, kun Hänen armonsa omaa. Vanha Suomalainen Virsikirja teroittaa sentähden tässä syystä turvaamisen Kristukseen. Sen lause: „Maailman alust' jo päättän' olet, Ett' niit', kuin Kristukseen turvanneet, Sinä autuaaksi tehdä tahdot“, ei ole selvä, mutta ydin on siinä oikea. Kun Jumala Kristuksessa päätti autuuden ihmiskunnalle, niin me voimme sanoa, että Jumala jo maailman alusta on päättänyt tehdä ne autuaiksi, jotka Kristukseen turvannut. Tunnustuskirjat teroittavat myös syystä (Formula Concordiae, pnt. XI), että armopäätös on käsitettävä tapahtuneeksi Kristuksessa, eikä ulkopuolella Häntä. Mutta komitea muuttaa W:n W:n lauseen tällaiseksi: „Päätithän maailman alusta Autuutes ottaa armosta Me, jotka sinun turvaa“. Tässä on armopäätöksen ydin, Kristus, pois. Tämä ei ole jätettävä. Jos joku arvelisi, että „sinun“ täällä tietää „Kristus“, niin siitä syntyisi vaan pahempi häiriö, sillä siinä kohdassa olisi Kristus tehnyt armopäätöksen. Mutta sitä ei virsi sano. Ehdoituksen warsh ei kelpaa tässä muodossa. Armopäätöstä on kyllä usein selitetty silläkin tapaa, että Jumalassa olisi yleinen tahto, joka valmistaa autuuden kaikille, ja erityinen tahto, joka tietää, kuka ottavat armon välilappaleita käyttääkseen, ja nämä Jumala olisi valinnut. Jumalan iankaikkinen armopäätös olisi siis jo syntessään riippuva siitä, kuinka yksityinen ihminen kerran ajassa on kohteleva armon välilappaleita. Raamatussa ei ole tähän puolustusta, ja siinä nousee monta vaikeaa ajatusta eteenne. Tällä käsityksellä on monta puoltajaa, mutta ei tämäkään esiisty ehdoituksessa. Yhden sanan, Kristuksen, jättäminen on tässä kohden tehnyt arvaamattoman vahingon. Ruotsalaisessa ehdoituksessa on myös tämä warsh turmeltunut. Vanha Ruotsalainen Virsikirja sanoo: „Minun Jumalani! laske sydämmelles ja ajattele suosiollisesti, että kaikki sinun omasi ovat sinun puolellas, joille sinä ar-

mosi annat. Varmasti olet sinä ijankaiffisuudesta wilpittä päättännyt, millä he autuaiksi tulewat.“ Jumala on siis ijankaiffisuudesta päättännyt, millä tapaa taikka minä kautta Hänen omanfa, joille Hän armonfa antaa, tulewat autuaiksi. Ajatus on epätarffa, ja weisaaja ajattelee: „Minkä tähden Jumalaa kehoitetaan sitä ajattelemaan, että Hänen omanfa owat Hänen puolellaan?“ Mutta viimeisen ruotsalaisen wirsikirjakomitean ehdoitus sanoo, edellisen ehdoituksen mukaan: „O Jumala, laske sydämelles ja ajattele suosiollisesti, ettäs olet luwannut armosi lahjoittaa kaikille niille, jotka kanssasi seisowat; varmasti olet Sinä päättänyt antaa heille kaikki synti ja puute anteeksi ja antaa heille autuuden.“ Tämäkin on epäselvä ja huono. Ei Jumala ole päättännyt antaa niille autuuden, jotka Hänen puolellaan owat, waan Jumalan armopäätöksen ja armon kautta voi ihminen Jumalan puolelle päästä. Paras on, niinkuin Lönnrot on tehnyt, esittää Psalmisfa esistyneen totuuden, taikka Uudesta Testamentista ottaa jonkun tähän sopiwan lauseen armopäätöksestä. W:n Suomalaisen W:n wärsh on siisällön puolesta paljon parempi kuin ehdoituksen.

355, 3: „Sun nimes kunnian wuoksi Sä kuule rukouksen’, Kun riennän Poikas luoksi, Armoa anoen.“ Tässä on kummallinen korjaus. Eikö riitä, jos Kristus kuulee, kun Häntä rufoillaan? E:lla kuuluu wärsh: „Sun nimes kunnian tähden Sä kuule rukouksen’; Armoissas awuks lähde Rautt’ Poikas Kristuksen’“. W:a W:a: „Niin nimes kunnian tähden, Ann’ armon löytänen: Kanss’ kuule rukouksen’ Rautt’ Poikas Kristuksen.“ Komitea on parannuksellaan jekoittanut selwän rukouksen. Uskoma tapaa Raamatusfa tulla Kristuksen kautta Jumalan tykö, ja Kristuksen kautta hänen rukouksensa kuullaan, mutta ei hän tapaa rufoilla, että Jsa Jumala kuulee, kun hän Pojan tykö tulee armoa anoen. Kuinka waromattomasti korjaukset usein tehdään, sen osoittaa esimerkiksi 224, 5: „Rakkaalle lausui Pojalleen? Näetkö wangit tuolla, Jos et sä riennä awukseen, Niin hei-

dän tähtyy kuolla. Ratkaije synnin sitehet Ja perkeleen-
 fin kahlehet, Wie kanssas elämähän!" Tähtyy kysyä: mil-
 loinka Jä on tätä sanonut Pojalleen? Ja tämän korjauk-
 sen mukaan käskiji Jä Pojan wiedä synnin sitehet ja per-
 keleen kahleet kanssanja elämään, taiwaasen! Lilla kuuluu
 wärsh: „Rakkaalle lausui Pojalleen: Suur hätä on maan
 päällä, Sä riennä heille awukseen, Jott' owat kuolon tiellä,
 Heit' auta synnin siteistä Ja päästä pirun ikeestä, Sun
 kanssas elämähän!" Weisaajan tähtyy arvata, mitä ehdoi-
 tuksen viimeiset säkeet tarkoittawat, eikä se ole waifea, mutta
 lauseen sanat kertowat outoja.

Wielä piti 2:ksi) „uudessa wirsikirjan-ehdoituksessa
 ajatusten ja sanojen juhlallisuudelle täysi arwo an-
 nettaman, ja liian arkipäiwäisiä puheenparsia wältettä-
 män". Tässä kohden on komitea tehnyt usean parannuksen,
 mutta vielä useamman huononnuksen. Komitea lausuu esi-
 puheessaan, siw. V: „sen lisäksi on, waikkei siihen nimen-
 omaista käskyä ollut, koeteltu laittaa ulkonainen runopuku-
 fin vielä enemmän nythajalla suomalaisessa runoudessa jo
 wallitsewain suurempain kauneuden vaatimusten mukaiseksi".
 „Tämä runopuvun siewistys onkin ollut syhnä useimpiin
 muutoksiin, joissa tämä ehdoitus poiffee edellisistä. Komitea
 on tahtonut tämän syhn nimen-omaan mainita, jikki ett'ei
 kenties suomalaiseen runotaitoon vähemmin tottunut kum-
 masteliji, että niin lufemattomia Wäliaikaisen Wirsikirjan
 wärshjä on muutettu, waikk'ei sisällyksessä suinkaan ollut
 mitään wifaa." Nämät „lufemattomat" muutokset owat ol-
 leet ehdoitukselle erittäin wahingoksi, ja meitä kummastuttaa
 vielä, waikka olemme tämän selityksen lufeneet, että komitea
 on niin ankarasti ja niin laajalta tähän siewistystyöhön
 tarttunut. Useassa kohden on parannusta tehty, useassa
 emme ole woineet todellista syhtä korjaukseen huomata, usein
 on korjaus huonontanut wirren muodon, ja hywin usein
 wirsi ei ole kärsinyt sitä taitotekoisia siewistystä, kun ko-
 mitea on käyttänyt. Kun rufoilewa todella on Jumalan

seurassa, puhuu hän sydämmen teeskelemätöntä, yksinkertaisista puhetta. Koristeltu, monimutkainen muoto osoittaa tosikunnioituksen puutetta ja häiritsee hartauden, jopa tekee sen usein mahdottomaksi. Uskonnollinen mieli on hywin arka tässä kohden. Milloin muoto pääsee etunenään, niin kuin waiteassa käänös- ja forjaus-työssä helposti käy, loukkaantuu harras mieli, sillä se tuntuu sille, niinkuin tässä olisi jonkunlainen ulkoisuuksisuus, joka aina on hartaudelle turmiollinen. Uuden testamentin kieli onkin aina teeskelemätön ja yksinkertainen. Komitealla on tässä kohdassa ollut paljon waiwaa ja suuria waikeuksia, mutta se on paljon turhaa työtä tehnyt, sillä useammat forjaukset olisivat tässä kohden olleet jätettävät. Hartaus häiriintyy kyllä liian huonosta ja wirheellisestä kielestä, ja tässä kohden owatkin useammat wirret Wanhassa Wirsikirjassa niin huonot, ettei niitä voi käyttää, ja paremmatkin kaipaawat useimmiten joitakuita parannuksia. Mutta parempi on jättää wirteen jonkun wanhanaikaisen sanan ja pienemmän wirheenkin, kuin tehdä sen muodon puolesta niin konstikkaaksi, että se hartauden häiritsee. Komitea ei ole siemistysinnossaan tätä kohtaa oikein punninnut. Ehdoitus onkin nyt tullut wanhaan Wirsikirja- ja rakennus-kieleen tutustuneelle niin oudoksi, että se tuntuu wieraalta. Lönnrot on tätä kohtaa paljon paremmin arwostellut, ja hän on tässä kohden pitkästä, 20 vuotta kestävässä, Wirsikirjatyössä oppinut tarkkaamaan, mitä muutosta kansa ja wirsi tässä kohden kärsii. Hän pani usein wirtensä kansan käteen ja kehoitti muistutuksiin, ja tunsihan hän muutenkin kansan elämää ja tarpeita kaikilla aloilla. Emme kuitenkaan tahdo sanoa, että Lönnrot on tässä kohden aina oikean määrän arwannut. Kyllä on meistä useaan ehdoituksen forjaukseen syhtä, mutta ylipäänsä on Lönnrot paljon paremmin noudattanut wirren ja kansan rakennustarpeen vaatimuksia, kuin komitea, ja useammat ehdoituksen forjaukset owat tässä kohden olleet wahingoksi, waikka kyllä useat owat Wirsi-

kirjain hywäksikin tehdyt. Professori Ahlqwist on tähän
 kohtaan tehnyt useita tärkeitä muistutuksia, jotka ovat wirsi-
 kirjatyön hywäksi käytettävät. Hän sanoo muun muassa,
 että ehdoituksen tekijät „ovat hywin harwoin tyhtyneet niihin
 waillinaisiin sointuihin, joita edellisten wirrentekijäin useinkin
 on tähtynyt käyttää. Tämä ankaruus on toisin paikoin
 tuottanut hywiäkin hedelmiä s. o. täydellisiä sointuja ilman
 sijällystä loukkaamatta, mutta enimmin paikoin kuitenkin
 warsin pahoja, niinkuin winoutta, epäselwyhttä, liioittelua
 tahi laimennusta lausunnossa, wääriä objekteja, wääriä pai-
 kallisuuden-sijoja, wääriä tempus-muotoja lauserakennuksessa.
 Sointujen täydellishyden saavuttaminen ei tässä kirjassa
 kuitenkaan ole ainoa lähde niille epätyhtymyksen tunteille,
 joilla edellisten wirrenteosten tuntijan tähtyy sitä lukea.
 Komitea on kielessäkin liian rohkeasti poikennut vanhasta
 kielenkäytännöstä hengellisissä wirsisä. Wanhoja, mieluisia,
 rakkaita sanoja ja sananparsia on jätetty pois, ja uusia, ou-
 toja, thmpeitä otettu käytäntöön, samalla kuin raamatunkie-
 len länsisuomalaisesta ajasta on poikettu ei ainoastaan tar-
 peetta, waan myöskin suoraksi kieli- ja runotauneuden wa-
 hingoksi.“ (Uusin Suomalainen Wirsikirjan-ehdotus kielelli-
 seltä ja runolliselta kannalta tarkastettuna. Kirjoittanut
 Aug. Ahlqwist. Helsingissä 1884, siw. 65). „Ajatusten
 ja sanojen juhlallisuus“ katoaa usein runollisessa liioittele-
 misessa. Otamme tähänkin kohtaan muutaman esimerkin.
 Wirressä 182 astuu seurakunta 7:stä wärshysä Pyhän Hen-
 gen eteen ja puhuttelee Häntä tällä tapaa: „Henki laupias,
 siweätä Siweämpi kyyhkyistä, Wihaat mieltä ynseätä, Il-
 peätä sydäntä; Suo ett' olen hiljainen, Siwiä, nöyry, lep-
 pyinen.“ Kuinka seurakunta todella woisi Jumalaa lähes-
 tyä tällä koustikkaalla puheella: „Henki laupias, siweätä
 siweämpi kyyhkyistä! W:a W:a sanoo: „Sinä olet laupias,
 siwiä, Hiljaisempi kyyhkyistä.“ L:lla: „Laupias ja siwiä
 ja, Hiljaisempi kyyhkyistä (H:ssa: Henki laupias ja siwiä,
 Hiljaisempi kyyhkyistä).“ Tämä lause on yksinkertaisempi

ja parempi, kuin ehdoituksen. Waikka Raamattu sanoo, että Henki tuli Jesuksen päälle kasteessa kyyhkyisen muodossa (Math. 3, 16), ei ole kumminkaan tällainen puhuttelemisen Jumalaa paikallaan, eikä kyyhkyinen Raamatun kuvauspuheessa kuva siivehtä taikka hiljaisuutta, vaan puhtautta, wilpittömyyttä. Herra sanoo opetuslapsilleen Math. 10, 16: olkaat sentähden taitawat niinkuin kärmeet ja wakaat (alkusanan mukaan: sekoittamattomat) niinkuin kyyhkyiset.

232 alkaa W:sa W:sa: „Kyll' kauniin tiedän kukaaisen, Kuin ei ole suinkaan halpa“. E:lla: „Mä kauniin tiedän kukaasen, Jot' ei waan ole halpa.“ Komitea on tahdonut tehdä lauseen runollisemmaksi ja sanoo: „Mä kauniin tiedän kukaasen Tarhasta itse taiwaan.“ Paha waan, että kaikki runollisuus ja ehkä hartauskin tässä katoaa niiltä, jotka, niinkuin asian laita paikoin maata on, tarhalla waan tarfoittawat „eläintarhaa“.

201, 1 kuuluu ehdoituksessa: „Miks täällä maailman torilla Hyörimme joutilaina, Ken ilossa, Ken surussa, Waan tosihyöttä aina? Kutsuuhhan meitä tarhuri Jo wiinamäkehensä; Se Jeesus on, hän palkkaapi Wäkeä itsellensä.“ Sana „tosihyö“ on kansalle tässä mielessä hämärä, ja „tarhuri“ on sille outo. Eläintarhan taikka talon-wartijaa tarfoittaa kansa täällä, mutta se loukkaa ainakin paikoin kansaa, kun tämä sana käytetään Jeesuksesta. E:lla kuuluu wärsh: „O miksis wiiohyt, ihminen, Kuin (II:sa: Kun) wiinamäkehensä Sua kutsuu ääni Jesuksen Ja pyhää wäkehensä (II:sa: Joukkoon thyöwäkenä)? Ei löhdy missään semmoista Autuutta maailmassa, Kuin Herraa kuulla, palwella Uskossa puhtahassa (II:sa: Ei löhdy missään autuutta Senlaista maailmassa, Kuin Herraa kuulla, palwella Uskossa hartahassa).“ Me emme voi huomata syhtä komitean korjaukseen, kun ehdoituksen wärsh on kielen ja vaikutuksen puolesta huonontunut, eikä se ole kumminkaan päässyt Runebergin alkuwärshä lähemmäksi, waan päin wastoin joutunut siitä lauemmaksi.

305, 1. 2: „Kun meillä hätä kowin on, Ja tuima

tuska loputon, Kun neuvoost' emme tiedäkään, Apua löhdä mistäkään, Me käymme Herran etehen Ja tuomme nöhrän rukouksen, Me hänen puoleens huudamme, Apua hädäs' anomme." W:a W:a sanoo w. 1: „Kuin hätä kowa käsis' on, Suur' ahdistus, tuska tarjon', Enf' itsestäm' apua löhne, Enf' kustaan neuwoo tähän tienne;" 2: „Seurakunnan kokoukseen Käym' kans' nöhrän rukouksen, Tyhös, Herra, täs' huutamaan, Hädäsäm' apuu anomaan." L:lla kuuluu paikka: „Kuin hätä kowa käsis' on Ja aika aiwan neuwoton, Kuin pimeys meitä piirittää, Ei apuu saada mistäkään." 2: „Niin seurakunnan kokoukseen Me käymme nöhräst rufoillen, Sun tyhös, Herra huudamme, Apua sulalta anomme (II:ssa: Kun hätä kowa käsis' on Ja aika aiwan neuwoton, Kun emme täällä kustakaan Apua löhdä päältä maan; 2: Niin seurakunnan kokoukseen Kans' nöhrän käymme rukouksen Sun tyhös, Herra, huutamaan, Apua sulalta anomaan).” Komitea muuttaa sanat „hätä kowa” sanoiksi „hätä kowin”, ja tähän on alkuvirressä aiheetta, mutta toisessa wärsyssä muutetaan sanat: „seurakunnan kokoukseen me käymme” sanoiksi: „me käymme Herran etehen,” waikka W:a W:a ja L. tässä paremmin noudattawat alkuvirttä. Eber, joka tämän on latinalaisen wirren mukaan tehnyt, lausuu likipitään näin: „kun me olemme kowimmassa hädässä, emmekä tiedä, mitä teemme, kun emme löhdä apua, eikä neuwoa, waikka warhain ja myöhään murehdimme, niin se on meidän ainoa lohduitsemme, että me kokoontuneena yhdessä rufoilemme sinulta, uskollinen Jumala, pelastustas tuskasta ja hädästä” (Pom. Ges. B. w. 785). Kun wirsi on erittäin „raskaisissa maanwaiwoissa” weisattawa, niinkuin päällekirjoitus osoittaa, on alkuvirren mukaan yhteinen rukous ja awunpyyntö lohdullinen ja tärkeä. Kun komitea korotti kowan hädän, jossa kyllä jo on syhtä mennä Herran eteen, „kowimmaksi”, kun tuska on „tuima” „loputon”, laipaa wirsi vielä suuremmassa määrässä Eberin perusajatus. Lausuesssa „Me käymme Herran eteen” on tämä

haihtunut. Nyt tuntuu komitean korjaus W:n W:n wirteen tutustuneelle turhalta liioittelemiselta. Ruotsalaisessa ehdoitussessa haihtuu myös Eberin perusajatus toisessa wärshyssä, waikka se Wanhassa Ruotsalaisessa Wirsikirjassa esistyy, mutta wanhentuneessa kielimuodossa.

194, 4: „Ja kun on aika' lähteä, Enkeli luoksen läheta, Siiwillään sielun' kantamaan Reskelle kansas autuaan!“ Se on Wirsikirjalle ja Raamatulle aiwan uusi kuwaus, että enkelit siiwillään kantawat sielun taiwaasen. Se tuntuu kaiketi runollisemmalla, kuin L:n wärsh: „Ja maailmasta lähteisän' Kun sielun' käsiis läheta, Se siirrä silloin waiwasta Jäiseen iloon taiwaassa“. (II:ssa: „Ja maailmasta lähteisän' Kun sielun' käsiis läheta, Suo heidän (enfelein) silloin waiwasta Se saattaa iloon taiwaassa!“). W:a W:a sanoo: „Ja kost' maailmast' lähdetään, Sun kätees sielun' läheta, Täst' laakst' häntä silloin wie Sun tykö iloon oikiat' tiet.“ Komitealla ei ollut täällä aihetta kuwauspuheensa. Me emme voi hywäksyä, että uusia kuwauksia Wirsikirjaan sepitetään tähän suuntaan. Raamattu kyllä sanoo, että enkelit wiewät kuolleen sielun Jumalan tykö, mutta se ei sano, että ne kantawat sen siiwillään. Mutta runolliselle esitykselle owat tällaiset kohdat houkuttawia. Juhlallisuutta eiwät kumminkaan tällaiset kuwaukset wirrelle anna.

253, 9: „Autuaasti näin täält' erin, Enkelien ilon perin, Jossa soi mun kiitoksen': Luonan' asu Jesuksen'!“ Se on taas jotain uutta, että uskowa perii enfelein ilon, ja että hänen kiitoksensa soiپی tässä ilossa. „Herransa“ iloa on uskowa tähän asti pyhittänyt periä. Tällöisessä runollisessa koristelemisessä ei raitis usko hartautta saa. W:a W:a sanoo: „Niin myös autuaast' täältä kuljen, Enfelein kanss' seuraan tulen, Siell' ijät' sua kiittänen, Asu, Jesu, tykönän!“ L:lla: „Niin täält' autuaasti kuolen, Enkeliten seuraan kuljen, Jossa sua kiittänen. Asu, Jesus, tykönän'!“

350, 4: „Mua enkeli si suojelkoot, Raitjelkoot kaik-

fiällä, Ja wahingosta warjellfoot Siipeinsä suojan alla!" Se on Raamatun opille aiwan outoa, että enkelit meitä warjelewat siipeinsä suojan alla, ja se on mieliwaltaa tämmöisiä omatekoisia kuwauksia Wirsi kirjiaan panna. Uskoma tarwitsee parempaa suojaa, kuin enkelein siivet owat. W:a W:a sanoo: „Ann' holhot' minua enkelis, Ja siipeis suojaan korjat', Kuin kaifill' teillän' warjelis', (Kuin maatesan' mua warjelis'), Ett'en wahinkoon horjahd'." L:lla kuuluu wärshy: „Mua enkeli si suojellfoot, Raitsellfoot kaiffiällä Ja wahingosta warjellfoot Sun siipeis suojan alla!" Komitean mielestä on siis ehdoituksen säe: „Siipeinsä suojan alla" parempi, kuin L:n: „Sun siipeis suojan alla". Muuta korjausta ei ole tässä wärshyssä. L:n wärshy on Raamatun mukainen, sillä tämä puhuu Jumalan siipein suojusta, sen kuwaus on W:n W:n mukaan, ja runomitankin puolesta on se parempi. Kuitenki oli se komitean mielestä muutettava, ja korjaus tehtävä, joka sepittää aiwan uuden ja oudon kuwauksen, joka ei ole hywäksyttävä.

392, 3: „Jumalan enkel' ottaapi Ylhäällä sielun vastaan, Iloksi murhe muuttunpi." Raamatussa enkelit wiewät sielun taiwaasen, mutta ei siitä sanota mitään, että enkelit taiwaassa ottawat sielun vastaan. Kyllä kai hekin sitä tekewät, mutta kun ei siitä ole mitään ilmoitettu, niin on paras Wirsi kirjasta jättää se kuwaus. Kyllä hurstkas sielu etupäässä odottaa Herraa Jesusta vastaanottajaksi. Edellinen wärshy loppuu ehdoituksessa konstikkailta säkeillä: „Waan sielun tie Taiwaasen wie, Jos Jesukse se luottaa." W:a W:a sanoo edellisen wärshyn lopussa: „Waan sieluni on wienyt iloon Jesus, jonk' pääll' olen luottan'." Ja seuraawassa: „Jumalan enkel' ottanut sen iloll' ompi vastaan; Murheen iloksi muuttanut, Pirun pauloist' pelastan'." Tämän mukaan olisi enkeli ilolla ottanut sielun vastaan ja muuttanut murheen iloksi ja pirun pauloista pelastanut. Tässä ei jowi olla enkeli, waan täällä pitää olla „Jesus." Ehdoituksessa murhe muuttuu iloksi, kun enkeli ottaa ylhäällä

sielun vastaan. Ei sowi tätäkään sanoa. Täälläkin pitää olla „Vapahtaja.“ Lilla kuuluu wärsh: „Sen Herran enkel? ottawa Jholla ompi vastaan Ja paratiisiin saattawa, Jhohon murheen maasta“. Enkeli on korkea henkiolento, jonka ruumis on taiwaallinen, henkinen. Ei hän tarwitse siipiä liikkuaakseen, sillä ruumis ja henki ovat tähdellisessä joinnussa, niin että ruumis on hengen kuuliainen, tähdellinen elin. Siivet kuwaawat heidän joutuisaa, uskollista palvelusthyötä, ja se on kuwausta, kun ne tehdään Raamatussa siivillijiksi, taikka pukeutumat he ilmeistystoimessa hetkeksi tähän muotoon. Armo-istuimen kumppaisessa päässä oli kaksi kerubia, jotka peittivät tämän siivillään, mutta koko liiton maja ja temppeli on kuwaus korkeammasta. Hesekielin kymmenennessä luvussa puhutaan kerubeista, joilla on neljä siipeä kullakin, ja näitten ruumiit, seljät, kädet ja siivet ovat filmiä täynnä. Ilmestysraamatun kuudennessa luvussa puhutaan korkeista henkiolentoista, joilla on kuusi siipeä kullakin ja ovat täynnä filmiä. Tämä on siis kuwausta. Niin on Jesaajaan kuudennessa luvussa serafeilla kuusi siipeä kullakin: kahdella he peittävät kaswonsa, kahdella jalkansa ja kahdella he lentävät (Wirsi kirj. 108: as wirsi). Dan. 9, 21 sanoo profeta: „juuri silloin, koska näin rufoilin, lensi äkistä tyköni se mies Gabriel, jonka olin ennen nähnyt nähsä.“ Ja Luuk. 1, 28 sanotaan enkeli Gabrielista: „ja enkeli tuli sijälle hänen tykönsä“, ja w. 38: „ja enkeli läksi hänen tykönsä.“ Niin sanotaan 1 Mos. 19, 1: „kaksi enkeliä tuli.“ Näin puhutaan Raamatussa enkelien tulemisesta, lähtemisestä, ilmestymisestä ja fatoamisesta, ja myös paikkapainoin lentämisestä. Uudessa Testamentissa mainitaan tätä lentämistä waan kahdesti, ja waan Ilmestysraamatussa, joka alusta loppuun asti puhuu kuwausjissa tulevaisuudesta, niinkuin sen ensimmäinen wärsh alkufielen mukaan ilmoittaa. Niin Ilm. 8, 13, jossa muutamat käsi kirjotukset puhuvat kotkasta, ja 14, 6: „ja minä näin toisen enkelin lentävän taiwaan keskitse.“ Alkufielen

„lentää“ käytetään myös nopeasta liikkunnosta, niinkuin sotalauman hyökkäyksestä. Sanoopa Raamattu Jumalastakin: „suojele minua siipeis warjon alla“ (Ps. 17, 8); „Kuinka kallis on hymyhtes, Jumala, että ihmisten lapset turvaavat siipeis warjoihin“ (Ps. 36, 8); „sinun siipeis warjon alla minä kerskaan“ (Ps. 63, 8); „Hän sulilansa sinua warjoo, ja turvas on hänen siipeinsä alla“ (Ps. 91, 4); mutta me tiedämme, että tämä on kuvausta. Me emme sitä moiti, että enkelit rakennuskirjoissa kuvataan wälistä lentäwiksi, sillä kun Raamattu sitä kuvausta käyttää, on se meillekin luwallinen, mutta liiallisuutta tässä me moitimme ja uusien kuwausten sepittämisen. Enkelin henkinen ruumiillisuus ei ole maallisen ruumiin kaltainen. Autuas on kerran ruumiillisuuteen nähden tulewa enkelin kaltaisempi. Ilmestyspiirissä enkeli pukeutuu toiseen muotoon, miten ilmestystarkoitus waatii, mutta me emme voi käsittää enkelin wasituiista ruumista siiwillisempiä. Uskon elämälle on oppi enfeleistä tärkeä, mutta se ei ole hywäksi, jos liiaksi tässä kohden kuwaus- ja siwukohchia wiljelemme. Pää-asia aina silloin kärsii. Kun enkelit taiteen alalla kuvataan siiwillisiksi lapsiksi, loukataan Raamatun enkeli-käsite, joka on liian korkea tämmöiseksi kuwaukseksi. Lapsen kuwasti täytetään usein warhain wäärillä, huonoilla kuwauksilla, jotka painuwaat lapsen elämään mieleen ja täällä kauan pysyvät ja waiwuttawat. Paawalin tähtyi sanoa Atenilaisille: „Määmmme luulko, että Jumala on kullan tahi hopian tahi kiwen kaltainen, sen kuwan, joka ihmisen taidon ja ajatuksen jälkeen on kaimettu“ (Ap. tek. 17, 29). Se sana koskee meidän aikaammekin.

Wielä piti 3:ksi) „Dawidin psalmit muodostettaman enemmän Uuden Testamentin luonteen ja hengen mukaisiksi.“ „Tätä käskyä“, sanotaan esipuheessa, „on komitea noudattanut joskus ainoasti muutamien wärssyjen poisjättämisellä, mutta joskus on perinjuurisempikin uudistus ollut wälttämätön, josta N:o 33 ja 39 olkoot esimerkinä.“ Tämä

tehtävä on ollut vaikea, ja komitea on useasti hönnyt fir-
westä pahasti kiileen. Psalmit ovat Jumalan Hengen syn-
nyttämiä. Jumalallinen yksinkertaisuus ja syvyys vallit-
see niissä; sentähden ne sopivat kaikille. Näitä Raamatun
psalmeja weisattiin Vanhan Liiton Jumalanpalveluksessa ja
Jerusalemien temppelissä; näitä Kristus ja Apostolit käytti-
vät; näitä on kristillinen seurakunta kaikkina aikoina kään-
nöksissä wiljellyt. Ne ovat, niinkuin koko Vanha Testa-
mentti, annettu kaikille aikakausille ja kansoille, ja niitten
ennustukset toteentuvat täydellisesti wasta Herran toisessa
tulemisessa. Nämät psalmit olisivat vielä enemmän ja us-
kollisemmin käytettävät, ja meidän olisi niistä paremmin
oppiminen, minmoisen oikean wirren tulee olla, joka kelpaa
koko seurakunnalle weisattavaksi. Me käytämme usein oma-
tekoisia wirsimalleja, kun muodostamme psalmeja wirsiksi,
kuin meidän vielä sopisi Raamatun psalmeista etsiä oikea
wirsimalli. Kyllä psalmeissa on jotakin Vanhan Liiton us-
kon elämään kuuluvaa, jota ei voi Uuden Liiton Jumalan-
palveluksessa käyttää, mutta me emme voi sitä wäki- ja
mieli-waltaa hyväksyä, kun komitean ehdoituksessa on Raa-
matun psalmeille tehty. Katsokaamme komitean antamia esi-
merkkejä.

Wirressä 33 esitellään Dawidin 15:ta psalmi. Tämä
alkaa: „Herra, kuka asuu majassas? tahi kuka on pysy-
väinen pyhällä wuorellas?“ Tämä on Dawidin tärkeä
kysymys, johon Herran wastaus esitellään seuraawissa wär-
sijissä: „Joka waeltaa wakaana ja tekee oikeuden ja puhuu
totuuden sydämeistänsä, joka ei kielellänsä panettele, eikä lä-
himmäisellensä mitään pahaa tee, eikä häpäise lähimmäis-
tänsä, joka jumalattomat katsoo ylöns, waan kunnioitsee Ju-
malaa pelkääwäisiä, joka lähimmäisellensä wannoo ja pitää,
joka ei anna rahojansa kormolle, eikä ota lahjoja wiatointa
wastaan. Joka näin tekee, ei hän horjahda iankaikkis-
esti.“ Koko psalmin ydin on siis kysymys: „kuka saa,
Jumala, wieraana olla sinun majassas, kuka saa asua

(perheellisenä, perheen jäsenenä) sinun pyhällä vuorellas? Jumalan maja ja Jumalan pyhä vuori on Wanhassa Siitossa Jumalan kunnian asunto Sionissa, mutta tämä kuwa Jumalan asuntoa taiwaassa. Joel, 3, 17: „teidän pitää tietämän, että minä Herra teidän Jumalanne asun Sionissa pyhällä vuorellani;“ Jes. 60, 7: „Minä tahdon kaunistaa kunniani huoneen.“ Dawid ikäwöipi Jumalan läheisyyttä, Jumalan ystäwyhttä, kysyy täällä taiwaan waltakuntaa, „sitä kaupunkia, jolla perustus on, jonka rakentaja ja luoja on Jumala“, jota jo Abraham odotti (Hepr. 11, 10), sitä asuntoa, josta Wapahtaja sanoo: „Siäni huoneessa on monta asuinmaa“ (Joh. 14, 2). Tämä Raamattun korkea kysymys, joka on uskowan toiwon ydin, muuttuu komitean ehdoituksessa tämmöiseksi: „Ken Jumalan on suojassa Eläessään maan päällä, Ken pyhän Herran turwasssa Warjeltu ain' on täällä? Se, joka wakaast' waeltaa Ja oikeutta harrastaa, Ei poikkee totuudesta“ j. n. e., ja wirren lopussa: „Se, joka näin Ain' tekee Suojassa Herran pysyy Hän elämänsä kaiken.“ Emme todella tiedä, mitä sanomme tämmöisestä menettelystä, mutta sen tiedämme, ettei tämä ole „perinjuurinen uudistus“, waan „perinjuurinen huononnus“, sillä wirsi ja psalmi owat täten kofonaan turmeltuneet. Jumalan majassa wieraana olla ja Jumalan pyhällä vuorella perheen jäsenenä asua tietäisi ehdoituksen mielestä tämän maallisen elämän aikana olla Jumalan suojassa. Ja sitä Dawid tässä Psalmissa rukoulsi, sitä uuden liiton seurakunta wirressä pyhtäisi! Tämäkö muutos todella olisi esimerkki siihen, kuinka „perinjuurisempi uudistus oli wälttämätön“, ja kuinka „Dawidin psalmi muodostetaan enemmän Uuden Testamentin luonteen ja hengen mukaiseksi!“ Wanhain liiton uskon henki, joka tässä katsoo ijanlaidista elämää Jumalan waltakunnassa, kuuletetaan kofonaan ehdoituksen muutoksessa. Sillä tapaa emme ole vielä oppineet Raamattua kohtelemaan, eikä Kristuskaan ole koskaan tällä tapaa menetellyt. Hän sanoo: „niin on kir-

joitettu", „kuinkas luet"? ja alistuu ehdottomasti Raamatun alle. „Nämät ovat", sanotaan 2 Sam. 23, 1 s. „Davidin viimeiset sanat . . . Herran henki on puhunut minun kauttani ja Hänen sanansa on minun huulillani". Kun Herra puhuu 82 psalmin kuudennen wärshyn lauseesta: „Minä tosin sanoin: te olette Jumalat ja kaikki Korkeimman lapset", sanoo Hän: „ei Raamattu taida rikottaa" j. n. e. (Joh. 10, 34. 35). Psalmejakin koskee Kristuksen lause Math. 5, 17. 8: „Älkää luulko, että minä tulín lattia ja profetoja päästämään; en tullut päästämään, vaan täyttämään. Sillä totisesti sanon minä teille: siihen asti kuin taivas ja maa katoa, ei pidä vähimmänsäkään piirron eikä jonkun rahdun laista katooman, siihen asti kuin kaikki tapahtuwa". Meidän täytyy tunnustaa, ettei meillä ole sitä rohkeutta Psalmein muutoksiin nähden, kuin komitealla, ja meidän täytyy panna wastalause ehdoituksen menetystä vastaan. „Wirsikirjan Historiasa" sanotaan siw. 4: „ankarisssa lain waroituksissa teroitettiin mieleen, että ainoasti hurskas ja pyhä saa toiwoa maallistakin siunausta wanhurskaalta tuomorilta taiwaassa (esim. ps. 15, 24)". Sekö on „maallista siunausta", että hurskas saa „asua Herran majassa ja pyhä Herran pyhällä wuorella", ja „ettei hän horjahda iankaikkisesti?" Semmoiselle selitykselle ei ole psalmin parannus perustettava. Ehkä komitea myös arwelee, että Psalmi lupaa liian paljon wastauksessa, kun se seuraawissa wärshissä puhuu siweellisistä tehtäwistä, waikka täälläkin Jumalan pelko ja kunnioitus esistyy, mutta David wastaa täällä, rufoiltuaan Jumalalta tietoa, Herran nimesä Wanhon Liiton ilmestyksen mukaan, mutta profeetan hengellä. Se on toinen asia, kuinka me tämän kohdan selitämme. Profetoissa esistyy samanlaisia lauseita ja Uudessa Testamentissäkin, mutta ei meillä ole oikeus ruweta niitä muuttamaan, ja jos joku rohkenee sitä muualla tehdä, niin ei hän ainakaan saa sitä tehdä kirkollisessa kirjassa. Herra sanoo: Math. 5, 6. 7: „Mutuaat ovat, jotka isoowat ja ja-

noovat wanhurskautta, sillä he rawitaan. Mutuaat owat laupiaat, sillä he saawat laupeuden"; ja sitä sanoo tämä psalmikin. Bastoin ulkofullattu in ulkonaista Jumalan palvelusta oioittaa Psalmi sydämmen wilpittömyyteen ja uskon kuuliaisuuteen. Sanoopa Herra itse Math. 25, 34 ss.: „silloin kuningas sanoo oikialla puolellansa oleuille: tulkaat. Jkäni siunatat, omistakaat se waltakunta, joka teille on walmistettu maailman alusta. Sillä minä isosin, ja te ruofitte minun; minä janosin, ja te juotitte minun; minä olin onto, ja te otitte minun huoneesen" j. n. e. Eihän psalmin mieli eroa näistä Herran sanoista. Työt esistywät täällä uskon hedelminä. Kyllä Daniel tuntee uskon wanhurskanden, ja kyllä tämä on täälläkin pelastuksen perustus, waikka psalmi katsoo tämän ilmenemykseen elämässä. Näkeepä Herra itse tarpeelliseksi sanoa opetuslapsilleen: „huokiampi on kameilin kähdä neulan filmän läpitse, kuin rikkaan tulla taiwaan waltakuntaan", johon opetuslapset „peljästywät sangen kowin" ja kysywät: „kuka siis taistaa autuaaksi tulla?" Ja Herra katsohtaa heidän päällensä ja sanoo: „ihmisen tykönä on se mahdoton, mutta Jumalan tykönä owat kaikki mahdolliset." (Math. 19, 24—26). Semmoinen puhe on wieläkin aikanaan tarpeellinen, mutta sitäkin woi kyllä liiaksi käyttää. Usko tarwitsee muutakin. Uuden Tiiton walossa on tämä psalmi hymmäärrettävä, ja siihen olisi kyllä woinut panna selittäwän wiittauksen, mutta ehdoituksen suuntaan se ei ole muutettava. Komitea rajoittaa Dawidin painawan kysymyksen waan tähän maalliseen elämään, joten siis tämä psalmi waan sanoisi, että siweellinen kuulaisuus Jumalan tahdolle saisi maallisen siunauksen. Komitea oikasee siis psalmin sisällön ja painaa uskon filmän taiwaasta, johon se tarfoittaa, alas maailmaan. Se on mieliwalta, joka ei meille sowi, ja eihän se ole psalmia muodostaa Uuden Testamentin hengen mukaisesti, waan täten sen henki sorretaan ja rajoitetaan Wanhan Tiiton ajalliseen piiriin, johon se ei

mahdu, eikä tahdo jäädä. Vanha Liitto on kyllä rajoitettu ja ajallisuudessaan liikkuma, ja sentähden on sen siunaus parhaasta päästä maallinen, mutta uskon ja profeetan henki nousee täällä aina Jumalan majaan taiwaassa. W:sa W:sa alkaa wirsi 33 näin: „Herra, kuka sinun majassas Saa alat' asuu ja pyhyh? Ja pyhäll' vuorell' wajasas Lewon jaa etsii ja kysyy?“ Ja se loppuu näin: „Se kuin näin tekee ja elää, Sen Herra majaans' sitt' wetää, Hän siellä mahwana pyhyh.“ L:lla alkaa wirsi hywin: „Ken saapi, Herra, majassas, Ain olla asunnossas, Ken pyhällä sun vuorellas Pyhyä kartanossas?“ Ja wirsi loppuu: „Se, joka näin on tekewä, Majassa Herran pyhywä On iankaikkisesti.“ Uusi ruotsalainen wirsikirjan-ehdotus turmelee myös Dawidin kauniin psalmin, kun muuttaa kysymyksen ja rajoittaa sen Jumalanpalvelukseen maan päällä. Wirsi 35 alkaa tässä: „Kuka se on, o Jumala, joka sinua oikein majassas kiittää ja sinulle telpaamalla palveluksella osoittaa sydämensä uskon?“ Oikein kiitetään Jumalaa aina taiwaassa. Kysymys tarkoittaa siis Jumalanpalvelusta maan päällä, niinkuin loppusäkeetkin osoittawat: „onnellinen on se mies, joka tämän tekee, joka näin voi maailmassa elää, hän on kestävä ja pyhywä.“ Mutta ei Dawidin rukous rajoitu tähän, eikä sen wäsituinen mieli tätä tarkoitaakaan; sen osoittawat loppusanatkin: „ei hän horjahda iankaikkisesti“. Joka pyhtää olla wieraana Jumalan majassa ja asua Herran pyhällä vuorella, hän pyhtää Jumalan waltakuntaa periä. Ei kukaan tähän aikaan liiton majassa asunut. Vanha Ruotsalainen Wirsikirja sanoo: „Herra! kuka on iankaikkisesti pyhywä sinun majassas ja asua rauhassa ja lewossa sinun kanssas sinun pyhällä vuorellas?“ Luterus muistuttaa syystä tähän Psalmiin: „se on huomattawa, että psalmi suorastaan esittelee hurskaan kansan kuwaa, näyttämättä, mistä tällainen syntyy tahi on otettava. Siitä se tulee, että taitamaton woisi omistaa kaiken sen, kun tässä psalmissa sanotaan, siweellisille awuille ja wapaalle tah-

dolle, waikka se on yksin ja ainoasti Jumalan armon työ, joka sen meissä waikuttaa.”

Romitean toinen esimerkki on wirsi 39. Tämän 3, 4 ja 5 wärsh kuuluvat W:sa W:sa: „Ken astuu, Jumala, Sun wuores kuffulall’, Ja seisoo siass’ pyhässä? Ken ylistää sua hywästä? Ken on, joll’ armos lainaat? Ken kiittää sinua tainnee? Se joka sydäimest’ On puhdas pahuudest’, Ei petä, ryöwää, murhaa, Ei’ kuultel’ oppii turhaa; Waan tutkii Herran töitä, Ain’ yli päiwii, öitä. Niin siunatt’ on se mies Juur wissist’ joka ties’, Kans’ Herralt’ hurskaaks’ luett’; Sill’ Jeesus meidän puett’ Armollans’, waikka lankeem’ Heikkoudest’ usein sängen.” Lilla kuuluvat nämät: „Waan, Herra, kuka saa Wuorelles astua, Ken seurakunnassasi, Pyhässä siassasi Sun kaswois eteen tulla Ja otollisna olla? Se joka puhdas on, Wiaton, nuhteeton, Ei petä, ryöwää, murhaa, Ei kuule oppii turhaa, Waan tutkii Herran töitä Ain’ yli päiwii, öitä. Se siunauksen saa Ja rauhan Herralta; Sen Herra hurskaaks’ lukee Ja autuntehen pukee! Sill’ alla ajan waiwan On awoin armo taiwaan.” Raamatun alkupsalmi 24 weisattiin muistotiedon mukaan joka sabbatin aamu Jerusalemin temppelissä. Se onkin ihana ja koroittawa, ja toiwottawa olisi, että se saataisiin niin hywäksi kuin mahdollista, niin meidän olisi vielä syytä sitä usein käyttää. Kaunis adventtiwirsi: „Sun porttis, owes awaja” (107), perustuukin tähän psalmiin. Ehdoitus ei ole parantanut Lönnrotin kaunistawirttä, waan turmellut sen. Raamattu kiittää edellisessä psalmissa Herraa uskolliseksi paimeneksi; täällä (psalmi 24) on Hän kunnian kuningas, jonka on maa, ja kaikki mitä siinä on, maan piiri, ja ne, jotka sen päällä asumat; joka sen on perustanut merten päälle (w. 1, 2). „Mutta”, kysyy kolmas wärsh, „kuka astuu tämän Herran wuorelle? ja kuka taitaa seisoa hänen pyhässä siassansa”? Siihen vastaawat seuraawat wärsh: 4: „Jolla wiattomat kädet owat, ja on puhdas sydämmestä; joka ei halaja turhuutta, eikä wanno

wäärin; 5: Se saa siunauksen Herralta ja vanhurskauden autuutensa Jumalalta. 6: Tämä on se sukukunta, joka häntä etsii, joka kysyy sinun kasvojas Jakob (Jakobin Jumala) Sela.“ Ja sitten sanotaan: Nostakaat portit, pääanne, ja ovet maailmassa korkeentukaat, kunnian Kuninkaan mennä sisälle. Kuka on se kunnian Kuningas? se on Herra Sebaoth, hän on se kunnian Kuningas, Sela! w. 7—10. Komitea on nyt sillä tapaa perinjuurisesti uudistanut tämän wirren, että W:n W:n, L:n ja Psalmin 3, 4 ja 5 wärsh kokonaan jätetään pois, ja niitten siaan panee komitea seuraavan wärshyn: „Mhyös sitten armahdi; Poikansa lähetti Pelastamahan meitä, Lämpaitaan eshyneitä. Di armo arwaamaton, Di rakkaus tajuumaton“! Mutta jätetty wärshyt kuuluvat oleellisesti psalmiin, ja ne owat hurksaalle tutut ja rakkaat. Psalmin elimellinen rakennus on forrettu, ja komitean wärsh waikuttaa häiritsevästi. Edellinen wärsh loppuu sanoilla: „Di wiisauden sywyys, Di woima suur' ja hywyys“! Ja tämä wärsh loppuu huudahdus sanoilla: „Di armo arwaamaton, Di rakkaus tajuumaton“! Se tuntuu teeskennellystä ja tyhjältä. W:n W:n ja L:n wirret eiwät likimäärinkään vastaa alkupsalmin waikutusta, mutta komitean wirsi on lähtenyt vielä kauemmas siä pako. Wirren parannuksen olisi tullut liikkua toisessa suunnassa. Komitean wärshyn sisältö ei ole huono, mutta jätettyjen wärshjen sijaiseksi se ei kelpaa. Tarwitsee waan lukea L:n wirren ja Komitean, niin tuntee kohta, mikä eroitus on waikutuksessa. Meillä on täällä osaksi samat muistutukset, kuin edelliseen wirteen ja useaan muuhun. Täällä on komitea muka sillä muuttanut Dawidin psalmin Uuden Testamentin luonteen ja hengen mukaiseksi, että jätti yhden tärkeän osan alkupsalmista ja vanhasta wirrestä pois ja pani uuden siaan. Mutta ei psalmin rakennus ole niin huono, että sitä voi tällä tapaa paikata, ja komitea lausuu tällä forjauksella nämät kalliit Psalmin wärshyt huonoiksi taikka kelmottomiksi, mutta sitä tuomiota vastaan tähtyy meidän

panna wastalause. Jos psalmin sanat: „Kuka astuu Herran nuorelle? ja kuka taitaa seisoa hänen pyhässä siassansa? Jolla wiattomat kädet ovat, ja on puhdas sydämeistä; joka ei halaja turhuutta, eikä wanno wäärin; se saa siunauksen Herralta ja manhurskauden autuutensa Jumalalta“, ovat kelmottomat Uuden Liiton seurakunnalle wiisattawiksi, niin ovat Herran sanat Math. 5, 8: „Autuaat ovat puhtaat sydämmestä, sillä he saawat nähdä Jumalan“ ja monet muut Herran sanat sille kelmottomat. Maailman Wapah-taja kunnioitti Psalmeja Isänsä sanana, ja me kohtelisimme niitä tällä tawalla! Toinen asia on täälläkin, kuinka me näitä ymmärrämme. Meidän tulee muistaa, että nämätkin on Dawid Jumalan Hengessä tahallaan tämmöisiksi tehnyt, ja juuri tämmöisinä ovat ne meille tarpeelliset. Luteruksen muistutus edellisessä kuuluu tähänkin. L:n wiides wärsh osoittaa, millä tapaa psalmin waatima puhtaus saadaan: „Se siunauksen saa Ja rauhan Herralta; Sen Herra hurskaaks lukee Ja autuutehen pukee; Sill' alla ajan wai-wan On awoin armo taiwaan“. W:a W:a: „Sill' Je-sus meidän puett' Armollans' waikka laukeem' Heikkoudest' usein sangen.“ Niinkuin Raamattu kutsuu sen pyhäksi, jolla on Pyhä Henki ja Hengen kautta pyhityksessä elää, waikkei tähdellistä pyhyyttä maan päällä ole, niin on se puhdas, joka on uudesta syntynyt ja armon Hengessä puhdistaa itsensä sownnon werellä, waikkei tähdellistä puhtautta ole maan päällä.

Kirkolliskokous päätti 4:ksi) „että ainoasti muutamat huonoimmista ewankeliumi-wirjistä olisiwat waihdeettawat uusiin parempiin.“ Komitea sanoo, „ettei se ole woinut pitää wanhoista enempää kuin wiisi.“ Se onkin ollut ehdoitukseksi hywäksi. Muistutuksia meillä kumminkin on ehdoituksen ewankeliumi-wirjiin.

Wielä piti 5:ksi) „Helluntai-wirjissä selwemmin esiintoda sitä nutta elämää, johon uskowaisten seurakunta on tullut Pyhän Hengen nuodatuksen kautta, ja että tä-

män elämän hedelmät myös muissa wirsissä, joissa asian laatu niin vaatii, esim. rukouswirsissä ja wirsissä kristillisestä elämästä tulsiwat näkhyiin." Komitea sanoo, ettei se ole woinut tätä waikeata ja arkaluontoista tehtävää koko laajuudessaan täyttää, waan on ainoasti koettanut paimetta panna sisään joitakuita tähän kuuluvia ajatuksia ja yrittänyt tehdä uuden Helluntaiwirren. Mutta joskus on wirrestä otettu pois juuri se kohta, kun tässä suhteessa kuuluu wirren ytimeen.

W:n W:n wirsi 225 sanoo 3:sta wärsyssä: „Henkee vaatii Jumalan laki, Kuin sydämen liikuttaa taitaa, Ei muutoin Jumal' ole paki Sen päällä kuin me matkaan saatam', Mutta ihminen on heikko ja liha, Täynnäns' pahutta ja vihaa, Henkee vastaan sotii pyhtää.“ **6:sta wärsyssä:** „Kuin me näin Kristukseen itse Uskom' ja panem' turvam', Niin synti, kuin sydämess' suitsee, Näänthy ja rauhee turhaan. Näin Herran edes hurstaa's tulem', Lakii myös mielelläm' kuulem' Ja pyhdäm' häntä pitää.“ **7:stä wärsyssä:** „Uskon kans' tulee Pyhä Henki, Kuin uuteen elämään wiepi, Se saattaa toisen mielen meihin, Ja lihan himot pois repii. Niin hyvät työt edes wedetään Entiset koht' pois heitetään, Ne haifewat Jumalan edess'.“ **8:lla kuuluu wärsy 3:** „Ei kärsi laki wilppiä, Ei ulkofullaisuutta, Se vaatii mielen nöyryyttä, Sydämen puhtautta, Mutta ihmisshdän saastainen La'ille ompi wastainen, Sen käskijä ei kuule.“ **6:** „Ken nyt waan sydämessänsä Kristuksen omistaapi, Se syntins' anteeks häneltä Ja tunnon rauhan saapi; Wanhurstaakfi näin tulewa, Lain käskijä hän kuulewa On sitten haluisesti.“ **7:** „Jumalan Henki mielemme Uudistaa uskon kautta Ja himot häijyt lihamme Kuolettamahan antaa. Hywihin töihin taimuttaa, Pahoista poijes luowuttaa, Ne kauhistawiks saat-
taa“. Komitea sanoo 3:sta wärsyssä: „Jumalan silmät katsovat Sydämen puhtautta, Ja la'in käskyt waatiwat To-
tista hurstautta Waan turmeltu on ihminen, Synnissä

kuollut, saastainen, Voimaton kaikkeen hyvään." Täällä latoaa siis, niinkuin Lönnrotin wärshysjakin, W:n W:n tärkeä lause: „Henkee waatii Jumalan laki." Komitea lausuu vielä 6:ssa w:ssä: „Kun waan me kaiken turwamme Jesukseen asetamme, Ja oman heikkoutemme Röyrästi tunnustamme, Niin wanhurskaksi tulemme Lain käskyjä myös kuulemme Pyhdämme sitä pitää." Täällä jäävät L:n sanat: „Ken nyt waan sydämessänsä Kristuksen omistaapi", ja W:n W:n: „Kuin me näin Kristukseen itse Uskon' ja panem' turwam', Niin synti, kuin sydämess' suitsee Nääntyy ja raukee turhaan", jotka ovat mielen puolesta paljon paremmat kuin ehdoituksen, jotka laimentawat sijällön. Mutta vielä pahemmin käy ehdoituksen seuraawassa wärshysj: „Sill' Jumala hän sydämet Uudistaa uskon kautta Ja lihan himot saastaiset kuolettamaan meit' auttaa, Hywihin töihin taimuttaa, Pahoista poijes luowuttaa, Ne inhottawiks saattaa." Wirren ydinkohtia on W:n W:n hyvä lause: „Uskon kanss' tulee Pyhä Henki, Kuin uuteen elämään wiepi, Se saattaa toisen mielen meihin. Ja lihan himot pois repii". Nämät sanat ovat monen wirren arwoisia, waikka muoto korjausta kaipa, mutta tämän ytimellisen ydinpaikan laimentaa komitea tämmöiseksi: „Sill' Jumala hän sydämet Uudistaa uskon kautta Ja lihan himot saastaiset Kuolettamaan meit' auttaa." Täten on ehdotus saanut Hengen wirrestä pois, waikka Kristuksen Henki täällä on wälttämättä tarpeen.

Wielä on komitea 6:ksi) „tarfoin pohtinut Wäli-aikaiseen Wirsi-firjaan otetut uudet wirret ja jättänht pois sangen suuren joukon ala-arwoisiksi hawaittuja. Niiden sijaan on otettu uusia wirsiä." Tämä perkaustyo on ollut Wirsi-firjalle hyväksi, mutta joskus on huonoja otettu ja keltwolisia jätetty. Tähän saamme seuraawassa esimerkkejä. Ne yleiset muistutukset, kuin meillä vielä on tehtäwinä, sowittelemmme niihin ylsityisiin wirrenpaikoihin, joissa olemme wirheitä huomanneet, taikka jotka olisiwat meidän mieles-

tämme forjattawat. Mita on jo näihin ruveta. Tahdomme vielä tässä muistuttaa, että parannuksia on kyllä ehdoitussessa, jotka me mielellään tässä esittelisimme, sen verran kuin olemme niitä huomanneet, mutta meidän on mahdollon se tehdä, kun lausunto muutenkin liiaksi paisuu.

1, 4 on L. 2:ssa laitoksessa, Raamatun mukaan (2 Mos. 20, 10), syystä muistanut metoeläintäkin: „Mun lepopäivän pyhitä, Myös orjas, juhtas lewätä.“ K:lla: „Mun lepopäivän' pyhitä, Suo palveljasfin lewätä“. 9:ssä wärshysä on K:lla: „Totuutta älä salaja Wäärällä todistuksella, Äl' ole wiefas, wilppinen, Waan rehellinen, wainainen!“ Ensimmäinen säe on liian epäinen ja laimea, kun walitettawasti niitäkin on, jotka eivät waan totuutta wäärällä todistuksella salaja, waan jotka wäärän todistuksen seppittäwätkin, saattaaksensa syhytöntä turmioon. Tähän eivät seuraawatkaan sanat riitä: „Äl' ole wiefas, wilppinen!“ W:n W:n säkeet: „Älä wäärää todistust' sano, Älä myös koskaan wäärin wanno!“ sanowat paljon enemmän. Raamattu sanoo: „Ei sinun pidä wäärää todistusta sanoman lähimmäistäs wastahan (2 Mos. 20, 16).“ K:lla alkaa 11:sta wärshy: „Jumala antoi lakinsa.“ L:lla on paremmin 2:ssa laitoksessa: „Näin on Jumala käskenyt, Lakinsa meille säätännyt“.

2, 3 kirjoittaa ehdoitus: „Sabatin“; tulee olla „Sabatin“. Niin kuuluu sana Hepreassa ja niin Kreikan kielissäkin. 4:ssä wärshysä sanotaan laimeasti: „Pidätä itses murhasta, Huoruudest' itses estä; Warfautta wältä, walhetta.“ W:a W:a sanoo: „Älä myös lähimmäistäs' tapa: Ole huoruudest' aina wapaa. Älä warast', älä wäärin todist'; Älä lähimmäises huonett' omist' (w. 4).“ Kyllähän usein on waikea wirteen saada, minä muodon tahtoisi, mutta kyllä näitten käskhjen tulisi päästä esistymään niin paljon kuin mahdollista alkuperäisessä muodossaan.

3, 3: „Wanhurskas Herran wiha on“. Wanhurskas tuntuu oudolle, waikka niin kyllä woi sanoa. Runebergin

alkuwirressä on „kauhea“, joka tyllä Raamatun puhe-
tapaan sopii.

4, 2 jääpi ehdoituksen ja E:n wärshystä pois W:n
W:n lause: „Istuu Ißäns' oikiall“, joka kuuluu uskon
tunnustukseen, sillä se tietää Kristuksen hallintoa. Komitean
jäe: „Nous' ylös' astui taiwaaseen“, ei tässä riittä. Kris-
tus sai Ißältä kaiken wallan ja jättää sen taas Ißälle, kun
kaikki on määräänsä päässyt. Säkeessä: „Käräsi kuoli, hau-
dattihiin“ kaipaa weisaaja W:n W:n lausetta: „Kristin päällä
kuoletettiin“, sillä uskon tunnustuswirressä on ristinkuole-
malla erityinen paino. Wirsi on muodon puolesta paran-
tunut, mutta henkisesä suhteessa huonontunut. W:n W:n
wirren waiutus on paljon sywempi. Mutta tämmöisen
wirren korjaus on waikaa.

6, 1: „Pyhä on Jumala, Herramme Sebaot, Hän
herraudellaan Täyttääpi taiwaan, maan.“ Ei Raamattu
tapaa sanoa, että Jumala herraudellaan täyttää kaikki, vaan
kunniallaan. W:a W:a: „tähdet owat taiwaat ja maa Si-
nun Herrautes kunniaa“. 3:ssa wärshysä: „Sä Ißän
kanssa nyt Ijäti hallitjet“. Mutta Raamattu sanoo, että
Kristus kerran jättää hallituksen Ißälle: „Sitte on loppu,
koska hän antaa waltakunnan Jumalan ja Ißän haltuun, ja
panee pois kaiken herrauden ja kaiken wallan ja woiman.“
(1 Kor. 15, 24). Tulewassa maailmassa omistetaan hal-
linto Raamatussa Ißälle. Sentähden ei täällä sowi sanoa:
„nyt ijäti“. Kristus sanoo, Kun hän astuu taiwaasen:
„Minulle on annettu kaikki walta taiwaassa ja maan
päällä“ (Math. 28, 18), mutta kun loppu tulee, jättää Hän
tämän wallan Ißälle. W:a W:a sanoo: „Sinä istut Ju-
malan oikialla, Sinun Ißäs kunniasa. Sinä myös us-
kotaan tulewan, Ohdekki tuomariksi“ (w. 17. 18).

Wirressä 7 esistyh selawa Jumalaksi. Ensimmäi-
sessä wärshysä sanotaan: „Oi Herra Jumal' Ißämme!
Sua ylistämme, kiitämme“. Toisessa wärshysä sanotaan:
„Sua julistaapi kaikki maa Ißäksi kaikkialt, Pojaksi

maailman haltiaks Ja Hengeks lohduttajaksi." Kolmas wärsh alkaa: „Di Jesus, Poika Jumalan." Neljännessä sanotaan: „Meit' auta, Jesus armias." „Sielumme sekä ruumiimme Sun haltuus, Herra, uskomme." Ja seuraavassa wärshssä: „Sä, Herra, olet toiwomme Ja tuskis' ainoo turwamme, Luotamme sinuun yksinään." Weisaaja siis päättää: „Jesukseen yksinään minä luotan, enkä Isään ja Henkeeseen, sillä niistäkin on wirressä ollut puhetta. W:a W:a sanoo: „Sinun päälles, Herra, me luotam'." Ja Isää Jumalaa kaikki maa julistaisi Isäksi ja Pojaksi ja Hengeksi. Uskon tunnustuswirressä ei tällainen sekamuus kelpaa, eikä muuallakaan. L:lla on samalla tapaa, mutta toisen painoksen lisäwirsisssä, w. 416, on korjaus tehty toiseen wärshyn. W:a W:a on tässä selwä ajatukseen nähden. Se sanoo: „O Jumal! Sinua kiitäm', Sinua, Herra, kunnias' pidäm', Sinull', iankaiffrinen Isä, Kaiff' maailma kunniaa lisää" (w. 1. 2). „Sinua kristikunta tunnustaa, Koko maakunta myös julistaa Isäksi kaikkialtias', Ja Poikaas maailman haltiaks', Pyhää Henkee lohduttajaks." Sama sekamuus esistyh useassa paikassa ehdoituksessa, ja sitä on myös W:ssa W:ssa, mutta komitea on sitä pannut paikkoihin, joissa W:a W:a on selwä.

9, 2: „Mä uskon päälle Jesuksen, Jumalan Pojan Kristuksen, Isäst' ijäten syntyneen, Tekijän kaikkein luotujen". Samoin L:lla. W:a W:a: „Me uskom' päälle yhden Herran Jesuksen Jumalan Pojan, Isäst' iankaiffrisest' syntyneen, On Jumalast' Jumala totinen, Isäns' kans' yksi olento, Jonka kautta kaiff' luodut tehdyt owat." Raamattu sanoo: „Alusja oli Sana, ja Sana oli Jumalan tykönä ja se Sana oli Jumala (alkufielen mukaan). Tämä oli alusja Jumalan tykönä. Kaiffi owat sen kautta tehdyt; ja ilman sitä ei ole mitään tehty, joka tehty on." W:n W:n oikea ajatus on siis muutettu wääräksi.

112, 2: „Mit' ihme! Luoja taiwaan, maan On täällä ihmisenä waan; Hän otti meidän luontomme, Päästääkseen

synninsiteemme." W:a W:a: „Maailman Luoja, luonnon ihmeeks', itse tuli ihmiseks', orjaks". L:lla: „Maailman Luoja luoksemme Alentui vertaiseksemme. Ruotsalainen ehdoitus sanoo w. 122, 2: „O ihme! maailman Luoja on täällä ihmisenä nähtävä". Tällä paikkaa on alkuvirressä sama lause.

113, 7: „Vaen sua suurta vierastan' Kuink' voisin vastaanottaa? Sä (Jesús) olet Luoja maailman, mä multa waan, se totta! Kuitenkin Luoja laupias". Alkuvirsi sanoo täällä myös Kristusta kaikkein kappalten luojaiksi. Lause: „se totta" häiritsee täällä waikutuksen. Parempi on edellisen komitean säe: „Mä tuhka, multa maasta".

113 b, 2: „Herra kaikkivaltias, Jumalan Poika armias, Jumaantui ihmiseks, Luoja luodun vertaiseks". Samoin L:lla. W:a W:a sanoo myöskin: „Jumalan Poika Pyhä, kaikkein kappalten Luoja". 4:sä wärsyysä kuuluu: „Tätä ihmetäwaraa Ei taida meri eikä maa, Ei taiwas awara Sylihinsä sulkea. Kuitenkin nyt ääretön, Maailman Luoja määrätön, Maas neidon kohdussa". Olsimme suoneet, että koko wärsy olisi jätetty, mutta kun se otettiin, olisi tämäntoinen liioittelemine ja sakaannus ollut wältettävä. W:a W:a kättä ehdoituksen luojaanan asemesta: „Maan ja taiwaan tähttäjä", joka onkin raamatullinen lause, sillä Ef. 4, 10 sanotaan: „Joka on astunut alas, hän on myös se, joka kaikkein taiwasten päälle astui ylös, että Hän kaikki tähttäis"; waikka Raamattu sanoo tämän tähttämisen täällä taiwaasen astuneen toimeksi. L:lla on: „Joka maan ja taiwahan tähttää." Kyllä Kristus luomisessa myös toimii, kun kaikki Hänen kanttansa luodaan, mutta luomine omistetaan Raamatussa Jälle.

117, 2: „Kas Luoja maan ja taiwaitten Laps on heikko pienokainen". Ei kättä W:a W:a eikä L:lla täällä Luojaanaa. W:a W:a: „Jumalan ainoa Poika Syntyi meillen hywään aikaan". L:lla: „Jumalan poika ainoa Täsi on karjan pahnoissa". Ei ole alkuvirressäkään, jonka Lu-

terus on tehnyt vanhemman wirren mukaan, aiheutta tähän. Luterus sanoo: „Ijankaikkisen Isän ainoa lapsi on nyt seimesssä löyhdeittävä, ijankaikkinen hyvä pukeutuu meidän köyhään lihaamme ja wereemme“. (Jül. Ges. B. 39, 2).

120, 1: „Neitsyt Pojan ilmi toi, Jos' kaikki loi“. Jotenkin samoin W:sa W:sa ja L:lla.

121, 1: „Enfeli taiwaan lausui näin: Mitk' hämmästyitte säikähtäin? . . . w. 3: Ja tää on teille merkiksi Seimesssä lapsi makaapi; Maan, taiwaan Herran löyhdetten Näin päällä halpain olkien.“ Enfeli sanoi: „teille on tänä päivänä syntynyt Wapahtaja, joka on Kristus Herra, Dawidin kaupungissa. Ja tämä on teille merkiksi: te löhdätte lapsen kapaloittuna makaawan seimesssä“ (Luuk. 2, 11. 12). Ei sowi panna enfelin suuhun sitä, että hän olisi jannonut sen paimenille merkiksi, että löyhdeittävä maan ja taiwaan Herran halpain olkien päällä. Enfeli sanoo kyllä, että Wapahtaja on syntynyt, joka on Kristus, Herra, mutta taiwaan ja maan Herraksi käsittivät opetuslapset Kristuksen silloin vasta, kun Hän Isän työ lähtee ja sanoo: „minulle on annettu kaikki valta taiwaassa ja maan päällä.“ Waikka opetuslapset olivat kauan olleet Herran seurassa, luulivat he Hänen aikovan Israelin valtakuntaa rakentaa, ja vasta Herran kuoltua ja ylösnoustua jalkeni heille Kristuksen oikea asema. Paimenet käsittivät, että Kristus, Herra, oli wapahtava kansan, mutta sitä he eivät vielä olisi voineet ymmärtää, että Hän oli taiwaan ja maan Herra. W:a W:a sanoo: „Tai teille tähän merkki lienee, Seimes' löhdätt' lapsen pienen, Käh Kristitt' kaunis katsomaan, Mitkä lahjat Jumal' sinne on pann'“. L:lla: „Merkiksi olkoon teille se: Seimesssä lapsen löhdätte Makaawan kapaloittuna, Eht' on maan, taiwaan haltia“. 6:ssa wörshyssä sanoo komitea: „Ah Herra, joka kaikki loit, Kuink' alentaa noin itjes voit.“ Samoin L. W:a W:a w. 8: „Ah Herra! sinä kaikk' kappaleet loit, Kuinkas olet alentan' sinuas noin.“ Ruotsalainen ehdoitus sanoo, w. 132, 9: „Ah Herra, sinä

joka olet kaiffi tehnyt, jonka walta on niin korkea ja awara, sinä makaat nyt heinillä ja pahnoilla“. Täälläkin on alkumirressä syhtä tähän lauseeseen. Uterus sanoo: „Ah Herra, sinä kaikkein kappalten Luoja, kuinka olet sinä niin halwaksi tullut, ettäs makaat tuolla kiuilla ruohoilla.“ (Rom. Ges. B. 195, 9).

123, 3: „Seimessä pahnain päällä, Wajasja walsjusja, Lepäsi Luoja täällä“. Samoin L. W. W.: „Hän seimessä makas pahnoissa, Walsjus wajas juhtain, Jontunnem Herraks Luojaks.“

Viiallisuutta sekini on, waikka toisellaista, kuin 124, 2 sanotaan: „Ah Jesunen, sun luoksesi Nyt tekepi mun mieleni, Rakas lapsukainen, Sä yksin voit mun lohduittaa, Raunis, ihanainen, Mun turwata ja wirwoittaa, Suo mun, armahainen, Sua rakastaa!“ W:ssa W:ssa on wirsi latinää ja suomea sekaisin, mutta ei se näin liioittele. Raamattu ei puhu tällä tapaa.

127, 1: „Lihaan tuli Jumala, Maan ja taiwaan korkea Luoja meihin mielisthi, Ihmiseksi ilmesthi“. Samoin L. Raamattu sanoo: „Sana tuli lihaksi“ (Joh. 1, 14); „joka tunnustaa Jesuksen Kristuksen lihaan tullee“ (1 Joh. 4, 2); jopa sanotaan 1 Tim. 3, 16: „Jumala on ilmoitettu lihas“. Viimeisestä paikasta on ollut eri mieliä: onko alkukielessä luettava „Jumala“, taikka „joka“. Tischendorf ja usea muu päättää oikeaksi lukea „joka“, ja tämä silloin wäsituisesti tietää Kristus. Sen tietää tällä paikkaa sana Jumalakin, jos me niin luemme. Voimme siis sanoa Raamatun mukaan: „Jumala tuli ihmiseksi“, mutta me loukkaamme Raamatun kieltä ja sekoitamme Jumalaksiitteen, jos sanomme: „Luoja tuli ihmiseksi“, sillä Sana, joka on Jumala (Joh. 1, 1), Hän tuli lihaksi, ihmiseksi (w. 14), ja Jumala oli Hänessä ja sowytti maailman itse kansansa (2 Kor. 5, 19). W:a W:a sanoo: „Kiitos kirkian Jumalan, Jumala syntyi ihmiseksi.“ Neljännessä wärsyssä sanoo komitea vielä: „Se, ken taiwaat

rafensi, Maahan itsens alensi Häpeähän waiwahan". Jotenkin samoin L:lla. W:lla W:lla ei ole täällä tätä ajatusta.

142, 5: „Tähtemme, Herra, kuolet ja, Luojamme luotuin puolesta.“ W:a W:a: „Kuolee Jumal' ihmisen edest', Luoja luontokappaleens' syyn puolest'. L:lla: „Tähtemme kuolet Jumala, Luojamme luotuis puolesta.“ Raamattu ei sano, että Luoja kuolee.

174, 1: „Di Luoja, lohduttajamme, Sä Henki, pyhittäjämme!“ Tässä kutsutaan Pyhä Henkin Luojaksi, niinkuin W:n W:n wirressäkin: „Tule Luoja lohduttaja, Pyhä Henki Pyhittäjä.“ Wiimeisessä wärsyssä sanotaan, L:n mukaan: „Isälle ynnä Pojalle, Pyhälle myöskin Hengelle, Yhteydelle Jumalan Olistus olkoon ainian Edestä armon avaran"! Sana „yhteydelle“ on täällä outo. Ei weisaaja oikein ymmärrä, mitä se tietää, Jumalan yhteydelle kiitosta lausua. L. on syystä toisessa laitoskessa muuttanut säkeen tämmöiseksi: „Kolm'yhteydelle Jumalan“, joka on rakennuskielelle tutumpi. W:a W:a sanoo: „Isää, Poikaa, Hentee, Pyhää, Koko Kolminaisuutta hywää, Armons' annost' ain' mainitkaam'.“

189, 1: „Di pyhä Isä Jumala, Di pyhä Poika Jumala, Di pyhä, puhdas Henki, jä, Geist' aina ulos lähtewä, Päällikkö taiwaan joukkojen, Rufistus wihamiehien! w. 2: Sä Herra jalo, wälewä, Maailman kaiken tekijä, Täynnänsä taiwas on ja maa Sun herrantes kunniaa“. Tämä wirsi on sekawa. Sanojen mukaan olisi Pyhä Henki taiwaan joukkojen päällikkö, wihamiehen rufistus, joksi Raamattu ei Häntä nimitä, ja kun seuraawa wärsy alkaa sanoilla „Sä Herra“, niin luulisi Hänen kaiken maailman tekijäksikin, jonka herrauden kunniaa taiwas ja maa owat täynnä. L:lla on jotenkin samalla tapaa: „O pyhä Isä Jumala, O pyhä Poika Jumala, O pyhä puhdas Henki, jä Geist' aina ulos lähtewä, Sä sotajoukkoin päällismies, Jota ei wartoo wihamies! Sä Herra jalo wälewä, Maail-

man kaiken tekijä". Sekawa on tämä wirsi myös W:sa W:sa. Se alkaa w. 1: „Pyhä on Isä Jumala, Pyhä on Poika Jumala, Pyhä onmpi puhdas Henki, Joka heistä ulos lähtyi, Sinä sotawaen päämies, Joka ei odota wihamies". 2: „Herra jalo ja wäfewä, Kaiken maailman myös tekijä, Taiwaat ja maa owat täynnäns' Sinun Herrauttas päännäns'." Tässä on korjaus tarpeen, waikka wirsi on seurakunnalle tuttu ja rakas, sillä ensimmäisen wärsyn loppu ei sowy Hengelle, ja toisen wärsyn alku sopii waan Isälle.

294, 5: „Pyhitä mua, Jeesus pyhä, Uudista mun henken' yhä", jossa tavalliseen rakennuskieleen tottunut odotaisi: „pyhitä mua, Henki pyhä". W:a W:a: „Puhdas Jeesu, minua puhdist! Wakaa henki minuun uudist!" L:lla: „Pese mua, Jeesus hywä, Uudista, o Henki pyhä!" Komitea on saanut paremman soinnun, mutta sisältö on huonontunut. Rukoilewa tarwitsee kokonaisen uudistuksen, ei waan hengen, eikä se hänelle riitä, että hänen henkensä uudistuu, waan hän kaipaa uuden hengen.

8, 5: „Kirkossa tässä waan On autuus saatavana, Ja taiwaan kanssa maan Siin' yhdistääpi jana." Edelliset säkeet owat alkuwirren mukaisia. Tämä lause on kirkolliselle kielelle ja oppikäsitykselle tuttu, mutta ei se ole Raamatun mukainen, sillä tämä sanoo: Jeesuksessa Kristuksessa yksin on autuus. Ap. tek. 4, 12: „eikä yhdesäkään toisessa (kuin Jeesuksessa Kristuksessa) ole autuutta; sillä ei ole muuta nimeä taiwaan alla ihmisille annettu, jossa meidän pitää autuaiksi tuleman." Kun puheella olewaa lausetta on niin paljon wäärin käytetty, niin olisi parempi Raamatun lauseessa pysyä. Wirsi kyllä esittää Kristuksen tosi seurakunnan, jonka woima on Henki, ja jonka pää on Kristus, niin että autuus kyllä täällä on, mutta sittemmin Kristuksen arwo tällä lauseella alennetaan. Ei hän anna kunniaansa toiselle. Ja weisaajassa syntyy se ajatus, että se waan, joka pääsee tämän, nyt maalla olewan, seurakunnan osallisuuteen, tulee autuaaksi. Mutta siinä kohdassa

esimerkiksi vanhan liiton hurskaat ja kastamattomat lapset, jotka eivät tämän seurakunnan yhteyteen ole päässeet, joutuisivat kadotukseen. Puheella olevan virsi-otteen viimeiset säkeet: „ja taiwaan kanssa maan Siin' yhdistääpi sana“, poikkeewat alkuvirrestä ja ovat väärät. Alkuvirsi sanoo: „Mitä taiwaassa elää, se on yhdistetty tämän seurakunnan kanssa“ (Jül. Ges. B. 266, 5), ja se on oikein. Mutta sitä Raamatussa ei sanota missään, että sana kirkossa yhdistää maan taiwaan kanssa. Saman virren viimeisen wärsyn kuuluu: „Tää luja uskon' on, Ja siinä menen Herran Nolla kuolohon, Se wie mun tykö Herran. Di auta, Jumalan', Myös elämän' ett' ois Todistus uskostan', En eksyis koskaan pois'“. Sanat „myös ois“ synnyttävät sen käsityksen, ettei elämä vielä ole todistus uskosta, ja siinä kohdassa usko ei ole luja. Alkuvirsi sanoo: „Autu minua kuolemaan asti, että elämäni aina olisi uskon todistus“ (w. 7), ja siinä on ajatus selvä, sillä uskolla tulee aina olla todistus elämässä.

9, 2. 3 sanoo ehdoitus uskosta Jesukseen: „Mä uskon päälle Jesuksen, Jumalan Pojan Kristuksen, Jästä' ijäten syntyneen, Tekijän kaikkein luotujen, Jol' ihmismuotoon halpahan Voistonja puki kirkkahan. Hän säästämättä itseään Tul' edestämme kärsimään Ja ristinpuussa katkeran Sai viimein piinakuoleman, Kaikk' ihmiset näin lunasti, Synnistä heidät pelasti.“ Mutta uskon tunnustusvirressä tämä ei riitä. W:a W:a ja L. puhuvat myös Kristuksen ylösnousemuksesta ja hallitsemisesta Jän virkalla kädellä, ja nämä opinkohdat täällä wälttämättä tarwitaan. W:a W:a: „Me uskom' päälle yhden Herran Jesuksen Jumalan Pojan, Jästä' ijankaikkisest' syntyneen, On Jumalast' Jumala totinen, Jäns' kanss' yks' olento, Jonka kautta kaikk' luodut tehdyt owat. Joka meidän ihmisten tähden, Ja meidän autuutem' tähden, Tänn' alas astui taiwaasta, Otti miehunden neitseest' Maariaasta, Pyhän Hengen wäell' sifisi, Tuli tähdeks' ihmiseksi. Jumal' ja mies yks' Kristus on,

Kuin edestäm' ristiin naulitt' on, Kuoli Pilatuksen wallan all', Maksoi syntim' sill' kuolemall', Wapahti meit' pirun wallast', Kadotuksest' kuoleman kuopast'. Hän koht' kuoltuans' haudattiin, Niin astui alas helwettiin, Helwetin wallan hajotti, Pirun woiman pois kadotti, Ettei meit' wahingoittaa saa, Kuin olen' Kristuksen omat. Kuolleist' nous' kolmanten' päivän', Pyhän kirjoituksen perään, Sitt' suuren woiton, kunnian kans', Hän ylös astui taivaaseen Istuu Hän oifiall' kadell', Wallitsee kaiff' ontall' wäell'. Jäl lens tulewa tuomitsemaan, Suuren kunnian kans' ja woiman, Kaiffia kuolleit', ett' eläwitä; Uskottomat piinaan heittää, Meit' uskowaisii tyköns' ottaa, Ilon ihanan meillen tuottaa" (w. 2—7). W:a W:a kaipaa lyhennyistä ja korjausta, mutta ei uskon tunnustusta käy niin lyhentäminen, kuin komitea on tehnyt. L. noudattaa tarkemmin W:aa W:aa. Saman wirren 4:stä wärsyysä sanoo ehdoitus: „Ja päälle Pyhän Hengenkin Mä uskon mielin hartahin“. Raamattu tapaa sanoa, että me uskomme sydämmellä. Sentähden tuntuu lause: „Mä uskon mielin hartahin“, tyhjältä ja kerskaukselta.

11, 5: „Di Isä, meistä murhe aina kannaa, Kawinto ruumiin joka päivä anna; Terweys, rauha myös suo lapsillesi, Min' omillesi!“ W. 6: „Anteeksi anna kaikki rikoksemme, Äläkä soimaa meille syntejämme, Mut' että myöskin wiat wainoojamme Pois unhoitamme“. Terweyttä ja rauhaa sopii muillekin rukoilla, kuin Jumalan lapsille ja omille. L. sanoo: „Terweys, rauha, Herra, nyt ja aina Armostas lainaa!“ Raamattu sanoo: „Anna meille meidän welkamme anteeksi, niinkuin mekin anteeksi annamme welvollistemme“ (Math. 6, 12). Sana „niinkuin“ on täällä tärkeä, eikä ole jätettävä. W:a W:a: „Rikokset suuret kuin tulewat kanteeks', Me sinä, Herra, anna meille anteeks', Niinkuin me meidän Wainomiestem' wian Unhotam' pian.“ Täällä on „unhotan“ huono sana, sillä me emme pyydä Jumalalta, että Hän unhoitaisi welkamme ja syntimme, waan antaisi ne

anteeksi. Vanhasja Liitosja ei ollut vielä tähdellistä anteeksi antamista, sillä maailmansowinto oli vasta tulemassa, mutta Uudessa Liitosja on synti sowitettu ja otetaan pois. Hepr. 9, 13. 14: „Jos härkäin ja kauristen weri, ja hehkoisen tuhka, priiskoitettu saastaisten päälle, pyhittää lihalliseen puhtauteen; kuinka paljon enemmän Kristuksen weri, joka on itsensä ilman kaiketa wiata ijankaikkisen Hengen kautta Jumalalle uhrannut, puhdistaaapi meidän omantuntonne kuolewaisista töistä, elävää Jumalaa palwelemaan“; 10, 14: „Hän on yhdellä uhrilla ijankaikkisesti tehnyt tähdelliseksi ne, jotka pyhitetään. „Wainomiestemme“, „wainoojamme“, „wihamiesten“ eivät ole täällä paikoillaan, sillä synnin tähdellinen anteeksi antaminen waatii synnin tuntemisen, katumisen ja anteeksi pyhittämisen. Sitä tekee se, joka Jumalalta pyhtää anteeksi. Mutta „wainooja“ ja „wihamies“ ei tätä tee, waan pyhyh pahuudessaan, sentähden me kyllä voimme Jumalan avulla yleisessä mielessä hänelle anteeksi antaa, mutta tähdellinen sowinto ei synny, ennenkuin hän katuu syntinsä ja pyhtää anteeksi. Silloin mekin voimme puolestamme Jumalan avulla tähdellisesti anteeksi antaa. Luuk. 17, 3. 4: „Jos weljes rikkoo sinua vastaan, niin nuhtele häntä, ja jos hän itsensä parantaa, niin anna hänelle anteeksi. Ja jos hän seitsemän kertaa päivässä rikkoo sinua vastaan, ja seitsemän kertaa päivässä tyköös palajaa, sanoen: minä kadun; niin anna hänelle anteeksi.“ „Welwollinen“ ei ole liioin tällä paikkaa oikein sopiwa, kun tahdotaan osoittaa sitä, ken on meitä vastaan rikkonut. Rikollinen, rikosalainen olisimat paremmat, mutta nekin owat tällä paikkaa oudot. L:lla kuuluu wärsh: „Anteeks, o Jä, anna rikoksemme, Äläkä soimaa meille syntejämme; Kuin mekin anteeks suomme wiat toisten, Myös wihamiesten“.

12, 1: „Suo pyhittää sin nimes joka paifassa!“ Raamattu sanoo: „pyhitetty olkoon“, ja niin tulee ollakin. W:a W:a: „Pyhitett' olkoon pyhä nimes ainoast'!“ L:lla:

„Suo nimes pyhitettää jofa paikassa!“ W. 2: „Di Jsa meidän, tulfoon waltakuntasi! Jjätti pidä sieluja Wallassas armiaassa;“ „Pidä sieluja ijätti wallassas“ on täällä hämärä ajatus. W:a W:a: „Jsa! ann’ armos waltakunta meihin tulla, Sitä vastaan ottaa uskolla, Ett’ ijät’ siin’ saisiin’ olla“. E:lla: „O Jsa meidän, tulfoon waltakuntasi, Suo omistamme uskolla Sen aikoihin ijäisiin!“

13, 4: „Waan, Herra, keltwottomat me Sun edessäsi olemme, Synnissä siinneet, synthyneet Ja syntisinä pyhyneet.“ E:lla paremmin toisessa laitoksessa: „eelleet“.

E. 14, b ei ole huonoin tässä wirsiryhmissä.

15, 1: „Meit’ elämähän uutehen Puhdistettuina laittaa.“ Sana „laittaa“ on täällä huono. E:lla: „saattaa“.

4: „Myös auenneesta taiwaasta Jumalan Pyhä Henki Nyt kyyhkyläisen muodossa Ilmesthyin, alas lenti.“ Raamattu ei kääntä sanaa „lentää“ Pyhän Hengen tulemisesta. Sentähden sopii meidänkin sitä wälttää. Math. 3, 16: „hän näki Jumalan Hengen tulewan alas niinkuin kyyhkyisen.“

15 c, 1: „Di armon merta ihmeellistä Kuink’ autuas sen wesi on! Synn kaiten pois se huuhtoo.“ „Autuas“ on runollista liioittelemista ja „huuhtoo“ arkipäiwäinen sana pyhälle asialle. 2: „Di lahjaas, Jesus, kallist’ aiwan Niin wedessä kuin weressä! Ne kaks waan kell’ on, se taiwaan Saa waltakunnan peria.“ Ensimmäinen säe puhuu yhdestä lahjasta, kolmas kahdesta. Kun tämä lahja on wedessä ja weressä, ei sowi täällä sanoa „kaksi“. E:lla: (Kolme wii-dettä wirttä.): „O Jesus, lahjojasi noita Niin wedessä kuin weressä! Se, kell’ on niitä tawaroita, Saa waltakunnan peria.“

16, 2: „Kyll’ aina Kristus totuus on, Ja sanansa ei muutu, Waan ihminen on keltwoton, Sit’ uskomaan ei puutu; Siis synnin-päästön asetti Wapahtaja ja opetti, Mit’ ompti woima sillä“. Ei Herra sentähden asettanut synnin-päästön, ettei ihminen puutu uskomaan. W:a W:a sanoo: „Waan ihminen, heikko ja paha, Ei sitä uskoa taida;

Sill' Kristus töisfäns aina wahwa, Käsfi ripisf' ne anteefsf' antaa!" L.: „Kyll' aina Kristus totuus on Ja sanansa on wahwa, Waan ihminen on kelmoton, Sit' omistamaan arka; Siis synninpäästön asetti myös Kristus". Ehdoituksen viimeinen wärsy on sisällön puolesta huompi, kuin W:n W:n. K. sanoo: „Siis ota Herran sanana Nyt päästö-sana aina Se pidä sangen wahwana Ja sydämeesi paina; Se saatanan pois karfoittaa, Elämän sulle lahjoittaa, Etehes awaa taiwaan." W:a W:a sanoo: „Ota siis vastaan Herran sana Sekä ripisf' että saarnasf', Se ompi luja ja wahwa, Pirun mielest' sangen karwas; Sanaan sinuas aina totuta, Se sielun aina lohduttaa; Sen edest' kiittäkääm' Herraa, Amen." Milloin Jumalan sana saarnataan Hengessä ja woimassa, siinä se aina waikuttaa syntiä päästävänä taikka sitowana, waikk'ei siinä olisikaan mitään päästö- taikka sitomistaawaa. Sentaähden on W:n W:n sana „saarnasf'" tässä hywä. Ehdoituksen sana „aina" on tällä kohden huono, sillä ihmisen mielen laadusta se riippuu, jos hän woi joka kerran ottaa synninpäästön vastaan. Ihmisen tulee tuntea syntinsä, tunnustaa se Jumalalle ja tahtoa siitä wapaakfi päästä, jos tahtoo päästöä. Raamattu sanoo, että päästössä annetaan synnit anteekfi, mutta sitä se ei sano, että synninpäästö lahjoittaa elämän. Sen tekee yksin Kristus. W:n W:n sanat: „Sanaan sinuas aina totuta", owat täällä tärkeät, sillä ne osoittawat, kuinka ihmisen tulee pyhtää wapaantua kaikista ulkokohdistista ja kiinthy sanaan. Siinä saa uskowa aina synnin päästön, kun hän uskossa omaa tämän, ja tässä sanassa tulee hänen pyhtää wapaantua.

16 c, 1: „Nää, jotka tässä seisowat, Sun owat jäseniäs, Suo heihin filmäs armahat, Tee niistä ystäwiäs! Oi Jumala Kolm-yhteinen, Suo että saawat armon sen, Min lupaat sanassasi." Wärsyistä päättäisi, että nuoret rippilapset owat Kolmenyhteisen Jumalan jäseniä, mutta sitä ei Raamattu sano koskaan, eikä sitä sowi sanoa. Mutta

jos ovat Kristuksen jäseniä, niin ovat myös Hänen ystäviensä, eikä jowi samassa wärshsä rukoilla: „tee heistä ystäviä!“

17, 1: „Jesús Kristus elämämme, Lunastaja synneistämme, Kuolemallaan kowalla Wapahti meitä kuolosta.“ Sanoista woisi päättää, ettei meidän tarwitse kuolla, kun Kristus kuoli, sillä kuolemalla tarfoitamme, kun ei muuta selittämää sanaa ole, ajallista kuolemaa. Mutta weisaaja kyllä tietää, mikä lauseen mieli on. W:a W:a: „Hän niit' katkerall' kuolemall' Wapaht', kuin olit kadotuksen all'. 11: „Syököön, juokoon uskossa Niin rauhan saapi sielunsa“. W:a W:a: „Se syököön täst' uskoss' wahwas', Niin sydän saa olla rauhas'“. L:lla: „Syököön, juokoon uskossa, Niin sydämensä rauhan saa.“

19, 1: „Kiitä fielen', muista mielen' Rakkautta Jesuksen, Joka lähti, taiwaast' ehti, Alas muodoss' ihmisen.“ Ei Kristinusko sitä opeta, että Jesús tuli alas taiwaasta ihmisen muodossa, mutta sen se opettaa, että Hän „astui alas miehuuteen“ (L), taikka, niinkuin W:a W:a sanoo: „Taiwaast' hamast, Astun' alas, Ihmisyhdessä ilmaantuut“. 3: „Kuoloon mennen, vielä ennen Ehtoollisen asetti“. Tämä on wirrelle liian taitotekoista. L:lla: „Ehtoollisen armollisen Kuoloon menness' asetti.“ W:a W:a: „Kuolemaan menness', Ehtoon' ennen, Ehtoatrian asetti.“ 6: Kristus ruumiins niin myös werens kokonansa antaapi: Leipä ruumiin, wiina weren Taiwaan tawoin tuottaapi; Lailla tällä ihmeisellä Itseään hän tarjoopi“. Kristus antaa Itsensä kokonansa leiwässä ja wiinassa, mutta ei ole hywä sanoa, että Hän antaa ruumiinsa ja werensä kokonansa. W:a W:a: „Kristus syödään ja myös juodaan, Ei hän sen wuoks' wähe, Ruumiill' leiwäs', Werell' wiinass', Kokonans' kummassa' ollenee, Muruss' niin on, Rakelless' kuin on, Kokonans' Kristus pysynee“. „L:lla: „Kristus syödään sekä juodaan, Ei wähe kumminkaan; Leipän alla wiinan kanssa Ruumis, weri nautitaan; Pantu osin Kristus tosin Niissä' on aina kokonaan“. Ehdotuksen wärsh on

näitä parempi, sillä näissä liikkuu hartautta häiritsevä, tyhjää aprikoitseminen.

21, 3: „Minun heikko uskon' wahwista, Itselles sielun' walmista Ainaiaks asunnoksi!“ Ei Kristus tule sieluun asumaan, vaan sydämeen. L:lla oikein: „Uskoni heikko wahwista Ja sydämeni walmista Itselles asunnoksi.“ W:a W:a: „Minua uskoll', toiwoll' walista, Täll' atriass' pyhäll' wahwista Sull' sielun' majaks' omaks'.“

22, 1: „Mielestä, Jeesus, hartaasta Mä kannan kiitoseni.“ W:ssa W:ssa ja L:lla: „nöhrästä“. Kiitos käy paremmin nöhrästä, kuin hartaasta mielestä, sillä hartautta on monenlaista, semmoistakin kun ei huoli Jumalaa kiittää. 3: „Suo että pysyn sinussa Mä uskollisna yhä“. W:a W:a; „Ann' minun sinuss' pysyy ain', Ja palwell' uskos' wahwas'.“ „Palweleminen“ olisi täällä paikallaan.

23, 5: „Ei ihmistunto käsittää, Ei järki koskaan ymmärrä, Waan usko yksin tajuaa, Kuink' Jeesus näin woi rakastaa“. L:lla: „Ei taida järki selittää, Sen usko yksin käsittää, Kuink' onmpi rakkaus Jeesuksen Palawa kohtaan syntisten.“ Korjaus on huonontanut wärshyn. Ei tapaa ihmistunto muutakaan käsittää, ja tajuaa on wirrelle outo sana. 16: „Ken tälle ehtoolliselles Käy uskos' yksinkertaisesti' Saa siunauksen sielulleen Ja wahwistuksen uskolleen“. L:lla toisessa painoksessa: „Ken tässä ehtoollisessa Sinua etsii uskossa, Saa siunauksen kalliimman Ja wirwotuksen runsaimman.“ 17: „Ah, Jeesus, meitä walmista, Meiss' synnin walta tukista ja sydämemme awaja Sua omistamaan uskossa.“ L:lla: „Ja sydämemme taitwuta Sua omistamaan uskossa.“ Sydämen awaaminen on tärkeä, ja tästä sopii rukoulla Herraa, mutta omistamiseen sopii paremmin sana taitwuta, kuin awaja, sillä awaaminen on vaan omistamisen alku.

23 b, 9: „Ja anna atriass' tään Minua saattaa uuteen elämään, Siin' että suuret syntini Saan anteeks armost' Itsäsi!“ Mutta uuteen elämään ei tukaan pääse, ennenkuin

synnit anteeksi saadaan, sillä tämä on tässä ensiksi tarpeen. Ja Raamatun kielelle on se rukous outo, että Jeesus antaisi atriansa saattaa uuteen elämään, niin että suuret synnit saataisiin anteeksi Jhän armosta. Kyllä rukoilewa saapi ne Kristuksen armostakin anteeksi, kun Hän Kristusta rukoilee, sillä Jsa ja Poika ovat yksi. Alkuvirsi sanoo: „Mutta, että sinun ateriasi voimasta paha minusa kuoletetaan, saikki synti ja welka anteeksi annetaan ja Jhän armo ja mielisuosio saawutetaan (Rom. Ges. B. 53, 9).

23 c, 2: „Se uudesti tuo mielehemme Sun rakkautes palawan, Sun tuskas, waiwas piinasasi, Sun haawas, kowan kuolemasi.“ Waikutus heikkenee, kun samanmielisiä lauseita näin kootaan. Raamattu on lauseissaan hywin yksinkertainen, milloin Jeesuksen kärsimisestä puhuu, sillä se ei tahdo sielullista vaikutusta. L:lla (43 wirttä): „Sun kärsimises, tuskas, waiwas, Sun piinas, kuolos, werihaawas.“ Rambach sanoo alkuvirressä: „Sun weres, kuolemas ja waiwas uudistuwat meidän sydämmissämme“ (Jül. Ges. B. 231, 2). 5: „Tää weri hengen wirwoittaapi, Tää leip' on tosi rawinto Ken uskossa nää lahjat saapi Nus alkaa hälle elanto.“ Romitean lause on epäselvä. Jos elanto tarkoittaa elämää, niin tämä alkaa uudessa syntymissä, ja sana „elanto“ on rakennuskielelle outo. Jos se tarkoittaa rawintoa, niin on lause Raamatun kielelle outo, sillä uskossa nauttii uudesta syntynyt Herraa elämän leipänä muulloinkin, kuin ehtoollisessa, waikka tämä nauttiminen täällä on tähdellisempi. Alkuvirsi sanoo: „Tämä leipä woi antaa oikean rawinnon, sinun weresi wirwoittaa meidän henkemme; meidän sisällinen elämämme kaswaa, kun sinä annat uskolle voimaa“ (w. 5).

Päällekirjoitus: „Kuningas Dawidin psalmeja“ ei ole sopiwa, kun useat näistä eivät ole Dawidin, ja kun ne ovat sisällön ja muodon puolesta niin muutetut, ettei alkutekijä ehkä niitä aina tuntisikaan. Ja vielä sitten pannaan yksithyisen wirren päälle: „Dawidin psalmi“, waikka Raama-

tussa olisiikin toinen päällekirjoitus: Asafin, Salomonin j. n. e. On kyllä tavaksi tullut Raamatun psalmeja kutsua kuningas Dawidin psalmeiksi, mutta Uudessa Suomalaisessa Virsikirjassa sopii hyvin tällaisesta tapaa jättää, kun sana „psalmi“ tässä riittää. Usean psalmin päällekirjoituksesta on kyllä oppineitten kesken riitaa, mutta aina on parempi panna psalmin tekijäksi sen, joka Raamatussa on siksi pantu, kuin omistaa kaikki Dawidille, vaikka warmaa on, ettei hän ole kaikkia kirjoittanut. Tunnollisuus ei salli tällaisista menestyksistä muilla aloilla, miksi sitä Raamatun alalla tähtäisimme?

24, 1: „Di autuas, jol' ei käyskele Kanss' Jumalattomien, Ei synnin teitä astele Seurassa pilkkaajien; Mut Herran sanaa lukeepi“. W:a W:a: „Autuas se, kuin ei käyskele Jumalattomitten retkell', Eik' syntisten teille astele, Eik' istu pilkkaajitten keskell'“. (Ps. 1, 1). Viimeisessä säkeessä latwistun ajatus, ja sentähden se olisi ollut warjeltawa. Raamattu sanoo: „Autuas on se, joka ei waella jumalattomain neuwossa, eikä seisoo syntisten tiellä, eikä istu kussa pilkkaajat istuwat“, Viimeisessä lauseessa osoitetaan lähimpää yhteyttä pilkkaajain kanssa.

25, 5: „Näin Herra lausui: Poikani sä olet ainokainen; Maailman kaiken omaksi saat kansoineen ja maineen. Sjäti olit aiottu, Wapahtajaks jo walittu, Nyt wasta vaikka synnyit!“ 6: „Nuo joukot, jotka hapuilee Pimeissä, harhaellen, Sä omikseji kaikki tee, Kansakses kokoellen; Ne luonas olla, elää saa, Jos kohta pirstoiks hajoo maa Ja maailman pielet murtun.“ 7: „Ja vielä Herra lausuu näin Kansoille tään maan päällä“ j. n. e. Täällä on psalmi pahasti turmeltunut. Raamattu sanoo Ps. 2, 7 ss.: „Sinä olet Poikani, tänäpäpä minä sinun synnytin. Uno minulta, niin minä annan pakanat perinnökses, ja maailman ääret omikses. Sinä olet särkewä heitä rantaisella waltikalla, ja heitä murentawa niinkuin sawinen astia (särjetään). Nyt te kuninkaas siis hymmärtäkää; ja te maan tuomarit antakaas itsjänne kurittaa. Palwelkaat Herra pelwossa, ja

iloitkaat vapistuksessa. Antakaat suuta Bojalle, ettei hän vihastuisi, ja te hukkuisitte tiellä; sillä hänen vihanja syt-
tyy pian. Mutta autuaat ovat kaikki, jotka häneen uskal-
tavat." Jumala lupaa täällä Bojalleen pakanat perinnöksi
ja maailman ääret omiksi. Mutta tähän hallintoon on Herra
tulewa kovuutta ja kiritusta käyttämällä. Hänen tähty
vastustajansa särkeä rautaisella witsalla, ja niin voimatto-
mat ne ovat, kuin sawinen astia. Tämä Kristuksen hal-
linto on vielä tulewa, niinkuin tämä kiritus epäuskoon
nähdän. Kristus puhuu tästä Jlm. raam. 2, 26. 27: „joka
voittaa ja minun tekoni pitää hamaan loppuun asti, hänelle
minä annan woiman pakanain yli, ja hän on heitä rau-
taisella witsalla hallitsewa, ja niinkuin sawenwalajan as-
tioita heitä särkewä, niinkuin minäkin Jästäni sain.“
Kristus osoittaa täällä juuri tähän psalmiin ja lupaa voit-
tajalle sitä woimaa, kun Hänkin on saanut. Kristuksessa
eläwälle on tällöinen hallitusaita tulewa. Niin sanotaan
Jlm. raam. 12, 5: „hän synnytti poikalapsen, joka oli kaikki
pakanat hallitsewa rautaisella witsalla“. Ja 19, 15 sano-
taan Kristuksesta: „Ja hänen suustansa läwi ulos teräwä
miekka, jolla hänen pitää lyömän pakanoita, joita hän on hal-
litsewa rautaisella witsalla.“ Jumalan lupaukset eivät tur-
haan rauke. Ei ole piirtokaan laista katoowa. Kristus
on kerran hallitsewa maailman yhdestä äärestä toiseen.
Nyt hän waikenee epäuskon pilkkaan ja hylwästelemiseen,
mutta Hän on kerran ilmestynä woimassa epäuskon lap-
sille, ja silloin on hän sortawa vastustajansa. Sitä teroit-
taa toisen psalmin yhdeksäs wärsh. Mutta kun nyt Ra-
mattu sanoo: „sinä olet särkewä heitä rautaisella waltifalla
ja heitä murentawa niinkuin sawinen astia (särjetään)“, sa-
noo komitea: „nuo joukot, jotka hapuilee Pimeissä, har-
haellen, Sä omiksesi kaikki tee, Kansakses kotoellen, Ne luo-
nas olla, elää saa, Jos kohta pirstoiks hajoo maa Ja
mailman pielet murtuu.“ Kun Ramattu puhuu uppiniis-
kaisen särkemisestä ja murentamisesta, sanoo ehdoitus, että

kansat saavat olla Kristuksen luona, vaikka maa pirstoiksi
 hajoo ja maailman pielet murtuu, ja tämän lupauksen pa-
 nee ehdoitus Herran suuhun, (w. 5: „Näin Herra lausui“),
 vaikka Herra puhuu aivan toisin. Tämä on mieliwalta,
 joka ei ole kiitettävä. Wirsilirjan Historia sanoo: „Tuli-
 siä kostonrukouksissa ilmoitettiin luja uskallus kaikkial-
 tiaasen Zebaot'iin, joka woi ja tahtoi kufistaa kansansa wi-
 holliset, „särkien niiden käsiwarret rautaisella waltikalla ja
 murentaen heitä niinkuin sawisen astian (esim. 2 ja 10)“. siw. 4.
 Ei saa Raamattua sillä tapaa selittää, ei ainakaan Wirsilir-
 jan korjausta semmoiselle selitykselle perustaa. Psalmi pu-
 huu toisesta asiasta — Pojan woitosta ja hallinnosta.
 Eikä psalmi suinkaan muutu Uuden Testamentin luonte-
 en ja hengen mukaiseksi, kun sen ydin, joka katsoo Kristuksen
 tulewaa hallintoa, otetaan pois ja muutetaan tällä tapaa.
 L. sanoo: „Hänestä näin mä todistin: Sä olet rakas Poi-
 kan', Sun tänäpäpä synnytin, Sun kauttas wallat woitan,
 Wiholliseni masennan Ja kansalleni asetan Ujaisen walta-
 kunnan. Mä perinnöksi pakanat Sinulle annan huomaas,
 Maailman ääret awarat Min' ollaksensa omas; Sä rauta-
 ruoskin rufenna, Ruin sawiastiat murennat Ne, jotka was-
 taas owat.“ W:lla W:lla on sisältö jotenkin sama. Eh-
 doituksen korjaus on täällä ollut turmiollinen. 7:ssä wär-
 syssä sanoo ehdoitus: „Ja vielä Herra lausuu näin Kan-
 soille tään maan päällä.“ Raamattu sanoo: „Nyt te ku-
 ninkaat siis hymmärtäkää, ja te maan tuomarit antakaa
 itsiänne kurittaa.“ L:lla on jotenkin W:n W:n mukaan:
 „Sentähden uljaat ruhtinaat, Nyt näitä hymmärtäkää, Maan
 tuomarit kans oppikaat, Parannus pian tehkää“. 8:ssä wär-
 syssä sanoo L.: „Nöyrästi vastaan ottakaa Herranne kuritusta,
 Zalkainsa juureen langetkaa, Rukoillen armahdusta.“ L:lla:
 „Poikani vastaanottakaa, Ett'ei hän teihin suutu, Hänelle
 suuta antakaa, Niin ette tiellä huku.“ Pääasia on täällä
 nöyrthä ja vastaan ottaa Herran antamaa ruhtinasta,
 Kristusta.

26, 4: „En pelkää, waikka piirittäis Maa monta tuhatt' miestä Ja juonens kaiffi wirittäis, Hän woipi päästää niistä.“ W:a W:a: „En pelkää, waikka piirittäis' Mont' sataa tuhatt' miestä, Ja werkfons' kaiffi wirittäis' Sill' Herra päästää heistä.“ L: „Sä, Herra, päästät heistä“. Rohkenteen antaa tämä paremman tukeen, kun tieto, että Herra voi päästää. W:n W:n lause „werkfoa wirittää“ on Raamatulle ja Wirsi kirjalle tuttu.

27, 3: „Jumalatointen rukous On sulle suuri kauhustus; Ei synti kestä pyhyyttä, Ei pyhy paha edessäs.“ L:lla on paremmin Raamatun mukaan: „Jumalatonta elämää Et voi sä, Herra, kärsiä; Sun ompi pyhyys kädessäs, Ei paha pyhy edessäs.“ Raamattu sanoo: „Sillä et sinä ole se Jumala, jolle jumalatoimien meno kelpaa: joka paha on, ei se pyhy edessäs“. (Ps. 5, 5). Jumalaton lähestyy Jumalaa, milloin tahtoo kääntyä, rukouksella, ja se on yksi hedeelmä Kristuksen sowingin voimasta, että hän saa sen tehdä, sillä Jumala ei lue syntiä hänelle esteeksi, kun pyhtää kääntymä. „Ei synti kestä pyhyyttä“, on oudompi lause. Weisaja odottaa sanan „syntinen.“

29, 2: „Katsos julma, jumalaton, Katumaton, Polkee, sortaa köyhiä.“ Katumaton on tässä tyhjä sana, sillä jumalaton on aina katumaton. „Julma, jumalaton, katumaton“ — siinä on „sanoja“ liiaksi, ja miksi juuri katumaton sortaa köyhää? W:a W:a, kankiasti muotoon nähden, mutta parempi sisältöön nähden: „Koska julma jumalaton wallan päällä on, Tähtyy köyhän kärsiä“. 10: „Kaikissa hän liehafoitsee, Ilkamoitsee: Näit' ei Herra huomaitse, Mikä mua miellyttääpi, Sifseen jääpi, Ei hän sitä rankaise.“ L. W:n W:n mukaan: „Kaikissa hän liehafoitsee, Ilkamoitsee: „Näit' ei Herra huomaitse, Unhottaa-han mitä tehnen, Niinkuin ennen, Ei hän sitä rankaise.“ Ei ole tämän korjaus parannusta. 12: „Kuitenkin sä katsot sitä, Herra, mitä Köyhän tähtyy kärsiä: Siitä voi hän lohduttauta. Herra, auta, Kun hän kantaa ristiä“. L. W:n

W:n mukaan: „Kuitenkin jä katsot, Herra, Muistat kerran Köyhän tuskan, waiwan kans Siis hän huomaas itsens' antaa, Käsiis kantaa Tyhtywäisnä asians!“ Ei ole tämäkään forjauksesta parantunut, waikka sointu on tähdellisempi. Komitea jättää W:n W:n ja L:n 13:sta wärshn. L:lla kuuluu se: „Raada, kumoo, kuninkaani, Jumalani, Walta jumalattoman; Wäännä wäärän käsiwarji, Woima karsi, Poista pilkat pakanan!“ Raamattu sanoo: „Särje jumalattoman käsiwarji; ja etsi pahan jumalattomuutta, niin ettei sitä enää löydetäisi.“ (Ps. 10, 15). Tämä wärsh kuuluu psalmiin, eikä se olisi wirrestä jätettävä. Komitea on muuallakin jättänyt tällaisia rukouksia ja nähty pitävän ne sopimattomina Uuden Siiton seurakunnalle. Mutta toinen asia on pyhtää kosta omaassa asiassaan, milloin itse on wäärhyttä kärsinyt — tätä ei saa tehdä — toinen asia on rufoilla jumalattomuutta ja pahaa vastaan — sitä tulee tehdä. Kuinka hurskas sotisi pahaa vastaan maailmassa, joll'ei hän saisi rukouksessa tätä sotaa käydä? Ei ole hywä ottaa tällaisia rukouksia Wirsi kirjasta pois. Ne kyllä tarwitaan. Paawali sanoo 2 Tim. 4, 14: „Aleksander waskiseppä on tehnyt minulle paljon pahaa: „Herra maksakoon hänelle hänen työnsä jälkeen.“ Martthyrien sielut taiwaassa huutawat Jlm. raam. 6, 10: „Sinä pyhä ja totinen Herra, kuinka lauan et sinä tuomitse ja meidän weramme kosta niille, jotka maan päällä asuwat.“ Pahaa ja jumalattomuutta vastaan ei ole aina waan laupeus käytettävä. Sanoopa Herra itse kiitokseksi Efeson seurakunnan enkelille Jlm. 2, 2: „Minä tiedän sinun työs ja tekos ja kärsiwällisyytes, ja ettet woi pahoja kärsiä.“ Jos olisi enemmän rakkautta hywään, niin olisi enemmän wihaa pahaan, eikä rakkaus lähimmäiseen sillä wähenisi, waan kaswaisi. Piittaamattomuus pahaan nähden on aina ihmiselle ja kansalle turmioksi, eikä Herra sitä rakasta.

W. 30, joka wastaa 12:ta psalmia, ei ole jätettävä. Seurakunta tarwitsee hywin semmoisen wirren. L. on tehnyt

siihen hyviä parannuksia toisessa laitoksessa. Psalmi Raamatussa kyllä tietävät uskowan tositarpeita.

31, 4: „Di awaa suuni, kielen' Ainaiseen kiitokseen, Niin että yltäis mielen' Siit' iloon suloiseen“. „Ainainen“ on wirsikirjakiellelle outo sana ja tuntuu liioittelemiselle, sillä suu ja kieli ei voi aina kiittää, ja ajatus on jekawa. Kun suu ja kieli kiittää, yltäy mieli suloiseen iloon. Ei ole hyvä, jos kiitos alkaa suusta ja kielestä. W:a W:a: „Suun' awaa, niin myös kielen' Sull', Herra, kiitokseen, Se on mun sydämellen' Suur' riemu suloinen (w. 5)“.

33, 2: „Ja joukon jumalattoman Hylkääpi, aina hurskahan.“ Ransa lukee ja weisaa: „hylkääpi aina hurskahan“, kun nämät sanat kuuluvat yhteen säkeeseen.

34, 4: „Mun Herrani kallis on aarteeni, Hän osani tallelle kätkepi.“ Meitä miellyttää paremmin wirressä edellinen säe L:lla: „Mun aarteeni kallis on Herrani“ ja toisessa säkeessä on W:n W:n ajatus laimentunut. W:a W:a sanoo: „Mun paras tawaran' Herra on, Mun osan' ja suloihin perintön“.

35, 1: „Täiwaat julki julistawat, Kertoawat Runinkaanja kunniaa; Ilman kanji ihmeimensä, Tähtinensä Luojan ihmeit' ilmoittaa.“ „Runinkaanja“ on täällä liian halpa sana. Raamattu ja W:a W:a sanoo: „Jumalan“. „Ilman kanji“ on myös sopimaton. 3: „Kaikki kansat, kaikki kielet, kaikki mielet Niiden äänen kuulla saa“. Ei voi kieli ääntä kuulla, ja vaikea on mielenkin sitä tehdä. Runebergin alkuvirressä ei ole sitä lausetta. 7: „Herran säännöt muuttumatta, Puuttumatta Seisoo, kestää ainian; Näin ei muutu sanansakaan Rahtuakaan, Siin' on turwa uskowan.“ L:lla paremmin Raamatun mukaan: „Herran laki muuttumaton, Puuttumaton Wirwotus on sielujen; Herran sana taitawaksi, Wiisahaksi Tefee yksinkertaisen.“ Raamattu sanoo Ps. 19, 8: „Herran laki on tähdellinen ja wirwoittaa sielut: Herran todistus on wahwa ja tefee yksinkertaiset taitawiksi.“ Korjaus ei ole ollut hyväksi.

36, 4: „Me kerskaamme sun wallastas Nimesjä Jumalamme Ja riemuitsemme voimastas, Kun hän on apunamme.“ Ajatus on sekava. Ruhtinaalle pyytää wirsi ja psalmi apua ja siunausta, mutta liiallista on sanoa, että me kerskaamme hänen wallastaan ja riemuitsemme hänen voimastaan. Jos ehdoitus taas tällä ruhtinaalla tarkoittaa Kristusta, niin siihen eivät sowi edelliset lauseet: „Jumala sua johtakoon kaikilla retkilläsi, Vaaroista aina varjellkoon! Sua ijänpäiwinäsi Suojellkoon Herran käsi!“ (w. 1). „Sun uhris hälle kelwattoon“ j. n. e.

37, 3: „Kas kuinka riehuu julmurit.“ Julmuri on outo sana, eikä sowi Wirsitirjaan.

40, 3: „Ties, Herra, mulle osoita Sun sanas wälon kautta, Totuutes tuntoon johdata Ja Hengelläsi auta!“ L. paremmin Raamatun mukaan: „Ties, Herra, mulle osota, Mä polwuillesi saata, Totuundesjasi johdata ja hengelläsi auta“. Ps. 25, 4. 5: „Herra, osota minulle ties; ja opeta minulle polkus. Johdata minua totuundesjas, ja opeta minua.“ Korjaus on sisältöä huonontanut, eikä muotoa suuresti auttanut. 5: „Waan mioistani wiruta.“ Wiruta on tässä liian arkipäiväinen sana. 7: „Hän heille liittons ilmi tuo Ja salaisuutens tietää suo, Heit' hywyndellä tähtää“. W:lla W:lla on: „Heill' Henkens' hywän lainaa“. (w. 8.) Sitä lausetta ei ole täällä Raamatussa, mutta se olisi jotain Helluntaipiiriin ja Uuden Testamentin luonteesen kuuluvaa. Komitea on muuttanut 7:n ja 8:n wärsyn asemaa, waikka W:a W:a ja L. seuraa Raamattua, ja syystä.

41, 1: „Kyllä wihostijeni Sortamahan rientääpi, Mut' kun hänt' ei Herra auta Wurtuu kohta surmarauta“. Ei surmarauta niin kohta murru sillä, ett'ei Herra wihostista auta, vaan jos Herra häntä sortaisi, silloin se murtui. L:lla: „Koska wihamieheni Syömään mua rientääpi, Häpiään hän lankeaapi Ja niin pahan lopun saapi.“ 3: „Sitä siis mä anon julta, Jumalani armias: Älä koskaan

tiellä multa Välewää sun apuas! Suo ett' joka päivä waan
 Suojassasi olla saan! Niin woin kaikki waarat voittaa, Waikka
 kowa päivä koittaa." Tämmoisiksi on L:n kaunis wärsy,
 joka sisältöön nähden noudattaa W:aa W:aa, muuttunut.
 Se kuului: „Mitä, Herra, sulta pyhdän, Että suot mun
 huoneessas Kuulla aina sanas pyhän, Katella sun kaswo-
 jas, Sydämeni muodattaa Etees rukouksessa; Koska kowa
 aika koittaa, Lewon sielu luonas voittaa." Raamattu sa-
 noo: „Mitä minä Herralta anon, sitä minä pyhdän, asua-
 seni Herran huoneessa kaiken elinaikani, että näkisin Her-
 ran kauniin Jumalan palveluksen ja etsisin hänen templiänsä
 (alkufielen mukaan: Nähdäkseni Herran armoa ja tutkiakseni
 hänen templisjäänsä). Sillä hän peittää minua majassansa
 pahana aikana: hän kätkee minun salaiseen majaan, ja korottaa
 minua kalliolle" (Ps. 27, 4. 5). Meidän on tässä osaksi sanominen
 samaa, kuin edellisessä, milloin wirret 33 ja 39 olivat pu-
 heena. Jumalan armoa ja mielisuosiota pyhtää Dawid,
 jäsenenä tahtoo hän olla Jumalan huoneessa, mutta ei hän
 täällä pyhdä saada aina asua maallisessa temppelissä. Ei-
 wät papitkaan siellä asuneet. Profeetan silmällä katsoo wei-
 saaja tulevaisuuteen ja uskova hymärtää, mitä hän pyh-
 tää. Tjankaisuuden mieli ja toivo sorretaan täälläkin.
 Komitea on muuttanut 4:n ja 5:n wärsyn aseman, waikka
 W:a W:a ja L. noudattaa Raamattua. Ei ole tästäkään
 hyötyä ollut. Ei ole psalmin rakennus niin huono, että se
 tätä korjaamista kaipaa. L:lla loppuu wirsi hywin: „Minä
 Herraan luottaen Uskon kaiketi mä sen: Eläwitten maassa
 kerran Tuta saan hywyhtä Herran." Raamattu sanoo:
 „Mutta minä uskon kuitenkin näkewäni Herran hywyhtä elä-
 wäin maalla. Odota Herraa: ole hywässä turvassa, ja
 hän wahvistaa sydämes: ja odota Herraa" (w. 13. 14). W:a W:a
 loppuu: „Minä Herran hywyhtä Nähdä saan ja autuutta;
 Siihen itsens' sielun' luottaa, Siinä toiwoss' kaikki voittaa".
 Ehdoituksessa loppuu wirsi: „Suo mun luonas ollakseni,
 Katso puoleen palveljas; Isän, äidin sijassa Holhoo, Herra,

minua, Dikein johda retkilläni Raitill' elonhettilläni!" Ko-
mitea on huonontanut tätä wirttä.

42, 1: „Herra, koska surkeasti Tyhös huudan tus-
kassa, Älä jä armottomasti hylkää mua waiwaista." E:lla
on wärsh parempi. Se kuulun: „Herra koska tuskissani
waiferoitsen apuas, Älä silloin huuntaissani Sulje multa kor-
wias." Raamattu sanoo Ps. 28: „Minä huudan sinua,
Herra, minun uskallukseni, älä waikene minulle." Niin on
Raamatun kieli raitis. Kun waiwainen surkeasti huuntaa
tusmassa, ettei Jumala armottomasti hylkäisi, niin ei hätä
niin suuri olekaan, sillä sywä waiwa ei niin pääse pukeu-
tumaan walitusjanoihin. 7: „Mutta ahtahalla tiellä, Kun-
niaas wie viimein siellä!" Joka siellä, taiwaassa, on, hän
on jo kunniasa. Ei sitä tarwitse rukoilla, että Jumala
siellä kunniaan weiä. E:lla: „Mutta aina ahdingosta, Kun-
niahas viimein nosta" (w. 8).

43, 6: „Sun siipeji Suo suojaaksi, Jos tulen taikka
lähden". Viimeinen säe kuuluu wähän oudolta, mutta on
kyllä hywä. Raamattu käyttää usein lauseita „kändä sisälle
ja ulos". Niin sanotaan 2 Sam. 3, 25: „Etköös tunne
Abneria Merin poikaa? Hän on tullut sinua pettämään, tie-
dustellaksensa sinun ulos- ja sisällekäymistäs ja koetellak-
sensa kaikkia, mitäs teet"; jossa sanat: „kaikkia, mitäs teet",
selittävät edellistä ulos- ja sisällekäymistä.ause tietää
koko elämän toimintaa. Herra käyttää tämän Joh. 10, 9:
„Minä olen owi; jos joku minun kauttani menee sisälle, hän
tulee autuaaksi, ja menee sisälle ja ulos, ja löyhtää laitu-
men." Räsikirjassa käytetään rukous: „Herra kätketöön sinun
sisälle- ja ulos-ikäymises nyt ja iankaikkisesti", jossa Raa-
matun lausetawan mukaan toivotetaan siunaus koko elämälle
ja kaikille sen toimituksille. Ehdoituksen sanat: „Jos tulen
taikka lähden" vastaawat tätä lausetta ja owat tällä paikkaa
hyvät.

43 b, 3: „Eä wahwa woiton sankari, Min' ole luja
linnani, Jos' sodin pelotonna waan Ja voitettuksi ratki

saan Pimeydenkin ruhtinaan." Ei riitä weisaajan voimat pimeyden ruhtinasta voittamaan, vielä vähemmin häntä ratfi voittamaan, waikka lujassa linnassa on. Kyllä se voitto on Kristuksen toimitettava kokonaan. Alkuvirsi sanoo: „Minun Jumalani ja suojelijani, auta minua, ole minun linnani, jossa wapaasti ja urhoollisesti woin sotia, jos wihollinen minua uhkaa kaikin puolin hädällä ja kuole-
 malla. (Gesangbuch für die evangelische Kirche in Württemberg, 268, 3. Wiittaamme tähän Wirsikirjaan osoitteella: Würt. Ges. B.)

Wirressä 45 on L:n wärshjärjestys muutettu, waikka tämä noudattaa Raamatun järjestystä, joka kyllä on paras.

Wirressä 46 jättää Komitea W:n W:n ja L:n 8:nen ja 9:nen wärshn. L:lla ne kuuluvat: „Wiholliseni wiekkaat Päälleni murhan miekat Terottaa pyhtävät; He neuwons' yhdistävät, Werkkonsa wirittävät, Mäua niillä kiertävät. Mun tähtyh myhkä olla Ja kuuro, en saa kuulla, En suutan' aukaista; Waan sinuhun mä turwaan, Suo ett'en tulis turhaan, O Herra Jumala!" Raamattu sanoo (Ps. 38, 13 ff.): „Jotka sieluani etsiwät, ne wirittelewät paulat eteheni, ja jotka minulle pahaa suowat, ne puhuwat sulaa pahuutta ja petosta joka päivä ajattelewat. Mutta minun tähtyh olla niinkuin kuuro, eikä mitään kuulla, ja niinkuin myhkä, joka ei awaja suutansa. Ja minun tähtyh olla niinkuin se, joka ei mitään kuule, ja jonka suussa ei ole wastausta. Mutta minä odotan sinua, Herra; sinä Herra Jumalani kuultelet minua." Tutussa, rakkaassa psalmissa kaippaa weisaaja syystä näitä wärshjä.

Komitea on jättänyt W:n W:n ja L:n wirren 47, jossa esitellään psalmi 41, joka alkaa: „Mutuas on, joka köyhää holhoo: häntä Herra auttaa pahana päivänä", joka kyllä olisi Wirsikirjaan tarwittu, waikka wanha wirsi korjausta kaippaa. Hyvä on, että psalmi 34 on ehdoitukseen päässyt. Komitea sanoo wirressä 47, 2:ssa wärshysä: „Kun etsein häntä, kohtafi Hän kuuli rukoukseni, Mun wai-

terruksen' wiihthi". Kun kuulemisella täällä myös tarjotaan auttamista, niin on koftafi liiallinen sana, sillä Herran tähtyh armon kaswatuksessa usein odottaa. Psalmi sanoo: „Kuin minä, Herraa etsien, kuuli hän rukoukseni, ja pelasti minun kaifista wapistuksistaani“ (w. 5). 3: „Ne, jotka Herraa etsiipi, Min' olkoot uskaljaina; Jumalan käslyst' enkeli Suojelee heitä aina“. Mutta Psalmi sanoo: „Herran enkeli piirittää niitä, jotka häntä pelkäävät; ja pelastaa heitä“ (w. 8). „Peljättäät Herraa kaiffi hänen pyhänsä; sillä jotka häntä pelkäävät, ei niiltä mitään puutu.“ (w. 10.) Sana „etsiipi“ ei riitä tässä, sillä Herran pelko, ottaa pois wäärän pelwon ja antaa oikean rohkeuden. Komitea karttaa wälistä muuallakin sanaa „pelkää“, milloin se olisi tarpeen, waikka ehdoituksessa kyllä Jumalan pelwosta puhutaan.

49, 2: „Di wälkentes walolla Djoita totuutesi Ja saata Henkes woimalla Luoks' armoistuimesi.“ L. paremmin Raamatun mukaan: „Mua wälkendesasi wie Pyhälle wuorellesi Ja totuudellas saattale Sun armoasuimeesi“ (w. 3). Raamattu sanoo Ps. 43, 3: „Vähetä wälkentes ja totuutes minua saattamaan, ja tuomaan pyhälle wuorelles ja sinun asuntohos.“

50, 3: „Sun istnimesi, Jumala, On waipumatta seisowa Min' ijankaikkisehen; Sun waltakuntas waltikka On oikeuden waltikka Ja saattaa autuutehen; Wanhurskautta rakastat, Sentähden jumalattomat Ei lapsesi voi olla, Ei festää tuomiolla.“ 4: „Sun Jumala on kruunannut Ja hengellänsä woidellut“ j. n. e. Raamattu sanoo (Ps. 45, 8): „Sinä rakastit wanhurskautta, ja wihasit jumalatonta menoa: sentähden, o Jumala, on Jumalas woidellut sinua iloöljyllä enää kuin osaweljiäs.“ Komitean wärshyn ajatus on sekawa. Wirsi kiittää kuningasta, Kristusta, josta psalmissa sanotaan, että Hän rakastaa wanhurskautta, ja sentähden hän woidellaan iloöljyllä. Komitea sanoo: Sun istuimesi, Jumala, seisoo. Sinä rakastat wanhurskautta, sentähden jumalattomat eivät voi olla sinun lapsesi. Ja sit-

ten sanotaan: Sun Jumala on kruunannut. Kun Romi-
tean tähtyh 3:sa wärshsä tarkoittaa Kristusta, niin ei
sowi Raamatun mukaan puhua Kristuksen lapista, ja 4:nen
wärshyn alku on epäselvä. E. sanoo: „Wanhurskautta ra-
kastat, Sentähden jumalattomat Ei suosiotas woita, Ei
heille armos koita. Sun Jumalas on kruunannut“. Ra-
matun sana „sentähden“, joka tällä paikkaa on tärkeä, jou-
tuu täälläkin toiseen asemaan, mutta ajatus on selwempi.
W:a W:a: „Wihaat jumalatont' menoo julmaa: Sentäh-
den sinun Jumalas, o Jumal! Sinun woidell' on ilon-
öljyll'.“

51, 2: „Turha on oma voimamme, Ei woi se meitä
auttaa, Mut pimehden wallat me Woitamme Herran
kautta. Sotija werraton Itj' Jesus Kristus on, Hän,
Herra Sebaot, Helwetin joukkiot Hyö maahan, woiton saat-
taa.“ Ensin sanotaan, että me woitamme pimehden wallan
Herran kautta, mutta samassa wärshsä hyö Jesus Kristus
maahan helwetin joukkiot. Wiimeinen sana on rakennus-
kielelle outo ja otettu sointua rakentamaan sanalle „Sebaot“,
mutta ei tämäkään sana tässä kelpaa, sillä Jesta Kris-
tusta ei kutsuta koskaan Raamatussa „Herra Sebaot.“
W:a W:a: „Häntä vastaan omast' woimast' Ei tohtin'
yksikään mennä: Sillä Jsän Jumalan suomast' Kristus so-
taan tuli tänne.“ Romitea sanoo 3:sa wärshsä: „Juur'
turhaan kiukussaan Nyt maailman päämies waan Pauhaapi,
jaanut on Hän nyt jo tuomion: Yks sana hänen kaataa.“
4: „Se sana seisoo wahwana, He ei woi sitä kestää.“ Wei-
saajan tähtyh kysy: mikä sana? kun edellisessä sanotaan:
„Yks sana hänen kaataa“. Luterus puhuu alkuvirressä Ju-
malan sanasta: „Heidän tähtyh jättää sana seisomaan“, ja
jitä ehdoituskin tarkoittaa. Dudolta kuuluu myös sana „he“
ehdoituksen wärshsä, kun edellisen wärshyn lopussa puhutaan
maailman päämiehestä.

52, 3: „Maailma, liha, jaatana Steemme paufoot
pauvoja, He kaikin puolin saartafoot, Kun jalopenurat

Kiljufoot! Me linnassamme istumme, Turwisja meidän Herramme, Kristuksen päällismiehemme." Tämä on liiallista kerskausta. Ei ole semmoista Raamatussa. Uskowan ei sowi millään tapaa ullahttaa pimeyden henkiwaltaa hylkähkseen. Kyllä se ullahttamättäkin wäijhy ja ahdistaa, milloin tilaisuutta on. W:a W:a liioittelee tällä paikkaa wielä pahemmin: „Pirut ilmasi ja perfeleet Pantoon paksult' kuin sääksee, Kyll' Jesus meitä warjelee, Ja paulat poijes syöksee." Raamattu lausuu tällä paikkaa, niinkuin ennen olemme maininneet (Ps. 46, 3. 4): „Sentähden emme pelkää, jos wielä maailma hukkuisi; (alkufielen mukaan: maan muuttuessa) ja wuoret keskellä merta wajoisimat; waikka wielä meri pauhai si ja lainehtisi, ja mäet wärisisimat siitä pauhinasta, Sela!" Komitea sanoo 4:sä wärsyssä: „Ja (painowirheenä: jos) joskin Herra sallii sen, Ett' ilkeä wihollinen Ruumiimme raastaa kuolemaan, Siit' emme huoli kuitenkään. Rauhasi on sielu sittinkin, Sen Jesus itse lunasti, Autuntehensa omisti." Eipä uskowa niin aiwan huolimattomasti jätä ruumiistaan, jonka tulee olla Jumalan Hengen temppeli, ilkeälle wiholliselle. Apostoli rufoilee: „Itse rauhan Jumala pyhittääkoon teitä kokonansa, että koko henkenne ja sielunne ja ruumiinne Herramme Jesuksen Kristuksen tulemisessa nuhdetoinna pidettäisiin." (2ess. 5, 23). Ja niin uskowan rufoilee. Ei Herra anna uskowan ruumiista wihollisen raastettawaksi, waan Hän tahtoo sitä kirkastaa, waikka tämä käy kuoleman kautta. Lutherus sanoo: „Jos he ottawat meiltä ruumiin, tawaran, kunnian, lapset ja waimon, niin anna mennä, eiwät he siitä mitään hyödy, Jumalan waltakunta tähtyhy meille jäädä;" mutta tämä on lieweämpää, kun hän ei puhu ainoasti ruumiista. Komitea on jättännyt W:n W:n ja L:n wirren 53, kun ei tahtonut panna kolmea wirttä yhdelle psalmille (46), mutta L:n wirsi 53 on niin hywä ja Raamatun mukainen, että sitä on wahinko jättäää.

Komitean wirressä 53 kaippaa weisaaja Psalmiin lau-

seen: „Sillä hän on meidän Jumalamme ja me hänen elatuskansansa, ja hänen kätensä lauma“, joka täällä on syvimpänä syynä kehoitukseen: „tulkaat, kumartakaamme ja polvillemme langetkaamme, ja maahan laskekaamme Herran Luojamme eteen.“ (Ps. 95, 6. 7). Ehdoituksen wirressä puhutaan kyllä alussa „autuuden turwasta“, niinkuin psalmisafin, mutta sitten otetaan Jumalan walta ja huolenpito luonnossa kumarruksen syhyksi; psalmissa on tämäkin syynä, mutta wakituisesti edellämainittu 7:8 wärsh.

Doegin suuruutta kiitetään liiaksi wirressä 56. 1:stä wärshysä: „Mitä kerskaat wäfewä?“ „Sun näfewä on Herra suurundesjas! Jos wäfewäkin, vähäinen Sä olet Herran suhtehen. 3: „Suurnutes, työs sun kokonaan Wie silloin turmiolle.“ 4: „Woi, tässäkö nyt on se mies, Ken ennen aikansa Waan rikkauteensa luottaa ties Ja omaan woimahansa! Nyt mennyt hält' on rikkaus, Kadonnut woima, herraus Omistajansa kanssa.“ Wiimeinen lause on epäselvä. Häneltä katoaisi woima, herraus ja sen omistaja, hän itse. Raamattu sanoo waan: „Mitä kerskaat pahuudesjas, sinä wäfewä?“ Hän „uskalsi suureen rikkauteensa; hän oli wahwa pahuudesjas.“ (Ps. 52, 3. 9).

60. 2:n launiit alkuwärshyt owat wirrelle suureksi wahingoksi jätetyt. Ne kuuluvat: 1: „Sua, Herra, hiljaisuudessa Sioni ylistääpi, Sun kunniastas suuresta Israel riemuitseepi; Sä anteeff' annat syntimme, rikokset, pahat tekomme; Ruin meitä raskauttavat“. 2: „Ah autuas se joka saa Sun olla kartanoissas Ja nimes suurta kunniaa Ylistää asunnoissas: Sä siellä sielun rawitset, Armostas sille taritset Sun huonees rikkautta.“ Raamatussa alkaa Psalmi: „Jumala, sinua kiitetään Sionissa hiljaisuudessa; ja sinulle maksetaan lupaus. Sinä kuulet rukouksen; sentähden tulee kaikki liha sinun tykö. Pahat tekomme meitä kowin raskauttavat; waan anna sinä meille syynit anteeffi. Autuas on se, jonka sinä walitset ja otat tykö, asumaan

kartanoissas: meitä rawitaan sinun huonees ja pyhän temp-
lis hymmydestä". (Ps. 65, 2—5). Tämä alku puuttuu osaksi
myös W:lta W:lta, mutta tämä on psalmin kauniin ja paras
osa. Ei se ollut jätettävä. R. sanoo w. 2: „Min' aamull' uuden
elon suot, Min' illall' uuden ilon tuot Kaikille liikkuwille.“
Mitä juuri illalla uusi ilo tuodaan? L.: „Sä elähytät,
ilotat auringon nousun- laskeu-maat" (w. 4). Ra-
mattu: „Sinä iloitat auringon nousu- ja laskeu-maat".
(Ps. 65, 9).

61, 1: „Myös pakanoillen pimeillen Suo koittaa
autuutesi, Heis' soikoon kiitosjesi!" Weisaaja rukoilee, että
pakanoissa soi Jumalan kiitos. L. „Suo että Herran kaikki
maa Todella tuntis tiesi, Myös pakanainkin joukoissa Il-
mesthis autuutesi, Sun kirkia nimesi.“ Ramattu: „Että
maan päällä tuntisimme ties, ja kaikkein pakanain keskellä
autuutes." (Ps. 67, 3). 2: „Kosk' oikein aina tuomitset
Hurskaalla tahdollasi, Waan anteeks annat rikokset, Kosk'
anoin armoasi, Lähesty uskowasi.“ Jumala ei tuomitse
tahdollansa, eikä hänen tahtoansa kutsuta hurskaaksi, waan
Hän on itse hurskas. Edelliset säkeet eivät liioin ole was-
takkaisia seuraawiin, niinkuin waan osoittaisi; silloin ei woisi
Psalmi sanoa (67, 5): „Kansat iloitfoot ja riennuitfoot,
ettäs oikein tuomitset kansat, ja hallitset kansat maan
päällä". Uskova puhuu Raamatussa ilolla Jumalan wan-
hurskaudesta. Ps. 119, 40: „Wirwoita minua wanhurs-
kaudella"; 7, 18: „Minä kiitän Herraa hänen wanhurskau-
tensa tähden." L.: „Että oikein sinä tuomitset Waan
kansat kaikkialla, Wanhurskaudella hallitset, Masennat wäki-
wallan Kädelläsi oikialla." 3: „Maa aina, jos waan autat
sa, Hedelmät tuoreet kantaa; Näin runjasta myös satoa
Suo wiinamäkes antaa! Meit' Isä, Poika siunatkoon Ja
Henki hankkeissamme! Maa kaikki kunnioittakoon Woimaasi,
Luttajamme, Niin tapahtukoon. Amen." L. „Sun, Herra,
siunaukses Maa antaa hedelmänsä, Siis kunnioittaa ar-
moas Mahdamme yhtenänsä; Kädestä Herran Jumalan Me

kaiken hyvän saamme, Siis siunaa meitä ainian, Lahjoillas tähtä maamme! Sua ylistämme. Amen." Tämä wärsh ei ole parantunut korjauksesta. Ehdoituksen wärshsä kantaa maa aina tuoreita hedelmiä, jos Jumala auttaa, ja siihen liitetään rukous, että Jumalan wiinamäfin kantaisi näin runsaita hedelmiä, mutta tähän tunkeuu myös häiritsewänä lause: „jos Jumala auttaa."

63, 1: „Sun armosi on linnani". Raamattu ei kutsu Jumalan armoa linnaksi, vaan Jumalan. W:a W:a ja L.: „Sä (Jumala), linnani ja turwani". Raamattu: „Sinä olet kallioni ja linnani (Ps. 71, 3). Miksi Raamatun lause muutetaan?

64, 5: „Niin näkyy hurstas halwimmaks, Jumalan hylkäämäksi, Ja häijy Herran armahaks, Parhaaksi ystäväksi." Wiimeiset säkeet owat liioittelemista, joista ei Psalmi mitään lausu, ja edelliset wärshyt eiwät salli tätä ajatusta. „Wäärät tekewät wäkiwaltaa", „hlspeilewät ifosti", „elelewät irstasesti" (w. 2), „he, pilkkaellen Jumalaa, häwyttä julki tuowat oppiansa kamalaa" (w. 3) ja paisuwat hlspeiksi (w. 4); kuinka woisi tällöinen näkyä Herran armahaksi ja parhaaksi ystäväksi? W:n W:n 9:s wärsh kuuluu: „Herra, minun wahwa sataman', Minun paras tawaran' olet: Paljok', wähäk', saatu, saamatt', Siitä ei lukua ole, Kosk' sydämmessän' Henkes lahja on, Minun lohduksen', turwan', toiwon', Niin minull' kyll' tawaraa lie-nee." Tällä esinthy hywä Helluntai-ajatus ja Uuden Liiton henkitotuus, mutta se on kadonnut ehdoituksen wirrestä. L:lla: „Kuin Henkes lahjat mulle suot, Niin rauhan, turwan, toiwon tuot Ja poistat puutteet kaikki."

Wirressä 65 on L:n wiimeinen, launis wärsh, joka niin hywin sopii psalmin loppuwärshyksi, jätetty. Se kuuluu: „Egyptin suuri walta Helposti kaadettiin, Orjuuden raskaan alta Israel autettiin; Kuin meren aaltoin kautta Wei Herra kansansa, Niin minunkin hän auttaa Voi ahdistuksesta." Raamattu sanoo: „Ties oli meressä, ja pol-

kus suurissa wesisä; waan ei jälkiäs kenhään tuntenut. Sinä weit kansas niinkuin lammasslauman Mosesen ja Aaronin kädellä" (Ps. 77, 20. 21). Asafin launis psalmi loppuu tähän koroittavaan uskon ajatukseen, ja paremmin ei voi murheellinen, sorrettu päättää rukoustaan. Komitea usein jättää taikka muuttaa Raamatun tyhpiilliset kohdat, mutta ne ovat parhaat, sillä niissä on sywii siältö. Raamatun historia ei ole tavallinen historia, waan se on ilmestystshistoria, joka aina kuwaufessa käsittää Jumalan waltakunnan salaisuutta, ja tyhpiillisesti esittää sen korkeimmat totuudet kaikille aikakausille. Ei ole mikään kohta Raamatussa niin opettawa, kuin tämä tyhpiillinen historia, ei mikään puhe niin waiwuta hurksaasen mieleen, kuin se.

68, 1: „Ah kuin' on ihana, Majassas asua, Oi Herrain Herra jalo! Sun pyhän sanas walo, On ruokaa sielulleni; Siit' ota kiitosfeni!" 2: „Siis sinne haluan; Mun sielun' ainian Saa siellä lohduitusta, Waiwoissa wirwoitusta." W:a W:a lausun: „O kuinka ihanat Aiwinsias owat, Sä Herrain Herra suuri, Siellä sielun' ruokit juuri Sun pyhän sanas makeull', Jost' kiitän sinua riemull'. 2: „Mun sielun' halajaa Sinn' mennä ainian: Siellä löhdän lohduituksen, Ja waiwoiss' wirwoituksen." Wuoto on puutteellinen, mutta waiwutus on paljon sywempi, kuin ehdoituksen wärshysä. Kuuluu oudolta, että sanan walo on ruoka sielulle, waikka kyllä niin voi sanoa. W:n W:n „lohduituksen", „wirwoituksen" owat paremmat, kuin ehdoituksen „wirwoitusta", „lohduitusta". Ehdoituksen wiimeiset wärshyt kuuluwat: „Oks päivä parempi Huoneessas Herrani, Kuin maailman ilo korkein, Jot' koht' on suru surkein; Ah jos sais eleskellä Waiw' owes kunnyskellä! Sä kilpen' sodassa, Aurinkon' wilussa, Mun turwan' aina wakaa, Sun sanas mulle takaa, Ett' kunniaan mun kannat, Autuuden armost' annat." Ei maailman ilo aina kohta muutu, eikä uskowakaan tyytyisi owen kunnyskellä elämään. Raamattu sanoo: „ennen olisiin owen warrijana Jumalani huoneessa, kuin asuisin jumalattomain ma-

joissa" (Ps. 84, 11). E:lla kuuluvat wärshyt, jotenkin W:n W:n mukaan: „Yks päivä parempi Huoneessas Herrani, Kuin ilo kaiken maailman Katoowa pian aiwan; Siell' olla soijin aina Waikk' omen wartiana. Aurinko wilussa Sä, Herra, sodassa Wiel' olet kilpi wahwa, Johon mä luottaa mahdan; Sä kunniaan mun kannat Autuuden armost annat." Jos ehdoituksen korjaus on jotakin muodon suhteen hyödyttänyt, niin on se paljon enemmän rakennusvoimaa tuhlanut.

69, 1: „Oi Herra, olet ennenkin Sä kansaas johdattanut, Sit' aina neuwoin raffahin Sun tielläs taluttanut; Sä ennen annoit anteeksi" j. n. e. E:lla on wärsh waituttawampi: „O Herra, joka ennenkin Sun kansas puoleen katsoit, Wapahdit wangit Jakobin, Orjuudesta ulos autoit, Sen synnit annoit anteeksi." Raamattu sanoo: „Herra, sinä olit armollinen maakunnallesi, ja lunastit Jakobin wangit. Sinä anteeksi annoit kansas pahat teot, ja peitit kaikki heidän syntinsä, Sela!" (Ps. 85, 2. 3). Lause „Jakobin wangit" on tässä taas tyypillinen sana, joka muistuttaa useasta Jumalan ihmeellisestä awusta Israelissa ja wiittaa tulevaisuuteen. Romitea on jättänyt sen, wärshlle wahingoksi. 3: „Ah, uskoa jos voisimme Mit' itse Herra sanoo, Niin rauhan siitä saisimme; Se saapi, joka anoo. Jos muistamme, kuin lupasi" . . . Lause: „Se saapi, joka anoo", on wärshyssä niin kaffonainen, että häiritsee. 5: „Suo meit' ett' usko, raffaus Ja toivo kaunistaisi Ja lempys ja laupeus Ja sopusijan saisi, Niin kaikki kukoistaisi". Ei taida siltä kaikki kukoistaa. E:lla: „Suo usko, toivo, raffaus Meit' aina noudattaisi Ja lempys ja laupeus Ja sopusijan saisi, Kauniisti kukoistaisi!"

70, 3: „Olethan aina armias Waiwoihin waipuneille." W:a W:a: „Sill' sinä olet armias Kaikk' awuks huntuwille." Psalmi 86, 5: „sinä Herra olet hywä ja ar-

mollinen, sangen laupias kaikille, jotka sinua aruutensa huu-
tawat."

71, 1: „Sä kaiken alku, Luoja! Sä olit jo, kun
maailmat Luomatta vielä oliwat; Sä olet ilman alkua,
Myös iät' ilman loppua.“ Sama ajatus kerrotaan liiaksi,
niin että se houkuttaa ajatuksen rakennustilasta tyhjään ap-
riskoimiseen. Jumala tapaa sanoa itsestään: „Minä olen
alku ja loppu, ensimmäinen ja viimeinen“ (Jlm. Raam. 21,
6; 22, 13; Jes. 48, 12), niinkuin ehdoitustkin sanoo Juma-
lan kaiken aluksi. Mutta viimeinen säe wärshysä on liitaa.
Raamattu sanoo tällä paikkaa: „Ennenkuin wuoret oliwat synty-
neet ja sinä loit maan ja maailman; olet sinä Jumala ijankaif-
fista ijankaiffiseen“ (Ps. 90, 2). 5: „Waan kuinka usein
muistetaan Se, että Herra wihassaan Rantaisee hirmui-
festi? Kuin moni pelkää todella Wanhurskaan witsaa ras-
kasta, Ja katuu totifesti? Suo, Herra, että muistamme
tyhyttä elin-aikaamme, Ja sitä oikein käyttäen Pääsemme
tyhös taiwaasen.“ Ei täällä riitä waan muistaminen, waan
uskominen on tarpeen. Weisaaja toivoisi, että Raamatun
kalliit, usein käytetyt sanat olisimat päässeet selwemmin esi-
tymään. Raamattu sanoo Ps. 90, 11. 12: „Mutta kuka
uskoo sinun niin raskaasti wihastuvan? ja kuka pelkää sen-
kaltaista hirmuisuuttas? Opetä meitä ajattelemaan, että
meidän kuoleman pitää, että ymmärtäwäisiksi tulisimme.“
W:a W:a sanoo: „Mutta kuka sen nyt uskonee, Ettäs tuiff'
tuimast' wihastunet Syntein tähden meidän päällem'? Ken
wihās vastaan wapienee? Ken hirmuisuuttas peljännee?
Ken pyhtänee siitä päästä? Herra, opeta meitä ajattelemaan,
Ett' meidän pitää kuoleman Jost' ymmärtäwäisiks' tulisim',
Sitt' sydämell' wahwall' ain olisim';“ joka kyllä on runo-
muotoon nähden huono.

72, 1: „Se autuas, jof' asua Saa Herran warjon
alla, Korkeimman turwisj' astua Mielellä rauhaisella.“ Meille
kuuluu sana „astua“ täällä yksinäisenä liian oudolta. 2:
„Run henkeäji walaisee Armoinen Henki Luoja.“ Raa-

mattu ei kättä sitä lausetta, että Luojan Henki valaisee ihmisen henkeä, sillä se puhuu Luojan Hengestä luomakuntaan nähden; mutta Jumalan Henki, Herran Henki valaisee. Kyllä se on sama Henki, mutta Jumalan eri talouspiirissä toimii se eri tavalla. W:a W:a sanoo toisessa wärshysä: „Herran sanan waiwa wakuus, Joll’ lujast’ lupas’ tulla apuus, On keihäs, kilpi, tufi, turwa, Kuin laimill’ ei anna sinua, Waan waarast’ wissist’ auttaa, Jos lujast’ siihen sinuas turwaat.“ Tämä tärkeä kohta on tarpeen tässä psalmissa, mutta ehdoitus on jättänyt sen pois, niinkuin myös L. Psalmi sanoo 91, 4: „Hänen totuutensa on keihäs ja kilpi“. Ehdoituksen 2:nen wärsh loppuu: „Jön synkenht’ et kammostu, Et pelkää päivän huolta, Et kuolemata kauhistu, Et ruton, taudin nuolta. Ei peloita Sydäntäs itse saatana“. Wärshyn loppusana saapi täällä semmoisen painon, että se meitä loukkaa. W:lla W:lla sitä ei ole täällä, eikä sitä ole Psalmisssa. Raamattu sanoo Ps. 91, 10. 13: „Ei saa sinua mikään paha kohdata, eikä mikään waiwa majaan lähestyä. Sillä hän on antanut käskyn enfeleillensä sinusta; että he kätkewät sinua kaitissa teissä. He kantawat sinua käsillensä, ettes jalkaas kiween loukkaisi. Sinä käyt jalopeuran ja kyykärmeen päällä; ja tallaat nuoren jalopeuran ja lohikärmeen“. Enfelein suojeleus ja apu warjelee uskowaa suurimmasa waarassa. W:a W:a sanoo 5:sä w:sä: „Sinust’ Herra on enfeleill’ käskyns antan’, Kätkemään sinua joka hetken; He palveluksens’ wistust’ päättäin, Wartioiwat sinua wirkas retkiss’, Ja käsissjans’ sinua kantawat, Jalkaas ettes ole loukkaawa, Waikk’ känsit jalopeuran päällä julman, Myrkkyisen myös kyykärmeen.“ Komitea on muuttanut Psalmiin järjestyksen L:n mukaan. 3:sä wärshysä sanotaan: „Pelotta jalopeuroja, Kyykärmeitäkin tallaa Se, jol’ on Herran suojaassa“; ja seuraawassa wärshysä: „Enfelins sua kätkemään Hän käski elon tiellä.“ Meille kuuluu sana „elon“ täällä oudolta, eikä sitä Psalmisssa ole. 5: „Hän mua huusi amukseen, Siis tahdon häntä kuulla; Hän rufoeli

turwakseen Maa sydämiell' ja suulla". Wiimeistä säettä ei sowi Jumalan suuhun panna.

Wirsi 73 kiittää Herraa, „tunnustain Herran hywyhttä ja ajatusten sywyhttä“, joita ei „thyhmä tajua“, vaan sanoo: „Se on sattuma“ (w. 1—3). Mutta wirressä puhutaan vähän Herran hywyhdestä, eikä mitään Hänen „ajatustensa sywyhdestä“. Wiimeinen lause olisi sentähden jätettävä. Lilla on jotenki W:n W:n mukaan: „Tunnustain Herran hywyhttä, Sen ääretöntä sywyhttä“ (w. 3). Wirressä tarwitaan, mitä Psalmi (92) sanoo 9:sä wärsyssä: „Mutta sinä Herra olet korkein ja pyssyt iankaikkisesti.“ 6: „Ken tänne Herran pelossa on istutettu taimena“. Minne? Edellinen wärsy puhuu hurstaasta, joka wiheriöitssee niinkuin Libanonin setripuu. W:a W:a: „Kuin istutetut seisowat, Ja Herran huoneess' kaswawat“ (w. 9). Raamattu: „Jotka owat istutetut Herran huoneessa, ne wiheriöitsewät Jumalamme kartanoissa“ (w. 14). L:n „Ken täällä Herran armossa Seisoopi istutettuna.“

74, 3: „Älköön kuin korwessa Riisaus=aikana Paatuko sydämenne!“. Täällä ei saa olla paatuko, jonka sanan komitea on tänne pannut, vaan tulee olla muoto „paaduttaa“, sillä Raamattu tahtoo tässä teroittaa sitä ihmisen waikutusta, jonka kautta hän paatuu, taikka joutuu paatumuksean. Tämöinen muutos näyttää vähäpätöiseltä, mutta on uskonopille arwaamattomasta tärkeydestä, sillä tämmöiset paikat owat Kalwinikuntaa vastaan tärkeät, kun nämät tekewät Jumalan syhypääksi ihmisen paatumiseen. Psalmi sanoo Ps. 95, 8: „Niin älkää paaduttako sydäntänne“. W:a W:a: „Niin älkää paaduttako sydäntänne.“ L.: „Älkää kuin korwessa Riisaus=aikana Sydäntänn' paaduttako!“

77, 2: „Syntimme kauwas heittää Kuin lännest' itään kauwimpaan“. Wiimeinen sana liioittelee ja turmelee kuwauksen. Raamattu: „Niin kaukana kuin itä on lännestä, siirsi hän meistä pahat tekomme“ (Ps. 103, 12). 3: „Rakastaa isä lastaan, Sen wiat pian unohtaa; Niin

Herra uskowastaan Ei luowu, waan sit' armahtaa". Sana „uskowastaan" on täällä kyllä hywä, mutta Psalmin tuttu lause kuuluu: „Niinkuin Jsa armahtaa lapsiansa, niin Herrakin armahtaa pelkääväisiänsä" (w. 13). Tämä lause esistyy kuitenkin seuraawassa wärshysä: „Mut Herra pelkääwilleen Ain' osoittaapi armoaan, Hywynyttä hurstkahilleen, Jotk' eivät luowu liitostaan." L.:lla: „Mut Herra pelkääwilleen Ain' osottaapi armonsa, Wanhurskautensa niillen, Kuin pitää Hänen liittonsa." Psalmi sanoo: „Mutta Herran armo pöhyhy ijanikaiffisesta ijanikaiffiseen hänen pelkääwäistenä päällä; ja hänen wanhurskautensa lasten lapsiin asti, Niille, jotka pitämät hänen liittonsa" (w. 17. 18). Sana „wanhurskaus" on täällä parempi, kuin „hywyhy".

W:n W:n ja L:n wirsi 78 ei olisi jätettävä, sillä se esittää tärkeän 110:nen psalmin, jota Raamatussa usein käytetään. Psalmi alkaa: „Herra janoi Herralleni: Jstu oikialle kadelleni"; ja 4:sä wärshysä: „Herra on wannonut eikä kadu sitä, sinä olet Pappi ijanikaiffisesti, Melkisedekin jäädyn jälkeen."

W:n W:n wirsi 79, joka esittelee Psalmin 112, on jätetty. Kyllä sekin olisi Wirsilirjassa hywä, mutta wanhä wirsi tarwitsee paljon forjausta.

80, 2: „Mit' on maa kansoineen, Taiwasin joukkoineen, Jos wetää kunniansa Ne hänen werroilleen." Tämä on wirressä liian taitotekoista.

81, 2: „Siis korwas awaa mulle, Jumalan' armoinen, Kun uhrifsi nyht sulle Tuon köyhän sydämen." Psalmi puhuu kiitosuhrista Ps. 116, 17. Kun kiitos ja rukous tuodaan, sopii pyytää, että Jumala awaa korwansa, mutta kun sydän tuodaan, häiritsee tämä pyyntö kuwausta. Psalmi sanoo: „Sitä minä rakastan, että Herra kuulee rukoukseni äänen; Että hän korwansa kallistaa puoleeni; sentähden minä awukseni huudan häntä elinaikani" (w. 1, 2). W:a W:a: „Siis kuule nytkin huuton', O Herra! laupiaast', Sull' uhrin tehdä tahdon, Rukoillen sydäimest'." L.: „Siis

äänen, nytkin kuule, O Herra, armoinen, Kuin uhrini tuon
 sulle Juur' nöhräst' rukoillen." 3:sä wärshysä sanoo L.
 jotenkin W:n W:n mukaan: „Minua kuolon paulat kowasti
 piiritit, Helmetin julmat waiwat Sieluni ahdistit". Komitea
 sanoo: „Mua kuolon paulat saivat Piiriinsä kowasti; Hel-
 metin julmat waiwat Ahdisti pahasti." Wärsy ei ole pa-
 rantunut. „Paulat saawat kowasti piiriinsä" — se on epä-
 selwä kuwaus. Psalmi sanoo: „Kuoleman paulat owat mi-
 nun piirittäneet, ja helmetin ahdistukset owat minun löhtä-
 neet" (w. 3). 5: „Hän onpi auttawainen Ja aiwan armoinen,
 Siis luottaa katuwainen Voi yksin hänehen". Waikutuksen
 puolesta ei wärsy ole parantunut. L: „Jumala ompi aina
 Laupias, armoinen Sille, kuin katuwaisna Turwaapi; Häne-
 hen. 6. Sae: „Hän päästää kätens kanttä", kuuluu oudolta.
 Ehdoituksessa saawat, niinkuin L:lakin, 9:s ja 10:s wärsy
 toisen aseman, kuin Raamatussa. Psalmi sanoo w. 9: „Minä
 waellan Herran edessä, eläwäin maassa; w. 10: Minä us-
 kon, sentähden minä puhun"; w. 12: „Kuinka minä maksan
 Herralle kaikki hänen hywät tekonsa, jotka hän minulle teki?"
 w. 13: „Minä otan sen autuaallisen kalkan, ja saarnaan Herran
 nimeä; ja w. 16: „Ah, Herra, minä olen palwelias, minä olen
 palwelias: piikas poika: sinä olet siteeni wakkallensa pääs-
 tänyt." Tämän mukaan sanoo W:a W:a w. 9: „Siis tah-
 don edess' Herran Täällä' waeltaa eläwäin maass'; Kuss'
 löhdän armoiss' werran? Muut kaikk' mun hylkäs' taas".
 w. 10: „Siis, Herra, kuinka sulle Kaikk' armos maksanen?
 Ei woimaa sitä mulla, Ett' oikein elänen". w. 11: „Mä
 iloll' vastaan otan Sen kalkan, jonks tuot mull', Sun ni-
 meäs saarnaan kohta, Kanss' kiitoksen annan sull'." w. 2: „Min'
 palwell' Herraa tahdon, Kun pääst' mun siteistä, Hän wiel'
 mull' lahjoittakoon Armons' ja Henkensä!" Mutta komitea
 sanoo w. 9: „Oi Herra, kuinka sulle Kaikk' armos maksaisin?
 Suo woimaa sitä mulle, Ett' oikein eläisin!" w. 10: „Edes-
 jäs tahdon, Herran', Waeltaa tielläsi, Sä autoit joka her-
 ran, Kun muut mun hylkäsi". w. 11: Mulla otan vastaan

Sen kalkan, mintä tuot Ja kiitän ainoastaan Ett' armon
 vielä suot. w. 12: „Mä kiitän Herraa pyhää, Kun päästi
 siteistä; Hän suokoon mulle yhä Viel' armon's', Henkensä.“
 Wirsi ei ole sisällön puolesta parantunut korjauksesta. Wei-
 saaja tahtoo ehdoituksessa maksaa Herran armoa sillä, että
 oikein elää ja waeltaa Herran teillä. Psalmisja uskowa
 maksaa Herran hyvät teot sillä, että ottaa autuaallisen kal-
 kin, taikka oikeemmin „autuuden kalkan“, ja saarnaa Herran
 nimeä, ja maksaa Herralle lupauksensa. Ehdoitus jättää ko-
 konaan pois „Herran nimen saarnaamisen“, ja panee sen
 sijaan: „Ja kiitän ainoastaan, Ett' armon vielä suot,“
 waikka seuraawa wärsy taas alkaa: „Mä kiitän Herraa
 pyhää, Kun päästi siteistä.“ Mitä warten toisen Herran
 puhutaan Herran kiittämisestä, ja mitä warten Herra täällä
 pyhäksi kutsutaan, kun Hän siteet päästää? Kalkilla näkyy
 komitea hummärtäneen ristiä, kärsimistä, waikkei sitä juuri
 „ilolla“ vastaan oteta, ja nyt weisaaja „ainoastaan“ kiit-
 tää, waikka edellisessä on luvannut tehdä enemmänkin.
 Kaunis, paljon käytetty wirsi on kärsinyt wahinkoa.

83, 1: „Kun murhe mua ahdistaa, Kenenkä työ
 käännyn, Jos sinun en, jos' awittaa Voit ennenkuin mä
 näännyn; Sä, Herra, nytfin armahdat Minua murhees-
 sani, Kun wäärät kielenkantajat Jo soiji uupuwani“. E:lla
 kuuluu wärsy: „Kuin mua murhe ahdistaa, Mä huudan
 Jumalaani, Hän mua woipi wirwoittaa Murheisja, tuskis-
 sani; Hän, Herra, on se ainoa, Kuin sielun' suojelepi Ka-
 walan kielen ansasta, Walheesta warjelepi.“ Psalmi sanoo
 (120, 1): „Minä huudan tuskisjani Herraa ja hän kuulee ru-
 koukseni“. Ja w. 2: „Herra, pelasta sieluni walhettelewista
 juista ja wäaristä kielistä“. Tästä pyhtää weisaaja päästä.
 R:n toisessa wärsyssä on wäärä „wietas kieli“ niinkuin teräwä
 nuoli, „hiottu taitawasti“, jonka kärki „kän hamaan luihin
 asti“. Pahempi se on, kun sydämeen asti tuntee. E:
 „Se warsin niinkuin wälewän Tulinen nuoli aina Kärkensä
 tuiman, teräwän Sydämen pohjaan painaa“. 3: „Woi että

tähtyy asua Mun sellaistaenkin kanssa, Jott' ahdistawat minua Täällä' yhä juonillansa". E:lla, Raamatun mukaan: „Woi, että muukalaisna mä Täällä' elän Mesekissä, Bedarin majain keskellä, Häijhissä ihmisissä." Ps. 120, 5: „Woi minua, että olen muukalainen Mesekissä; minun tähtyy asua Bedarin majain keskellä". W:ssa W:ssa ei ole näitä kuwauksia, ja kansa ei niitä oikein ymmärrä, sentähden on ollut jotain syhtä niitä jättää, mutta hywä olisi, jos Raamatun tyypilliset kuwaukset pyyhjisiwät Wirjikirjassa.

84, 1: „Mun silmän', käten' nostan Ain' puoleen Jumalan; Sielt' awun tiedän saawan, Ja walon ihanan; Hän, parhain tawarani, Hän maan ja taiwaan loi; Hän kuulee rukoukseni Ja auttaa kyllä woi". 2: „Mun jalkani ei horju, Kun ain' on walpas Hän." E:lla jotenkin W:n W:n mukaan: „Mä silmän', käten' nostan Ain' ylös mäkihin, Sielt' awun tiedän saawan' Ja walon kaunihin; Sill' awun Herra lainaa, Kun maan ja taiwaan loi, Hän kuulee huuton' aina Ja auttaa kyllä woi." 2: „Ei salli jalkan' horjuu, Suur walpas ompi hän." Tällä on parempi waitutus, kuin ehdoituksen wärshällä. Psalmi sanoo: „Minä nostan silmäni mäkiin päin, joista minulle apu tulee" (Ps. 121, 1). Sentähden on sana: „mäkihin" täällä parempi, kuin „puoleen Jumalan"! Alkufieleessä on täällä sama sana, kuin tutussa lauseessa: „pyhä wuori." Kun rukoilewa kääntyy Jumalan puoleen, odottaa hän Häneltä apua. Sana „sieltä" kuuluu wähän oudolle. Lause „parhain tawarani" ei ole tällä paikkaa waitutukseen nähden oikein sopiwa. Kun Jumalan apua wirressä kiitetään, saawat toisen wärshn alkusanat: „Mun jalkani ei horju", liian suuren painon, waikka lisätään: „Kun ain on walpas hän". Psalmi: „Ei hän salli jalkas horjua" (121, 3).

Tärkeä 119 psalmi on syystä saanut ehdoituksessa yhden wirren osakseen. Se ansaittisi vielä useamman. Mutta syhtä on W:n W:n ja E:n wirsi 85 jätetty. Kyllä wirsi

kadotetaan, Vapsetkin kapalosta!" (w. 5.) Ja viimeinen wärshy alkaa hänellä: „Ylistys olkoon Herrallen, Kuin kansaans' aina muistaa, Sen saattaa wapautehen, Orjuuden kahleet pois-
taa." Ei tämä psalmi ole Raamattuun pantu waan Wan-
han Liiton kansaa warten, sillä Ilmestysraamattuihin osoit-
taa tähän psalmiin. Enkeli taiwaasta huutaa: „lankeis, lan-
keis se suuri Babylon", ja toinen ääni taiwaasta sanoo:
„te minun kansani, lähtekää ulos siitä, ettette sen syn-
neistä tulis osalliseksi, ettette myöskään jotakaan sen witsauk-
sista saisi. Sillä sen synnit ovat ulottuneet hamaan tai-
waasen asti ja Jumala muisti sen wäärhydet. Maksaakaat
sille, niinkuin seki maksoi teille, ja kertoakaat sille kaksinkertai-
sesti töittensä jälkeen." (Ilm. 18, 2. 4. 5. 6). Raufaisessa
tulewaisuudessa on tämä psalmi vielä uskowalle tärkeä, sillä se
ei rajoitu menneisyyteen. Ei se ole jätettävä Wirsi kirjasta.
Ruotsalainen wirsikirjakomitea on synystä sitä säilyttänyt.

93, 4: „Kuhunka woisin wälttäh, Sun filmästäsi
siirrhä? Jos piileyisin pilwihin, Niin näkisit mun sielläkin,
Jos tuonelaankin pimeään, En ilmääs wälttäis sielläkään." W:a W:a noudattaa paremmin Raamattua ja on sentähden
siisällön puolesta parempi. Se kuuluu: „Kuhun sinun Heng-
gestäs menen? Kuhun kaswoistas pakenen? Jos hlös tai-
waas' astuihin minä, Siellä edessä' olet sinä; Eh' ha-
maan helwettiin tulisin, Sielläkin minun edessä' olisit." Psalmi sanoo (139, 7. 8): „Kuhunka menen sinun Henges-
täs? ja kuhunka pakenen kaswois edestä? Jos astuihin hlös
taiwaasen, niin sinä siellä olet: jos rakentaisin wuoteeni hel-
wetissä, katso, sinä olet sielläkin." Jumalan kaswoja paeta
on raamatullinen lause, joka täällä tarwitaan. „Jumalan sil-
mistä siirrhä", ei sowi hywin sanoa. Jumalan kaswoilla on Ra-
matussa wasituinen, tähän kohtaan kuuluwa, merkitys. „Pil-
wihin piilehtä" on Wirsikirjalle outo kumaus. Ehdoituksen
sana „tuonela" on tällä paikkaa parempi, kuin „helwetti".
5: „Maan, meren kanto-äärihin". Viimeinen sana on
Wirsikirjalle outo. Psalmi: „ja asuin meren äärisä", w.

9. Raamatun yksinkertainen puhe waifuttaa wirressä paljon paremmin. W:lla W:lla on: „äärimmäisiin meren ääriin.“ L:n 10:nes wärsh ei ole jätettävä. Se kuuluu: „Suut sulje jumalattomain Ja tuki kielet pilkkaajain, Kuin häwäisewät nimeäs, Ja wihaawat sun sääthäs, Karkaawat sua wastahan; Mä heitä, Herra, kammoan“. Ei seurakunnan sowi Jumalanpalveluksessaan waijeta jumalattomain pilkkaan. Kyllä se tällöisiä rukouksia tarvitsee wieläkin, niinkuin Wanhan Liiton uskowa. Psalmisssa ja W:ssa W:ssa esistyy rukous kowempana.

94, 3: „Wanhurskasta maailmassa Ei löydy, eikä wafaa, Juur' sentähden, Mä tiedän sen Rangaistus päälläni' makaa.“ Oma syhyisyys olisi selwemmin esiteltävä. Joka syntinsä tuntee, ei hän sano, että Jumalan rangaistus juuri sentähden häntä painaa, ettei maailmassa ole wanhurskasta. Tässä hywin tutussa katumus-psalmisssa on paljon muutoksia tehty. Psalmi kolmannen wärshyn on komitea jättänyt. Se kuuluu: „Sillä wihollinen wainoo sieluani, ja lyö elämäni maahan asti: hän panee minun pimeyteen, niinkuin kuolleet maailmassa“ (143). Näihin on W:ssa W:ssa ja L:lla wastaawat wärshyt, jotka kuitenkin korjausta kaipaawat. 5: „Kun muistelen, Zhmettelen Entistä raffauttasi“. Jumalan raffaus ei niin muuttelutse. L:lla: „Mä muistelen, Ajattelen Menneitä päiviäni“ (w. 6). Psalmi: „Minä muistelen entisiä aikoja“ (w. 5). W:a W:a: „Mä muistelen mun mielesjän' Ain' aikoi entisitä“. 6: „Siis sinuhun mä turvaan“. Wiimeinen sana on usealle outo. L.: „Mä käteni Sun puoleesi Nyt nostan“ (w. 7). Ps. w. 6: „Minä lewitän käteni Sun puolees.“ 7: „Waan woimani Jo nupuupi.“ L: „Henkeni on Juur woimaton“ (w. 8). Ps. „Minun henkeni katoa“ (w. 7). 8: „Suo, armahin, Mun aikaisin Sun armos autuus tuta!“ Täällä ei sana „armahin“ sowi, sillä edellisessä wärshssä rufoilee weisaaja: „Siis, Herra, älä peitä Nyt kaswojas Ja wihawas Mua tuonen waltaan heitä!“ Ei rufoilewa tässä mielen tilassa kutsu Jumalaa armahimmaksi. L: „Suo Ju-

malan', Mun pitähan Sun armos ääni kuulla" (9). Ps
 „Suo minun warhain kuulla armojas"! (8). L:n ja W:n
 W:n wärsh 13 kaiwataan ehdoituksessa. Se kuuluu L:lla:
 „Mua lohduta Ja wirwota, O Herra, nimes tähden; Ja
 pelasta Mua tuskasta Wanhurskautes nähden!" Ps. w.
 11: „Herra wirwoita minua nimes tähden; wie sieluni ulos
 hädästä wanhurskautes tähden". Se rukous on tässä wir-
 ressä tarpeen.

95, 2: „Suur' olet ylistettävä, Mun taiwaallinen
 Herran'. L:lla; „Suuri ja ylistettävä Sä olet Herrain
 Herra". Tässä wärshessä, jossa woimallinen, wäfewä Ju-
 mala ylistetään, sopii nimitys „Herrain Herra" paremmin.

98. Ehdoituksen runomitta on W:n W:n mukaan.
 Mutta L:n on yksinkertaisempi ja sentähden wirrelle sopi-
 wampi. Tämöinen taitotekoisuus häiritsee hartauden.

Wirressä 101 on W:n W:n ja L:n toinen wärsh
 syhyttä jätetty. L:lla se kuuluu: „Hän katsoi piikans' nöy-
 rhyttä, Sen alhaiuutta, könhhyttä; Nyt autuaaksi kutsuman
 Mua pitää sukufuntain maan." Luuk. 1, 48: „Että hän
 katsoi piikansa nöhrhyttä. Sillä, katso, tästedes pitää kaikki
 sukufunnat minua autuaaksi kutsuman"

104, 4: „Siis kiitos suuri Isälle ja Jesukselle Po-
 jalle, Myös Hengelle, mi lohduttaa Ja hänen meille ilmoit-
 taa." Sana „hänen" on epäselvä, kun wärsh puhuu sekä
 Isästä että Pojasta.

107 c, 8: „Hän syntijille tullut On lohdutukseksi,
 Heit' auttamahan jälleen Jumalan lapsiksi." Se tietää,
 että syntiset owat ennen jo olleet Jumalan lapsia. Ja kyl-
 lähän niinkin usein on, mutta ei alkuwirsi puhu siitä mi-
 tään, eikä „jälleen" ole täällä paikallaan.

107 e, 4: „Ah Jeesus, armahani, Sydämen' awaja!"
 107, 5: „Ah tule, armas Jeesuksen', Mä sulle awaan sydä-
 men'." Rumpaaikin sopii uskowan wirressä sanoa.

108. Tämä Raamatun paikka (Jes. 6) ei puhu Kris-
 tuksen lihaan=tulemisesta, waikka wirsi on joutunut tämän

päällefirjoituksen alle, waan se kertoo, kuinka Jumala kutsuu Jesaiaan profetawirkaan. Tässä muodossa ollen saisi wirsi kyllä Wirsikirjasta jäädä. Raamattu ei täällä (Jes. 6 luku) esittele, kuinka Jumala aina ilmenee taiwaassa, waan täällä esistyh waan erithinen ilmestysmuoto, jossa Herra istuu korkealla istuimella ja Hänen waatteenja liepeet tähttää templin (w. 1), kun profeta kutsutaan.

109, 2: „Elämä uusi koitti Ja taiwas awautui.“ Viimeinen sanamuoto on Wirsikirjalle outo. L. paremmin: „Elämän meille tuotti, Tien awas taiwaasen“, sillä siten armothöt paremmin esistyhät. 5: „Sait meidät Jsältäsi, Siis älä kadota!“ Me liikumme täällä armowalitusmuksen waifealla alalla, ja täällä tulee meidän pyhä Raamatun sanoissa. Raamattu ei sano joka ihmisestä joka aikaan, että Jsä on tämän Pojalle antanut, waan silloin, kun isä kutsuu ja wetää Pojan tykö, kun Jumalan iankaikkinen armopäätös ajassa lähestyh ihmistä Hengen woimalla, silloin antaa Jsä ihmisen Pojalle. Herra sanoo sentähden Joh. 17, 12: „ne, jotka minulle annoit, warjelin minä“. W:n W:n ja L:n lauseet owat sentähden tässä wärsyssä paremmat. W:a W:a: „Mitkä saanut olet Jsält', Älä niitä kadota“. L: „Sä minä sait Jsältä Ä' anna kadota“!

110, 3: „Sä lupasit meit' armahtaa Ja awun, turwan tuottaa Kaikille, jotka uskaltaa Lujasti sinuun luottaa. Kuink' enää epäilijimme, Ett' armosi on omamme Sun lupaukses mukaan!“ Meitä miellyttää paremmin loppu-osa L:n wärsyssä: „Niin en nyt siitä epäile, Ett'et sä tee myhös minulle Sun lupaukses jälkeen.“ W:a W:a: „Niin sinä myhös kaikki käskit Turwaamaan sinun päälles, Orwot ja myhös köyhät lesket Lupasit korjata puolees, Jos he waan uskowat sen pääll', Ettäs ne tahdot antaa heill' Kuin sinä luvannut olet.“

111, 3: „Eli, kuoli hurskaana, Näin meit' auttoi kuolosta“; ja taas 6: „Woimass', Jsän wertaisna Sai hän woiton kuolosta, Pimehden wallatti Jsäks' kaikki kufisti“.

L:lla on edellisellä paikalla: „Synnitönnä syntyi se Kuin pois otti syntimme“. 5: „Jän luota lähtenyt, Jän luona taas on nyt, Maailmaa saa hallita, Jstui Jän rinnalla“. L. paremmin: „Jstuu hänen oikiallaan, Taiwaan hallitsee ja maan.“ Sana „saa“ ei ole oikein hyvä, sillä se on meille armo, että Jesus Kristus hallitsee taiwasta ja maata, ja meidän hyväksemme Hän sen tekee. Sana „saa“ herättää sen ajatuksen, että tämä hallitus olisi „Jän luota läheneelle“ armo.

113 b, 2: „Herra kaikkivaltias, Jumalan Poika armias, Ilmaantui ihmiseksi, Luoja luodun wertaiseks; Korkeuden kuningas, Rikkauden ruhtinas, Orjan köyhän muotoiseksi.“ Siinä on nimityksiä aivan liiaksi. Wirrelle tällainen tyhjä runsaus on wahingoksi. „Rikkauden ruhtinas“ on Raamatun kielelle outo lause. 8: „Täst’ on turwa toinen Ja toivo runsas, riemuinen; Nyt sydän uskohon Kääntyy, Jän armohon; Tuskissa on lohdutus, Jtkuss’ ilon odotus, Hengen lahja werraton.“ Ajatus on hämärä. Komitea tahtoo kaiketi sanoa, että Hengen lahja on tuskissa lohdutus ja itkussa ilon odotus. Mutta kuinka Hengen lahja on itkussa ilon odotus? Voisi käsittää paikan niin, että Hengen lahja on tuskissa ja itkussa saatava. W:a W:a: „Toivo tosin turwaawa meille tulee tästä wahwa, Sydän sytthy uskoon, Tykö autuaan Jän armon, Tuskiss’ luja lohdutus, Jtkuss’ ilon odotus, Hengen wahwa waikutus.“ Tästäkin on ajatus epäselvä, mutta ehdoitus tekee sen vielä hämärämmäksi. Toiwowan usko armoon on täällä luja lohdutus, ilon odotus ja Hengen wahwa waikutus. L: „Meille turwa toinen Ja toivo runsas riemuinen Nyt ompi koittanut, Taiwaan armo auwennut; Tuskissa on lohdutus, Jtkuss’ ilon odotus Uskowille alkanut“. Täällä ei ole epäselwyhttä. 9: „Rauhan täällä ajassa, Elämän uuden kuolossa, Toi meille ilmeisen Jän Poika, ihminen“. Uusi elämä alkaa uskowalle Kristuksessa jo uudessa syntymisessä, ei vasta kuolemassa. L: „Lewon täällä ajassa,

Jhäisen elon taiwaassa Toi meille ilmeisen Jän Poika ihminen." W:a W:a: „Lepo suotuis' sydämess', Elämä iän kuolemass'!"

118, 1: „Syli neitseeseen puhtahan Maailman hal-
tian Ilmi tuopi." L:lla: „helma". Niin 122 b, 3: „Tai-
waasta, Jäs sylistä Maan päälle tahdoit tulla". Kaa-
matun kielelle on „syli" täällä outo.

119, 4: „Niin mekin Herraa kiitämme, Kun lait-
toi Poikans tykömme." Sana „laittoi" tuntuu hywin ou-
dolle.

122 b, 4: „Di ihme-hö, hö autuas, Jon' autuu-
temme koitti, Sä auttajan' toit tullessas." Siinä on ru-
nollista liioittelemista. Ei alkuvirsi tiedä tästä yön au-
tuudesta mitään. Sanotaanhan jo 1:sä wärshsä: „Tän'
yönä juur' hän ilmaantui." Kyllä siinä jo on „höstä"
riittävästi puhuttu.

125, 3: „Synti meidät kadotti Ja helwettihin wa-
jotti; Taas meit ylös nostit ja." Helwetti on oikeastaan
iänkaikkinen kadotus. Joka siihen on kerran wajonnut, ei
hän sieltä koskaan nouse, eikä Kristuskaan enää sieltä ylös
nosta. Sentähden on tämä kuwauspuhe sopimaton. Sa-
naa „helwetti" käytetään kumminkin paljon laajemmassakin
mielessä. 4: „Siell' jalo meno on." Meille tuntuu sana
„jalo" täällä oudolta.

127, 8: „Mutta, Jeesus, että me Rakkautes muis-
tamme, Riittäen, ylistäen, Runniakses eläen." W:a W:a:
„O Jesu, pyhä pilttinen! Puhdist', pese meit' synneis-
täm' Puhtaall' pyhäll' syntyessä Armos awull', an-
siollas." Tässä on syvä uskon ajatus, jonka katoaminen
on wirrelle wahingoksi, ja joka juuri tällöisessä wirressä
olisi tarpeen.

130, 2: „Ja autuutemme tähden Myös muinoin
ilmi nähden Wertansa muodatti." Usko ei tahdo tehdä Ju-
malan armotöitä muinoin tapahtuneiksi, waan se asettaa ne
syystä nykyisyyteen, sillä ne ovat iänkaikkisesta arwosta ja

pyhivät voimissa iankaikkisuuden piirissä, johon ne kuulu-
vat. W:a W:a sanoo: „Jonka teit tietäväksi, Tällä päi-
wällä' nähtäväksi, Joll' wertas' muodatit.“ L: „Myös tä-
nään ilmi nähden Wertansa muodatti.“ Ja niin käyttää
alkuwirsin nykyaikaa.

131, 5: „Suo siunausta sanalles Ja voimaa sak-
ramenteilles; Sun kaswos käännä puoleemme, Sun Hen-
kes walo mieleemme, Pois käännä kiusauksemme!“ Kyllä
Jumalan sakramenteilla aina on voimansa, mutta sitä tulee
syystä rufoilla, että me saisimme armon oikein vastaanot-
tamaan niissä olewan voiman. Sana „kääntää“ esistyy
kahdesti ja toisella paikkaa laimentaa se W:n W:n ja L:n
lausheet. L: „Suo sanas meille saarnattaa, Ja sakramenttis
jaettaa; Sun kaswos käännä puoleemme, Suo Henkes armo
mieleemme.“ W:a W:a: „Sun kaswos käännä puolehem',
Ann' Henkes armot mielehem', Pois poista petos perke-
leen.“ Viimeinen säe on parempi, kuin: „Pois käännä kiu-
sauksemme.“ 6: „Suo walos esiwallalle, Ja rauha, sopu
kansalle.“ „Walo“ on täällä vähän epäselvää.

132, 1: „Uusi mieli minuun luo.“ Raamatullisempi
ja parempi olisi täällä „syhdän“, sillä se tietää paljon enem-
män. L:lla toisessa laitosessa: „Uusi syhdän, mieli luo.“
2: „Murheella mun anna muistaa Syntiwellkaan' surkeaa,
Syntihalun' kauwas suistaa, Parannustan' tarkoittaa, Että
armos saawutan, Wioist' itsen' wieroitan! Synnit anteeks
annat sinä, Koska niitä kadun minä.“ Sillä rufoilewa siis
saawuttaisi armon ja wieroittaisi itsensä wioista, että muis-
taa murheella syntiwellkaansa, suistaa kauwas syntihalunsa
ja tarkoittaa parannustaan. Mutta tähän hän juuri armoa
tarvitsee. Tämän hän waan armon kautta voi tehdä. L:
„Murheella mun anna muistaa Syntiwellkaan' surkkaa, Su-
ruttomuus kauwas suista, Parannuksean johdata, Auta syn-
nin tuskissan' Armos, Jeesus, saarutan, Synnit anteeks anna
armaast'! Sitä sulsta pyhdän hartaast'.“ 5: „Tuskaa toi-
woin kantamahan.“ Parempi on käyttää täällä muotoa

„toiwossa“, joka on tavallisempi, sillä se sopii paremmin asiaan.

132 b. Komitea on jättänyt usean wärshn L:n wirrestä pois, jossa tarkemmin tutkitaan menneen vuoden elämää. Sitä sopii hywin vuoden käänteessä tehdä. 5: „Tätä maata siunaa, warjoo, Herra Kaiffiwaltias; Myöskin ruhtinaalle tarjoo Siunaustras, waloas!“ L:lla paremmin: „Siunaa, Herra, isänmaamme, Warjele se walossas, Kansamme ja ruhtinaamme Tähtä aina armollas, Käännä meihin kaswosi, Suo suloinen rauhasi Meille nyt ja ijanlanken Jsa, Poika, Henki! Amen“ (w. 12). „Jsanmaamme“ miellyttää paremmin, kuin „tätä maata.“ L. rukoilee kansain puolesta, jonka ehdoitus unhottaa. Sana „tähtä“ on parempi, kuin „tarjoo“, sillä se käsittää paljon enemmän. Mutta L:n säe: „Suo suloinen rauhasi“ on oikein muutettu säkeeksi: „Suloinen suo rauhasi“.

132 c, 3: „Weres, lunastukseksi Kun sen uskoll' omistamme, Tulee meille osaksi, Ompi paras tawaramme“. Ei ole hywä rajoittaa Kristuksen armoa tähän kohtaan, wereen, kun parhaasta tawarasta puhumme, sillä Hän on itse sowittajana ja lunastajana paras tawara. Alkuwirsi sanoo: „Hänen sowintonsa ja antuutensa kunnioittakaamme uskossa, niin se tulee meidän osaksemme. (Würt. Ges. B. 535, 3). L. (43 wirttä) sanoo: „Hänen lunastuksensa uskolla omistakaamme.“

133, 1: „Jesuksen nimi ainoa Kiitetty olkoon yhä! Sielulle on se satama Ja rauhan ranta pyhä; Siin' on hän itse luvannut Jumalan lasten perinnön, Jäißen rauhan, tywennön Kaikille uskowille.“ L:lla kuuluu loppupuoli: „Hän itse tämän todisti, Kun uskowille omisti Jumalan lasten perinnön, Lahjoitti Pyhän Hengen“; joka on parempi. Tywentö, taikka ijäinen tywentö on outo Wirsi kirjalle. Pyhän Hengen lahjoittaminen, jossa Jumalan lasten perintö annetaan, ja joka on Jesuksen nimen siunaus, jääpi ehdoituksesta pois. Ja siinäkin on vähän epäselvyyttä, kun sano-

taan, että Jeesus Itse on nimesään luvannut lasten perinnön ja iäisen rauhan. W:a W:a: „Kiitett' olkoon Jeesuksen nimi, Ja hywin lausutt' aina; Sill' se on satama ja niemi, Kuin meille rauhan lainaa. Itsepä hän sen todisti, Jumalan lapsiks' meit' jowitti, Kuin uskom' hänen nimens' pääll', Ja rawitaan Pyhäll' Hengell'." Romitean forjaus on huonontanut E:n wärshn, jonka waitutus on paljon shwempi. 3: „Ei pimehden wallatkaan Sit' ole pelkäämättä." Siinä on lause taas soinnun takia tullut liian laimeaksi. Shyllä ne pelkäävät sitä paljonkin. Alkuvirressä kehoitetaan uskoma tämän nimen voimalla peljättämään pimehden waltaa. E:lla: „Se juonet pirun kawalan Päältämme torjuu, häättää."

134, 4: „Armoos siis Mä aina luottaa Tahdon, Jeesus Herrani." E:lla paremmin: „Armoos tahdon aina luottaa, Jeesus Kristus Herrani." Ehdoitus shyllä sitoo wärshn paremmin edelliseen, mutta katkoo säkeen, ja jättää pois sanan „Kristuksen", joka täällä on hywin paikallaan. W:n W:n 136 ei olisi jätettävä, waikka se shyllä tarwitssee paljon forjausta. Siinä liikkuu uskon ja rakkauden henki, joka mirwoittaa ja rakentaa. Wäliaikaisen Wirsilirjan w. 136 ei ole kelmoton. Mitä se lähimmintä kaipa, sen hywä yksinkertaisuus palffitsee.

136, 1: „Kun sua mielen' muistelee, Sydämen', kielen' riemuitsee." Emme tahtoisi sitä kuwausta kätyttää, että kieli riemuitsee. Hywä olisi, jos thhjät kuwaukset jäisiwät Wirsilirjasta. 6: „Ett' elän, kuolen sinussa, Suo, Jeesus, siihen apua!" E. paremmin: „Suo elän, kuolen sinullen, Sitä, o Jeesus, rukoilen!" (136 b, 6). Emme tiedä shytä forjaukseen, kun sointu E:n wärshysä on parempi ja sisältö Raamatun mukaan. Rom. 14, 8: „Jos elämme, niin me Herralle elämme; jos kuolemme, niin me Herralle kuolemme."

137, 1: „Jeesus sydänten lohdutus, Elämän alku,

walkens, On taiken ilon ihastus.“ Siinä on ihastus
liiallista.

141, 2: „Tää nöhrä karitsa se on Raffahin Je-
fuksemme, Jonk' Isäns antoi kuolohon, Synneistä päästäk-
semme. Oi raffaus kaikkivoittawa, Jot' ei woi järki tajuta,
Isältä Pojan ryöstit!“ Ei ole hywä wirressä kätettä pal-
jon lempisanoja Wapahtajasta, sillä usea joutuu silloin Ju-
malanpalveluksessa ulkofullailemaan, jos Herralle puhuu
raffaudesta, ku hänellä ei ole. Raamattu on hywin wa-
rowa tässä kohden, sillä tämä on wieno, arka asia. Emme
kuule tämmöisiä lempinimityksiä Apostolein suussa. Yksi-
tyisen sopii rukouksessa sanoa, mitä sydän waatii, mutta
wirressä tulee olla raitis henki, kun koko seurakunta sitä wei-
jaa. Uskutekijä sanoo: „Tämä karitsainen on meidän sie-
lumme suuri ystävä ja Wapahtaja“. (Wirt. Ges. B. 130,
2). „Ryöstää“ ei ole tässä sopiwa sana, sillä waikka Isä
antaa Pojan, ei hän Poikaa kadota. Jumala oli Kristuk-
sessa ja sowitti maailman itse kansansa. „Uskokaat mi-
nua, että minä olen Isässä ja Isä minussa“ (Joh. 14, 11).
Raffaus ei siis ryöstänyt Pojan Isältä, waan Isän mieli-
suosio oli korkeimmassa määrässä Hänessä. 3. „Kun sy-
dän sortuu rinnassa, Mun ole sydämeni! Sun kunnias
nyt myös on mun, Siis omaksesi antaun Jätkä kaikkini.“
Meille on ensimmäinen lause outo, waikka se kyllä on Ger-
hardin mukaan. Mutta sitä emme woi sanoa, että Kris-
tuksen kunnia myös on meidän, sillä se on liian korkea
täksi, waan sitä woimme sanoa, että Kristus on meidän
kunniamme ja wanhurskautemme. Gerhard sanoo: „Min
tahdon minä täten antautua sinulle, minun korkein kunniani,
ainaiseksi omaisuudeksi“ (5). 5. „Kirkkaampi, kalliimpi on
se, Kuin kullat tähtitarhain.“ Ei ole tähtitarhain kullasta
mitään tietoa. Kuudennessa wärsyssä sanotaan: „Mit' on
nyt kuolo katterin? Ei woi se wahingoittaa; Jos elonpäi-
wän' päättyhyfin, Tuoll' uusi päivä koittaa“. Ja seuraa-

wasja wärshysä taas: „Ja koska retken' maallinen Päätyhyppi täällä kerran.“ Alluwirsi ei tätä samaa kerro.

141 b. Tämä wirsi on paljon lyhennetty E:n toisessa laitoksessa, ja tässä muodossa se ei ole kelwoton, waikka se vieläkin jotain korjausta kaipaisi.

142: „Di Jeesus, kuin sua piinattiin, Pikkattiin purpuralla, Ja piikkikruunuin kruunattiin, Kumartain iwamalla! Sun ruumiis piesty, ruoskittu, Pääs haawoitettu, runneltu Werestä kaikki wuosi“. 2: „Puhkaistiin kätes, jalkasi Ja ristiin pinkotettiin, Sun polttawainen janosi Sappella sammutettiin.“ Raamattu ei puhu sillä tapaa Kristuksen kuolemasta, että se sielullisen liikutuksen etupäässä synnyttäisi, niinkuin tämä esittely tahtoo, waan se tarkoittaa henkiwaikutusta, ja sentähden se wälttää tunteellista kertomusta. W:a W:a sanoo kuudennesa wärshysä: „Ettäs päästäisit meit' pirun kädest', Jäs lapsiks' soit tulemaan, Welkam' maksoit, lain tähtit, Meill' armon ja awun nähtit, Piinas ja kuolemas kautta.“ Jeesuksen tahto saada meitä Jän lapsiksi, on täällä niin hywä ajatus, että me sitä kaipaamme ehdoituksen wärshysä. 7: „Mä synnin paulaan langennut Ja Herran witsan ansainnut, Sä kowan witsan alla.“ Kun ehdoituksessa rufoillaan: „Herra, Jä, witsaa meitä, Waan äl' iäks' hätään heitä! (308, 2) niin ei taida witsa täällä olla niin peljättävä, mutta pahempi on Herran wiha. E: „Mua auttain pirun ridasta Ja Jäs wihan witsasta Suot itse wihan maljan.“ W:a W:a: „Minä perkeleen kahlein fuljennut Ja Jumalan wihan all' oljennut; Sinä joit wihan maljan edestän.“

143. Ei tämä kelpaa wirrekki. Se alkaa: „Tulkaa kaikki, katsokaatte Piinaa rakkaan Herramme! Itkettä, wailittakaatte Tuskaa Wapahtajamme! Kellä waiwa semmoinen Ollut on kuin Jeesuksen“? 2: „Käristänsä, jaloistansa On hän ristiinnaulittu, Werisessä kruunussansa Waipun päänsä runneltu.“ Ja niin kerrotaan sielullisesti liikuttawalla tawalla Herran waiwa, joka antaa syhtä itkuun ja

walitutseen. Mutta Herra sanoo: „Jerusalem tyttäret, älskää minua itsekö, waan itsekää itsiänne ja lapsiänne“ (Luuk. 23, 28). Tälle wirrelle on sama Herran sana sanottawa. Ei ole muuta tähän Herran waatimaan käsitukseen kuuluvaa tässä wirressä, kuin wiidennen wärshyn alku: „Ah ken näitä katseleepi, Eikö rintaans löisi jo.“ Ei meidän sowi wirressä polkea tätä Herran selwää nuhdetta jille murheelle, joka niin tunteellisella liikutuksella katsoo hänen ulkonaista waiwaansa, ja joka tässä kohden ei ollut mitään sijällisen suhteen, että tämän waiwan syh, oma syntisyys, unhottuu. Suuressa sielullisessa liikutuksessa ei ole omalla tunnolla vielä waiikutuksen tilaa.

143 b, 8: „Ja kun viimein täältä kuolen, Wie mua handan tuolle puolen Omiin rauhanmajoiisi!“ Handan tuolla puolen on muitakin asunnoita, kuin Herran rauhan majoja. Sentähden l. paremmin: „Täältä wihdoin kuollessani Sieluni, o auttajani, Muuta rauhanmajoiisi!“

145, 5: „Kakas Jeesus, puolestani Hyljättynä waltit: „Jumalani, Jumalani, Miksiis minun unhotit!“ Waan kun mua rasittaapi Tuska, syhdant' ahdistaaapi, Ja kun tulee kuolon hätä, Mä, Jeesus, mua jätä.“ „Waan“ ei ole tässä paikallaan.

146, 1: „Karitsa puhdas, pyhä.“ 2: „Karitsa nöyrä, Jeesus.“ 3: „Jumalan karitsainen.“ Johannes Kastaja sanoo: „Katso, Jumalan karitsa, joka pois ottaa maailman synnin!“ (Joh. 1, 29). Ja juuri tätä „Jumalan karitsaa“ tahtoo wirsi esittää. Weisaaja laipaa tässä paljon sanaa „Jumalan“. L:lla on syystä joka wärshyn alussa: „O Jumalan karitsa.“ W:lla W:lla 1:nessä wärshysä: „O puhdas Jumalan karitsa!“ toisessa: „O Jesu wiaton karitsa!“ 3:ssa „O Jesu, nuhteeton karitsa!“ Komitea sanoo 3:ssa wärshysä „Jumalan karitsainen“, jossa „karitsainen“ taas on wahingoksi, kun tässä seuraa: „Jok' etsit ekhneitä, Lähe ne armoinesi Myhös waiwaiisia meitä! Sä perfelehen forjit, Helwetin wallan murjit, Suo meille rauhas, Jeesus!“

147, 1: „Dun mä sytyn syntihin, Kohta silloin muistanfin; Katto semmoisen sai waiwan Syntin' tähden Herra taiwaan"! Komitea sanoo ehdoituksen esipuheessa, siwun VI: „Niin esim. ei ole 1:nen wärshy tutussa N:o 147:ssä woinut pyyhä paikallaan, koska siinä on kowin epäwafainen usko riveissä: „Jos mä syntiin sytthnen, Piinas kohta muistelen; Se sen kyllä mieleen wience (lenties!), Ett'ei synti leikkis liene.“ K:lla on tämä paikka myös tällä tapaa. Sanan „muistelen“ asemesta on waan „muistanen“. Eikä hän ole Komitean forjausta hywäksynyt, kosk'ei hän ole toiseen laitokseen forjausta tehnyt. Komitea siis todella tahtoo wisaajan suuhun panna Jumalanpalveluksessa sen wakuutuksen, että hän kohta silloin, kun sytth syntiin, myös muistaa, mimmoisen waiwan taiwaan Herra sai hänen syntinsä tähden. Mutta sitä ihmistä ei lie maailmassa, joka todella sanoo, että hän tuota on aina kohta muistanut. Kyllä se on parempi, ettei liikoja lupaa. Seurakunnan suuhun ei ole tällainen warmuus pantawa kohdassa, jossa waltettawasti jokaisen tähtyy tunnustaa, ettei hän ole aina muistanut, niinkuin hänen olisi tullut. 5: „Sä wiel' olet turwanan' Asunnoissa tuonelan.“ Mutta seuraawassa wärshyssä sanotaan: „Ja kun sydämessän' olet, Jeesus, täältä lähteisän', Woitan kaikki häijyn nuolet Wiimeisessä hädäsän'; Turwaksen' kun sinun saan, Pääsen luokses kunniaan“. Tuonelan asunnoissa ei ole Jeesus turwana. Eikä Jesukseen uskoma aivo tuonelan asuntoihin astua, waan hän toiwoo tulewansa Kristuksen luoksi kunniaan, niinkuin wiimeisessä wärshyssä rufoillaan. Joka kuolemassa pääsee Jesuksen tykö, ei hänen tarwitse tuonelan asuntoihin astua. Ryöwäriille ristin päällä sanoo Herra: „tänäpäinä olet sinä kansani paratiisissa“ (Luuk. 23, 43). Ja tämä paratiisi ei ole tuonelaa, waan taiwaspiirtä. Ja Herra sanoo: „Jä, minä tahdon, että kussa minä olen, siellä nekin olisimat minun kansani, jotka minulle annoit.“ (Joh. 17, 24). Paa-

wali sanoo: „Minä halajan täältä eritä ja olla Kristuksen kanssa, sillä se olis paljon parempi.“ (Fil. 1, 23). Ilmes-
thysraamatun 8:ssa luvussa kiittävät autuaat Jumalaa tai-
waassa. Me uskomme siis, että Kristuksessa kuolleet pää-
sivät kuolemassa Kristuksen tykö. Se on Hänen sownintonsa
armo ja hedelmä, sillä Hän voitti kuoleman. Mutta silloin
ei sowni pyhtää, että Kristus vielä tuonelan asunnoissa
oli turwana. W:lla W:lla on myös: „Sinä olet turwa-
nan’, Koska tulen tuonelaan,“ waikka seuraawassa wärshysä
sanotaan: „Viimeisessä hädässään’, Koskas olet turwanan’,
Kuljen iloll’ kunniaan.“

150, 8: „Ah autuas, Ken raffauttas Woi oikein
tutkistella; Kuolematas, Kristuksen’, Uskoin’ muistutella.“
W:n W:n lause: „Uskos’ muistutella“ on parempi, sillä
uskossa tulee tämän tapahtua; se on uskolle sisäinen
toimi.

151, 2: Sä lausuit: „Jä ylhäinen, Jos olis se mah-
dollinen, Jos voisit mulle suoda, Ett’ei nyt tätä kakkia, Wi-
hasi maljaa karmasta Mun tarwitsisi juoda: Oi wie Pois
se! Riin mä anon, Waan myös sanon: Uskoon minun Tah-
ton’ olko, Mutta sinun!“ Herran rukous esistyy täällä liian
pitkänä ja liian taitotekoisena. Mahdoton on wirteen aina
saada alkuperäinen sanan muoto, mutta kun wirsi on esit-
telewinään Herran omia sanoja, niin tulee ajatuksen ja
muodonkin niin paljon kuin mahdollista olla alkusanojen
mukaisia. Raamattu esittää Herran rukouksen lyhyeksi, yk-
sinkertaiseksi, ja sanoo, että hän toisen ja kolmannen kerran
sanoi entiset sanansa. 5: „Sun tuskas hrttitarhasa Ja
kipus kuolon tuskassa Minulta tuskat poistaa.“ W:a W:a:
„Sun sielus murhe krynhtimaas’, Kans’ kuolon kilwoituk-
jes taas Mun wapaht’ kakest’ waarast’.“ Ehdoituksesta
fatoaa se ajatus, että Herra täällä kamppaili kuolemankin
kanssa. Se ei ollut waan tuskan kärsiminen, waan se oli
kilwoitus, jossa kuoleman odas taitettiin, sen woima mur-
tui. Hepr. 5, 7: „hän on lihanpä päiwinä uhrannut ru-

kouksia ja nöyriä anomisia, wälewällä huudolla ja khyneleillä sille, joka hänen woipi kuolemasta pelastaa, ja on myös kuultu, että hän Jumalaa kunnioitti.“ 2: „Kuoleman kamppauksessa.“ Ruots. Wirsikirjassa: „Sinun kamppaukses ja jotas Rowan kuoleman kanssa.“ 6: „Ja kun Suot mun Jättää ajan Maisen majan, Wie mua taasen Majaan uuteen autuaasen!“ Voi ajatella, että weisaaja jo ennenkir on tässä nudessa majassa ollut.

152, 2: „Taiwahasta Autuaasta lankesimme.“ 2. sanoo toisessa laitoksessa: „Jumalasta autuaasta“, sillä ei hän ihminen taiwaasta langennut. 3: „Hurskautta, Laupeutta, Ettei puuttuis kumpakaan, Ewan rikos, Käärmeen petos Meit’ ett’ei sais hukkumaan, Taiwaan Herran, Jtse ferran Piti tulla auttamaan.“ 4: „Tähtthi aika, Löythi paikka, Tahdost’ Jän Jumalan.“ Ei kansa hymärrä, mitä ensimmäinen ajatus oikeastaan tietää, kun se näin katkonaisena esisthy. Ja laupeus on tällä paikkaa liian laimea, niinkuin hurskauskin. Hämärät owat myös sanat: „Löythi paikka.“ 2:lla 4: „Suur ajalla autuaalla Tahdost’ Jän Jumalan.“

152 b, 2: „Tosin hywyhs hywyhdellä Usein kyllä palkitaan, Rakkauden tähden hellä Rakkaus käh kuolemaan; Joku wihaajallekin Kostaa teoin laupein; Mut waan Jesus kuoloon läksi Wihamiesten autuudeksi.“ Ajatus: „Joku wihaajallekin kostaa teoin laupein“ häiritsee täällä. Sitä ajatusta ei ole Runebergin alkuvirressä, eikä Raamatun paikassa, johon täällä osoitetaan. Rom. 5, 6: „Kristus on, meidän vielä heikkoina ollessamme ajallansa kuollut Jumalattomain edestä. Sillä tuskalla joku kuolis wanhurskaan edestä, ehkä hyvän edestä kufaties joku tohtis kuolla. Mutta Jumala ylistää rakkauttansa meitä kohtaan, että Kristus, meidän vielä syntisinä ollessamme, on kuollut edestämme“. Romitean forjaus on ollut waan sakaannukseksi. Nyt woi fristitty Kristuksen kuoleman ja hengen woimassa, laupeudella kostaa wihaajalleenkin, mutta sitä ei luonnollinen ih-

minen tee. Sentähden ei tämä ajatus ole paikallaan, vaan jekoittaa pääajatuksen.

154 c, 2: „Nyt rauhasi' autuaassa Mä waiwun hantaani“. 3: „Näin myös sun woimastasi Mun hantan' aukeaa, Ja kirkkaudessasi Sun filmän' nähdä saa.“ 4: „Sä nousit korkeuteesi, Nyt kätes ojennat, Kirkkaasen waltenteesi Mäa ylös talutat.“ Uskoma siis waipuu hantaan, mutta Herran woimasta Herran hanta aukeaa, ja silloin saawat hänen filmänsä nähdä Herran kirkkauksessaan, ja nyt taluttaa Herra hänen kirkkauksen waltenteensa. Ajatus ei ole selwä, eikä se ole uskowan toivo, että hän Herran, kun haudat aukeawat tuomiopäivänä, saa nähdä Herraa kirkkauksessaan, vaan hän toivoo kuolemassa jo pääsevänsä Herran tykö. Ruumis nousee kirkkastuneena ylös viimeisenä päivänä.

155 b, 1: „Sä soit, oi Jesus woiton, Lunastit laumasi; Toit uuden elon koiton, Di woiton sankari! Sä kuolon odan taitit.“ Ei ole „loit“ täällä paikallaan, sillä se on liian laimea.“ Geijer sanoo: „Sinä olet woiton woittanut.“

156, 4: „Nyt loppunut on ainainen Tuo elon, kuolon sota.“ Eihän se sota vielä ole loppunut, waikka woitto jo on woitettu.

Wäliaikaisen Wirsi kirj. 157 on aiwan yhtä jätetty. Se ei ole suinkaan huonoimpia, sillä siinä on hywä yksinfertaisuus.

157, 3: „Wiel' lepäsi maan waltens Öijissä kahleissansa, Kun taiwaan ikikirkaus Jo säihkyi handastansa; Peitossa wiel' ol' aurinko, Kun loistossansa paisoi jo Luomaton aurinkomme.“ Tännöinen kuwausten hämähä ylenpaltisuus ei ole rakennukselle hywä, vaan häiritsevä, sillä se yllättää siwuttyöhön. Weisaajan tähty ensin saada selwille, mitä tämä kummallinen kuwauspuhe, jossa „ei joka sana ole tyhstiin pumittu“, tietää, eikä kansa siitä jalkoa saa. Hartauteen ei ole täällä tilaa, kun kuwasti joutuu työhön. Sydän ei siihen pääse.

158, 1: „Nyt se suuri päivä koitti, Armon päivä

walleni; Haudan hirmut Kristus voitti, Wankeuden wangi-
 gitsi; Waipui kuolon öinen haamu, Nousi kirkas elon
 aamu." Runollisuus ei tässä auta hartautta. 7: Hio,
 kuolo, hampaitasi, Syökse meitä nielemään, Saatana, luo
 hirmujasi! Emme enää pelkääkään; Se, sen Kristuksessa
 kuoli, Hän ei uhastanne huoli." Kyllä siinä uskon ul-
 juutta on, kun wisaaja kehoittaa kuolaa hampaitaan hio-
 maan ja syöksemään meitä nielemään ja käskää saatanaa
 hirmujaan luomaan, mutta tämä kerskaus loukkaa siweellistä
 ja uskonnollista mieltä. K:lla kuuluu wärsh: „Siwoko-
 on nyt hampaitansa Kuolo, saatan kynsiään, Emme heidän hir-
 mujansa Peljänne nyt eninkään; Kristuksessa kuoltuamme
 Hänessä myös nousta saamme." On tämäkin kowaa, mutta
 ei tässä ole tuo ylpeä säe: „syökse meitä nielemään!" Sekö
 vielä tarwittiin, että usko olisi riittävästi luja? Wan-
 hassa Ruotsalaisessa Wirsikirjasja sanotaan myös: „Siwu-
 koon kuolema hampaitaan, kiljukoon saatana" (174, 7).
 Edellinen ruotsalainen komitea säilytti tämän wärshyn,
 mutta viimeinen komitea on sen jättänyt.

161, 2: „Mäin mon' arka sydän soisi, Ett'ei ois-
 kaan syntynyt, Murehtii, kuin Kristus oisi Haudassaan
 wiel' aina nyt." Ei ole wirressä mitään syhtä siihen toi-
 wotukseen, ett'ei oiskaan syntynyt, sillä edellisessä wärshysä
 käypi kaffi Jesuksen oppilasta „murehtien, khyneleiden", „opet-
 tajaans itäwöiden", mutta ei ne tätä toiwoneet, eikä Jesu-
 sen opetuslappi koskaan tätä toivo. Ei alkuwirsikään puhu
 mitään tästä. 5: „Koska waiwun suruun sywään, Tahdon
 mieleen' muistuttaa: Kuottaa ystäwääni hywään Woin ma,
 hän mua rakastaa!" Ei siitä muistutuksesta paljon lähde
 sywässä surussa. Mutta alkuwirren rukous on täällä tar-
 peen: „Kun olen surullinen, sywästi murheellinen, puhu
 siinä silloin minun mieleeni, että sinun sielus rakastaa mi-
 nua ja että minä olen sinun omas!" (Jül. Ges. B. 132,
 5). Se wirwoittaa ja foroittaa.

163 b. Alkuwirsi on paljon tässä muuttunut. Sen

ensimmäinen wärsh kuuluu: „Jesús Kristus, tosi Jumalan Poika, on tehnyt tähden meidän syntimme puolesta ja wuodattanut kalliin werensä, jonka kautta me pelastetaan ja wapahdetaan kaikesta hädästä, synneistä ja helwetin waiwasta“. (Rom. Gef. B. 311). Ehdoitus sanoo: „Jumalan Poika ainoinen, Tos' Jumala, tos' ihminen, Hän puolestamme sotimaan Tul' alas korkeudestaan, Wangittiin, kuoli ristiin, Mut voitolle pääs' kuitenkin.“ Ehdoituksen toinen wärsh loppuu: „Näin tuotti meille autuuden, Elämän iankaikkisen.“ Alkuwirressä on hywä ajatus: „että Hän (Kristus) olisi meidän wanhurskaistemme ja elämämme iankaikkisesti“ (w. 2). 3: „Oi kristikunta, iloitse! Jumala nyt on isämme, Pojassaan meitä armahti, Lapsikseen otti omiksi. Täst' olkoon kiitos ikuinen Ja soitkoon weisu riemuinen“. Alkuwirsi: „Sentähden uskokaat nyt warmasti, että Jumala on armollinen Isä, joka aina tahtoo meitä auttaa, kun olemme valmiit uskomaan, Halleluja, Halleluja, Ylistys, kunnia ja kiitos olkoon hänelle!“ (w. 3). Tarckaan eihän wirttä tehdessä voi alkuwirttä noudattaa, mutta suu-rempi uskollisuus olisi useimmiten ollut ehdoitukselle hyödyksi, waikka tällöinen työ kyllä kysyy aikaa ja kärsiwälisyyttä.

164, 3: „Maailman ilo turha on, Siis pyri taiwaan kotohon Hurskaitten pyhään seuraan“. Alkuwirsi sanoo: „polje allefi paha maailma ja pyri taiwaan majaan, kussa Jesús on tawattawa“. (Jül. Gef. B. 119, 3). Kylähän uskowan on hupa hurskaitten seuraankin päästä, mutta usko katsoo etupäässä Jumalaa ja Wapahantajaa. 8: „Uhatkoon maailma, kuolema, Helwetti kauhujansa! Nyt Jesús elää, turwasja Saat elää Herras kansja.“ Alkutekijä sanoo: „Älä pelkää perfelettä, maailmaa, eikä kuolemaa, ei helwetin winmaakaan, sinun Jesuksesi elää, Hän on sinua warjelewa hädässä ja tuskisja“ (w. 8). Tämä ei ole loukkaawa, mutta komitea ei tyytynyt tähän. „Uhatkoon mailma, kuolema, helwetti kauhujansa“ on epäraamatullinen lause,

fillä siinä on uhkaa. E:lla: „Sä älä peltää kuolemaa, Maailmaa valtoinesi! Kas, Jeesus elää, turvassa Saat elää Herran kanssa.“ Tämä oli hyvä, ja kumma on, että Komitea tämän wärshyn tällä tapaa korjasi.

168, 2: „Enodutkin kaikki ihastui, Rusoittain pilwet kirkastui, Ja pyhät heleill' äänillään Weisafi woitonwirsijään.“ Weisaaja sanoo enemmän, kuin hän tietää. Tässä on liiallisuutta, eikä se sowi wirteen. Ei wäthän kaikki luodut ihastuneet, ei pilwet rusottaneet, eivät pyhät silloin weisanneet woitonwirsijään. Herran woiton wirttä ehkä weisafivat. Wirsilirja ei rakasta runollista korupuhetta, sillä se tekee uskon asian epäwakaaksi ja tyhjäksi.

170 b, 2: „Hän waltiasna asuupi Ylimmän taiwaan päällä. Ah sinne myös on haluni, En wiihdy enää täällä. Miss' ompi paras tawaran', Siell' asua myös ainian Sen luona sielun' tahtoo.“ Alkutekijä sanoo: „Kun Hän on taiwaasen mennyt ja suuret lahjat saanut, voi minunkin sydämeni waan taiwaassa lepoa saada, eikä muualla missään.“ (Wirt. Ges. B. 185, 2). Ei tämä aseta Herraa ylimmän taiwaan päälle, sillä sinne uskova turhaan pyhtää päästä. Ahllä hänen tähty wähan wähempään tyhtyä.

172, 2: „Tee sielun' majaksesi.“ Runeberg: „Ota asuntosi mieleeni“. Pyhä Henki tahtoo sydäntä asuin sijaksi. 3. „En omin woimin poistaa Voi synninsaastaani, En itsestäni loistaa Pimehdessäni.“ Wiimeinen lause on hämärä. Ei kukaan sitä waadikaan, että ihminen itsestään loistaa pimehdessäni.

173, 3: „Sä Herran sormi wakainen, Ja side kolminaisuuden, Walaiset mielet sokeat, Kirwoitat kielet kankiat.“ Waifea on hymmärtää, miksi Henki kutsutaan Herran wakaiseksi sormeksi, eikä tämä kuwaus sowi säkeesen: „walaiset mielet sokeat.“

174, 2: „Helwetin pauloist' estäen“. W:a W:a ja

L: „pirun pauloista“. Raamattu ei tapaa puhua helwetin pauloista,

175, 1: „Di Pyhä Henki Jumala, Meit etsi armos voimalla, Vähesty uskowaisias“. W:n W:n ajatus on parempi: „Tähtä sinun armos voimall' Meidän kaikkein kristittihin syhdämem'“. Wärs'hjen lopussa seisoo: „Kiitos Luojan!“ josta siis päättäisi, kun Pyhästä Hengestä wäsitui festi puhutaan, että Henki täällä kutsutaan Luojaiksi, niinkuin muuallakin. 3. „Di pyhä liekki, leimaus . . . Syhtytä sydän palamaan, Rakkaudesta Jumalaan, Urhoollisesti sotimaan, Sun kunniahas kulkemaan! Halleluja! Kiitos Luojan!“ Uskova pyrkii tässä Pyhän Hengen kunniaan, mutta Raamattu ei käytkä tällöin lausetta.

176, 3: „Di kirkas tulen leimaus!“ Raamatussa kutsutaan Pyhä Henki joskus tuleksi, mutta tulen leimaus-
seksi ei sowy Häntä kutsua. W. W. ja L: „Di kirkas tuli ja leimaus“, jossa leimaus jo on liikaa, mutta komitealle ei vielä tällöin riittänyt, waan pani sen tulen leimaus-
seksi. Wirressä on kahdeksan kertaa rakas „oi“, neljässä wärs'hysä.

178, 1: „Di Pyhä Henki, sieluni Omaisjes ota, majaksi, Se kelpwatkohon sulle!“ Alkuvirsi: „O Pyhä Henki, tule meihin ja anna meidän olla sinun huoneesi!“ (Wirt. Ges. B. 196, 1). Sielun asemesta käytkää Raamattu täällä „sydän“. 2. „Kuin tuli sanas polttakoon, Se syhnit pois sulattakoon Ja saastat sielusi; Niin että loistan puhtaana Kuin kulta tullut ahjosta, Uudessa elosi. Di tuo, Di suo Tahto pyhä, Että yhä Hurskautt' janoon, Siihen kulta woimaa anon.“ Se on runollista liiallisuutta pyhtää, että loistaisi täällä puhtaana kuin kulta, joka ahjosta tulee, sillä elämästä maan päällä puhutaan täällä. Raamattu käytkää sen kumauksen, että usko koetellaan, kuin kulta, mutta ei sitä, että me loistaisimme, kuin kulta. Ei kukaan tahdollaan janoo hurskautta, niinkuin wärs'hyn loppu osoittaisi. Alkuvirressä ei ole mitään tällöin

möistä. 6. „Di taiwaan wihma, pehmitä Sā paatuneita mieliä, Niin että ihmisillä Dis hywä soppu keskenään, Ja weljet auttais weljiään Rakkailla sydämillä"! Mutta paatuneet mielet eivät waan pehmittämällä pääse soppuun ja rakkauteen, waan siinä tarwitaan Hengen lahja sydämmeen. Alkutekijä: „sinä suloinen taiwaan kaste, antandu woimalisestti sydämmiimme, ja lahjoita meille sinun rakkautes, että meidän mieleemme aina olisi rakkaudessa ja uskollisuudessa yhdistetty lähimmäisen kanssa" (w. 6). Tässä wirressä on seitsemän kertaa „oi."

179, 1: „Opetuslapset maailmaan Lähetti Kristus saarnaamaan, Ja käksi saattaa kasteelle Raiff' kanjat, armon lähteelle." W:a W:a kääntää sanan „opettamaan", joka tässä on parempi. Kristus yksin on armon lähde. Ei Raamattu anna toiselle sitä armoa, ei kasteellekaan.

179 b, 4: „Hän niille, jotka täällä saa Huonetta Herran rakentaa." Jokinainen uskova, joka elää ja kasvaa Herrassa, rakentaa tätä huonetta. 1 Piet. 2, 5: „raketaat tekin itsiänne, niinkuin elävät kivet, hengellisetki huoneetki". 9: „Di kuule, Isä armias, Nyt huokaawia lapsias, ja Rohduttajas laita! Hän sieluisiamme hallitkoon." Ei sowy sana „laita" siinä.

Wäliaikaisen W:n 180 ei olisi jätettävä, waikka se olisi parannettava. Se on alkuaansa Luteruksen, ja siinä liikkuu hywä uskon yksinkertaisuus. Tämmoisiiä yksinkertaisia wirsiä juuri Wirsikirjaan tarwitaan. Niitä woi „koko seurakunta" weisata. Runollista tunteellisuutta siinä ei ole, mutta se on heille ansiokki, sillä „sydän" puhuu niissä alkupeuräistä puhettaan.

181, 3: „Di armas woimansuojani, Aut' että kaksin mielinä Tāt' yhtä haluaisin: Ett' uskossa mä Herrallen' Ja rakkaudessa weljillen' Wilpitön olla saisin." Kyllä kaksin saa olla wilpitön pyhämättä ja haluamattakin, sillä sitä tulee kunkin olla, mutta toinen asia on, jos hän woi olla sitä, ja sitä tulisi weisaajan rufoilla. L. „Sitä nyt yli

taikkien Sinulta anon, rukoilen: Wahwista uskoani, Suo rakkautta harjotan Mhös lähimäistä kohtahan Kuin itse kohtahani"; jossa viimeiset säkeet sanowat: rakasta lähimäistäs niinkuin itseäs." 6. „Mua armossasi pyhytä, Niin liki itsees kiinnitä, Kuin oks' on liki puuta!" Oksa ei ole liki puuta, waan puussa. Niin on uskowan määräkin olla Jeesuksessa.

181 c, 2: „Niin näemme, että uskofulta, Syntimme peite, waan on mustaa". Kun ei uskofulta, synninpeite, olisi jotain pahempaa. 3. „Wahwista ruumis sieluun kanssa Tuliseen, tuimaan jotahansa." Tarwitsee henkikin wahwistusta, erittäin jos sota on „tullinen" ja „tuima". Alkutekijä sanoo: „Ja warusta sinä itse henki, sielu ja ruumis sinun woimallas Jumalan työhön" (Jäl. Ges. B. 152, 3). Se ajatus olisi täällä hywä. 4. „Di Herran tulen leimaus, Taiwainen ifirakkaus! Suo tules pyhä rintahamme, Niin että oikein rakastamme Muun kaiken yli Suojaamme, Weljinä lähimmäistämme." Ei Henki ole tulen leimaus, eikä sitä taiwaiseksi ifirakkaudeksi kutsuta. „Jumala on rakkaus". Alkutekijä sanoo: „tule, rakkauden lähde, wuodata se sydämeen ja Jumalan huoneen yli. Auta, että me Jumalaa rakastamme puhtaalla halulla ja Kristusta weljissä" (w. 4). 5. „Saastaiset huuhdo puhtaisi." „Huuhtoa" on arkipäiwäinen sana.

182, 3: „Lähde armon, rakkauden, Henki taidon, totuuden Lahjoittaja elon uuden, Lohduttaja sydämen!" Henki ei ole armon lähde, waan Kristus. Tässä on taas nimityksiä liiaksi: „Armon, rakkauden lähde; taidon, totuuden henki; elon uuden lahjoittaja, sydämen lohduttaja! todista minun hengelleni." Ei hartaus rakasta tällöistä pitkää puhetta, eikä se tahdo sillä astua Jumalan eteen. 4. „Sielu, joka hartahast' Alwaantuu sua ottamahan, Uskolla omistamahan". Ja samoin ensimmäisessä wärsyssä: „Sielu puhdistakoon woimas, Majasi ett' olis omas." Kummassakin paikassa on „sydän" kätettävä.

183, 2: „Huudamme, Herra, puoleesi; Ei muu voi meitä auttaa. Ah, jospa kuulla sanasi Saisimme armon kautta! Oi hyvä Jä, katsahda, Kuin' upposimme waiwaan. Meit' totuudesta saatana Walheesen kiusaa aiwan; Suo awuks Henki taiwaan.“ W:n W:n paljon kähtetyllä wärshällä on aiwan toinen waiutuswoima, waiffa sen kieli on huono. Se kuuluu: „Thkös me, Herra, aina huutelem', Sill' ei apuu ole muilta Sitt' me myös sanaas kyllä kuul-telelem', Jos me saam' armon sulta. O hywä Jä, sitä tietel', Ett' piru meit' kowast' waiwaa, Tahtoo totuudest' pois wietell', Ja walheen sydämiin painaa, Sill' Pyhä Henki meill' lainaa.“ Siinä on hywä ajatus, että me silloin kyllä Herran sanaa kuultelemme, jos saamme armon Herralta. Mutta tämä tulee hämäräksi ja laimeaksi ehdoituksen lauseessa: „Jospa kuulla sanasi Saisimme armon kautta“. Kyllä se on paha, että pimeyden ruhtinas walheesen kiusaa, mutta vielä on pahempi, että hän tahtoo painaa walheen sydämeen. Emmekä tarwitse Pyhää Henkeä ainoasti awuksi, waan sisäiseksi sydämen wimaksi, joka meitä kokonaan kannattaa ja meissä waiuttaa. E:lla kuuluu wärsh: „Sun thkös, Herra, huudamme, Ei apuu ole muilta; Sun sanaas kanssa kuulemme, Jos armon saamme sulta; Sen, hywä Jä, tiedät jä Ett' piru meitä waiwaa, Sanastas pyhtää wietellä, Mieleemme walheen painaa; Siis henkes meille lainaa!“ Tämä wärsh on paljon parempi, kuin ehdoituksen. 3. „Oi Jesus Kristus turwamme, Ihmises itses annoit, Siis parhain tiedät wiamme, Joittenka kuorman kannoit.“ E.: „O Jesus Kristus turwamme, Syn-temme kuorman kannoit, Siis parhain tiedät wiamme, Kun weres niistä annoit.“ Tapaamme puhua synnin kuormasta, mutta oudompi on „wiamme kuorma“, waiffa kyllä siitäkin voi puhua. Hywä on täällä E:n jäe: „Kuin weres niistä annoit“, eikä se kaipa korausta.

184, 1: „Wahwista meit' uskosjas, Kulleissa alhot tuonen, Niin wältämme sun awullas Helwetin joka

juonen!" Weisaaja siis rukoiliji: „Wahwista meitä uskos-
 ssa, kun kuljemme tuonelassa. W:a W:a sanoo: „Ann'
 wälttää pirun ansaa, Ja helwetin alhon ansaa.“ Mutta ko-
 mitea tarfoittaa tuonen alholla „maailmaa“. Sitä tuonen
 kauha tietää tässä wärshysä W:ssa W:ssa: „Anna meidän
 olla rauhas', Kuin olen' täällä' tuonen kauhas'." Samoin
 398, 7. Mutta täällä ei sowi kätthää sanaa: „tuonen
 alho“, sillä se tietää oikeastaan tuonela. „Helwetin juo-
 net“ on sopimaton lause, sillä helwetillä ei ole juonia. Lilla:
 „Maja meille taiwaassa Suo ystämities kanssa Ja auta,
 piru kawala Meit' ett'ei saisi ansaan.“

184 c, 1: „Waan isällifest' armaitse Miin että lap-
 sen tawalla Sua uskossa Jokainen saisi palwella.“ Kyllä
 kufin saa palwella, kun siihen on käsä, mutta hykenemi-
 jestä on täällä puhe. L. „Jokainen mahtais palwella.“

185, 3: „Di Pyhä Henki armias, Suo meidän
 kuulla neuwoas.“ Kyllä moni kuuleekin, mutta ei noudata.
 W:a W:a: „D Pyhä Henki! ann' armos, Että me pitäi-
 sim' sinun neuwos.“ L. „D Pyhä Henki armias, Suo
 noudatamme neuwoas.“ Komitealla ei ollut syhtä tätä
 muuttaa.

187, 2: „Ylistäin sulle kunniaa Laulamme, rakas
 Isä!“ Kansa ei tahdo ylipäänsä kätthää sanaa „laulaa“
 rakennusosalalla.

191, 2: „Mä kiitän, Isä, sinua, Maan loit ja pi-
 dät woimassa, Ja meille sanas kallihin Lähetit maihin kait-
 fihiin, Ja annoit Poikas rakkahan Lunastajaksi maailman“.
 W:a W:a: „Kaitfi' kutsut puolees äänelläs.“ Hywä on Isän
 hywiin töihin ottaa kutsukumuksenkin, joka kyllä on kätetty
 ehdoituksen lauseessa, mutta kätetty, sillä ei sanan lähettä-
 minen kaitfiin maihin vielä ole erityinen kutsuminen.

192, 1: „Sua kiitämme, oi Jumala, Jot' enkelien
 joukkoja, Palwelijoiksi hurstaitti Pojalles sääsit iäksi.“ 3.
 „Palwelijoina Kristuksen Maan päälle tänne laskeiten.“
 4. Se katuraisen itkusta On täynnä iloriemua.“ Kyllä

Poika on koto luomafunna perillinen ja Hänelle on kaikki annettu, niinkuin kaikki luotiin Hänessä, Hänen kauttansa ja Hänehen, mutta Raamattu ei puhu mitään siitä, että enkeleiden joukot olisivat iäksi määrättyt Pojan palvelijoiksi, ja että he tällöisinä maan päälle laskeutvat. Ne ovat Jumalan palvelioita, Isäntä. Kyllähän katumaisen itkun on heille riittävä, mutta katumus taitaa olla heille kalliimpi, kuin itku. Raamattu ei puhu näin, sillä syvässä katumuksessa ei tapaa olla niin paljon itkua, kuin pintapuolisessa. Wirressä, jotka Wikkelin päivälle ovat määrätty, sopisi olla enemmän muutaakin sisältöä, ettei seurakunnan wirsi olisi vastawarjin enkeleitä warten, sillä ne eivät tahdo olla Jumalanpalveluksen wakituisena esineenä. Wirsikirjan kolmesta wirrestä saisi kyllä joku jäädä.

195, 1: „Kristitty, käy kuulemahan Mit' on alku autuuteen, Kristukselta oppimahan Tietä Herran pyhyhteen! Kunniaan se saattaapi, Waikka alhaalt' alkaapi; Herra tyhönä alun jättää, Hän myös armollaan sen päättää.“ Wirren päällekirjoituksena on Math. 5, joka siis on sen sisältö. Komitea on tässä wärshysä Raamatun selitykseen ruvennut, kun sanoo, että tämä luku on alku autuuteen, ja että se kunniaan wiepi, waikka alhaalta alkaa. Mutta jos tässä luvussa on autuuden alkua, niin on siinä myös sen loppua.auseet: „Autuaat ovat siwiät, sillä he saawat maan perä;“ „Autuaat ovat puhtaat sydämmestä, sillä he saawat nähdä Jumalan;“ „Autuaat ovat rauhan tekijät, sillä ne pitää Jumalan pojiksi kutsuttaman;“ ja luvun loppu: „Olkat siis tähdelliset, niinkuin teidän taiwaallinen Isänne on tähdellinen“ (w. 5. 8. 9. 48), sisältävät kyllä enemmänkin, kuin alkua. W:lla W:lla kuuluu ensimmäinen wärsh: „Tule Kristitt' Kristuksesta, Herrasta nyt oppimaan, Ken on Kristitt' totifesta, Ken on lapsi Jumalan: Se kuin usko sydämess', Kristust' tunnustaa kielell', Waeltaapi Herran tietä, Jumalifest' elous' käyttää.“ L:lla: „Kristitty käy kuulemahan Awoimilla kormillas, Kristukselta op-

pimahan Ken se ompi autuas: Näin nyt Herra julistaa, Kristus itse opettaa, Neumoo uskowaisiansa; Ota waarin sanoistansa!" 2. Komitea lausuu tässä wärshysä: „Autuas on köyhä, nöyrä, Hengessänsä waiwainen, Muut ei itessänsä löhdä, Paitsi sulan puutoksen; Hänt' ei mailma thydytä Eikä mikään nähtyä; Hälle waltakunta taiwaan Uwaataan täällä armost' aiwan." L.: „Autuas on aina nöyrä, Hengessänsä waiwainen, Joka itessään ei löhdä Paitsi sulan puutoksen, Joka yksin Herrassa Löhtää laiken onnensa; Hän saa waltakunnan taiwaan Omistaakseen armost' aiwan." Ei tämä ole korjauksesta parantunut, waan huonontanut. Raamattu sanoo: „heidän on taiwaaan waltakunta". 7. „Autuas, ken sydäimestä Puhdas ompi töissäjän." Se on aiwan outo ajatus, että joku olisi töissään puhdas sydäimestä. Kyllä sydämen tulee muutenkin olla puhdas. L.: „Autuas se myös, jok' ompi Puhdas sydäimestänsä." W:a W:a: „Autuaat alat' ne myös owat, Joll' on puhtaat sydäimest'." Raamattu: „Autuaat owat puhtaat sydäimestä."

201, 5: „Epäilin, wiimhin wieläki, Kun iltatähti koitti." Iltatähti ei kelpaa ajanmäärääjäksi, sillä se koittaa eri aikaan. Runebergilla ei ole alkuwirressä tätä kawausta. 6. „Kuitenkin löysin wiimein sen, Joll' esteen' unhottaapi." Runeberg sanoo: „wellani", ja se on täällä parempi, kuin este.

202, 1: „Sun sielus tutki, ihminen, Se onko hedelmällinen." Ei sielua woi kutsua henkifelä alalla hedelmälliseksi. Tässä tulee olla „sydän", taikka „henki" Raamatun kielen mukaan. Wäliaikaisesta Wirsi kirjasta on syhyttä jätetty seitsemäs wärsh: „Joll' ompi korwat, kuulkohon Ja aina aikansa Myös sydäntänsä tutkioon, Mitenkä on sen kanssa! Pian on päivä rientämä; Kuin sydän ei tee hedelmää, Jäinen kuolo seuraa." Herra näki tässä tarpeelliseksi teroittaa kuulijoille: „jolla on korwat kuulla se kuulkoon" (Luuk. 8, 8), ja sama muistutus on wieläkin tarpeen.

203, 3: „Ken täällä usko Jesukseen, Saa elon

osaksensa, Kun Herra, jaattain taiwaasen, Hänt' ottaa omak-
 sensa." Näyttää siltä, kun Jeesukseen uskova vasta tai-
 waasen päästessä saisi elon osakseen, mutta kyllä hän
 saapi sen jo täällä, kun Herraan usko. 4. „Ken täällä
 usko Jeesukseen Paeten synnin teitä, Sen Herra saattaa
 taiwaaseen, Ei hukummahan heitä." 5. „Ken loppuun asti
 festääpi, Hän elämän sen perii, Jonk' Jeesus meille tar-
 joopi, Jot' ei meist' ikään erii. Suo wahwa usko, Herrani,
 Ett' Jeesust' emme heitä! Wie sitten meitä Suloiseen ma-
 jaasi! Palauta esihykeitä!" Wärsy on lankia ja loppu kat-
 konainen. 6:lla kuuluu wärsy: „Elämän saapi ijäisen Ja
 ilon taiwaan perii, Uskossa joka Jeesuksen Täällä' elää,
 täältä erii. O Jeesus, armos awulla Meit' uskomahan
 auta Sun Henkes kautta, Ja elon ehtoolla Jlohon taiwaan
 saata!" 7:n wärsyllä on parempi vaikutus, ja se on for-
 jauksesta huonontunut.

207. Tämän wirren päällekirjoituksena on Luuk. 15:ta
 luku, joka esittelee wertaukset esihyneestä lampaasta, kadote-
 tusta penningistä ja tuhlaaja=pojasta. Wirsi on lyhen-
 netty, mutta ehkä Wäliaikaisen Wirsikirjan neljäs wärsy olisi
 mahtunut siihen. Se kuuluu: „Kuin waimo tulen walolla
 Penninkiansä etsii Ja ystäväinsä seurassa Floitsee, kuin sen
 löysi, Ja sanoo: „hynä iloittaa Nyt penningistän' tästä!"
 Niin ilo myös on taiwaassa Sielusta kääntymästä". Si-
 ten olisimat kaikki wertaukset wirteen päässeet. Wa W:sta
 on myös wertaus penningistä jätetty.

208, 2: „Tää Jeesuksemme kirkastus Ja kunniansa
 juuri, Ylhäältä tullut walaistus Kuin esimaku juuri On
 meille Herran taiwaasta, Sen kunniaasta, riemusta, Wa-
 losta, autuudesta." Sana „meille" on täällä häiritsevä,
 sillä opetuslapsille oli se esimaku, mutta joskin me uskossa
 asetumme tälle wuorelle seisomaan, on meidän waitea tätä
 sanoa itsestämme. 3. „Tää Jeesuksemme kirkastus Ja kun-
 niansa juuri, Tää pyhäin miesten ilmestys On niinkuin
 kuwa juuri, Kuin esimaku taiwaasta" (w. 5).

210, 9: Joist' en koskaan voittoa Omilla saa voimilla." Mitä miellyttää paremmin, wirressä, E:n: „Joistamillloinkaan en saa Omin voimin voittoa," sillä tämä on yksinfertaisempaa. **10.** „Niinkuin teit jä huoneessasi Sydämeni puhdist, Munnokses uudista!" Ei weisaaja tässä wärshysä vielä tiedä, mitä tarkoitetaan sanalla „huoneessasi". Mutta E:n lause: „Niinkuin templin puhdistit jä", on kohta selwä. Seuraawa wärsh kyllä selittää sanan: „Aja ulos sydämeštän' Rahan myhjäät, waihtajat, Mailman ilon ostajat, Että uskos' yhä festän, Sydän pyshy majanas Sinun asuinsijanas!" Ajatus on epäselwä. Rukoilija on uskossa, ja sydän on Herran majana, mutta myhjäät, waihtajat ja ostajat owat ajettawat ulos, että hän woisi uskossa yhä festää ja sydän woisi majana pyshä. E:lla: „Aja ulos sydämeštä Rauhas myhjäät, waihtajat, Maailman ilon ostajat: Himot häijyt kuin sen estää Olemasta majanas, Sin rufoushuoneenas!" Komitea waihettaa E:n sanan „rauhas" janaan „rahaan", mutta se forjaus ottaa pois paljon wärshyn waiikutuksesta. E:n wärsh on muutenkin paljon huonontunut.

211, 5: „Sä heissä näet weljesi". w. 6: „Ne kaiffi on lähimmäisesi Ja weljes Herran nähden". Runeberg puhuu alkuwirressään waan lähimmäisestä, eikä kähä janaa weljeä ensinkään, sillä weli ei ole aiwan sama, kuin lähimmäinen Raamatun kielessä. 3:ssa wärshysä sanotaan: „Ei katsoa Saa sukua Miss' asuwat, Mit' uskowat, Wat onko uskottomat." Nämät owat lähimmäisiä, mutta weljiä wäsituisessa mielessä owat ne, joilla on sama usko, sama henki. Kyllä kumminkin puhutaan weljistä laajemmassa mielessäkin, jolloin katsotaan waan sitä, että kaiffi ihmiset owat saman Luojan lapsia.

E:n **212** on kyllä niin hywä, että sekin olisi pidettävä, waikka jilloin olisiikin katfi wirttä yhteen Raamatun lukuun.

213, 2: „Ei kukaan palwella kahta Voi herraa

maallistakaan, Unhottua toinen se mahtaa, Ja toista sä palwelet waan. Di ihminen, walitse parhain, Tuo sydämes Herralle warhain, Se hälle tuo kokonaan"! Ei täällä sanota, kukka ne kaksi Herraa ovat. Raamattu sanoo: „Ei kenkään voi palwella kahta herraa; sillä taikka hän tätä wihaa ja toista rakastaa, taikka tähän suostuu, ja toisen katsoo ylö. Ette voi palwella Jumalaa ja mammonaa" (Math. 6, 24). Lilla: „Jäsentä kahta ei woine Täällä palwella yksikäähän, Unhottuwa ompi se toinen Ja toista on kuulewa hän; Ei noudata tahtoa taiwaan, Se kellä on mammona maailman Täällä ainian mielessähän." W. 4 kuuluu Romitealla: „Tol' enempi lintua lienet; Kuin' hän joka muistaapi pienet, Dis sinusta huolimaton?" Sana „pienet" ei ole täällä paikallaan. L. „Enämpi sä lintuja ollet, Niin miksipä surret ja huollet Sä elämän tarpehista?" 5. „Ei kehää, ei kudo kukka, Mut purppurakaapuhunkaan En waihtaisi nurmien nukkua, En silkkihin hohtelewaan". Ei ole sana „nukka" täällä sopiwa. Ja kyllä taitaa useampi weisaaja suostua waihtamaan nurmien nukkua purppurakaapuun tahi hohtelewaan silkkiin. L. „Ei kukkasat kehätä taida, He kuitenkin kauneuttaan Ei hohtamaan kultahan waihda, Ei silkkihin purpurahan." 6. „Luojamme sillekö werhon Näin kallihin, kaunihin lois, Mi tänään on ilona perhon, Ja huomenna kuihtuwa pois." Ei taida perho tietää paljon nurmen nukan kauneudesta. L. „Kuin Luoja näin tantaapi huolen Halwimmasta kukkasestaan, Kuin huomenna kuihtuu ja kuolee Waan hetkisen seisottuaan." 8. „Pyri waltakuntahan Herran, Niin muut hänen lahjansa kerran Myös siinä jo luvatut on." Ei sowi siinä sana „kerran". L. „Sen tarpeita ensiksi aina Sä etsi, niin Luoja lainaa Myös maalliset tarpehesi"! Sana „lainaa" on ollut Romitealle pahennukseksi, mutta korjaus ei ole hyödyttänyt. Wirsi on paljon huonontunut romitean käsissä.

215, 1: „Nyt fristityt, walwokaatte! Läs' on jo sen päiwän koi, Kosk' kauhulla kuulla saatte Kuin' tuomion

torwi soi, Ja tuomari suur' ylewässä On tulewa kunnias-
 saan, Hurstkasta ja syntistä tässä Jäksi tuomitsemaan".
 Wirressä 167 sanoi uskowa, ettei sydämensä pelkää, waikka
 pasuna soi ja kostonpäiwän koi säihky, mutta täällä kuulee
 kristitty kauhulla tuomion torwen soivan. Tämä on taas
 liioittelemista toisaalle päin, sillä tämä päiwä ei ole Kris-
 tuksessa eläwälle kauhun päiwä. Ei ole täällä L:lla eikä
 W:lla W:lla sitä sanaa. Eikä ehdoitus sano, kuka tässä on
 tuomarina, waikka tämä wirsi sitä waatii. Raamattu sanoo:
 „Koska Ihmisen Poika tulee kunniasansa" (Math. 25, 31. j.
 jotka täällä esitellään). Ja kun hurstkas ja syntinen jäksi
 tuomitaan, niin tuntuu se weisaajalle, niinkuin molemmat
 joutuisiwat kadotukseen, sillä emme tapaa sanoa hurstkaista, että
 ne jäksi tuomitaan, waikka nekin astuwat Jesuksen Kristuf-
 sen istuimen eteen. L. „Nyt, kristityt, noustkaa kaikki! Jo
 joutuupi päiwä suur, Kuin tuomion torwi ratki Maan ää-
 riin kaikkuu juur, Kuin Ihmisen Poika joutuu Jo töitänne
 tutkimaan Ja kohtalo kunkin koituu, Ei muuttuwa milloin-
 taan." W:a W:a: „Te kristityt ylös herättkää, Ja wistust'
 aina walwokaat Näin surullisin' päiwin', Älkää maatko sy-
 win, Sill' tuloss' on its' Herra kohta, Yhettä ajat aikoo,
 Kaikk' syntiset tuomit' tahtoo, Ken edes siin' seisoo woi."
 4. „Kun isösin", sanoopi Herra, „Ett' leiwästäs leikannut;
 Josp' oisit jä pisaran werran, Kun janosin, tarjonnut." Ei
 ole Herra sitä sanonut, eikä se siis ole Herran suuhun
 pantawa. Se olisi tehdä janoowalle pilkkaa, hänelle waan
 wesi-pisaran tarjoa, eikä semmoinen armottomuus olisi tuo-
 miolla hywäksi. Ei tämmöinen runollinen liioittelemine
 sowi Wirsilirjaan, joka kansalle on siitä arwosta, että se
 tahtoo luottaa siihen, kun tämä sanoo. L:lla: „Näljissäni",
 lausuu Herra, „Et leipääsi leikannut; Kuin juoda mä pyhy-
 sin ferran, Sä wettä et antanut" (5).

216, 6: „Nyt ulkona raukat ne odottawat". Raamattu ei tapaa lähtää tämmöistä sanaa kertomisessaan, ja

se tuntuu täällä oudolle. Raamatun kertomusta täällä esitellään.

217, 2: „Ikeeni siis nyt ottakaa Ja kuormani nyt kantakaa Nöyrästi täällä aina! Sowelias on ikeeni Ja keweä mun kuormani, Ei ketäkään se paina!“ Raamattu sanoo: „Ottakaat minun ikeeni päällenne, ja oppikaat minusta, että minä olen siwiä ja nöyrä sydäimestä, ja te löydätte sielullenne lewon“ (Math. 11, 29). Sentähden on E:lla paremmin sijällön puolesta: „Ikeeni vastaan ottakaa Ja minusta te oppikaa, Ett' olen kirsiväinen, Sydäimestäni siwiä, Hiljainen, nöyrä, lempiä, Armiyas, sääliwäinen“ (218, 2).

219, 1: „Ota, Jesus, paimen hywä Saumahaši minua, Älä suo mun erhettyä, Anna ääntäs seurata! Vuonas turwani on parhain, Ah jos siihen mä jo warhain Nuoruudessa pääsijn, Loppuun asti pysyisin“. E:lla on „lam-paafesi“, ja onhan se hywä sana, jopa parempi, kuin laumahaši. Sanat „warhain nuoruudessa“ määräävät wirren aiwan muorille weisattawaksi. E:lla: „Rakkautes tähden juoksi Weres pelastuksen' wuoksi, Anta siis ett' ainian Mä myös sua rakastan!“

220, 8: „Kuwa Jumalan näin jälleen, Pyyhyis ja wanhurskaus, Riennu, rauha, rakkaus, Sielussamme entiselleen Jesusessa muodostuu, Uskon kautta uudistuu.“ Ei kuulu kaikki Jumalan kuvaan, kun täällä siihen luetaan.

221 on huono. Siinä on liian wähän uskoa. Ei ole tällainen epätoivo wirteen sopiwa, sillä ei siitä rakennusta lähde. Mityhinen voi kyllä tällaisessa tilassa olla, mutta seurakunta ei voi Jumalanpalveluksessa tällaiseen tilaan asettua. E:n wirsi, 221, joka on jätetty, on parempi tätä.

223, 1: „Ah me syntisraukat! Suuret syntimme, Joissa siinnehinä Tanne synnyimme, Meit' on saattanehet Waaraan suurehen, Meille tuottanehet Kuolon iäisen.“ Kyllä meillä on muitakin syntejä, jotka iäiseen kuoloon wiewät

kuin ne, joissa me tänne sifisimme ja synnyimme. Ei Raamattu tapaa näin puhua.

224, 7: „Lain kaiken tähti puolestani Hän puh-
taall' elämällä, Pois huntuoi synnit sielustani Werelläni
pyhimällä; Kuollessaan särki käärmeen pään, Helmetin por-
tit sulki hän, Eteeni awas taimaan.“ Kristuksen puhdas
elämä on waan osa hänen lain tähttämisestä. Ei Hän
helmetin portteja sulkenut, waikka hän helmetin wallan voitti,
sillä sinne kyllä vielä jumalaton pääsee ja joutuu. L. „Mun
edestäni tähti hän Lain käshty kaikin puolin, Pois pyh-
kei syntini werelläni, Kuin niiden tähden kuoli.“ (Toisessa
laitoksessa: „Lain edestämme tähti hän Ja käshty kai-
kin puolin, Sowitti synnit werelläni, Kun niiden tähden
kuoli“).

226, 1: „Oi Jeesus Kristus, sä autuuden Ja armon
elämä lähde, Ah, kuule nyt rukous syntisen, Se sielusta
nöyrästä lähtee“! W:lla W:lla ja L:lla „sydämeestä“, joka
on paljon parempi. L. „Mun syntyn' on syntisen suvusta,
Sä mullasta mun olet luonut; Puun kielletyn omena hou-
kuttama Se turmion mulle on tuonut. Siit' alkoi waiwa
ja kuolofin, Siit' ikuinen myös tuli helmetin; Voi sydän-
täni se särkee“! Ei sowi sanoa, että Jumala loi ihmisen
mullasta. Raamattu käyttää tässä „maasta“ taikka „maan-
tomusta.“ W:a W:a: „Sä loit mun maasta ja mullast.“
Ei sowi sitäkään sanoa, että helmetin ikuinen tuli alkoi
kielletyn puun omenan syömisestä. L. „Siit' aukeni hel-
wetti wasta“; ja sitä woi sanoa. W:a W:a: „Helwetti ja
kuolema lawialt' Mulle kitans' awasit tuimast.“ 6. „Suo
nimes tähden, oi Wapahhtajan, Ettei tulis syntini kanteeks!
Niin hartaasti sua ma rakastan, Jos' armosta annat ne
anteeks.“ Parempi on Herralta pyytää armoa, että woi
rakastaa, kuin lupaa rakastaa, jota ei kuitenkään woi itjes-
tään. W:a W:a: „Niin suo sun, Jesu, nimes tähden, Ett'
kadun syntini kauhiat, Ja rakastan sinua hartaast' jälleen,
Kuin minull' ne anteeks' annat“ (w. 8). L. „Suo, Jeesus,

nht nimesi tunniaks Mä kadun mun syntini monet Ja sinua rakastan hartahast', Kun armostas anteeks ne suonet!" (w. 8).

227, 1: „Di Herra, pyhä sanasi On unhotetuks tullut, Ja monen sielun surmaaksi Pois peitettynä ollut; Sen sijaan vielä käytetään Meit' ihmisopin teille, Ja pyhä kirja hyljätään, Totuuden tuowa meille.“ Mutta 4:stä wärshysä sanotaan: „Siis kiittäkäämme Jumalaa Suuresta armostansa, Meit' että vielä wirwoittaa Hän täällä sanalansa. Nht kirffaasti sen wakkens Maailmaa walistaapi, Ja turha ihmiswiisauts Häpeillen raukeaapi.“ Ja seuraawa wirsi alkaa: „Di iloittaa, te kristityt, Kun Herran sana pyhä Niin runsaasti on suotu nht Ja lewiää wiel' yhä.“ W:a W:a lausuu 227, 1: „Sen sijaan jälleens' otettiin Ihmisten käsky ja juoni, Pyhä kirja unhotettiin Kun totuuden meille tuopi.“ L. „Sen sijaan on käytetty Waan ihmisoppi turha, Ja pyhä kirja hyljätty Ja hynnä totuus, turwa.“ W. 6 kuuluu Komitealla: „Siis walon Herra, wawista Silmämme heikot aiwan, Ne näkemähän totuta Jo kirkkautta taiwaan!“ L. „Mielemme, Herra, walista Sun Henkes woiman kanta Ja totuus meissä wawista, Pois pimeydestä auta.“ Tämä on parempi, ja olisihan siinäkin Helluntai-ajatus.

231, 2: „It' en tunne wiisauttas, Järken' sit' ei tajua; En mä näe kirkkauttas, Silmän' kun on sokea. Awaa siis, sä Herrani, Näkewäksi silmäni.“ L. „Silmä huikeneepi pian, Ei voi kestää kirkkauttas, Ihmisjärki, heikko liian, Ei se tunne wiisauttas; Auta, Jeesus ystävän' Sanassas sun käsitän!“ Tämä on waiwuttawampi ja parempi ja lähempänä Runebergin alkuvirttä. L:n 3:s wärshy kuuluu: „Poista peite, jos' ei anna Neuvojas mun tuntea, Silmäni ei kauas kanna, Ymmärrys on kankia; Awaa, Herra, silmäni, Ett'en sinust' eljynisi!“ Tämän wärshyn on komitea jättänyt, waiffa se kyllä on alkuwirressä olemassa ja tässä wirressä tarpeen.

232, 4: „Hän sanoo: tänne tulkaatten, Te syntijet mun puoleen! Mä tahdon tuoda sieluillen Wirwoituksen, Ett'ette syntiin kuole!“ L.: „Hän kutsuu luokseen syntisen Ja kantaa siitä huolen; Hän lahjottaapi sieluillen Wirwoituksen, Ett'ei se syntiin kuole.“ Komitea panee lauseen suorastaan Kristuksen suuhun, vaikka tämä kuuluu vähän toisin Raamatussa: „Tulkaat minun tyköni kaikki, jotka työtä teette ja olette raskautetut, ja minä tahdon teitä wirwoittaa (Math. 11, 28).

233, 2: „Sun sanasi, Totuutesi Se hyljätynsi jääpi.“ L. toisessa laituksessa: „Waan autuas ain' sanassas Pyshy ja turwan löntää.“ 3. „Kuin aamoilla Laim' aamoilla, Jot' ahdistaaapi myrsky, Jo näyttääpi Kuin hukkui, Kost' yli kuohuu hyrsky.“ Alkufäkeet ovat liian taitotekoiset ja lause epäselvä.

234 b, 1: „Kun kaiken maan Hän walaisjut on sanallaan.“ L. „Kuin kaiken maan On walistawa sanallaan.“ Tämä on parempi, sillä Herra sen tekee, mutta ei se vielä ole tapahtunut. 2. „Se aurinko Koittaaapi jo Nyt kaikkihin Maan äärihin.“ L. „Se aurinko nyt koittaa jo Suur kaukaihin maan äärihin.“ Ei tämä wärsy parantunut korjauksesta.

3. Herran „sabbatin“ päivästä. Paremmiin: Herran „sabbatin“ päivästä.

235, 2: „Hän, jonka päivää wietämme, On pyhä, suuri Herramme“; ja seuraawassa wärsyssä: „Ja kunniaaksi nimensä Tää wietätkäämme päivänsä.“ Wärsyt ovat niin lyhyet, että näitten sanojen tertominen ei ole hywäksi. 6. „Sitäkin, Jeesus, armahda, Ken, maaten synnin unessa, Unhottaa pyhän päiväsi, Ja halwaks katsoo sanasi!“ Sumala asetti sabbatin päivän, Ja se on Herran päivä. Mutta Raamattu ei tapaa kutsua sabbatia „Jesuksen päiväksi“, sillä tämä on Hänen tulemisensa päivä. L. „Myös niitä, Jeesus, armahda, Kuin maaten synnin haudassa Sun pyhän päiväs rikkowat Ja sanas ylönsatsowat!“ (w. 11). 8. „Näin

lahjoistas he kiittelee, Näin mailma sua palvelee; Kuiten-
kaan älä rankaise, Kun ansaitsi häijyys se! Kun ei syn-
nin elämä ole Jumalaa kiittelemistä, eikä palvelemista, niin
olisi toinen muoto wärshlle parempi, ja maailmalle olisi
etupäässä pyhittävä synnin tunteminen ja katuminen.

236, 1: „Di Herra, kuule äänemme Ja anna Hen-
kes pyhä! Suo sinuun uskaltaisjamme Sua oikein kiittää
pyhä.“ L. „O Herra, kuule äänemme Ja Henkes lahja lai-
naa, Suo sinuun uskaltaisjamme Sua oikein kiittää aina“.
Tämä on wirressä miellyttävämpi. 2. „Suu awaa kaik-
kein paimenten Pelotta puhumahan, Taiwaista sanaa to-
tuuden Rohkeesti saarnaamahan!“ L. paremmin: „Suu
awaa kaikkein paimenten Sanaasi saarnaamahan Ja tai-
waallisen totuuden Pelwotta puhumahan.“ W:a W:a:
„Suu awaa kaikkein paimenten Sun käskyys saarnaama-
han, Ja taiwaallisen totuuden Pelkäämät' puhumahan.“ Ei
siinä tarwitse kahdella paikkaa teroittaa pelkäämättömyyttä,
jillä on sitä lihallista rohkeuttakin saarnaajalla, joka ei ole
kiitettävä. Apostoli oli Korintossa „heikkouudessa ja pel-
wossa ja suuressa wapistuksessa“, mutta hänen puheensa
oli kuitenkin „Hengen ja woiman osotuksessa“ 1 Kor. 2,
3. 4. Hänessä ei ollut ihmispelkoa, mutta Jumalan pel-
koa hänellä oli, jillä hän tiesi, kuinka pyhä ja tärkeä tämä
toimi oli. „Taiwaallinen totuus“ on Wirsi kirjalle tuttu,
mutta totuuden taiwainen sana on runollista koristusta,
joka waan heikentää waitutuksen.

237 2: „Suo henkes meitä walaista, Suut kun-
niakses awata, Sydämiämme hallita, Ja sanaas meille neu-
woa.“ L. paremmin: „opettaa“.

237 b, 1: „Kokoontuneet, oi Herramme, Olemme
etehesi, Wapaina arfitöistämme Taas tulleet huoneesesi.“
L. „Kokoontuneet, o Jumala, Olemme etehesi, Wapaina
wiikon huolista Taas tulleet huoneesesi.“ Parempi olisi,
jos ihminen olisi wiikon huolistakin wapaa, eikä waan sen-
töistä, mutta sitä kyllä useammat eivät ole. 2: „Jks hetki

Herran huoneessa Werrattomasti voittaa Kaikk' ilot, joilla maailma Huwittaa meitä koittaa. Täss' oiea wast' ilo on, Riendumme parhain, loputon, Jost' ei woi maailma tietää". L. „Mks hetki Herran huoneessa On paljoa parempi kuin kaiken maailman heikkuus, Sen huwitus ja lempi; Sun huoneessasi, Herra, on Täys ilo, riennu werraton, Salattu maailmalta.“ Komitean korjaus ei ole wärshä parantanut. Ei maailma niin paljon koeta sitä huwittaa, joka ei sen turhuudesta huoli. „Riennu loputon“ on liiallisuutta, kun on puhetta ilosta Herran huoneessa. Wärshyn vaikutus on ehdoitukseksa huonontunut.

237 c, 4: „Suo, että kuultu sana si Meit' tahtos tuntoon saattaisi; Näin eloon autuaalliseen Pääsemme iankaikkiseen.“ Eipä ihminen vielä sillä pääse iankaikkiseen, autuaalliseen eloon, että hän Jumalan tahdon tuntee. L. „Sanastas, jota kuulemme, Suo tahtos tuntoon tulemme, Elohon autuaalliseen, Jlohos iankaikkiseen.“ L:n wärsh on parempi.

237 d, 1: „Tänne, Jesus, tulimme Pyhää sanaa kuulemahan, Hartautta sielumme Riennä itse antamahan, Maasta se ett' yleneepi, Taiwaan puoleen liitelee!“ Weisaajan tulisi pyytää, että Jesus antaisi sielulle hartautta, sillä hänen sielunsa hartaus sielulla kaiki jo on. Ei hartaus liitele, ja Kristithin hartaus on „sydämen hartaus.“ L. „Tänne, Jesus, tulimme Pyhää sanaa kuulemahan, Hartautta, halua Riennä itse antamahan; Mieleemme ylennä maasta, Anna nusi taiwahasta.“ Tämä on sisällön puolesta hywä, waikka leikkaus „ylennä“ on huono. 2. „Soaistu on järkemme, Synnin sumu sielun peittää; Siis, oi Jesus, walaise, Anna Hengelläsi meitä! Että sanaas tottelemme, Nudeksi luo sydämemme!“ L. „Soaistu on järkemme, Synnin synkeys sielun peittää; Siis, o Jesus, lähene, Hengelläs walaise meitä; Sydän nusi anna meille, Joka taipuis tahtos tielle!“ L:n wärsh on paljon parempi. Henki se on, joka walaisee. L:n hywät viimeiset säkeet owat pal-

jon waifutuswoimaa menettäneet muutoksessa. Wirsi ei rasta, ja usein se ei ensinkään kärsi takahuiltoa. 3. „Pimeytemme jä poista“! L. paremmin: „Pimeys mielestämme poista“!

237, e, 1: „Murheessa meitä lohduttaa.“ Kyllä L:n „murheissa“ oli kelpaava.

238, 1: „Oi kiitos, Jä Jumala, Kun ravitset jä sanalla, Ja meille iankaikkisen Sen kautta annat autuuden“! L. „Kiitetty, Jä Jumala, Kun meitä ruokit sanalla Ja meille iankaikkisen Sen kautta annat autuuden“! Emme tiedä syhtä muutokseen, sillä L:n sana „meitä“ on paikoillaan ja waifuttaa hywin. W. 4: „Suo että pyhä sanasi Ja armos meiss' ain' asuupi Ja että siinä pyhymme, Neuwaa siitä kysymme“! Kun on sanasta ja armosta puhe, ei ole täällä „siinä“ oikein sopiwa. Viimeinen jäe tarkoittaa sanaa, mutta olisi armoon vedettävä. W:a W:a lopettaa wirren näin: „O Pyhä Kolminaisuus! Kaikkein ihmisten autuus, Älä sanaas meilt' pois ota', Mutt' armos sen kautt' meill' tuota; Niin me siis sinuss' pyhymme, Perääs myös aina kysymme.“ Sisältöön nähden on tämä hywä wirren päätteeksi.

239, 2: „Täältä tulless' olemme Rikfaat Herran hywyhdestä; Rauhan löysi sielumme, Jota toivoi sydämeistä. Ah jos näin se maistaa Herran Armon saisi joka kerran!“ Mutta jos ei sanankuulija saanutkaan mitään firkossa, niin on waikaa hänen ruikoilla, että „joka kerran“ saisi samalla tapaa maistaa Herran armoa, waikka kyllä wärshn edellinen osakin silloin on pahennuksena. L. „Kotia nyt lähdemme, Rikfaat Herran hywyhdestä, Lewon löysi sielumme, Jota halas sydämeistä; Johda niin, o Herra, tiemme, Että sulle kelpaisimme!“ Kyllä L:n wärsh on parempi ja sen loppu sopiwampi.

Wirret Antikristuksesta eivät ole semmoiset, että heille sopisi tämä päällekirjoitus. Wirsi 240 wiivahuttaa sotailulle, eikä siinä ole sitä uskon henkeä ja woimaa, joka tässä sodassa on tarpeen. Ei sitä sotaa jokainen tähy. 1. „Kris-

tittu, hlös unestas, Afseihin walppahasti! Joukkonsa kutsuu Jumalas; Siis sotaan rohkeasti! Wihollinen, Tuo hirmuinen, Kaikk' uhkaa waltaans ottaa; Siis taistele, Ja muista se: Sä sodit Herran sota." 2. „Ei saatanaa voi kumota Wapistus, pako, arkuus; Ei rauhaa suo Milloinkaan tuo, Kaikk' kaataa hän waan koittaa." 3. „Sä Herran sota taistelet, Se muista waiwoissasi! Sä Herran omaa suojelet, Kun suojaat sieluasi. Ol' urhofas, Niin Jumalas Omansa pitää saapi! Kun Jumalaan Sä luotat waan, Hän woimas wahwistaapi". 4. „Ol' urhofas, waan astele Waroen tietäs kaitaa! Tuo paratiisin käärmes se Kall' juonet kaikki taitaa". 5. „Mhät salamyrkkyä Hän kaikkialla waijii, Kirjoissa, puheiss', ilweissä, Katseissakin tuo häijy. Silm' aukei waan!" Sekawa ja katkonainen on tässä sisältö. Alkuvirressä ja L:lla on enemmän kohtuutta. Niin alkaa Romitean 3:s wärsh L:lla: „Ä' anna saaliiks sieluas; Sen muistaa mahdat aina: Se sun ei ole tawaras, Waan Herran armolahja; Siis sodi niin, ett' takaisin Vainansa Herra saapi" (w. 4). Ja ehdoituksen 4:s wärsh alkaa L:lla: „Käy waaraa vastaan wiisaasti Ja walwo waroellen! Ken muinoin muuttui käärmeksi Hän liikkuu luikerrellen" (5). Ja seuraawa wärsh: „Hän hiipii luokses himoissa, Maailman wietöksissä, Puheissa, kirjotuksissa, Tawoissa, käntöksissä."

241, 2: „Jo mennyt menoinensa Se aik' on surkea, Kun pimeys kahleesensa Sai kansas, Jumala." L:lla: „Jo mennyt matkahan sa On aika surkia, Kuin oli Herran kansa Pimeyden wallassa." Tämä waijuttaa paremmin. 3. „Sanasi salattihiin, Ja wäärät saarnaajat Sen selwiin totuushihin Juonensa sotkiwat". L:lla: „Sanasi salattihiin, Wäärät opettajat Mielsensä mietelmihin Sen pahoin sotkiwat". Tämä sanoo enemmän, kuin ehdoituksen wärsh. 4. „Ei sinuun saatu luottaa, Wapaasti katsahtaa, Ei itse sulta tuottaa Apua tuskissa". „Wapaasti katsahtaa" on hämärä ja tuntuu tyhjältä. L:lla: „Ei suoraan turwata".

242. Lönnrotin wirsi on jätetty, waikka se ei ole selwoton, eikä suinkaan tätä wirttä huonompi. Wallin, jonka wirren Komitea on ottanut, ei pyrkinyt wirttä tekemään „Antikristuksesta.“ Ei tässä wirressä liiku se henki ja mieliala, joka täällä on tarpeen. Se on runoniekas sepitystä, joka ei tiedä, mitä uskon taistelu Antikristuksen kanssa on. Ei sowi runomittakaan tähän. 1. „Sielu, rukoile, Walwo, taistele!“ Sielu ei osaa walwoa uskonnollisessa mielessä, vaan yksin henki, eikä sielu voi tätä sotaa käydä. Tähän tarwitaan paljon henkivoimaa, ja tässä tähtyy hengen ponnistaa. 3. „Laiilla käärmehen Sieluun sinul-
len Mätaa hän luikertamalla, Myrkyttääpi heikummalla Koko sydämen, Laiilla käärmehen.“ Se on epäselvää kuvauspuhetta. 7. „Turha kunnia, Myrkyt makea, Kuoma, jos ei janost’ estä, Herkku=ewäs, jos ei kestä Rauwas matkalla. Turha kunnia!“ Ei kunnian herkku=ewäs kestä aluksiakaan tällä matkalla. 8. „Ujan aaltoihin, Niinkuin Egyptin Joukot, mailma hukkuu kerran; Uskallus waan taitwaan Herraan Pyhyt kuitenkin Malloill’ ajanfin.“ Egyptin joukot eivät hukuneet ajan „aaltoihin“, eikä maailma niihin huku. Ujan aalloilla pyhminen ei ole Herraan uskalluksen vaikeimpia kohtia. Ei sowi seurakunnalle tällainen leikin-
teko wirressä, kun se weisaa sodasta Antikristusta vastaan.

243, 2: „Ken Jumalaan Luottaapi waan, Ei kuorma kauwan paina.“ Wärsyssä puhutaan Josefista, Jobista ja Dawidista. Kyllä kuorma heille riitti kauemmaksiin aikaa, mutta Herra auttoi. L:lla: „Ken Jumalaan ain’ luottaa waan, Hän woittaa waarat kaiffi“. (Toisessa laitosessa: Ken Jumalaan turwaapi waan). Tämä on parempi. 7. „Jos todella waan uskon ma, Ja tahtohonsa taimun, Ei hylkää hywä Jumala, Kun waiwoisiani waiwun. Rusi’ uskallus Ja rakkaus, Ei toivo murheeks muutu.“ L:lla II:ssa laitosessa: „Ei hylkää hywä Jumala, Ei kiellä apuansa Siltä, ken häntä noudattaa Ja hänen tahtoansa; Ei uskallus ja rakkaus Ja toivo murheeks muutu.“ W:a W:a: „Ei Herra

hyvä hyljänne, Eif' waiwoisf' anna waipuu." Joka to-
della uskoo, ei hän waiwoihin waiwu, sillä siitä Jumala
auttaa.

244, 4: „Siis kiitos Herran olkohon! Hän rawin-
non Näin ruumiillemme luopi, Waan sielu vielä kalliim-
paa Einettä saa, Kun sanansa hän suopi. En muuta ma
Myös halua: Suur' rikkaus Ja korkeus Turmion usein
tuopi." L:lla: „Siis kiitos olkoon Jumalan! Hän ainian
Näin ruumiin ruokitsepi; Sielulle vielä kalliimman Sa-
nallahan Rawinnon taritsepi; Ja muusta waan En huolit-
kaan: Suur rikkaus Ja korkeus Monenkin turmelepi". Tä-

män waikutus on parempi. 5. „Ei kuolemassa kunnia, Ei
tawara, Ei woimakaan meit' auta. Myös kunkaankin täältä'
yksi tie Kuin köyhän wie, Kaikk' yksi nielee hauta, Waan us-
kossa Ja toiwossa Ken Jumalaan Luottaapi waan, Se rikas
on sen fautta." Wirsi ei pääty hywästi, ja aiwan oikein ei
ole sanoa, että köyhä ja kuningas joutuwat yhteen hautaan.
L. toisessa laitosessa: „Ei kuolemassa kunnia, Ei tawara,
Ei woima meitä auta, Myös kerkäläisen kerran wie Se
sama tie Kuin kunkaankin hautaan; Mut uskossa Ja toi-
wossa Ken Jumalaan Luottaapi waan, Se woittaa Herran
fautta."

244 c, 4: „Waella Herran tietä Uskossa lujana,
Siit' ettei himot wietä." Paremmiin L:lla: „Waella Her-
ran teitä Min uskollisesti, Ja huolet, himot heitä Pois sy-
dämeistäsi." (244 d, 4).

246. L:n 6:s wärsy, joka tässä wirressä tarwitaan,
kun lihan ja hengen riidasta puhutaan, on jätetty. Se kuu-
luu: „Siis walwoen ja waroen Sonnusta itses sotahan,
Woittaaaks juonet wiekkahan." Toisessa laitosessa: „Siis
walwoen ja waroen Sotahan itses sonnusta, Saadaaks
heistä voittoa!" Ei sowi walwomisen jäädä tässä wirressä
pois. Ja hywin sopii tässä puhua sota-aseisin pukeutumi-
sesta. (Ej. 6, 11 ff.)

247, 1: „Di Jesus, sinuun ainoaan On aina kaikki

toiwon'; En toista turvaa tunnekaan, Tähs turwa olet waiwan." L. paremmin 2:sta laitoksessa: „Sinuhun, Jeesus, ainoaan Mä turwaan tuskiesani! En toista turvaa tunnekaan Mä täällä waiwoisani." W:lla W:lla on: „waiwoin". 2. „Kun synnin surut sydäntän' Rowasti waiwaa, soimaa, Mua puhdistakoon synneistän' Sun kowan kuolos woima! Rakkaalle sano Jälles: **Pois werelläs ne pesnehes; Näin pääsen synnin kuormasta Ja waarasta, Niin kuin sä lupaat sanassa!**" W:a W:a lausuu: „Sanos suloisell' Jälles, Ett's maksoit welkan' werelläs: Näin pääsen pois synnin paulast' Ja kaikest waarast'." Alluwirsi sanoo: „Puolusta minua Jän tykönä, Sinä joka olet täyden tehnyt minun puolestani, niin pääsen irti synnin kuormasta; minun uskonni omistaa, mitä sinä, Herra, olet minulle luvannut" (Wirt. Ges. B. 305, 2). L:lla: „Kuin (2:sta laitoksessa: „Kun") syntin' suuret sydäntän' Rowasti waiwaa, soimaa, Suo puhdistaisi synneistän' Mua kowan kuolos woima! Rakkaalle sano Jälles, **Werelläs welkan' maksanees; Näin pääsen synnin paulasta Ja waarasta, Niinkuin sä lupaat sanassa!**" W:n W:n ja L:n sanat: „syntin' suuret" ovat paremmat, kuin Komitean: „synnin surut". Ja sitä Herra Jälleen sanoo, että Hän on jokaisen synnin welan maksanut, mutta todellinen puhdistus tapahtuu Jeesuksen weressä, kun ihminen tulee Herran tykö ja uskossa omistaa Hänen jowintokuolemansa. 3. „Suo usko mulle armostas, Se kallis lahja taiwaan, Ett' turwattuna awustas **Kestäisin kaiken waiwan**, Sua rakastaisin enimmä, Vähimmäistän' kuin itseän'!" L:lla: „Sä mulle suurest' armostas **Oifia usko** lainaa, Ett' turwattuna awustas **Olisin** vastaan waiwaa!" Kyllä tässä sopii pyytää oifiaa uskoa." W:a W:a: „Anna minull' awarast' armostas Se oifia kristillinen usko, Ett' turwattu olisin awustas, **Wastoin waiwoi ja tuskaa**".

248, 3: „Täst' armostasi iloitsen, Tuon nöhrän julle kiitoksen, Kun, Herra, sinun woimasi **Wahwistaa heit-**

kouteni." 4. „Armoas lisää minulle, Wie pyhäin käskeis polulle." L:lla: „Täst' armostasi iloitsen, Tuon nöhrän sulle kiitossen, Kuin woimas, Herra, heikkoa Minua niin nyt wahvistaa" ja w. 4. „Sit' armoas wiel' anelen: Wie mua käskeis poluillen". L:n wärsyllä on parempi wai-
futuz.

249, 2: „Huuda furnisella suulla, Kyll' hän sua tahtoo kuulla." Ei suu ole suruinen. 3. „Jumalall' on sydän rakas Rowin suree suruistan', Murehtiipi tuskistan', Kuolostani huolestuupi, Elämästän' ihastuupi." Ei Jumala niin kowin sure syntisen suruista, jos suru on hywäksi. Sa-
nottiinhan ehdoituksessa (192, 4), että enkelit owat täynnä „iloriemua" katuwaisen itkusta. Paawali sanoo 2 Kor. 7, 9. 10: „Nyt minä iloitsen, ei siitä, että murheissa olitte, waan että olitte murheissa parannukseksi; sillä te olitte murheelliset Jumalan mielen jälkeen, niin ettei teille pitäis meistä joskus wahinkoa oleman. Sillä se murhe, joka on Jumalan mielen jälkeen, saattaa katumisen autuudeksi, jota ei yksikään kadu." 5. „Lammastaan ei paimen parhain Hae sillä huolella, Millä Herra myöhään, warhain Pitää murheen sieluista." L:lla: „Lammastaan ei paimen paras Hoida sillä huolella, Kuin se Herra hywä, rakas Pitää murheen sielusta." „Hoitaa" on parempi, kuin „hakea". Ei sitä ollut syhtä muuttaa.

250, 3: „Mä syntiä tein aina Sinua wastahan, Se raskaasti nyt painaa, Sit' itken, walitan." L:lla: „Syn-
tiä tein mä aina Sinua wastahan, Se mieltäni nyt painaa", ja 2:ssa laitoksessa: „Se mieltän' raskaast' painaa." 13. „Hallitsoon mua yhä, Oi Jeesus, armosi! Mun johtajaksen' Pyhä Lähetä Henkeksi!" Ei sowi panna Pyhän Hengen nimet eri säteesen ja wielä sana niitten wäliin. L:lla: „Hillitse, Jeesus, aina Raikk' synnin himoni Ja Pyhä Henkes lainaa Rohduttajakseni"! 2:ssa laitoksessa: „Hillitse Jeesus, hywä, Raikk' synnin himoni Ja anna Henkes Pyhä Rohduttajakseni"! 16. „Niin totta kuin jaan elää Nyt

kanssa Jäni, Hetkelläs viimeisellä Sun saatan ilooni.“ Ei
 jowi tässä sana „saan“, kun on Wapahtajasta puhe. L.
 „Niin totta kuin mä elän Jäni kunniasa, Niin totta sult'
 en kiellä Gloa taiwaassa“. Toisessa laitoksessa: „Niin totta
 kuin mä elän Jäni kunniasa, En sinulta mä kiellä Gloa
 taiwaassa.“

251, 1: „Suru mieltän' kaiwaapi“. W:a W:a „Sy-
 dän' suru kaiwaapi.“ Sydän on täälläkin parempi, sillä
 Raamatun kieli rakastaa sitä sanaa. 12. „Sillä on nyt wel-
 kas aiwan, Täysin määrin maffettu, Raikki anteeks an-
 nettu.“ W:a W:a ja L. „Jän armo ansaittu“, joka lause
 on lyhyempi ja parempi. 13 wärsh loppuu säkeillä: „Nie-
 muwitten' soikohon! Hywin asian' kaikk' on.“ W:a W:a:
 „Kiitä, sielun', Jumalat', Raikk' on hywin asiat.“ L. „Kiitä
 Herraa, sieluni, Raikk' on hywin asiani!“ Komitean kor-
 jauksessa on waiikutus heikentynyt. Edellinen säe on ehdoi-
 tuksessa tähän nähden huonontunut, sillä se on L:lla aiwan
 hywä tämän wirren lopussa. Jälkimäinen säe kaipaa Wäli-
 aikaisessa Wirsikirjassa wähän korjausta.

251 c, 5: „Sun ansiosi ainian Mulla' olkoon täällä
 werhonan', Johon, kuin lintu poikansa, Mä sielun' kätken
 waaroissa!“ L:lla: „Sun haawas, Jesus, ainian“ (251 d,
 5), joka on paremmin wirsikirjakielen mukaan. Niin 259,
 8 ehdoituksessa: „Mä murheissan' Ja tuskisjan' Saan tur-
 wan' haawoisjasi“.

252 d on syhyttä jätetty L:n Wirsikirjasta. Ei se ole
 felwoton.

253, 8: „Kosk' on Jesus mua läsnä, Hallitsee
 mua Hengellänsä, Silloin sanon riemuiten: Luonan' asu,
 Jesuksen!“ Kun Jesus on läsnä ja Hengellään hallitsee
 uskottavaa, luulisi hänen sanoman: Jesus asun luonani. L:lla
 toisessa laitoksessa: „Kosk' on Jesus mua läsnä, Hallitsee
 mun Hengellänsä, Niin on sielun' iloinen; Asu, Jesus,
 tykönä!“ Loppusäe W:ssa W:ssa ja L:lla: „Asu, Jesus,

tykönän"! on meistä parempi, kuin ehdoituksen: „Nuonan' asu, Jesuksen'!"

253 c, 3: „Sun nimes suurta kunniaa Suo töilläs myös mun julistaa“. „Töilläs“ ei sowi täällä. L:lla: „töil-län'“. Ehkä se on ehdoituksessa painowirhe.

254, 3: „Synt' on niin monen kerran Mun pahoin pettänyt. Mun turwan' sa, Helwetin pauloist' auta Sun suuren armos kautta Tällä armon ajalla.“ Lyhennys „synt'“ on sopimaton. „Helwetin pauloista“ ei Raamattu mitään tiedä. L: „Mä waiwun waiwoisfani, Wuia eli'et armahda; Mun turwani, Wuia pirun pauloist' auta, Sun suuren armos kautta Pelasta sieluni!“ Tämän waiikutus on parempi. 4. „Ä' anna mun pois heittää Sun janaas wakaista, Kun moittii synnin teitä Sen woima ankara! Tee uskoni Lu-jakki ettei ikään Wuia eroittaa woi mikään Sinusta, Her-rani!“ L:lla: „Suo ett'en janaas heitä, Kuin soimaa syn-tiä, Pahuuttan' ett'en peitä Walheella, wilpillä; Suo Ju-mala, Suojassas olla saisin, Ett'ei pois eroittaisi Wuia kenkään sinusta!“ Tämän waiikutus on parempi, kuin eh-doituksen. Kyllä Jumalan suoja on parempi turwa, kuin weisaajan luja usko. „Moittii“ on liian laimea, kun sa-nan „ankara woima“ waiikuttaa. 6. „Di hurstas Henki hywä, Tutuksi mulle tee Kristuksen sana pyhä!“ L: „D hurstas Henki Pyhä, Tutuksi mulle tee Kristuksen sana hywä.“ W:a W:a: „D hurstas Henki Pyhä! Saat ja voit waimallas Untaa tuta totuutt' hywää.“ Komitean muutos tuntuu oikulta.

255, 5: „Rukoilen: Jesus, auta . . . 6. „Sun haltuus luottawasti Mä annan loppuun asti Ruumiini, sie-luni; Sun Poikas kuolon tähden Suo, kun mä täältä läh-den, Mun päästä iloosi!“ Niin olisi Jesuksella Poika, joka on kuollut. L: „Sun haltuus itsen' suljen; Wakaasti että suljen, Wuia Henkes johtakoon; Sun kowan kuolos tähden, Suo, täältä kuin mä lähden, Päästäksen ilohon!“ W:a W:a: „D Jumala! minä annan, Haltuus ja huomaas kannan,

Sielun', ruumiini nöyräst'. Sinun pyhän Poikas lautta Minua taiwaan iloon auta, Pidä ain' murhe kōyhästä!"

255 b, 1: „Jo sielu parhan' hämmästy." 4. „Mun raukan tähty itkeä, En laffaa huokaamasta, Ett' olen tehnyt syntiä Jokaista sanaas vastaan." „Parha" ja „raukka" ovat arkipäiwäisiä sanoja, eiwätkä muutenkaan hartautta auta. „Jokaista sanaas" on liioittelemista. L:lla: „käs-kyy".

255 c, 3: „Jos omatunto waroitti Mänellä murheisella". Omantunnon ääni ei ole koskaan murheinen, sillä omatunto on tuomari ja säätäjä, joka ei tunteita kysy. L. „Kuin joskus omatuntoni Mua alkoi soimaella." W. 6 kuuluu L:lla: „Ah, älä suurta pahuuttan' Nyt muista, waan mun murhettan' Ja armos awaruutta!" Kuuluu vähän oudolta, kun pyhdetään Jumalaa tässä kohdassa meidän murhettamme muistamaan. L. „Ei rikosteni paljoutta, Waan laupeuttas katsahda Ja suurta surkenttani!" (w. 9) Minun surkenttani Jumala paremmin muistaa, kuin murhettani. 8. „Antuutes lupaa minulle, Kuin muinoin ryöwäriille; Mä sielun' annan sinulle, Tee laupeutta sille!" L:lla: „Se armo tee nyt minulle, Kuin muinoin ryöwäriille; Sieluni annan sinulle, Tee laupeutta sille!" (w. 11). Kyllä tämän wärsyn edelliset säkeet ovat paremmat.

256 b, 5: „Johon synti hufuttaisi Mun, jos et sä armahtaisi." L. „Johon syntini mun saisi, Jos et, Jeesus, armahtaisi." Ei ole syntä korjaukseen, kun säkeet ovat siinä huonontuneet.

257, 6: „Kun näen, ett' ystäväs mun otat jälleen". Syntinen on siis ennen ollut ystävä, ja woipa niin olla, mutta ei sana „jälleen" iällä hyödytä. 7. „Aurinko armon, ennustettu ennen, Sä Kristus, koitat meille viimein tännen." „Viimein" on täällä tyhjä sana. L:lla: „Sä armon aurinko, o Kristus, tänne Sä koitit meille, ennustettu ennen." 9. „Siis sua, Jeesus, huudan awukseni, Kun synti waltaapi mun sydämeni; Kun synti kiusaa, ole ty-

könäni." L. „Sinua, Jeesus, huudan amukseni, Kuin kärkeit fuolon tuskat edestäni; Kuin synti kiusaa, ole thykönäni!" Korjaus ei ole parantanut L:n wärshä.

258, 1: „**Suruista katso surkenttan'.**" Ei surkens ole suruinen. 3. „**Ah aina koska muistan sen, Ett' on kuin meren santaa** Mun syntejän', ei syhdämen' **Woi kuormaa tätä kantaa;** Sen alla maahan waipuihin, Jos ei sun sanas kallihin **Wois helpoitusta antaa.**" L. paremmin: „Ah, koska muistuu mielehen', Kuin mull' on syntii monta, Riin lankee kuorma syhdämeen', Raskaampi meren santaa, Jonk' alla maahan waipuihin, Jos ei sun sanas suloihin **Wois lohdutusta antaa.**" Eipä tuo syynin muistaminen aina ole niin raskas, ett'ei syhdän woi sitä kantaa. L:n wärshyllä on parempi waikutus. 5. „**Näin niinkuin Dawid hurksaaksi** Ja kuin Manasse puhtaaksi **Mä pääsen weres kautta.**" Kyllä Dawid ja Manasse saivat syntinsä anteeksi Kristuksen tulewan sownnon takia, mutta ei ole hywä sanoa, että Uuden Liiton uskowa tulee samalla tapaa puhtaaksi Kristuksen weres kautta, sillä Kristus ei vielä ollut silloin kuollut. Nyt on Uudessa Liitossa meillä taiwaassa Ylimmäinen Pappi, joka rukooile meidän puolestamme ja puhdistaa pyhällä werellään sen, joka uskossa tulee Hänen thykönsä. Mutta sitä ei Dawidilla ja Manassella vielä ollut Wanhasssa Liitossa. 6. „**Mä itkein lankeen eteesi Mielellä haifealla,** Rukoilen **sangen nöhrästi Äänellä surkealla:** Ann' anteeks, Jeesus, minullen, **Mun kaikki monet rikoksen'.**" Ei tapaa suru olla sywä, kun se ilmenee tuossa muodossa. Mieli on haifea, ääni on surkea, rukous on sangen nöhrä ja kaikki, monet rikokset pyhdetään anteeksi. L. „**Juur' haikialla mielellä** Sun etees **maahan lankeen,** **Waikiall' itkein äänellä** Rukoilen **nöhräst' sangen:** Että sä, Jeesus armias, **Sulasta laupendestas,** **Suot niistä anteeks-anteen!"**

L:n 258 c ei ole kelmoton.

W:n W:n ja L:n 260, joka alkuaansa on Luteruksen wirsi, ei ole jätettävä, waikka se korjausta tarwitsee. Sitä

wirttä kaipaa moni ehdoituksessa, ja erittäin käytetään sen viimeisiä wärshjä paljon. Jos tämä wirsi jätetään, niin olisi usea muukin hyljättävä.

Ehdoituksen 260 ei anna mitään shwempää wai-
fusta. Siinä on paljon sanoja, mutta vähän voimaa. 2.
„Sydämessän' myrkkynuolen Tunnen kylä katkeran.“ Tus-
kin tietänee weisaaja, mitä myrkkynuoli on. 3. „Ah, kun
muistuu mieleheni Monet, suuret syntini, Syntisthypi sy-
dämeni, Wettä wuotaa silmäni; Surkeasti päiwän, öin,
Ajatuksin, puhein, töin Elin synnin kurjuudessa, Työtä tein
sen orjuudessa.“ 4. „Surutonna kurja kuljin, Synnin teitä
samoin, maailman polkuja mä poljin, Kadotukseen waeljin,
Äänestä en huolinut, Sua, Herra, kuunnellut, waikka aina
nupumatta Kutsut luokses lakkaamatta“. „Nupumatta“ on
fiinä tyhjä, kun lakkaamatta seuraa. 5. „Sydämeni rankee,
näänthy, Kun nyt näitä muistelen; Siis se tuskinsansa
käänthy, Jeesus, armos puolehen.“ Nämät pitkät puheet ei-
wät anna hartautta, waan weisaaja jää kylmäksi.

261, 1: „Sua, Jeesus, tahdon kiittää, Kun syntin'
fannoit sa, Sinuhun uskon' liittää, Kuin wannoin kasteessa,
Sun nimees tahdon luottaa Mä hamaan kuolohon; Se
murheess' rauhan tuottaa, Hädästä turwan' on.“ 2. „Sua,
Jeesus, tahdon kiittää, Kuin kannoit syntini, Sinuhun yksin
liittää Mun uskallukseni; Nimeäs tahdon kantaa, Jon' sain
mä kasteessan', Se mulle turwan antaa Eläissän', kuol-
lessan'!“ Komitea on tullut W:aa W:aa lähemmäksi, mutta
ei ole wärshyn waiifutus parantunut. 4. „Niin kauwan kuin
mun olla Sä sallit päällä maan, Mut' että myöskin kuolla
Pois synnistä mä saan! Sä tahdot armostasi Sun Hen-
kes lahjoittaa, Suurella woimallasi Sydämen' uudistaa.“
Kyllä kufin saa synnistä kuolla, kun Jumala siihen waatii,
mutta voimaa on siihen pyhdyttävä, ja senkin kufin tietää,
että Jumala tahtoo lahjoittaa Henkensä. 2. „Niin kauwan
kuin mun olla Sä suot maailmassa, Pois synnistä mä
kuolla Halajan todella; Sä siihen piinas kautta ja Henkes

voimalla Mäa armossasi auta, Sydämen' nudista." W:a W:a: „Miin kauwan kuin maailmass' Suot mun elää ja olla, Pyhdän sinult' ikänä ilmass', Ett' syntin' mahtais kuolla; Se tapahtuu piinas kautta, Ja sen Pyhän Hengen, Kuin hän armollans' auttaa, Nudistaa sydäntän'." 6. „Di Jeesus, sitä vielä Rukoilen nöhrästi: Tykönän' joka tiellä Min' ole kanssani." Ihminen kulkee monella tiellä, wälistä pahallakin. Ei hänen sowi rukoilla, että Jeesus olisi joka tiellä hänen kanssansa. L. „O Jeesus, sitä vielä Rukoilen nöhrästi: Väsn' ololassi täällä Mäa turwaa armaasti." Ei ole tämä wärsh korjauksesta parantunut.

262, 2: „Tee että armos saisin Täällä vielä eläissän', Tykösi palajaisin, Parantain itseän'! Häijysti elin aina, Pahuutta harjoitin; Se mieltäni nyt painaa, On huolen' kipe'in." Tähän hywään, tuttuun wirteen on tuo ruma, Romitean suosittu, lause: „tee että" päässyt. „Parantain" ei ole täällä hywä sana, kun ei palajaminen ja itsensä parantaminen ole selwenmin tehty riippuwaksi armon saamisesta. Kun minä palajan Herran tykö, woin minä Herran armon kautta parantaa itseäni, mutta tämä parantaminen on mahdoton, ennenkuin palajaminen on tapahtunut. Tässä muodossa ei wärsh ole hywä. Loppusäkeissä on „syhdän" kadonnut. L. „Suo, Jeesus, armos saisin, Sun tykö kääntyisin, Mieleni parantaisin Ja päälles uskoisin; Häijysti elin aina Pahuutta täynnänsä, Se mieltän' kowin painaa Ja waiwaa sydäntän'!" Tämä wärsh on ehdoituksessa huonontunut. W:a W:a: „Jesu! ann' armos saanen, Täällä wiel' eläissän', Ett' tykö kääntyä tainnen, Ja parat' itseän': Pahuutta kaiken iän Paljon tehneen' tiedän, Häijyst' elin, jonka tähden Sydämen' on kipiä." 3. „En ristiäni kannan Mä tyytyin nöhrästi, Jont', Jä, päälles panna Näit tarpeelliseksi. Kuitenkin parannuksean Se wie ja sanahas, Sen kautta lohdutukseen Sun uskowaisias!" L:lla: „Myös ristiäni kannan Kyll' ylenmielisest', Jont'

Jsä päälleen' panna On suonut armoisest', Jonk' alla lohdutuksen Hän saattaa sanallaan, Johdattaa parannukseen Min' uskowaijiaan." Sointu on tässä huonompi, mutta waikutus on parempi ja sisältö selwempi. W:a W:a: „Kristiän' minä myös kannan Kyll' hylönnielisest', Jonk' Jumal' päälleen' pannee, Sen tietää mulle tarpeellisest'; Kuska minä turwaan kuitenk' Juur' Jumalan sanaan, Siin' lohdutuksen löhdän Waiwoissan' liioitenk'!" Tämän runomuoto on huono, mutta waikutus on hywä.

263, 1: „Mun suuret syntin' tiedät sä, Jott' olen vastaas tehnyt mä Hamasta synnyin-ajastan!" Tämä on enemmän W:n W:n mukaan, mutta parempihan on E:n: „Raikkona elinaikanan." 2. „Mit' auttais lunastukseksi Mua, jos mun sielun' hukkui! Parempi ett'en luotukaan Mä olis, maailmaan tuotukaan." Sointua on täten saatu, mutta säkeet owat katkeentuneet, ja huonot ne owat waikutukseen nähden; viimeiset tuntuvat riiminteolta. E. „Ei hywää, jos mä hukkuisin, Werestäs mulla olisi; Tott' olis ollut parempi Mun silloin syntyväni." Toisessa laitosessa: „Mitäpä, jos mä hukkuisin, Mua piinas, ristik auttaisi; Parempi silloin olisi Mun ollut syntyväni." 6. „Niin soipi sulle ijäti, Oi Jesus, ylistykseksi." Weisaaja lupaa liian rohkeasti. Edellisessä wärsyssä pyytää weisaaja Herralta armoa ja lopettaa pyynnön sanoilla: „Jos et sä, Herra, armahda, Ei muilta ole apua." E. „Nyt soikoon sulle ijäti!"

263 b, 6: „Lewossa myöskin lewätä Suo ruumiin' aikanas, Siks' kuin sen annat herätä Ja tulla sielun kanssa Wirwotetuksi armollas, Ja iäisessä ilossas Yhdistetuksi jälleen!" E. „Ja tulla sielun kanssa Uudelleen yhdistetuksi, Armollas wirwotetuksi Illossas iäisessä!" Korjaus on huonontanut wärsyn. Ensiksi sielu yhdistyy ruumiin kanssa ja sitten ne wirwoitetaan.

264, 1: „Suur' on mun sielun' ahdistus; Ett' on se syntein asumus, Mua kowin peljättääpi." Synnit asuwat sydämessä, ei sielussa. W:a W:a: „Suur' on mun

fielun' ahdistus, Sill' synnill' on minuss' asumus." 2.
 „Suur on mun fielun ahdistus, Suur sydämeni surkeus
 Syniteini suurten tähden." W. 3 kuuluu R:lla: „Täsf' ahdin-
 gossa armahda Ja riennä hätähäni! Sä färseit itse kipuja
 Ja kuolit edestäni." Osaisobjekti on kyllä W:n W:n mu-
 kaan, joka sanoo: „Sä färseit kipiää kipua", mutta se on
 täällä kelmoton. L:lla: „Sä färseit kiwun kipiän. 5. „Mut
 sinun sanas eläwä Tuo jälleen rohkeuden, Kuolosta syn-
 nin herääwä Henken' saa elon uuden. Sun sanas armon
 julistaa, Suruisen fielun' lohduttaa, Kun tykö, Jeesus, ph-
 rin." 2. „Mut sinun sanas eläwä Taas tuottaa rohkeu-
 den, Mun kuolemasta herättää Ja antaa elon uuden; Sill'
 armostas se wakuuttaa, Suruisen fielun lohduttaa Ja pois-
 taa surkeuden." Tämä on parempi ja lähempänä W:aa
 W:aa. „Herääwä" antaa paremman soinnun, mutta täällä
 tarwitaan „herättää". W:a W:a: „Mut sinun sanas eläwä
 Se wirwottaa mun jälleen, Ja synnin kuolost' herättää
 Mun henken' eloon uuteen; Sill' armostas se wakuuttaa,
 Ja fielun surkian lohduttaa, Kuin tulee, Jesu, tykö." 9.
 „Jos armossafi Dawidin, Manassjenkin jä säästit". 2.
 „Kuin armossafi Dawidin Ja Manassjen jä säästit." Ro-
 mitea on sanalla „Manassjenkin" huonontanut runomitan.
 10. „Mua Hengelläsi wahwista Wiel' wiimeisessä sodassa
 Tuon kowan kuolon kausa." Wiimeinen jäe kyllä was-
 taa W:n W:n: „Kuin kowin kuolema kokee"; mutta L:n
 wirren loppu on parempi: „Ja anna Henkes wahwistaa
 Mua wiimeisessä sodassa Ja käännä kasvos puoleen!"
 Toisessa laitoksessa: „Mua anna Henkes wahwistaa Wyös
 wiimeisessä sodassa."

265, 1: „Di Jeesus, surkeuttan' Edessäs walitan!
 Di tue heikkouttan', Waiwaista fieluon!" L:n wärsh on
 waikutuksen puolesta parempi, waikka sointu on huonompi:
 „O Jeesus synnin waiwa Sieluon' ahdistaa Ja tuntoani
 laiwa; Sä mua armahda!"

266, 6: „Mä hkfän istun, khyneleeni wuotaa, Apua

tuskissan' ei kenkään tuota, Et kuultele, waan kätket itseji, Viel' suurenee näin suuri syntini." Se on kummaa, että synti sillä suurenee, että murheellinen itkee ja pyhtää apua Jumalalta. W:a W:a: „Jost' suru suuri vielä suurenee" (w. 10). L. „Ja surun' suuri vielä suurenee" (w. 10).

L:n 267 ei olisi jätettävä.

267. Tässä wirressä on wiisi kertaa lause: „tee että". Käännös on muutenkin kankea. 2. „Suo ettei **woimatonta** M^ua Henkes hylkää pois." Sana „woimaton" ei ole täällä hyvä, sillä ei Jumalan Henki sentähden hylkää. Alkuvirsi sanoo: „**Waikka** minä olen syntinen". (Ruots. Virsikirja 261, 2). 3. „Ett' oikent' edistän, Ja sielun' yhä koittaa Wallalles lisää woittaa, Etenkin itsesän". Kyllä siinä tarwitaan muuta, kuin sielun työtä.

267 b, 1: „Astua ken eteen Herran Woipi jälleen kelmollisna? Se, ken taiwaan armon kerran Sai ja kätkee uskollisna, Se, joll' ompi mieless' yhä Käsky suurin, käsky waikein: Rakkaus ja sydän pyhä, Ydin Herran käskyin kaikkein". Joka armon kerran sai ja uskollisna kätkee, hän on kelmollinen Herran eteen astumaan; ei hän tule jälleen kelmollisiksi. „Sydän pyhä" ei ole suurin käsky. Raamattu puhuu puhtaasta sydäimestä. 2. „Yksin silmä puhdas **aiwan** Herran kaswot nähdä saa; Muista, sielu, se, kun taiwaan Puoleen halus kohoapi." Kyllä „puhdas" täällä riittää, koska Herra sanoo: „**Autuaat** ovat **puhtaat** sydäimestä, sillä he saawat nähdä Jumalan." Ei ole ihminen pe-loitettava liioittelemisella.

267 d, 4: „**Auta**, kun syntini wikoitteleeپی Pyhässä innoşa kylmenemään; **Auta**, kun luontoni ylpeys wiepi Omahan kuntohon waan tythmään. (267, 6: „Suo että sielun' saa Sult' intoa ja woimaa Hⁱnoa vastaan tui-maa"; jossa „into" ei ole paikallansa). Unto ja kunto kuuluvat täällä oudoilta. Alkuvirressä on innon asemesta „hengen halu". Käännös on täällä hywin vapaa. 8. Täällä uhkaa weisaajaa kuolema ja erohetki on lähellä, rukoukseen

puuttuu jo voimaa, hän on uupunut ja saattamaton, mutta seuraavassa wärsyssä on hän tähdessä sodassa. M-
kuvirressä ei ole sitä epäjärjestyä.

L:n 267 c, Kolmodinin wirsi: „Käy taiten, o kris-
titty! Kaita on tie!“ on jätetty. Waroitusswirtenä on
se kyllä tarpeen, waikka se kowalle tunnu ja kor-
jausta kaipaisi. Se lausuu, mitä Herra sanoo Math. 7,
13. 14: „Menkääät ahtaasta portista sisälle, sillä se portti
on lawia ja tie awara, joka wie kadotukseen, ja niitä on
monta, jotka siitä sisälle menewät. Ja se portti on ahdas
ja tie kaita, joka wie elämään, ja harwat owat, jotka sen
löytävät.“

268, 1: „Min käy, kuin tahdot, Jumala, Hyw' on
sun tahtos ijan; Ken pyhwyä on uskosja, Hän apusi saa
pian! Meit' pelasti Sun Poikasi, Siis tyköäs et heitä;
Kun turwaamme Ja huudamme, Et hylkää, Herra, meitä.“
L. „Mä tyhdyn Herra, tahtoosi, Se aina paras ompi; Min'
uskowille armosi Totisen turwan tuopi; Heit' auttaen ja
suojellen Sä tahdot turwiis ottaa, Siis uskosja ja toivosja
Mä tahdon siihen luottaa.“ Tämä on korjauksesta huo-
nontunut. 3. „Maailmass' olen kulkewa Synnissä, suruss'
aina.“ Ei Raamattu tapaa sillä tapaa puhua. Se sanoo, että
kristityn tulee „undesja elämässä“ waelttaa ja „Herralle ja
Herrassa“ elää. Kyllä uskowalla syntiä on, mutta ei hän
synnissä waella, jos hän Herrassa elää. „Mua kuololla
wapauta, Näin pääätä synnin sota“. Ei Raamattu puhu
näin, sillä kuolema on wihollinen. W:a W:a: „Synnin
sota, kuoleman ota, Poista minust' ja pois soita.“ L.
„Suo lewossa mun erota Ja pääätä synnin sota!“

L: 268, d ja e eiwät ole kelmottomia.

269, 1: „Waella jä Waan nöyränä, Hiljaisna tietä
Herran, Min' uskoen, Ja tyhtyen; Kyll' auttaapi hän fer-
ran! Kärsiwäisyys, Tytywäisyys Herraansa turwajawa, On
lahja suur', Taimainen juur', Kuormaamme helpoittawa,
Murheemme huojentawa.“ Kerranko Herra waan auttaa,

eikö aina? Sana „turwajawa“ lienee painowirhe. Difais-
tunakin ei se tässä sowi. L. „Sä thytthen ja kärsien Waella
Herran teitä! Ken uskoen Tekepi sen, Ei Herra sitä heitä;
Kärsiwäisyyhs Ja thytthmys Jumalan tahtoon aina On taito
suur, Se paras juur, Kuin murheen alas painaa Ja loh-
dutuksen lainaa.“ Tämä on yksinkertaisempi ja parempi.
W. 2 kuuluu R:lla: „Ä! nureksi, Sun ristiäsi On parhaaksesi
suotu! Ä! epäile, Sun osas se On kädell’ Jsan luotu!“ L.
„Jos tuskissas Ja waiwoissas Et tiedä mitä tehdä, Niin
Jumalaan Kuin luotat waan, Saat armon’s awun nähdä.“
Tämäkin on paljon parempi. 3. „Minullehan, Oi Juma-
lan’, Soit ilopäivää monta, Jo enkö mä Wois kärsiä
Myös yhtä ilotonta.“ Saa sitä kärsiä useampaakin. L.
„O Jumala, Suo armosta Waiwoissa kärsimystä, Myös
aikoina Rowimpina Sun tahtoon thytthmystä!“ Wirsi on
paljon huonontunut komitean käsissä.

269 c, 1: „Myös kaikessa mun murheessan’, Myös
hätapäiwinäni.“ L. „Myös alla wastoinfahmisten Ja mur-
hepäiwinäni.“ Ei ollut yhtä muutokseen. 2. „Hän silloin
waan Mäa armossaan Tahtooi koetella, Waan kaiken sen
Mun hywäksen’ Lopulta johdatella.“ L. „Ja kaiken sen.“
Ei ollut yhtä korjaukseen. 4. „Ja waikka waan En ta-
junkaan Mä hänen neuwojansa“. „Waan“ kuuluu tyhjältä,
niinkuin se onkin. L. „Ja waikka mä en käsittää“. 7.
„Kuin Herra tahtoo, tahdon mä, Ei muusta mulla huolta.“
L. „Jumalan tahtoon tyhdyin mä, Ja muust’ en kannu
huolta.“ Useammat muut wärsyt alkawat samalla tapaa.
Ei ole oikein hywä sanoa, ettei ole muusta huolta, kuin
tahtoa mitä Herra tahtoo. Kyllä meillä myös on huolta
tämän tahdon tekemisestä.

L:n 269 d ei ole keltoton, waikka se korjausta
kaipaa.

269 d, 8: „Osani suureksi tai pieneksi tulsoon, Sun
hallussas mun murheen’ kaiffi olsoon!“ L:lla: „Osani ol-
soon suuri taikka pieni, Sun haltuus, Herra, heidän mu-

reheni!" (269 d, 8). Nykyisestä ajasta sopii tässä puhua ensimmäisessä jaksossa.

270, 3: „Ei voi kuolon rita, Pohikäärmeen kita Mäa kauhistaa.“ Kyllä Pohikäärmeen kita on W:aa W:aa lähempänä, mutta kuvaus on niin huono, että se olisi ollut jätettävä. L:lla: „Ei voi kuolon kita Eikä tuonen rita.“

270 b, 4: „Woitan palawimmat Simon', rakka-himmat, Woitan kuoleman; Jumalan' On wartijan', Saa-tana pois pakeneepi, Waikka kuukuitseepi.“ L. „Woitan hi-mot pahat, Woitan riettaat tawat, Woitan kuoleman; Ju-malan' on wartian', Häntä saatan' pakeneepi, Waikka kuukuitseepi.“ Turhaan on tätä korjattu, sillä wärsh on siten huonontunut. 5. „Tyhjä ompi warjo, Mitä maailma tar-joo, Kulta, kunnia; En mä huoli siitä, Paremmaks en kiitä, Kuin maan tomua.“ Ei tiedä, waikka kulta olisi maan tomua parempi. L. „Tyhjä ompi warjo, Mitä maailma tarjoo, Kulta, kunnia; Siin' ei ole turwaa, Kaikki on se turhaa, Tuhkaa, tomua.“

271, 3: „Mun henken' Jesus loi, Elämän mulle soi; Rawinnon Jesus antaa Ja kaikki tarpeet kantaa, Ain' Jesus neuwon tietää, Aiwuksi tahtoo rietä.“ Jesus tehdään täällä hengen luojaaksi, elämän ja rawinnon antajaksi, mutta Raamattu omistaa tämän Isälle Jumalalle, sillä tässä puhutaan luonnollisesta elämästä ja sen tarpeista. W:a W:a: „Jesus mulle hengen loi, Jesus elämän soi, Jesus mulle ruuan antaa.“ L. „Jesus hän meidät loi, Elämän meille soi, Elannon meille antaa, Tarpeemme kaikki kantaa.“ Ro-mitea sanoo vielä kerran w. 7: „Meit', jotka kerran loi, Din, päiwin wartioi.“ 4. „Mun Jesus lunasti, Mun Je-sus pelasti, Pois helwetistä osti.“ Täällä ei ole lause „helwetistä ostaa“ hyvä, sillä Herra meidät lunasti, mutta sowinto ei annettu perkeleelle, eikä helwetille, vaan Jumalan wanhurskaus waati sen.

271 c, 1: „Rakkaus, joka jumaluutes Kuwaksi mun

täällä loit." E:lla „ensin," toisessa laitoksessa paremmin „tänne". 2. „Raffaus, joka werrakseni Jtses tänne alensit; Raffaus, joka weljekseni Omaks tulla halusit," E. „Raffaus, kuin lapsaksesi Olet minun säätänyt; Raffaus, kuin werrakseni Olet tänne syntyntyt"! Ei ole tämä wärsh forjauksesta parantunut. Toisessa laitoksessa: „Raffaus, kuin lapsaksesi Omistit mun fasteessa, Raffaus, kuin werrakseni Astuit alas taiwaasta!" (452, 2).

E:n 271, b ei ole kelwoton.

272, 5: „Woi raukkaa, joka himoihin Saastuttaa sielun riettaisin." Tämöinen sanojen eroittaminen tuntuu Wirsilirjassa teeskentelemiseksi, eikä yksinkertainen kansa tuommoista hywin hymärrä. E. „Woi raukkaa, joka himoissa Saastuttaa täällä sielunsa." Komitea sanoo vielä: „Hän Jumalast' on luopunut, Helwetin paulaan kietoutunut." E. „Ja pirun pauloin joutunut." Raamattu ei puhu helwetin pauloista.

274, 1: „Pois maailma makea! Mun sielun' halulla Pyrkii ristin tiellä Täältä' ylös, etsii siellä Jäistä iloansa Herransa pyhain kanssa." „Halulla" ei sowi „ristin tiellä" oikein yhteen; ja neljäs säe katkeentuu. E. paremmin: „Pois makea maailma! Mun sielun halajaa Pois turhuudesta tästä, Se pyrkii sinne päästä, Valittuin pyhain seuraan, Jäiseen rauhaan Herran." Tällä on parempi vaikutus. 7. „Taiwaast' on ystävän', Sinne on ikävän'. Sydämens mullen antaa Hän, mua tukee, kantaa." Raamattu ei kähä sitä lausetta, että Jumala antaa sydämensä meille. Wiimeinen säe on katkeentunut. 10. „Di taiwaan rikkaus, Loputon raffaus! Siit' armolahjas meille Suo, Jesus, köyhthneille! Ah tawaras suo pian, Jott' eiwät kato ijan!" Wiimeinen säe on tyhjä ja kelwoton. Jesuksen tawara katoaisi tämän mukaan vähän, mutta ei ijan. E:lla: „O taiwaan rikkaus, Pyhain osallisuus! Suo, Jesus, armost' aiwan Peria saisin taiwaan Tawarat autuaiset Jjätti seisowaiset" (w. 11). Wirsi ei ole parantunut useasta muutoksesta.

275, 2: „Maailmaan en halua Jeesuksesta rakkaasta“. L. toisessa laitoksessa: „Ne ei mua luomuta Jeesuksesta rakkaasta“. 3. „Jesús, paras tawaran', korkeuten', funnian“. L. „Mun on Jesús tawaran', korkeuten', funnian'.“ 2:8sa: „Jesús mull' on tawaran'.“

276, 1: „Mielen' tekee itkeä Maailman surkeudesta.“ Jos on mieli itkeä, niin onhan paras sitä tehdä, mutta ei silloin tule weisusta mitään. Ei sowi tämä lause seurakunnan suuhun. L. „Mieleni on weisata.“ W:a W:a: „Kirjoittaa on minull' miel' Tain maailman surkeudesta“, joka ei liion sowi wirressä, joka on weisattawa. 3. „Synnissä me synnhimme Riwulla surkealla.“ L. paremmin: „Synnissä me synnhimme Riwulla maailmahan.“ L:n ja W:n W:n 4:äs wärsy on syhttä jätetty. L:lla se kuuluu: „Elo ratfi rauhaton On meillä maailmassa; Riire kuole-malla on, Se ain' on joutumassa; Tuoni tuima, armoton On meitä wartoomassa“. Tämä kyllä wähän korjausta kaipaa. 8. „Ripu katkeamaton, Suomatta rauhaa, kaiwaa, Piina taukoomaton on, Jät ei lopu waiwa.“ L. „Tuskat niilt' ei päättykkään, Ei lepoo löydy missjään, Rirotuilla yhtenään On piina helwetissä“ (w. 9). Ei ole tämä wärsy parantunut korjauksesta vaikutukseen nähden. 9. „Radotuksen kartat waan, Jos uskot Herran sanaa, Katumukseen oikeaan Jos käännyt wakawana, Elät ain' jumalifest, Kuolet autuaallifest.“ L. „Ken tät' oikein tutkiipi Ja tekee parantuksen, Kristuksehen turwaapi Ja hänen lunastukseen (II:8sa: omistaa lunastuksen), Autuuden se woittaapi Ja karttaa kadotuksen“ (w. 10). Tämä on paljon parempi.

278. L. on paljon lyhentänyt tätä wirttä toisessa laitoksessa, wirrelle hywäksi.

281, 1: „Hän saapi nähdä Jumalan Ja ilon sanomattoman Hurskaitten kaikkein kanssa.“ L:lla: „Se saapi nähdä Jumalan Ja riemun ratfi runfahan Peria taiwasassa.“ Ehdoituksen säkeet eiwät sano, jos tämä ilo saadaan wasta taiwaassa, taikka jo täällä maan päällä. Jos

iloa taiwaassa tarfoitetaan, niin owat lauseet epäselwät, jos iloa maan päällä, niin sanotaan liika paljon siitä. Herran sana: „Autuaat owat puhtaat sydämeistä, sillä he saawat Jumalan nähdä“ tarkoittawat myös tätä elämää, waikka ne wasituisesti tulewaa katsowat. W:a W:a: „Se saapi nähdä Jumalan, Katt' rauhas' riemull' taiwahan, Kans' enkelitten pyhäin.“ 2. „Waan onneton se waiwainen, Ken seuraa himojansa, Elämässään on saastainen, Kuin pata-noitten kanssa.“ 3. „Waan woipa sitä waiwaista, Ken seuraa himojansa, Eloa wiettää saastaista, Harjottaa pahuttansa!“ Ei ole korjaus tätä parantanut. 3. „Ken irstaisissa huweissa Jumalaks himon tekee, Se raukka pian kauhulla Myös synnin palkan näkee. Lyhyen ilon perästä Käy tauti tuska, häpeä, Kuinen viimein kuolo.“ 4. „Se joka täällä elelee Iloissa irstaisissa Ja pahuttansa palwelee Seuroissa saastaisissa, Häneltä pian puuttuwa On ilonsa ja muuttuwa Itkuksi ikuiseksi.“ Missä tauti käy? Sointu on ehdoituksen korjauksessa huonontunut, sisältö on huonontunut ja muoto on kankistunut. 6. „Kuin Herran Hengen temppeli, Niin puhdas, kirkas, pyhä, Sun olkoon sielus, ruumiisi; Ne puhdistat ain' yhä! Pois suista häijyt himosi Ja muista aina walppaasti Kristuksen kowa kuolo!“ 7. paremmin: „Ajunto Herran Hengelle On puhdas ruumis, sydän, Kuin syntiin mui' ei wiettele (II:ssa 4:ssa: Kuin synnin kans' ei leikitse), Waan pitää elon pyhän, Pois himot häijyt suistaapi, Kristuksen piinaa muistaapi Ja kowaa kuolon tuskaa.“ Tämä on paljon parempi komitean wärshä. Parempi on sointu, parempi on sisältö ja parempi waiutus. Ehdoituksen wärshä lukiessa tähtyy kysyä: mikä on Herran Hengen temppeli? koska se wärshän mukaan ei ole sielu ja ruumis, sillä näitten tulee olla niin puhtaat, kirkaat ja pyhät, kuin Herran Hengen temppeli. 8. ja W:a W:a sanoo oikein, että puhdas ruumis ja sydän on Ajunto Herran Hengelle. W:a W:a: „On templi Herran Hengelle Ain' puhdas ruumis, sydän, Kuin

syntiin ei mit' wiettele, Waan pitää elon pyhän" (w. 10).
 7. „Di Herra, wahwaks henken' luo Ja puhtaaks sydä-
 meni; Kiisauksissa apu tuo Heikolle voimalleni; Sä olet
 pyhitykseni; Sun kanssas kiisaukseni Mä voitaa waka-
 wasti." L:lla: „D Herra, puhdas sydän luo, Minnhun
 henki wahwa, Kiisauksissa apu tuo, Ett'ei ne voitaa mahda!
 Sä olet pyhitykseni, Siis pyhitä mun mieleni Ja elämäni
 kaikki." Se on toinen asia, että Herra luo minun henkeni
 wahwaksi ja sydämeni puhtaaksi, ja että Hän luo minuhun
 puhtaan sydämen ja wahwan hengen. Täsfäti on L:n
 wärsy paljon huonontunut, ja L:n hywät loppusäkeet owat
 ehdoituksesta kadonneet. W:a W:a: „D Jumal! puhdas sy-
 dän luo Minun ja henki wahwa" (w. 11). 8. „Armostas, Jsä
 Jumala, Suo anteeks' synti-synni! Ne poista weres woi-
 malla, Di Jeesus, kaikkityhni!" Kiimin teko häiritsee
 täällä hartauden. L. „Armostas, Jsä Jumala, Suo an-
 teeks' syntin monet Ja poista weres voimalla, D Jeesus,
 pirun juonet." W:a W:a: „Niin anteeks' anna, Jumala,
 Min' armost' syntin' monet: Sä, Jeesus, weres voimalla
 Kaikk' särje pirun juonet." L:n wärsy on ehdoituksen kor-
 jauksesta huonontunut.

282. Kiiminteolta tuntuu wirren alku: „Ah kuink'
 olet, ihmisrukka, Sokea! Et näekään Kuinka sua uhkaa
 hukka, Synti kietoi siteillään." L. „Ah kuink' olet ihmis-
 raukka, Tyhmä, kuin et muista sä, Ettäs olet multa, tuhka,
 Kierty synnin siteillä." 2:sta l:sta: „Ah sä tyhmä ihmis-
 raukka, Kun et muista, käsitä, Ettäs olet multa, tuhka,
 Kiinni synnin siteissä." W. 2 kuuluu K:lla: „Multaa olet,
 maasta luotu, Maakki maassa maadut taas; Maan pääll'
 on sun majas suotu, Walmis on sun hantaa maasi." L.
 paremmin: „Maa sä olet," sillä Raamattu ei käytä sanaa „mul-
 ta" täällä, ja: „Pian joudut hautahas." 2:sta l:sta: „Maassa
 hautas saatawa." Komitea sanoo vielä: „Multaa, tuhkaa
 olet sä, Täynnä saastaa, syntiä; Kaikk' teet syntisellä miellä;

Mitäs ylpeilet siis vielä?" L. „Multa, tuhka, tomu sä, Täynnä olet syntiä, Surfia on olos täällä: Mitäs ylpeilet siis vielä?" Ei tämä korjauksesta parantunut. 2:sta 1:sta: „Riikkausta täynnänsä Surfiasti elät täällä." 5. „Muista kuinka Jeesus kantoi Ristiänsä raskasta, Tähtes kuoloon itsensä antoi! Sieluas siis kuita, Ett'et kerran kärsisi Tähden koreutesi." L. „Pyhän päänsä piestä antoi; Säästä sielus syntinen!" (w. 7). Tällä paikkaa, jossa puhutaan „ylpeyttä ja koreilemista vastaan", on se ajatus kyllä sopiva, että Jeesus antoi piestä päänsä. W:a W:a: „Pyhän päänsä se piestä antoi" (w. 8). Doudolta kuuluu lause: „sieluas kuita." 7. „Kuin maan hieta syntis ovat, Niit' ei taida lukea." Kyllä L:n säkeet: „Syntis sangen suuret ovat, Niit' ei taida lukea" (w. 10), ovat kelpaavat. W:a W:a: „Sinun syntis suuret ovat, Ei niit taida lukea" (w. 11). Ei Raamattu wertaa ihmisen syntiä maan hietaan. Vielä sanoo Komitea: „Werens kallis waan woi pestä Synnin tahrat sydäimestä." L:lla: „Hänen werens' kallis taitaa Synnistä sun puhtaaks saattaa." Sehän on parempi. W:a W:a: „Hänen werens kallis taitaa Sinun synnist' puhtaaks' saattaa." Komitea on jättänyt W:n W:n ja L:n 8:nen wärsyn. L:lla kuuluu se: „Koreiliwat niinkuin sinä Sioninkin tyttäret, Saiwat sitten ryhysijinä Orjaella waiwaijet Maassa wihollistensa, Häwäistynä, wankina, Alla suuren surkeuden Tähden kotokoreuden." Tämä wärsy esittelee Herran waroituksen Sionin tyttärille Esj. 3, 17—24. Ja kyllä tämä vielä olis tarpeen tässä wirressä.

283, 2: „Maksaaos niin suurta waiwaa? Maadothan sen kaiten kaitaa." L. „Matoin ruoka ruumisruffa Katoo niinkuin kedon kuffa." Paremmiin 2:sta 1:sta: „Siitä näet niin suurta waiwaa, Minkä madot syö ja kaitaa." Tämä on paras. Ehdoituksen edellinen säe kuuluu wähän oudolta wirressä. 3. „Parempi jos sielus woiji Saada armon pukimen, Synnin saastast' että oiji Pyhdas, kirkas, wakkoinen. Jkuisetshen se on luotu; Pyri iloon,

jok' on suotu." Wiimeiset säkeet tuntuvat riiminteolta ja häiritsevät. Kyllä sielu voi saada armon pukimen, jos pyhtää saada. L. „Sielullesi kaunistusta Pitäisi sun hankkia, Sydämelles puhdistusta Synnin saastaisuudesta, Sewaan mielehesi painaa, Että sielus eläis aina." Tämä on parempi ja vaikuttaa paremmin. 4. „Valta tulis sielullesi, Sä sen annat ruumiillesi." Hengen tulee hallita sielua ja ruumista.

285, 1: „Mä huudan, Kristus, thykösi." L:lla: „Herra". W:a W:a: „Herra Kriste!" Kun eivät molemmat yhteen säkeesen mahdu, tuntuu sana „Herra" täällä, wirren alussa, paremmalta. 2. „Myös vielä tulen pyhtämään, Di Herra armollinen, Ett'en mä joutuis häpeään, Kuin tah-too vihollinen! Näin taidan kärsiwäisnä ma Täällä olla tuskisiani Ja murheisiani, Toiwolla wahwalla Mun kiusauksisiani." Weisaaja arwelee, että hän voi olla kärsiwäisen tuskissa ja wahwalla toiwolla kiusauksissa, joll'ei hän joutu häpeään. L. „Wiel' anon julta: armosta Suo mulle toivo wahwa, Jota ei häijy maailma Minulta ryöstää mahda! Niin taidan kärsiwäisenä Täällä olla tuskisiani Ja murheisiani Ain' thytywäisenä Eläisjän', kuollessani." W:a W:a: Ann' minun olla toiwoss' wahwas', Kärsiwä olisin tuskis'." 3. „Aut' että sydämeni vois Työt pahat anteeks antaa Ja niillekin myös hywää sois, Jott' yhä vihaa kantaa! Suo mun näin sua seurata, Di Jän', Jumalani, Rakkaudellani Tunnustain sinua Raikessa elossani"! Kenen pahat työt? W:a W:a: „Autta että sydämeest' woisin Wihollisten' anteeks' antaa." Duto on lause: „rakkaudella tunnustaa Jumalaa", waikka se tyllä on oikea. W:a W:a: „Rakkaus sydämeen lisää Taiwaallinen Jsa! Tunnustaa sinua taitaisin Niin alati loppuun asti." L:lla: „Sun rauhas tielle minua, O rakas Jesus saata; Niin outoa kuin omaista Rakastamahan auta; Suo että niinkuin sinäkin Myös wihamiehiani Täällä' eläisjäni Minäkin kärsaisin, Auttaisin mielelläni!" 4. „Suo ettei ilo

riemuisin, Ei suurin tuskistani, Jos elää saan tai kuolisin,
 Rufista uskoani." L. sanoo: „Niin suurta iloo, murhetta,
 Sä älä jalki mulle, Jos' erottais' mun sinusta, Jos
 elän taikka kuolen"! josta on parempi. W:a W:a: „Niin
 suurt' tuskaa älä anna tulla pääll', Eit' iloo niin riemuist'
 ratki, Joko kuolla tulis', taikka elää tääll', Ettän uskostas
 tatkeen." 5. „Tääll' synnin jota ankara Mun ympärillän'
 pauhaa, Maailma, liha, saatana Ei anna koskaan rauhaa."
 Kyllä heidän tähtyy Herran tahdosta wälistä jättää rau-
 haan. L. „Sodassa täällä kowassa Mun olla tähtyy aina:
 Maailma, liha, saatana Ei rauhaa mulle anna." Tämä
 on parempi ja yhsinfertaisempi.

287, 1: „En tahdo Jumalasta Mä koskaan luopua,
 Niin tiestä oikeasta En woi mä poiketa." Kyllä hän woi
 poiketa, jos se asia waan hänen tahtomisestaan riippuisi.
 L. „En tahdo Jumalastan' Mä koskaan luopua, Hän, Herra,
 ainoastaan jalkani johdattaa." W:a W:a: „Jumalast' en
 erit' tahdo, Enk' luopuu koskaan tääll': Hän wie minun oi-
 kiall' laidall'." 3. „Mun sielun', ruumiini Mä haltuun
 annan hällen, Hän armonsa suo jälleen Ja holhoo henkeni."
 L:lla: „Mun sielun', ruumiini Hänelle annan aina, Hän
 mulle awun lainaa Ja holhoo henkeni." Tämä on parempi.
 W:a W:a: „Sielun', ruumiin ja hengen Hänen haltuuns'
 annan aina, Hän minull' armon's' lainaa Ettei wahingoits'
 fenkään."

L:n 289 ja 289 c owat syhyttä jätetyt. Wähän for-
 jausta ne tarwitsewat.

290, 9: „Waikk' hän wiipyy toisinaan, Ei tuo kohta
 apuaan, Kuitenkin on laupias, Oli toiwon armias." L.
 „Waikka wiipyy toisinaan, Ei hän hyljää kuitenkään; Ketä
 Herra kurittaa, Sitä hän myös rakastaa" (w. 10). Nä-
 mät viimeiset säkeet owat tässä wirressä niin tärkeät, että
 ne olisimat olleet warjeltawat, waikka komitean säkeet owat
 W:n W:n mukaan. 16. „Hyvä sun, jos uskot sen". L.
 2:sja lait:sja: „Mutuas, fen usko sen!"

291, 4: „Hän tietää awun ajan parhaan, Neuwons on aina wiisahin, Myös sydämemme halun hartaan Kyll' tuntee Jä' rakkahin; Näin ennättäin hän tullessaan Tuo awun, rauhan autuaan.“ L. „Hän tietää oikian awun ajan, Toimittaa kaiikki parahin, Kans sydämemme halun hartaan Tunteepi Jä' rakkahin; Jo ennemmin kuin luuletkaan Tuleepi Herra (2:sta lait:sta: Hän ehtii sua) auttamaan.“ Ei ole tämä wärsh korjauksesta parantunut. „Toimittaa kaiikki parahin“ on parempi, kuin: „Neuwons on aina wiisahin.“ W:a W:a: „Hän tietää oikian awun ajan, Hän toimittaa kaiikk' parahin.“ Sae: „Näin ennättäin tuo tullessaan“, on W:n W:n mukaan, mutta L:n säe: „Jo ennemmin kuin luuletkaan“, on selwempi. 5. „Pois puhalttaa hän murheen sumun, Taas rakkaampana pitää sun.“ L. paremmin: „Taas näyttää rakkaautensa“, waikka R. kyllä on W:aa W:aa noudattanut. Weisaaja arwelee, että Jumala on ennen pitänyt rakkaampana, ja nyt taas, kun murheen sumu on pois. 6. „Ihmeitten luoja korkein tää Voi alentaa ja ylentää.“ L. paremmin: „Jumala ihmeenteijä Voi alentaa ja ylentää.“ W:a W:a: „Ihmetten teijä Jumala.“ Ei Raamattu puhu ihmeen „luomisesta.“ 7. „Siis lue, weisaa, tietä Herran Käy uskollisna töisäsi; Sit' usko, min hän lupas ferran, Hänehen pane turwasi!“ L. paremmin: „Siis lue, weisaa, Herran tiellä Sun wirkas töitä toimita, Kans lupauksens' usko wielä, Hänehen turwaa, uskalla!“ Tällä on parempi waikutus. Sana „ferran“ ei ole paikallaan ehdoituksen wärshsä.

292, 1: „Herra on mun hyljännyt, Armon multa kättennyt; Luopunut on lapsens luota.“ Joka luulee, että Herra on hänet hyljännyt, ei hän tunne itseään lapseksi. L. „Luopunut hän ompi luotan.“ 2. Murehesta raskahasta Murtuneelle turjallen Näin nyt Jän suulla wastaa Herra laupias, armoinen: „Tosko äiti ikänä Woipi lapsens hylätä?“ L. „Sionille, murheissansa Huotaawalle, vastaapi Herra näin nyt armossansa, Jän suulla rakkaasti; „Woisko

heittää lapsensa, Vaimo kantamaisensa?" Tälläkin on parempi waikutus. 4. „En mä etsi rangaistusta, Mut waan mielen parannusta.“ W:a W:a: „Empä syntist' sydämes-tän' Rurit'; katuwaista säästän.“ Tämä ajatus on parempi, waikka säkeet muuten owat huonot. 5. „Miksi siis näin pelkääät vielä, Että sun unohtaisin Ja sun täällä ristin tiellä Pissan alle jättäisin? Empä itään sinua Hylkää, usko minua!“ L:lla: „Miks siis joudut luulemahan Että sinun hyljäisin, Sinun soisin huffumahan, Pissan alle antaisin? Usko se, en milloinkaan Voi mä sua unhottaa.“ Tämä ei ole korjauksesta parantunut. Ehdoituksen säe: „Hylkää, usko minua“! ei ole hywä. 6. „Muuris muistissan' kyll' owat, Ma ne pian rakennan; Wihollises wiekkaat, kowat Häpeä-hän masennan.“ L. „Muuris edessän' ain' owat Rakentajat rientävät, Rohka wihollises kowat Häpeähän hääthwät.“ W:a W:a: „Muuris edessän' ain' owat, Rakentajas rientävät, Wihollises wiekkaat, kowat Häpiään häjht hääthwät.“ Emme tiedä syhtä komitean korjaukseen, sillä L:n säkeet eiwät ole huonommat.

293, 1: „Waikk' waipuis waiwaan sieluni, Ain' olet uskallukseni.“ L. „Waikk' sydämeni waipuisi, Sinuhun turwaan kuitenki.“ W:a W:a: „Waikk' waipuis' waiwast' sydämen', Sä kuitenk' ain' uskalluksen.“ R.: „Di Jesuksen! Mua pelasta, Mua pelasta, Synnistä, sielun surmasta!“ L. „O Jesus Krist!“ W:a W:a: „Herra Jesu Krist!“ Täällä owat Wapahtajan molemmat nimet paikallaan. 2. „Suo ristiäni tantaissa Mun sinuss' aina riippua!“ L:lla 2:sta L:sta: „Sinussa suo mun riippua Myös ristiäki tantaissa!“ Tämä on hywä, sillä Herrassa tulee us-kowan aina riippua, mutta ristin alla on se erittäin tar-peen.

294, 3: „Saatana kun kiukuin tuimin Wiekkahasti kiusaapi, Tee, ett' aina Hentkes woimin Sielun' sotii, voit-taapi!“ L. „Koska piru wiekkahasti Mua kiusaa kiukuksaan, Pysy luonan' wakawasti, Seiso, sodi puolestani.“ Romi-

tea on paljon huonontanut tätä wärshä, jolla on toinen woima. Sielun sotimisesta ei ole mihinkään pimeyden ahdistaisa, waan ihmishengen tähtyy Jumalan Hengeltä woi- mia saada ja kilwoitella. Kyllä on paras rufoilla, että Jē- sus kiusauksissa pshyh meidän tyhönämme ja sotii mei- dän puolestamme. W:a W:a: „Suo ett' pshyh, Jesu, jinusf!“

295, 4: „Suo wirran ruskean, Sun weres puhta- han, Mua puhdistaa ja pestä Saastastan' syntifestä!“ L. paremmin: „Mua puhdistaa ja pestä Synnistä, wäärhy- destä!“ „Syntinen saasta“ on outo lause. W:a W:a: „Mua synnin wioist' wirut.“ 6. „Ken sinuun luottaa ai- wan, Ei waiwu ijäks waiwaan.“ Tuntuu wähän riimin- teolle. L. „Niille, kuin päälles luottaa, Sun armos awun tuottaa.“ 8. „Waiff' joukot saatanan On mua wastahan, Ei woi ne wahingoittaa, Sun apus kaikfi woittaa; Mä luotan, kun he pauhaa Sun werees, niin saan rauhaa.“ W:a W:a ja L. „Jos joukko saatanan.“ Miks'ei „joukko“ riittänyt?

296, 2: „Sun seurakuntas holhoile Ja wainoojilta warjele!“ 3. „Käännytä sanas sortajat, Kufista juonens kamalat.“ W:a W:a 2: „Wapahda waiwast' seurakuntas.“ L. 2:sta lait.: „Se waiwoistansa wapahda!“ Täällä on „waiwoista“ parempi, kun seuraawassa wärshysä puhutaan wainoojista.

296 b, 1: „Syntiä me wastahafi Waikka teemme alati, Anna anteeks armostafi, Näytä laupeutesi!“ Ei ole oikein sopiwa rufoilla: Anna, Jumala, minulle anteeksi, waikka minä syntiä teen, sillä wiimeinen lause tietää, että minä par'aikaa sitä teen. Siinä mielen tilassa ei käh, eikä woi rufoilla anteeksi. L. „Syntiä me olem aina Tsh- neet, Herra, wastahas, Anteeks anna, Armos lainaa, Ole meille laupias.“ Tämä on parempi. 3. „Synnist' elä- mämme tiellä Wapauta kansasi.“ Lause on hämärä ta-

lakeiton tafia. L. „Synnin wallast' auta täällä, Wapauta kansasi.“ Korjaus ei ole tätä parantanut.

297, 4: „Omisses myös tullessasi, Ota meidät, Jumala!“ Tässä wärshysä puhutaan Jeesuksen syntyimisestä, kärsimisestä, kuolemisesta, taivaasen astumisesta ja tulemisesta, sentähden odottaissimme sanan „Jumalan“ asemesta „Herra“ taikka „Kristus“, sillä me tapaamme puhua Jeesuksen tulemisesta. Mutta kun muut wärshyt loppuwat sanalla „Jumala“, olisi täällä paras sanoa: Ota Herra, Jumala! L. „Tuomiolle tullessasi Auta, Herra Jumala!“ 6. „Menestystä suojassasi Suo sä isänmaallemme, Siunausta huomaassasi Anna ruhtinaallemme!“ L. „Isänmaalle rauhaa lainaa, Menestystä suojassas; Ruhtinaamme pidä aina, Isä, sinun huomaassas.“ Nämät säkeet eivät parantuneet korjauksesta. R. sanoo vielä: „Itse puolustajanamme, Sodi, Herra Jumala!“ L. 2:ssa 1:ssä paremmin: „Sodi itse puolestamme, Auta, Herra Jumala!“ 8. „Rakkaaks myös vihollisille Sydän meissä sulata, Hywää suomaan wainoojille Auta meitä, Jumala!“ L. „Wihamiehiamme kohtaan Sydän meissä sulata, Heille myöskin hywää suomaan Auta meitä, Jumala!“ Kun pyhdetään että Jumala sulattaisi sydämmen rakkaaksi vihollisille, tietää se, että runoilijain sydämessä on vihaa, mutta silloin ei waan sulatus auta, waan ihminen tarwitsee rakkautta ylhäältä. 11. „Sinä, Jeesus, armahtaja . . . Tullut meille turwaksemme, Puhu lastes puolesta, Niin me saamme tarpehemme; Siuna meitä, Jumala!“ L. 2:ssa 1:ssä: „Sinä, Jeesus, armahtaja, Auta meitä armossa! Pyhä Henki, lohdutusta Anna meille murheessa, Uskollemme wahwistusta; Siuna meitä Jumala!“

297 b. Tämä wirsi tarwitsee parannusta runomutoon nähden.

299, 1: „Riemuitse, sieluni!“ L. „Riemuitse, sydämen!“ 2. „Ja Pyhä Henki sen, Mit' anon, opetti Siis tulee anehen', Sen tiedän, kuulluksi.“ Ei Pyhä Henki lait-

tia ole opettanut, mitä ihminen rukoilee. Ahneus, hylpeys ja heikuma rukoilewat usein sitä, ku ei ole Jumalasta. 2. „Ja rukoilemahan Sua Henki opettaa; Siis wahwass' uskossa Voit puuttees ilmottaa.“ 3. „Miel'-alans Jumala Useinkin mulle näytti; Mit' nimeen Poikansa Mä anoin, sen hän täytti. Hän antaa runsaammin, Kuin sielun' rufoili, Mahdottomaksikin Mit' arwas mieleni.“ 4. „Jumalan miel'-alan Sanasta saat jä tietä: Nimehen Jesuksen Mit' anot, ei hän kiellä; Hän antaa usein myös, Mitse toiwosi Ja minä luulinkin Sä mahdottomaksi.“ Ehdoituksessa puhuttelee rukoilewa itseänsä, 2:n wärshysä sydäntään. Korjaus on kyllä tässä ollut hywäksi. Komitea, joka tavallisesti on tarkempi runomitassa, tekee leikkauksen: Mahdottomaksikin. 4. „Sä mahdottomaksi.“ „Sielu“ rukoilee tässä wirressä, niinkuin se riemuitseekin. Sointuun nähden on wärsh ehdoituksessa parantunut, mutta ei waikutuksen puolesta.

299 b, 6: „Hywnhytees loppumattomaan, Mun kaikki toiwon' luottaa.“ Toiwowa luottaa, mutta ei „kaikki toivo.“

299 c, 1: „Rukouksella tulen, Herran', Sun owelles kolkuttamaan; Sanoithan itse meille kerran: „Kolkuttakaa, niin awataan!“ Siis awaa armon owefi, Sill' Jesus on mun kanssani!“ Herra, jonka eteen rukoilewa tulee, on Jesus, sillä hän sanoi: „kolkuttakaa, niin awataan!“ ja 10:ssä wärshysä sanotaan: „Kun Herran nimesi' anon waan.“ Jesuksen thkö tulee siis rukoilewa ja pyhtää: awaa armon owefi, sillä Jesus on mun kanssani. W. 7 sanotaan: „Waan karsimystä tarwitsen; Sit' anna, Herra, minullen!“ Kun ehdoitus wähdän eteenpäin (308, 2) pyhtää witsaa, woiji täälläkin joku armella, että se karsimistä pyhtää, mutta karsimys tietää täällä „karsiwäisyyhs“.

300, 3: „Lahjoitit armos, rauhas minulle, Pojassas suodut uskowaisille.“ Kyllä ne owat kaifille suodut. 4. „Jont' uskowilleen Kristus ansaitfi.“ 5. „Mun palwella

„suo sua pelossas!“ L. „Suo palwella sua täällä pelwossas!“ 9. „Suo että enkelisi minun kätkee, Niin että wihollinen armos näkee.“ L. „Enkelis anna, Herra, minun kätkee, Ett’ armos awun wihollinen näkee.“ 2:ssa 1:ssa: „Suo, enkelis, o, Herra, minun kätkee, Ett’ armos awun wihollinen näkee.“

300 c, 3: „Kuolohon hän ainoon, rakkaan Antoi minun eloksen.“ „Eloksen“ tuntuu täällä vähän oudolta. 4. „Sielun’ syttymään hän saattaa Uskon tulen kirkkahan, Joka voittaa kuoleman Helwetinkin wallat kaataa.“ Ei uskowan usko riittä tähän. Alkutekijä, Gerhard, sanoo: „ja itse helwetin asettaa“ (Pom. Ges. B. 858, 4). Eikä usko syty sielussa, waan sydämessä, niinkuin Gerhard’kin sanoo. 8. „Enkeleillään Herra torjuu Kaikki pahat päältäni, Johdattaa mun juoksuni, Ett’en eksy, enkä horju“. Tässä olisi myös Jumalan Henki tarpeen. Gerhard sanoo: „Jumalan enkeli, jonka hän lähettää, on kääntänyt pois pahan, jonka wihollinen aikoi tehdä“ (w. 8). 12. „Herra, isän nimi sulla On ja Isän rakkaus, Siis kuin Isä suo mun tulla, Kuule lapses rukous!“ Minne tulla?

301, 1: „Kiitos Jumalalle, Tuokaa hurstkahalle Kansans auttajalle!“ L. „Kiitos hurstkahalle Isäin Jumalalle, Kansans’ auttajalle!“ Raamattu sanoo: „Kiitetty ole sinä, Herra, isäimme Jumala“ (Kolmen miehen kiitoswirsi tulessa (w. 52). 2. „Herran seurakunta Häntä huoneessaan Mielin nöhrin, hartain Kiittäin palwellaan! Waikka, Herra, tuolla Istut ylhäällä, Kuitenkin ain’ alas Tanne tatsot jä.“ L. „Häntä kaikki kansa Kiilwan kiittäköön, Hälle kirkossansa Äänet yletköön! Waikka taiwahassa, Herra korkehin, Usut, kansaas maassa Muistat kuitenkin.“ 3. „Maailman ympär’ aiwan Kaikki wallitset, Taiwaan wahwundetkin, Herra, hallitset.“ L. „Taiwaan wallat taiten Kätes hallitsee, Maassa myös paraiten Kaikki wallitsee.“ Komitea wälttää leikkauksen pa-räiten, mutta huonontaa soinnun ja jissällön. Taiwaalla ei ole useampaa „wahwuutta“. Ju-

mala loi „wahwuuden“. Seuraavassa wärshsä puhutaan yhdestä wahwuudesta. 4. „Wesi, joka kuohuu Päällä wahwuuden“. „Kuohuu“ on tässä huono sana, joka on wältettävä. Raamattu sanoo tässä: „Kaikki wedet taiwas= ten päällä, kiittäkää Herraa“ (w. 60). Tämä paikka tar= koittaa Raamatun luomishistoriaa, 1 Mos. 1, 7: „Sitte Jumala tefi awaruuden, ja eroitti wedet, jotka olivat awa= ruuden alla, welistä awaruuden päällä.“ Tässä ei sowi sana „kuohuu.“ Komitea on täällä noudattanut W:aa: Waa. 6. „Sade, kaste, tuuli Kiittäin lausufoot, Vieffi, lämmin, tuli Ilmass’ iloittfoot! Lumi, rakeet, sateet, Sumu, härmä jää, Mistäköön häntä, Herraa wälewää!“ Komitea on pannut sateen kahdesti tähän wärshyn ja poistanut sillä soinnun. W:a W:a: „Lumi, rakeet, räntä, Härmä, sumu, jää, Kiittäkää ain’ häntä.“ L. „Sade, kaste, tuuli Häntä (2:ssa 1:ssa: Herraa) kiittelee, Vieffi, lämmin, tuli Ilmass’ iloittaa, Lumi, rakeet, räntä, Härmä, sumu, jää Mistäköt häntä, Herraa wälewää.“ Raamattu sanoo: „Räntä ja rakeet, kiittäkää Herraa“ (w. 67). 7. „Päiwä kirkas, kanna Hällen hlistys, Niin myös kiitost’ anna Dinen pi= meys! Taiwas jhrisewä, Pilwein leimaus Herran ihme= histä Olfoot julistus!“ L. „Hö ja päiwä myöskin Herraa kiittävät, Walo, pimeyskin Hänt’ hlistävät, Hänen ihmei= tänsä Ilman pitkänen lausuu äänellänsä, Tulta leimuten.“ Ehdoituksen liialliset kumaukset owat waan haitaksi. Sisältö on huonontunut ja sointukin. Komitea on pannut shhstä tähän, Raamatun mukaan, suoranaisten lehoituksen kiittämiseen. W:a W:a: „Päiwä, hö nyt anna Herrall’ hlistys, Walo kiitost’ kanna, Niin myös pimeys, Pitkänen ja pilwet Ja miel’ leimaus Julist’ Herran ihmei.“ Raamattu sanoo: „Päiwä ja hö, kiittäkää Herraa.“ „Waleus ja pimeys, kiittäkää Herraa.“ „Pitkänen leimaus ja pilwet, kiittäkää Herraa“ (w. 68. 69. 72). 9. „Kaikki, mitä kantaan Maa tää lawea: Puut miot, pitkät, wahwat, Wesa matala, Yr= tit, ruohot, lehdet, Siemen, kukkanen, Kaikki, mitä maasta

Housee kaswaen.“ L. „Kaikki, mitä maasta Vienee kaswawa (2:ssa l:ssa: Housee kaswamaan), Luojan funniasta Ompi lausua (2:ssa l:ssa: Meitä muistuttaa); Orit, lehdet, junret, Ruohot, kuffaset, Puutkin wahwat, suuret, Vienet pensaiset.“ Tähänkin on ehdoituksessa tullut kehoitus kiittämiseen, mutta soitto on melkein kokonaan kadonnut ja sisältö on huonontunut. 10.

„Kaikki, mikä lentää Viikkuihin ilmassa, Kaikki, mikä hyörii Päiväin paisteessa; Linnut taivaan alla, Laulain lausuaa Kukin äänellänne Herran kunniaksi!“

L. „Olistyistä Luojan Linnut laulavat, Häntä jaawat suo-
jan Weden asujat; Hänen laupeutensa Loppumaton on Hä-
nen kiitoksensa Kaikin lauluun!“ Tämäkin on sisällön ja
soinnun puolesta parempi komitean määrä, vaikka kehoitus
kiittämiseen kyllä täällä on paikallaan. 11. „Elävätkin
kaikki Metsän, wainion, Tekin kiittäkääte, Suuri syh teill’
on“! Wainion elävistä ei Raamatun kiitoswirsi puhu
mitään.

302, 2: „Kansalles anna rauha täällä, Suloinen
sowinto maan päällä.“ L. „Kansalles anna rauha aina Ja
lewollinen meno lainaa.“ Tämä waijuttaa paremmin.
W:a W:a: „Suo kristityhilles rauha aina, Ja lewollinen
meno lainaa.“

303, 2: „Hän ihmeisest’ on maailmaan meidät luo-
nut, Kristuksen kansaks kasteen kautta tuonut.“ Ei täällä
„tuonut“ sowi. L. paremmin: „koonnut.“

303 b 1: „Kajahdus hängen nimensä wiesates-
jamme!“ L:lla paremmin: „Hartaalla mielellä äänemme
forottakaaamme!“

304 b, 2: „Nyt, armon Herra, myös Suo armos
meille vielä, Ett’ tunnustamme työs Ihmeiset ilomieillä!“
L. „Sä, armon Herra, nyt Myös armos meille lainaa, Suo
(2:ssa l:ssa: Ett’ ilomieillä) riemumielellä Sua ylistämme
aina“! Tämä waijuttaa paremmin.

305, 2: „Me kähmme Herran etehen Ja tuomme
nöhrän rukouksen, Me hänen puoleens huudamme.“ Wan-

hasja ja Wäliaikaisessa Wirsikirjassa kääntynyt weisaa ja suoraan Jumalan tykö. L:lla: „Niin seurakunnan kokoukseen Me käymme nöhräst' rukoillen, Sun tykö, Herra, huudamme, Apua sulta anomme.“ Tämä waituttaa paljon paremmin.

3. „Silmämme itkein nostamme, Kun ahdistawat syntimme, Anomme, Herra, anteeksi, Turwatan omaan Poikaasi“. L. 2:sta l:sta: „Me anteeks sulta antoen Sun Poikas kautta Kristuksen.“ Alkuvirsi sanoo: „Me koroitamme silmämme ja sydämenimme sinun puoleesi totisessa katumuksessa ja murheessa, ja etsimme syntein anteeksi saamista“ (Rom. Ges. B. 785, 3). Parempi olisi ollut tässä käyhtää sana „sydän,“ kun eivät sydän ja silmät säkeesen mahtuneet. W:a W:a: „Silmäm' nostam' ylös itkull', Etsim' sydämen katumall' kiwull'.

L:n 307 on ankara, mutta kyllä kovuuskin on hyvä aikanaan. Paljon korjauksia wirsi kumminkin tarvitsiji.

307, 2: „Jumalan käs' on ankara, Witsansa kauhistuttawa, Ei toiwoa meill' enää. Maa, kansa kaikf' on firottu.“ Wiimeiset säkeet liioittelemat. Ei woi seurakunta sitä weisata. Runeberg sanoo: „meidän kansamme häwiää, meidän maamme on tuomittu“ (309, 2). „Firottu“ on täällä liian kova sana, ja Romitea sanoo, että kaikfi kansa on firottu. 3. „Wähempi rangaistuksensa, Waikf' yli reunnain woutawa.“ Wiimeinen säe liioittelee täälläkin. Runeberg sanoo: „että se, waikka reunaan asti täytetty, on vähempi, kuin me olemme ansainneet.“ 6. „Armoas tähteen maailman loit.“ Ei ole oikein sopiwa wirressä sitä sanoa armosta. Hywitys olisi täällä oikea sana, sillä Jumala ei luonut maailman tähteen armoaan, waan hywyyttään.

308, 5: „Anna meille armossasi Mieli kärsiwällinen, Joka taipuu witsahasi, Nöhräst' aiwan tynnyhen!“ L. „Waiwoissamme meille lainaa Mieli kärsiwällinen, Joka tahtos alle aina Taipuu, siihen (2:sta l:sta: nöhräst') tynnyhen.“ Tämän waitutus on parempi.

310, 2: „Suo meidän olla rauhasa Min' elin-aika-

namme, Pois riidat, sodat karfoita, Meit' auta waiwois-
samme, Maatamme suojaa, siunaa!" L. „Ja siunaa isän-
maamme"! Korjaus on wahingoksi.

311, 3: „Maassamme älä wallita Ann' eripurai-
suuden, Armollas meitä walista, Niin saamme mielen uu-
den Ja rauhan, rakkauden.“ L. „Äl' anna, Herra, wallita,
Maass' eripuraisuuden, Synnistä meitä puhdista, Suo
saamme mielen uuden Ja rauhan, rakkauden!“ Tämä on
parempi. Ei uusi mieli, rauha ja rakkaus tule vielä wa-
listuksella.

313, 1: „Rauhaas, Herra, siunattua Anna wuotaa
maallemme, Että rakkaudessa sua Aina palwelisimme"! L.
„Rauhas, Herra, meille lainaa, Siunaufses maallemme,
Sua wilpitönnä aina Siinä palwellaksemme.“ Tämä wärsh
on parempi. Jumala antaa „rauhanja.“ 3. „Ota, Herra,
isänmaamme Suloiseen sun suojahas.“ „Holhoo, Herra,
isänmaamme Suloisessa suojassas.“ Ei ollut syhtä for-
jaukseen. Kyllä isänmaa on ollut Herran suojassa, mutta
pyhdetään, että Jumala sitä eteenpäin holhoo.

314. Komitea on jättänyt W:n W:n ja L:n wirren
ja ottanut tämän Runebergin, waikka merkillä osoittaa sen
niin huonoksi, että se olisi jätettävä. 2. „Rauhas' ääret
awaruuden Häntä kuullen waeltaa.“ Se on runollista liioit-
telemista, joka ei wirteen sowi. Awaruuden ääret wael-
taisiwat rauhasa kuullen Herraa. Ei ole sitä ajatusta
alkuwirressä. Runeberg sanoo: „rauhallisena on ääretön
taiwas hänen silmänsä edessä“ (312, 2). 3. „Rauha woiko tulla
tännen Ennen katoomista maan? Saako kuolemaansa ennen
Täällä rauhaa hurstaksaan?“ Jos ei rauhaa ole misään
maan päällä, kuinka tietää runoilija niin sitä kiittää ensim-
mäisessä wärshysä. Ei ole tällainen epätoivo wirteen
sopiwa. Kyllä Kristinusko rauhasta tietää, jota ei kukaan
voi uskowalta ryöstää, waikka hän koetuksissakin on. Joh.
14, 27: „Rauhan minä teille jätän, minun rauhani minä
teille annan.“ Runeberg sanoo: „onko rauha maan päälle

tulewa, ennenkuin tämän päivä on loppunut? Milloin tulee hetki, jolloin hurskas voi täällä elää ilman sotaa?"

316, 13: „Waan jos sun tahtos toinen on, Sun tahtos tapahtukohon; Mut' että witsaas tyhdyimme, Pelossas aina pyhymme!“ Tätä rukousta ei seurakunta voi rukoilla, kun 3:as wärsh sanoo: „Waan nyt, oi Herra, neuwostas Ei wuoda kaste taiwaastas; Se on kuin rauta kowennut, Maan pääll' on kaikki kiihtunut.“ Yksityisensä on työläs tätä tässä tilassa rukoilla. L. „Suo kurtuksees tyhdyimme, Pelwossas aina pyhymme Ja ylistämme neuwojas, O Jä meidän, laupias!“ 2:ssa 1:ssa: „Se, mitä pyhymme, nyt suo, Armostas apu meille tuo, Myös auta witsaas tyhtymään, Nimeäs ain' ylistämään!“

L:n 316 c ei ole keltoton.

317, 2: „Awaja kätes awara, Kawinto meille lahjoita, Ain' uutta woimaa maalle suo, Se että runsaan wiljan tuo!“ Tämä pyhtäminen uutta woimaa maalle kuuluu vähän oudolta, sillä Jumalan ijankaikkinen woima on luontopiirissä olemassa, waikk'ei Jumala ole persoonallisesti täällä. „Hänen (Jumalan) näkymättömät menonsa, nimittäin, ijankaikkinen woimansa ja jumaluutensa nähdään hamasta maailman luomisesta, kuin niitä hänen teoistansa tutkitaan. (Rom. 1, 20). L. paremmin: „Awaja kätes awara Ja jywät maasta kaswata, Ett' olis leipää syödäksem Ja siement' uutta saadäksem!“ Ja 2:ssa 1:ssa: „Tarpeeksi päiwän nykhyisen Ja siemeneksi wastaisen.“ W:a W:a: „Sun kätes awaa awara, Ja maasta jywät kaswata Meill', ett' täällä leipää syödäksem' Ja siement' saisin' kylwääksem'.“

320, 2: „Kun waan ruumiin terwehen Herra tahtoo antaa, Woin ma, siihen tyhtyen, Riitost' aina kanta.“ Weisaaja lupaa, mitä hän ei voi tähttää. Ei terweys vielä anna woimaa aina Herraa kiittämään ja tyhwyäisenä olemaan. L. „Kun waan Herra terwehden Armostansa lainaa, Mahdan siihen tyhtyen Riittää häntä aina.“ W:a W:a: „Koska Herra armostans' Antaa ter-

meidän, Tytyväisen mielen kanss', Mitäs pyhdam' sitten
 Enämpää täss' elossa?" Junri tämä tytyväinen mieli on
 Herran lahja, ja se on pyhettävä. 4. „Vaikka siihen tuh-
 laisin Raiken oikeuden, Suot sä, Isä rakkahin, Vielä lau-
 peuden.“ Weisaajalla oli siis oikeus terwehteen. L. 2:ssa
 1:ssä: „Synniss' ehkä tuhlaisin Usein armos suuren“ (w.
 6). 5. „Tee ett' elinaikani, Aina loppuun asti, Laupiasta
 lahjaasi Käytän taitawasti!“ Jumala siis tefisi, että minä
 taitawasti käytän Hänen lahjojaan. Se kuuluu oudolta.
 6. „Suo mun vielä vanhana Terween' elää aina.“ L.
 paremmin: „Kuin mun wanhuus saawuttaa, Terweys vielä
 lainaa“ (w. 8).

L:n 320 b ei olisi jissällön puolesta kelwoton, kun on
 wirsi terweydestä weisattawa, vaikka se paljon korjauksia kaipaa.

320 b, 3: „Eikö meidän muistella Aina tulis sitä,
 Että kerran ankara tili tehdä pitää, Kuinka täällä nautimme
 Lahjan kalliin luodon, Herran kunniaks käntimme terwey-
 den juodon.“ L. „Eikö meidän muistella Aina tulis sitä,
 Että luvun lasfulla Tili tehdä pitää, Kuink' olemme naut-
 tineet Luojan laupeuden, Kunniaks käntäneet Kalliin ter-
 weyden!“ (320 c, 3). Ei ole tämä korjauksesta parantunut.
 Viimeiset säkeet tuntuvat ehdoituksessa liian taitotekoisilta.
 Terweys suotu on kallis lahja luotu. 4. „Suruton, kun
 päiwin, öin Kuluu terweytesi, Kientäisjäs kuin järjetön Ra-
 dotuksehesi. Muista! Herran rangaistus Voi sun pian
 kaataa, Luojan käden kuritus Wuoteelle sun saattaa.“ L.
 Muista siis sä suruton, Joka terweytesi Käytät niinkuin
 järjetön Radotuksehesi, Että Herra witsallaan Voi sun pian
 kaataa Rangaista sun wihassaan, Wuotehelle saattaa!“ Ei
 ole tämäkään parantunut. 7. „Hentes hyvän woimalla,
 Auta aina meitä.“ L. „Auta, Herra, meitä!“ Ei ollut
 syhtä jättää sanaa „Herra“.

321, 1: „Di paimen parahin, Sä sääleit lampai-
 tasi, Pauloista helmetin Ne päästit kuolollasi.“ L. „D pa-
 ras paimenen', Kuin laumaas niin sä säästit, Etti' kuole-

masta sen Sä fuolemallas päästit." Parempi on sanoa, että Herra „fuolemasta" päästää, kuin „helwetin pauloista". Onhan muutenkin täällä liian vähän lausuttu siitä, mistä paimen päästää. 4. „Ett' nimes kunniaa Hakisiin kiwa-
hasti, Ja laumaas hajoowaa Raitisiin hartahasti; Enk' kat-
jois kiitosta." Lause on tässä puutteellinen, kun sana „anna"
tarwitaan tähän edellisestä wärshystä. L. „Suo nimes kun-
niaa Mä kiwaast' etsin, haen (2:ssa l:ssa paremmin: „ah-
feroitsen," sillä sana „hakea" ei ole täällä oikein sopiwa). 5.
„Hengelläs wahwista, Ett' saarnaan totuuttasi! Syntejä
nuhdella Mun suo sun woimallasi!" L. „Mun Henkes
woimalla Julistaa sanaas anna, Syntejä nuhdella, Ei pei-
ton alle panna!" Ei ole tämä parantunut. Hengen wo-
imalla synnit olisimat nuhdeltawat. W:a W:a: „Mua wah-
wist' Hengelläs, Totuuttas julistamaan, Ett' syntei nuhdel-
less' En huoli wainoi maailman." 6. „Mun saarnatesani
Sun ihmees julki tulfoon! Puhtaana suussani Sun pyhä
sanas olfoon! Mun taiten kylwää suo Totuutes siemenet,
Hedelmät että tuo Se satakertaiset!" L. „Suo saarnatesani
Puheeni puhtaat olfoon, Selwänä suustani Sun pyhä sa-
nas tulfoon; Niin sanas siemen suo Mun kylwää sydämiin,
Se että wiljan tuo Ja kaswun kaunihin!" Ei ole tämä-
kään korjauksesta parantunut. „Niin sanan siemen suo Mun
kylwää sydämiin", on hywä lause. L:n wärshyllä on pa-
rempi waiikutus. W:a W:a: „Kost' sanaas saarnannen,
Ja ihmeitäs julk' tuotan, Suo puhe taiwainen Ol', ettän
juttui kartan; Sun sanas siemen suo Mult' hywin heite-
tään, Ja sitten hywäss' tuo Maass' runsaan hedelmän." L.
2:ssa l:ssa: „Suo saarnatesani Ihmeitäs ilmi tuottaa,
Ei siihen lisäji Sopimatonta ottaa." 7. „Kun muillen osoi-
tan Autuuden pyhää tietä, Mä auta, Jumalan', Tiel't
oikeelt' ettei wietä Mä riettaan synnin työ Eik' ilot he-
kuman, Ett'en taas maahan lyö, Mit' itse rakennan!" L.
„Kun tahdon osottaa Tien oikean mä muillen, Suo, Herra,
oikiaa Mä tietä itse kuljen, Ja wältän synnin työn Kans

häijyn hekuman, Niin ett'en maahan lyö, Mit' itse vakenan!" Tämäkin on parempi. Sakeet: „Suo, Herra, oikiaa Mä tietä itse kuljen“, jotka täällä ovat niin hyvät, muutetaan ehdoituksessa laimeiksi: „Mua auta, Jumalan", Tiet' oikeelt' ettei wietä“. L. 2:sta l:sta: „Kun tahdon osottaa Autuuden tien mä muillen, Niin auta, oikiaa Tiet' itse myöskin kuljen.“ 8. „Äl' anna etsiä Mun kunniaa ja kulta, Waan antiin thythä, Jonk' olen saanut kulta!“ Anti kuuluu täällä oudolta. L. 2:sta l:sta: „Äl' anna etsiä Mun kunniaa, rikkautta, Waan armoos thythä Ja wälttää ahneutta!“ 9. „Ja tuomiolla woin Kysyisjäs wastata: Mä sulle kaikki toin, Joill' olin paimenna!“ Komitea panee mahdottomuutta wirteen. L. paremmin: „Mä sulle lam-paas toin, Joill' olin paimenna!“ Kristuksen tähtyy itse sanoa: „Ne, jotka minulle annoit, warjelin minä, eikä niistä kenkään kadonnut, waan se kadotuksen lapsi, että raamattu tähtettäisiin“. (Joh. 17, 12).

322, 2: „En kiirein ratkaise Kannetta hämärää.“ L. 2:sta l:sta: „En kesken ratkaise Selaista juttua.“ 1. „Tee että wirkani Mä oikein toimitan.“ L. „Suo että wirkani.“ 5. „Tee, että muistaisin Sun suonees wiran mulle.“ L. „Suo, muistan antanees.“ 6. „Tee, että toimella Mä thöni tähttäisin.“ L. „Ja anna toimella.“

322 b, 6: „Suo meno hiljainen Ja siwo elämä! Sun rauhas wallitkoon Näin kansas keskellä.“ L. „Ja rauha wallitsis ain' kansan keskellä.“ Täällä puhutaan kansasta yleiseen ja siwosta, hiljaisesta elämästä. Ei ole tämä vielä Jumalan rauha wasituksessa mielessä. Ja Kristuksen wasituinen seurakunta on Jumalan kansa Raamatun kielessä. L:n wärsh on parempi.

323, 2: „Kun yhdeks ruumiiksi Tulewat, liittykööt Myös yhdeks hengeksi!“ Tämä on outo lause. Raamattu sanoo 1 Kor. 6, 17: „Joka Herraan ryhtyy (liittyy), se on yksi henki hänen kansansa“, mutta niin ei Raamattu puhu awiomiehen ja waimon suhteesta. Toimen säe on

katsottu. 2. „Niin rakkaat puoliset myös yhteen taipu-
toot, Ja yhteen mielehen ja liittoon suostuoot!“ Toi-
sesja 1:sja: „Niin aviopuoliset myös oltoot yhtenä Rak-
kaudessa ja yksmielisyhdessä.“

2:n 325 ei ole kelmoton.

326, 1: „Di Herra, etees astuivat Nää faks, he
jakaa lupaawat Raikk' yhdessä: ilot, murehet, Raikk' myö-
ten, wastoinfähmiset.“ Rakastaa toisiaan he lupasivat
myötä- ja wastoinfähmisessä, mutta ei jakaa kaikki yhdessä.
Kyllä sitä työtä kestäisi.

328, 1: „Ei yksinänsä hywä Täällä ole olla ihmi-
sen; Luojamme wiisauus hywä Koht' alussa jo näki sen, Siis
rakkaudessaansa Hän sääsi awion.“ 2. „Ei hywä yksinänsä
Täällä ole olla ihmisen, Näin lausui lemmessänsä Alussa
Luoja kaikkien (2:sja lait:ssa: Luoja ylhäinen), Ja wiisau-
udessaansa Hän sääsi awion.“ Tämä ei ole parantunut. Eh-
doituksen säkeet tuntuvat wähän riiminteolta. 3. „Ja lap-
sia jos suonee Heillentin armosi, Tee että lapsihuone Dis-
Hengenes temppeli! Ne ota turwaas aiwan! Suo pienten
haluta Perillisiksi taiwaan Jo kohta ikäns aamusta!“ Se
on hyljättävä kuwaus, kun lapsihuonetta Hengen temppe-
liksi tehdään. Raamattu käyttää tämän kuwauksen uskowan
ruumiista, ja sen kieli loukataan, kun tämä kuwaus jowi-
tellaan lapsihuoneesen. Sana „aiwan“ ei ole paikallaan.
2. „Ja lapsia jos heille Sä suonet armosta, Niin niitä
(2:sja lait:ssa: „Ne itse“) tahtos tielle Hengelläs johdata,
Ne ota turwahasi, Suo niiden oppia Min' tietä taiwahasi
Räymään jo ikäns' aamusta“ (w. 4). Nämät kauniit sä-
keet owat Romitean kirjauksessa paljon huonontuneet. 4.
„Raikk' olkoon elämänsä Sun omas, Laupias, Sinussa yk-
sistänsä Toiwonsa autuas! Ja koska tulee kuolla, Suo hei-
dän rakkauttas Tähdesti tuta tuolla Taiwaassa sun häähuo-
huoneessas!“ 2. „Suo rakkautes olla Heill' esikuwana Ja
heidän elää, kuolla, Di Jesus, sinussa; Nimeji suloisuutta
Ja suurta autuuttas Suo heidän tähjin tuta Häähuonees-

fäsi taiwaassas!" 2:sä lait:sa: „Ja heidän elää, kuolla
 Sun armos suojassa; Läs'n' olos suloiuutta Suo heidän
 armostas Min' täälläkin jo tuta Ja wihdoin täysin taiwaas-
 sas!" Tämä wirsi on paljon muutettu, mutta se on huö-
 nommaksi tullut.

L:n hywä wirsi 329 on, kummiasti kyllä, jätetty.

330, 1: „Mut' ett'en harhaan haiwu!" Sana „haiwu"
 on outo. 2. „Synff' on mun kulkun', raskas tie, Jot' nyt-
 sin käydä tähtyh; Waan hautaanhan se pian wie, Siell'
 lepo jälleen löythy." Lepoa on siis ollut jo ennen, ja
 haudassa se jälleen löydetään. Mutta ei hauta lepoa
 anna. Elämän Herran annettava se on. Eikä sielu hau-
 dassa ole.

331, 1: „Kurittaa mua käsi Herran, Rowin särkee
 syhdäntän'; Jonka awuksien sain Herran Haudassaan nyt le-
 pää hän." L. „Herra on mun kurittanut, Rowin särkee sy-
 däntän': Se, jonk' awuks olin saanut Matkaa hautakätkös-
 sään (2:sä lait:sa: mustapeitteessään)." Ei ole tämä
 wärsy parantunut. 2. „Näin istun huolissani, Toweritta
 tuskisfan'! Itken näin hellittämättä, Siemitystä löytämättä."
 Ei ole „näin" paikallaan. Kuinka käy weisun kanssa, jos
 näin hellittämättä itkee? L. „Sin ja päiwän suren suotta,
 Siemityst' ei itkun' tuota." 2:sä lait:sa: „Kyhneleeni kyllä
 lin wuotaa, Siemityst' ei itkun' tuota." 3. „Orpoa ken
 kuulee pientä, Wuistaa hänen tarpeitaan?" L. paremmin:
 „Kenpä kuulee orpoin ääntä?"

332, 2: „Waan ken nyt holhoo, hoitaa, Lohduttaa
 mua koittaa? Ken apun' turwan' on? Voi ken nyt opet-
 taapi, Pois pahast' johdattaapi, Mua neuwoo Herran pel-
 kohon?" Sointu on parantunut, mutta ei tässä tilassa ole
 „koittamisesta" hyötyä? Murheessa olewa odottaa sitä, ku-
 woi lohduttaa. L. „Ken minua nyt neuwoo, Opettaa Her-
 ran pelkoon, Ken hoitaa, lohduttaa? Ken minua nyt estää,
 Pois ohjaa ilkeydestä, Hywälle tielle johdattaa?"

333, 2: „Ei rauhaa ruumiissan! Tähn' on myös

surkeutta Mun sielun'; elossan' On yksin haikunta. Mä näänny, epäilen Hädäsän' ahtaassa, Jos et sä, Jeesuksen', Kuolollas lohduta!" L. „Ei rauhaa ruumiissan', Sielun' on täynnä tuskaa, Jost' en saa lepoa, Hettekskään helpoitusta; Mä surkeudessaan' jo lähes epäilen, Jos lohdutust' et suo, o Jeesus armoinen.“ Ei ole tämä wärsh parantunut sisällön puolesta, ja kolmannessa säkeessä on lause katkeentunut. Kyllä sairas, epäilyksessä ja hädässä olewa kaipaa lohdutusta myös Jeesuksen ylösnousemisesta. L:n loppusäe on parempi. 4. „Sull' isän nimi on, Myös sydän isän hywän; Mä kurja lapsesi Nyt waiwuin waiwaan sywään, Mä huudan sinua; Ah huuton' huomaitse!" L. „Sull' isän nimi on, sull' on myös isän sydän, Siis sua lähenen nyt alla waiwan sywän, Ja huudan tuskissan', ah tunle ääneni!" Emme tiedä syhtä korjaukseen, sillä tämä ei ole paremmaksi tullut.

333 b, 3: „Wirwoita sieluani Ruumiini hädässä, Lohduta tuntoani Sun Poikas werellä.“ Ei tunto kysy lohdutusta, mutta sydän kaipaa sitä. Omatunto pyhtää sowitusta ja puhdistusta. L. „Mua tautiwoteellani Armoillas wirwota Ja surkeudestani Armoillas kirmota!" (333 c, 3). W. 4: „Waan wiisautes jos vielä Mun yhä käski Waeltaa ristin tiellä, Mä tyhdyn tahtoosi, Ja kärsiwäisnä kannan Ristiä jäljissäs.“ Weisaaja lupaa taas rohkeasti tyhtyä Jumalan tahtoon ja kärsiwäisenä kantaa ristiä, waikka edellisessä wärshssä rukoilee: „tee loppu tuskasta!" Hänen jopisi paremmin pyhtää kärsiwäisyhtä ja tyhtyväistä mieltä, kuin Herralle ilmoittaa, mitä hän on tekewä. Eikä ole lause: „jos wiisautes vielä yhä käski mun waeltaa ristin tiellä“, suinkaan parempi L:n: „Jos annat wiisaudessa mun vielä waeltaa ristin tiellä.“ L. „Mut jos mun annat vielä Sun wiisaudessa Waeltaa ristin tiellä, Suo seuraan neuwojas Ja kärsiwäisnä kannan Ristiä jäljissäs!"

334, 4: „Mun käyttää terwehten' Suo sielun' pa-

rahaks, Niin myöskin sinullen Min' nimes kunniaks!" L.
 „Ja auta terwehten' Nimesi kunniaks Min' oikein käyttäisin
 Ja sielun' parahaks" (w. 4). Kun Jumalan kunnia on pää-
 asia, josta sielun hyvä riippuu, sopii sen edellä olla.

336. Komitea on jättänyt L:n wirressä wärshyt 2 ja
 3, waikka ne kyllä owat matkustajan wirressä paikoillaan.
 Ne kuuluvat: „Kaikilla retkillämme Täällä' ompi elämämme
 Haudalle matkustus; Haluimest' odotamme Parempaa oloamme,
 Jon lätkee ijanlaskisuus. Riisaaajat waaralliset Ja tuimat
 wiholliset Meit' aina waiwaawat, Lihamme houkutukset, Saa-
 tanan ahdistukset Ja maailma meitä uhkaawat." 4. „Ja
 meitä wahingoista Uuullas warjele." L. 2:ssa 1:ssa: „Din
 päiwin warjele" (w. 5).

338, 3: „He (enkelit) olfoot hällä suojana, Kuin
 wahwa kiwimuuri." „Kiwimuuri" on wahan sopimaton
 tämmöiseen kuwaukseen, kun se kiwihuoneista käytetään. L.
 „Niinkuin tulinen muuri."

339, 1: „Jott' annoit rawinnojemme Ja wirwoi-
 tujeks woimille Suuresta laupeudestas!" L. 2:ssa 1:ssa:
 „Jott' elatujeks ruumiimme Ja ylläpidoks henkemme Sä
 sääsit armostasi!" (w. 5).

340, 2: „Waan koska jä näin, Jsä laupias, Suot
 tarpehet ruumiillemme, Myös wirwoita sielumme sanallas,
 Se rawitse, niin ruoilemme!" L. paremmin: „Waan
 koska jä näin, Jsä laupias, Suot ruumiille rawinnon aina,
 Niin wirwota sielumme sanallas Ja silleenkin rawinto lai-
 naa." Tämä waikuttaa paljon paremmin. Ehdoituksen lause:
 „niin ruoilemme", häiritsee waikutuksen. Komitea on pel-
 jännyt L:n sanaa: „lainaa".

341, 1: „Di kiitos, Jsä, armostas Jesuksen, Poikas
 lautta, Sua ylistämme lahjoistas." L. „Sua kiitäm' Jsä,
 armostas Jesuksen, Poikas lautta, Ja ylistämme lahjois-
 tas." Komitea tahtoo „oi"-sanalla auttaa wärshä, mutta
 wanhaan rakennuskieleen tottunut häiriintyy siitä. Ei se
 täällä sowy. 4. „Kunnia, kiitos Pojalle, Jot' ijäks' synnit

poistaa; Pyhälle samoin Hengelle, Uskomme uudistajalle Ylistys, kunnia, kiitos!" L. „Kuin synnit meistä poistaa, Niin myös Pyhälle Hengelle, Uskomme wahvistajalle.“ Ei ole forjaus tätä paikkaa parantanut, sillä kiittäjälle on sana „meistä“ paljon parempi, kuin „ijäks“. Ei ole sana „uudistajalle“ parempi, kuin „wahvistajalle“.

342. L:n wirsi on lyhennetty 3:lla wärshllä. Ja kyllähän on hyvä, että on Wirsikirjassa lyhempiäkin ruokawirsiä, mutta ensimmäistä ja neljättä wärshä on waitea jättää. Edellinen kuuluu: „Kiitos olkoon Jumalan, Luojan maan ja taiwahan, Ainaisesta armostaan, Runsaahista lahjoistaan.“ Jälkimäinen: „Kaikki maassa, taiwaassa Ompi Herran hallussa, Kaikista hän ainiaan Kantaa huolen armaan.“

343, 1: „Suo meidän muistaa aina, Ett' ovat me waan laina, Jonk' ajaks taritset.“ L. 2:ssa lait:ssa: „Se muista, sielun', aina, Ett' on se armon laina, Mitä jä nau-titset!“ 2. „Me (lahjas) anna meidän käyttää Kiitollisuudessa, Kohtuutta aina näyttää Ruuissa, juomisissa!“ Mitä waan „näyttää?“ L. „Se anna meidän (2:ssa lait:ssa: Suo, Herra, lahjas) käyttää Kohtuullisuundesja, Mellishyhtä wälttää Ruuissa, juomisissa.“

349, 2: „Niin näitä wastahan Mä jinnun uskallan, Di Kristus, tullen', turwan', Mun ainoa auttajan!“ L. „Niin turwan taattawan Mä aina saawutan Sinussa, Je-jus Kristus, Mun ainoa auttajan.“ Waikutukseen nähden tämä ei ole parantunut. 3. „Sun tähtes henkeni Antaisin alttiiksi, Sun kunnias tunnustukseks, Jos tarwis tulisi.“ Weisaaja lupaa taas liian paljon, kun seuraawassa wärshsä sanoo: „Di Jsa, armahda, Wuia synnin siteist' auta Ja pahan pauloista!“ Joka synnin siteissä ja pahan pauloissa on, ei hän ole vielä walmis henkeänsä uhraamaan Herran tähden. L. „Siis sielun', ruumiini, Sydämen', hen-keni Min' olkoot walmihina Sun kunniaksesi!“ Toisessa lai-toksessa: „Se wähä olisi, Jos waikka henkeni Kunnias tun-

nustuksesi Antaisin alttiiksi.“ W:a W:a: „Sinun tähtes, jos tarwe on, Henken’ kans’ altis olkoon.“ 8. „Autuas ero mulle Suo lepoon laskeissan’, Ett’ oisin tuttu sulle Mä Inokses tullessan’.“ Jotainen, ku tulee Jesuksen tykö, on hänelle tuttu. Ei muu pääsekään hänen tykönsä. 9. „Autuas ero mulle Suo täältä lähteisjän, Ett’ armos awun tunnen Wiimeises’ hädässän’.“ Romitean korjaus on huonontanut wärshyn.

350, 6: „Sun rauhas olkoon maallamme, Kuin myös sen ruhtinaalla! Suojenna rangaistuksemme Kädelläs armiaalla!“ Ei ole ollut edellisessä puhetta „rangaistuksesta“, eikä seuraawassakaan siitä mainita. Odottamatta esistyy sentähden täällä rukous: „huojenna rangaistuksemme!“ 9. „Suo maalle onni, menestys, Warjele ruhtinamme; Sodan ja taudin häwitys Pois poista majoistamme!“ Toisessa laitosessa: „Menestys, rauha maallemme Ja ruhtinaalle lainaa, Armollas meitä kohtele Jesuksen kautta aina!“

352, 1: „Mua Isä, Poika suojelkoon Ja Pyhä Henki hallitkoon!“ 9. „Mua Isä, Poika, suojele Ja Pyhä Henki holhoile (2:ssa lait:ssa: hallitse)!“ W:a W:a: „Isä, Poika, minua suojele, Pyhä Henki minua hallitse!“ Romitean korjaus on ollut wahingoksi, sillä waiikutus on laimentunut. W:ssa W:ssa ja 9:n wärshessä kääntyy weisaaja rukouksessa suoraan Jumalan tykö rukoillen suojelusta. Ehdoituksessa lausuu weisaaja aluksi: „Di pyhä kolmi-yhteys, Yks jumaluuden olemus!“ josta päättäisi, että hän täälläkin suoranaisesti Jumalan puoleen kääntyy, mutta tätä huudahdusta seuraa waan toivotus: „Mua Isä, Poika suojelkoon Ja Pyhä Henki hallitkoon!“ Wasta toisessa wärshessä seuraa rukous: „Warjele ruumiin’, tawaran!“

353, 1: „Sua kiitän, Jumalan’, Nyt aamustani tästä.“ Kuuluu oudolle sanoa Wirsilirjassa: „Minun aamuni.“ 2. „Menneenä yönä myös Mua tahdoit waaroist’ estää.“ Mitä waan „tahdoit“? Ei tämä sana ole tässä

hyvä. 3. „Mull' olkoon suojanan' Sun enkelisi pyhä, So-
lainen päivä yhä, Esteeksi saatanan!“ Sana esteeksi on
tällä vähän epäselvä.

354, 2: „Siis kufin uskos' sanokoon Näin sydä-
mestään anokoon.“ 3. „Di Herra kaikkivaltias.“ 5.
„Anomme kautta Poikasi: Min' ehdi meillen avuksi!“ 6.
paremmin 2:sta lait:sta viidennen wärsyn alussa: „Wiel'
auta meitä ainian Sun Poikas kautta rakkahan!“ 7. „Sun
haltuus ota päivät, yöt, Kaikk' aattemme, myös puheet,
työt!“ Kuuluu aiwan oudolta rukous, että Jumala ottaiji
haltuunsa päivät ja yöt. Kyllä ne owat Herran hallussa.
8. „Sun haltuus ota henkemme, Työt, halut, puheet, per-
heenime.“ W:a W:a: „Sinun haltuus annamme henkem',
Halum', puheem', työm' ja perheem'.“

354 b, 1: „Di Luoja laupias, armosi Yön synkeän
taas karfoitti.“ 2. „Sä, Luoja laupias, armossas Yön pi-
menhden poistit taas“ (354 c, 1). Ei ole korjauksesta hy-
wää ollut. Parempi on „Sä, Luoja laupias“, kuin „Di
Luoja laupias“, ja parempi on sanoa, että Jumala armos-
saan poistaa yön pimeyden, kuin että Jumalan armo te-
kee sen. Jumalan armo waiikuttaa wakituisesti henkijellä
alalla.

355, 1: „Bahasta mua päästä, Hädestä firmoita!“
2. „Mua synneistäni päästä Ja johda tielläsi!“ Toisessa
lait:sta: „Synnistä mua päästä, Hädestä firmota!“ W:a
W:a: „Mua synneist' kaifist' päästä, Ja firmot' hädestä.“
3. „Warjele henkeni, Sieluni, ruumiini, Kans' kaikki neu-
won', työni, Mun mielen', fieleni!“ 4. „Mun töillen',
toimilleni Sun siunaukses suo, Uudista sydämeni, Uus mieli
minuun luo!“ Edellisessä wärsyssä pyhdetään Jumalaa
warjelemaan henkeä, sielua, ruumista, neuwoa, työtä, mieltä
ja kieltä, ja sitten pyhdetään siunausta töille ja toimille, sy-
dämen uudistusta ja uutta mieltä. Kun uusi mieli on
pyhnettävä, ei sowi pyhtää, että wanha warjellaan. 2.
2:sta lait:sta w. 4: „Töitäni, toimiani Min' armiaast' lat-

sahda, Ja täält' erotesfani Waiwoista wapahda!" W:a W:a:
 „Mun toimituksen' puoleen Sä armiaast' katsahda, Ja kos-
 kan täältä kuolen, Mua waiwaist' wapahda!" 5. „Mit'
 olis pyhtää wielä, Jot' en mä hymmärrä, Sit' armost' älä
 kiellä, Suo kaiff' menesthä!" Kuuluu wähän oudolle, että
 Jumala woisi kieltää sitä, ku ei weisaaja tiedä pyhtääkään,
 waikka siinä kyllä on pyhntö kätetty. W:a W:a: „Mitä
 wielä tulis' pyhtää, Jot' en mä hymmärrä, Sä armost' anna
 sitä, Suo kaiff' menesthä."

356, 7: „Jälle taiwaalliselle Kiitosta weisatkaamme,
 Myös Pojalle ja Hengelle Jolt' aina armon saamme!"
 „Jolta" ei ole täällä sopiwa, sillä weisaaja omistaa siten
 armon saamisen Hengelle. L. jotenkin W:n W:n mukaan:
 „Sinulle, Jsä taiwainen, Ylistys olkoon aina Ja Pojalle
 ja Hengelle, Kuin meille armos lainaa!" (w. 8). 2:sha
 lait:sha: „Sinulle, Jsä taiwainen, Ylistys, kiitos olkoon,
 Pojalle myös ja Hengelle Se sama aina tulskoon!"

357, 2: „Sun, Jesus Kristus, armothös Se ollut
 on ja nyt on myös, Ett' tähän asti kaifista Sä warjelit
 mun waaroista." L. „Sinua, Jesus Kristus, myös Mä
 kiitän edest armothös Ett' tähän asti kaifista Sä warjelit
 mun waaroista!" 2:sha lait:sha: „Sua, Jesus Kristus,
 kiitän myös, Se tosin on sun armothös, Ett' tähän asti
 kaifista Warjeltu olen waaroista." Romitean korjaus ei
 ole onnistunut. Se on ollut, sanotaan, ja on nyt myös
 Jesuksen armothö, että Hän tähän asti warjeli waaroista.

359, 1: „Kukoilen wielä sitä: Läsn' ole tänään
 myös, Minusta murhe pidä, Tee jälleen armothös!" L.
 „Kukoilen hartahasti: Läsn' ollos tänäänkin Ja sulje lau-
 piaasti Mua armos turwihin!" Tämä on waikutuksen
 puolesta parempi. Toisessa lait:sha: „Kukoilen nöhräst'
 wielä: Minulta köyhältä Apuas älä kiellä Myös tänä päi-
 wänä!"

359 b, 3: „Mina Henkes hallitkoon Kaiffina het-
 finäni, Ja aina retkilläni Täällä oikein johtakoon!" L.

„Sun Hennes hallittoon Mäa toimissani täällä Ja oikialla tiellä Mäa aina johdelltoon!“ (w. 4). Korjaus on tätä wärshä huonontanut waikutukseen nähden. 5. „Sun, Herra, suojahas Mä uskon tieni, työni, Miin päiwäni kuin yönä.“ Täällä on taas outoa, että weisaaja usko Herralle päiwänsä ja yönä. L. „Sun, Herra, suojahas Mä uskon tieni, työni; Eloni, etsintöni Sä tue voimallas!“ (w. 6). 6. „Maallemme siunaus Sä suo, ja onni paras, Sun runsaat armowaras! Pois estä turmelus!“ L. „Maallemme siunaus Ja hywä onni lainaa, Pois poista siitä aina Pahuus ja turmelus!“ (w. 7). Tämä on waikutuksen puolesta parempi ja muuten wirrenmukaisempi. Sana „lainaa“ ei häiritse.

361, 4: „Mäa, Herra, aina muista Mun töissän', menoissän'!“ L. „Armollas, Herra, muista Mäa töissän', menoissän'!“ Tämä on parempi, sillä Herra voi muistaa wihassakin. W:a W:a: „Ann' armos minun saada Min' laikkis' menoissän'!“ 8. „Wiel', annan haltuus täällä Mun sutun', tuttawan'; Äl' apuasi kiellä, Heit' holhoo ainian!“ L. „Wiel' annan, Herra, huomaas Sutun' ja tuttawan', Heit' ota armosuojaa Ja holhoo ainian!“ Ei ole ollut syhtä korjautseen, waikka tämä on paremmin W:n W:n mukaan. Minkätähden suta ja tuttavat waan täällä annetaan Herran haltuun? Parempihan se on, kun tämä rajoitus wirrestä poistetaan. 9. „Mut' että sua kiitän, Kun myösten laikki käy, Myös toiwon' sinuun liitän, Waikk' apua ei näh!“ L. „Suo woisin sua kiittää Min' onnen päiwinä, Sinuhun turwan' liittää Myös wastoin käydessä.“ Romitean säkeet owat kyllä hywät, mutta waikutus ei ole parantunut. W:a W:a: „Mut', että sinua kiitän, Täällä myötäkähmises'; Ja toiwon sinuun liitän Min' wastoinäkähmises'!“

363, 9: „Tee, Herramme, Ett' aitamme Miin laikki kähntäisimme, Ett' autuaan Me isänmaan Tyhönäs perisimme!“ L. „Suo, Herramme, Täällä aitamme Miin aina

kähttäisimme, Ett' isänmaan Me paremman Taiwaassa löh-
täisimme!" Komitean forjaus on wärshä huonontanut. „Tee,
että kähtämme" on huono lause, ja „autuaasta isänmaasta"
Raamattu ei puhu. Paremmasta isänmaasta sopii puhua.

364. Tästä wirrestä on jätetty W:n W:n ja L:n
wärshyt: 2, 3 ja 4. Näistä olisi viimeinen pidettävä. Se
kuuluu L:n 2:ssa lait:ssa: „Siis Jhdämeistä" laikesta Mä
Herraa kiittää mahdan Ja ylistystään weisata Kuin parhain
woin ja taidan; Suo, Herra, ett' otollinen, Sinulle olis suo-
tuinen Mun nöyryä kiitokseni!" Tässä wirressä on tämä
Jumalan kiitos paifallaan.

364 b, 2: „Ei uhria niin suotuisaa, Ei Herrallemme
rakkaampaa, Kuin kiitos palawainen, Jonk', jälleen woiman
saatuaan Kukoilemaan ja weisaamaan, Tuo sielu katuwai-
nen." Alkuteijä, Spegel, sanoo: „Kuin harras kieli, jonka
katuwa sielu ja Pyhä Henki hywin kehoittaa weisaamaan."
(Kuotj. Wirsil. 360, 2). Täällä on „jälleen" taas tunkeu-
tunut wirteen, waikka sitä ei ole alkumirressä, eikä L:lla.
Kyllä sen sopii wirrestä jäädä, sillä wirsi ei sitä kaipaa.
5. „Mut suurin, Jsa armias, On armolahja sanassas; Se
mullen ilmoittaapi Sun omat pyhät käskysi. Ja uskon kal-
liin, sieluni Jost' autuutensa saapi." Ransa weisaa: „Ja
uskon kalliin sieluni, Jost' autuutensa saapi". L. „Mut
suurin, Jsa laupias, On armolahja sanassas, Jot' antaa
minun tuta, Mit' ompi minun tehtävä Ja mit' on usko
elävä, Kuin sielun wapauttaa." Alkumirsi sanoo: „Etenki
olet sinä, Jumala, sulasta armosta opettanut minulle sinun
käskysi ja antanut minulle tiedon siitä uskosta, joka woi sie-
lun wapahda." Se ei kutsu tätä suurimmaksi armolah-
jaksi, sillä tämä on Kristus itse. Kyllä Hän tarjoo itsensä
meille sanassa, ja siinä mielessä voisimme täällä suurim-
masta armolahjasta puhua, mutta ehdoituksen wärsh sanoo
tässä, että sana ilmoittaa meille Jumalan käskyt ja sen us-
kon, josta autuus saadaan. Se armolahja, jossa Jumala
sanan kautta antaa meille autuuttawan uskon, on suurempi

sitä, kun hän ilmoittaa, millinen se on. 8. „Minua johdat neuvoillas, Sun kalliilla sanallas, Näin aina huolta kannat, Että sen Martehen löytää saisin, Omistaisin Jesuksi, Miniaisen autuuteni.“ Ajatus on vähän hämäävä. Alkuvirsi sanoo: „että minä voisin sitä etsiä, tu sinä, rakas Jeesus, olet piinallasi löytänyt ja kalliisti voittanut: sieluleni iankaikkisen rauhan“ (w. 8). 9. „Näin aina huolta kannat löytääkseni aartehen, Jossa saisin, omistaisin Jesuksi, Miniaisen autuuteni.“

365, 2: „Työt hyvät lukemattomat Ja armot ja uumattomat Sä, Herra, rakas armoinen, Teit ruumiillen' ja sielullen' Kuluisa tämän päivän ja kaiken elin'aikani.“ 3. „Sun hyvät työt on usiat, Suuret ja tutkimattomat, Joit', Isä rakas, armosta Sielun ja ruumiin puolesta Osoitit mulle tänäänki Ja kaiken elinaikani.“ Wärsy ei ole parantunut korjauksesta. Uusi Testamentti puhuu Jumalan armosta Jeesuksessa Kristuksessa. Se ei suosi puhetta sanomattomista armoista.

366, 3: „Wähynyt ruumis näin nyt saa Sun huostassasi nukahtaa; Mut suo ett' henki walwoisi, Ei koskaan syntiin waipuisi!“ Se on omituinen käsitys, että ruumis nukahtaa ja henki samaan aikaan walwoo. W:a W:a: „Silmät ne unen ottakoon, Sydän sinussa walwokoon“ (w. 4). 2:sta lait:sta: „Ruumiin unehen uupuisa Suo sielu walwoo sinussa!“ Walwomisen käsite haihtuu täällä tyhjäksi.

367, 5: „Mua puhtaaks synneistäni Tee kautta Poikasi, Väheta hädästäni Turwaksen' Henkesi, Ett' johdattaa hän mua Ja tiellän' ojentaa.“ 6. „Väheta hädästäni Sun Henkes awuksi, Joka mun johdattaisi Ja tielläs ojentais.“ W:a W:a: „Joka minua johdattaisi, Tiell' oikiall' ojentais.“ Romitean korjaus „tiellän'“ on huono, sillä ihmisen tiet ovat Raamatun kielessä harhateitä, joilla ei tule kulkea, mutta Jumalan tie on oikea. 6. „Sä ruumiin' olet luonut Ja sielun' kallihin, Sä perheen' olet suonut Ja omai-

suuten'kin." Niin tekee komitea wirren waan kelpaawaksi perheen isännälle ja emännälle. L. „Mun olet, Isä, luonut Ja mulle armostas Juur kalliit lahjat suonut, Ne annan huomahas." Emme tiedä syhtä korjaukseen, sillä „juur" ei täällä häiritse.

369, 1: „Jo päiwä ehtii ehtoollen, Yö pimiä siir-
thy sijaan; Ah pyhy, Jeesus armoinen, Sä luonamme ain-
ijan." W:a W:a: „Sä tyhönäm', pyhy ain'ijan." L. on
tämän säkeen korjannut näin: „Täällä' tyhönäm' aintaan."
Komitea omistaa W:n W:n sanamuodon, waikka se antaa
huonomman soinnun. 2. „Sä sielun wakens ijäinen, Ju-
malan firrkaus jalo, Räh sydämemme huoneesen, Suo sii-
hen armos walo!" Sielun ijäinen waleus, joka on Ju-
malan jalo firrkaus, pyhdetään tulemaan sydämmen huonee-
sen ja luomaan siihen armonsa walon. Ei wirteen kelpaa
tällöinen kuvauspuheen liioittelemine. L. „Sä, sielun
walo ijäinen, Jumalan armon paiste, Räh sydämemme hu-
oneesen, Se armoillas walaise." Toisessa laitoksessa: „Sä,
walo ijankaikkinen, Jumalan firras paiste, Räh sydämemme
huoneesen, Se armoillas walaisten." W:a W:a: „Sä olet
walo ijäinen, Ja Jumalan firrkaus armas, Siis tule sydä-
men' huoneesen, Sun armoillas se walaiss'." 3. „Sä war-
tijamme wakainen, Et hylkää meitä koskaan; Siis tur-
waamme me, rufoillen: Di tule awuks tustaan!" L. „Sä
wartiamme wakainen Et meitä hönanna, Sun päälles saapi
jokainen Huolensa kaiten panna." Ei tämä ole parantunut
korjauksesta. L. 2:ssa 1:ssa: „Sä, wartiamme wakainen,
Meilt' armoas et sulje; Sua rufoilemme turwaten, Ty-
kömme nytkin sulje!" 6. „Sun turwiis, Jeesus, antaumme,
Rost' uni silmät painaa; Sä, apumme ja kilpemme, Pois
poista waiwat aina!" L. „Sun suojaas, Jeesus, itsemme
Annamme nyh ja aina; Sä, apumme ja kilpenme, Pois
poista kaitti waiwa!" Ei korjaus ollut hyödyksi. 8. „Niin
kiitämme me huomenna Sun hywyhttäsi wakaa; Maan
päällä niinkuin taiwaassa Siit' emme koskaan laffaa."

Komitea lupaa taas liian paljon. L. „Niin armoas (2:sta lait:sta: hywyhtäs) me huomenna kiitämme riemuisesti Ja ylistämme taiwaissa Sua viimein ijaifesti.“ W:a W:a: „Niin huomen' sinua kiitämme, Sun hywyhtäs myös wafaa, Ja sinua aina ylistämme Taiwaas', enk' siitä laffaa.“

370, 1: „Sun tykös nouseeppi Nyt huokaukseni.“ L. 2:sta lait:sta: „Nyt kiitosuhrini.“ 5. „Sä walwo nukkuisiani, Pois estä tuskia, Jot' estäis lepoani; Sääst' äffifuolosta!“ L. „Kuin waiwun waiwomasta, Sä, Herra, walwele; Hädästä, fuolemasta Minua warjele (II:sta: Äffitä fuolemasta Waaroista warjele).“ Wähän raskas on ehdoituksen lause: „pois estä tuskia, jot' estäis lepoani.“

371 b, 2: „Jo mailleen päivä läfsi, Maa peitthi pimeäfsi, Waan waltakunnassas Jhana walo toinen, Sun armos auringoinen, Walaisee uskowaisias.“ 3. „Se walo nukkuisiani Walaiskoon sieluani Ja herättäköön taas Ain' uuden aamun tullen!“ Ei armon aurinko ihmistä aamulla herätä luonnollisesta unesta. Franzén sanoo: „Se walo pyshy minun tykönäni, kun hö minua ympäröi, siinä minä nukun, siinä minä jälleen herään“. (Ruots. Wirsil. ehdoitus, 376, 3). 4. „Ain' suo tää walo, Herran', Siks kunne herään kerran Tuoll' kirkkaudesjas, Jos' iloll' ikuisella, Jhmeellä ihaella Saan sinun armokaswojas!“ L. „Ah, anna walos paistaa, Sun armos aina loistaa, O Herra laupias, Tien että osajaisin Mä sinne, kusja saisin Katsella aina kaswojas!“ Tämän waiwutus on parempi.

373, 1: „Nyt kulunut jo päivä on, Kiitoksen sulle, Herra, tuon; Waarasta, synnin tuskasta Taas warjellit mun armossa.“ L. „Nyt kulunut jo päivä on, Kiitoksen sulle, Herra, tuon, Kuin tänään taas mun armossa Warjellut olet waaroista.“ Toisessa laitoksessa: „Kuin waaroist' olet warjellut, Mun synnin tuskist' autellut.“ Tästä woi kiittää. W:a W:a: „Nyt päivä edeskulun' on, Sull' kiitoksen mä, Herra, tuon, Ett's synnist', tuskast', waarasta

Mun warjelit ain' armosta." Romitean korjaus ei ole onnistunut. Weisaaja kiittää Jumalaa siitä, että Hän on synnin tuskista hänet warjellut. Mutta jos on syntiä tehty, on hyvä, että synnin tuskiin joutuu. Mutta siitä sopii kiittää, että Jumala warjelee synnistä ja tuskista taikka vaaroista. Ja sitä kyllä ehdoitus tarkoittaakin.

374, 1: „Maa mitä päällään kantaa, Raiff' itsens lepoon antaa Ja waipuu nukkumaan. Mut sinä, sielun', vielä Nyt ensin ilomiellä Ylistä Herraa armostaan!" L. „Maat, metsät luotuinen ja Jo läksit lewollensa Ja waiwuit nukkumaan; Mut sinä, sielun', lähde Luojalle armon tähdän Kiitostas ensin kantamaan!" Toisessa laitoksessa: „Maa kaikin luotuinen ja Jo läksi lewollensa Ja waipui nukkumaan". W:a W:a: „Raiff', kuin maa päälläns' kantaa, Nyt lepoon itsens' antaa, Ja raukee nukkumaan." Ei ole L:n wärsh parantunut korjauksesta. Sen vaikutus on parempi, ja se on lähempänä alkuvirttä. Gerhard sanoo: „Nyt lepäävät kaikki metsät, karja, ihmiset, kaupungit ja kedot, koko maailma nukkuu." (Würt. Ges. B. 571, 1). 6. „Nyt umpeen silmän' waipuu, Mun ruumiin uneen taipuu; Mut aina walwoopi Tuoll' filmä Herran rakkaan, Maa wartioi, kun makaan; Siis olla woin mä huoleti." L. „Nyt silmän' kiinni painuu, Unehen kohta waipuu, Mut vielä walwoopi Yks filmä ylähällä, Maa wartioitsee täällä; Siis nukkunen nyt huoleti." Ei ole tämäkään wärsh parantunut. Romitea panee sen ajatuksen wärshyn, että ruumis taipuu uneen, mutta kyllä „ruumiin" uni sopii jäädä pois. Emme tiedä siitä mitään. W:a W:a: „Silmän' nyt kiinni painan, O Jesu! armos lainaa, Ett' turwass' olisin: O Herra! ota huomaas, Sielun' ja ruumiin' suojaas Ett' rauhas' lepäisin" (w. 7).

375, 3: „Ei moi kenkään luetella Shmeitäs eif' armojas, Wiisaimmattaan tajuella Hywiä sun tekojas; Niit ei arwaa ihmiset, Kuink' on epäluksiset." L. „Sinun armos awaruutta, Hywäin tekois suuruutta, Rakkautes rif-

kautta (II:sja: „Shmetöittes jaloutta“) Jiskään ei voi arwata; Sulasta sun [armostas Suot jä meille lahjojas (II:sja: „Ärettömät owat ne, Jli hymärhksemme).“ L:n wärsh ei ole parantunut. Sanat „tajuella“ ja „armojas“ eivät ole waikutusta auttaneet. 5. „Armost’ anna anteeks’ aina Minun syntin’ kauhiat, Jotka sieluani painaa, Dwat aiwan raskahat! Kyll’ ne suuriks tunnustan, Waan sun armos awaran Tiedän vielä suuremmaksi, Kaiken syhni voitawaksi.“ W:a W:a: „Armost’ anna anteeks aina Minun syntini kauhiat, Jotka sielun raskaast’ painaa, Kuiden myrkyl’ haifialli’ Saatan’ tahtoo kadottaa, Ja helwettiin wajottaa; Waan jä taidat minua auttaa, Sinun Poikas ansion kautta.“ L:lla kuulun tämä wärsh: „Armost’ anna anteeks aina Minun syntin’ kauhiat (II:sja: Syntin’ surkiat, kauhiat), Jotka sieluani (II:sja: sydäntäni) painaa, Dwat aiwan raskahat: Saatan’ tahtoo kadottaa, Helwettiin mun wajottaa, Waan jä, Herra, taidat auttaa (II:sja: Jos et, Herra armias, auta) Mua Poikas ansion kautta.“ W:a W:a ja L. puhuvat pimehden henkiwallan ahdistamisesta, ja se on kyllä täällä paikallaan. Komitea on usein tällöisiä paikkoja jättänyt, ja siihen on wälistä syhtä ollut, mutta ehdoitus on sitä liiaksi tehnyt. On sitä vähemmin syhtä tällöisiä paikkoja jättää, kuin usko niin usein tyhjään kerskaa ehdoituksessa, eikä näy kiusausten waaroja tuntewan. 7. „Omas olen, waikka nukun, En siis pelkää että hufun.“ L. II:sja: „Kun sun omanas mä nukun, En mä pelkää että hufun“ (w. 9).

376, 1: Suuressa myös armosjas Tahdoit mua tänään auttaa.“ Miksi: tahdoit? Kyllä Jumala tefi enemmän, kuin waan tahtoi.

377, 4: „Vuodata mun sieluhuni Armos tunto taiwaasta, Näin tee, ett’ ois mulla uni Lewollinen, rauhaista!“ Tuntuu konstiffaalta. L. „Vuodata mun sydämeeni Armos tunto taiwaasta; Warjele mun sieluserni Pimehden wallasta“! (376 c, 4).

378, 1: „Niin kauvan kuin me elämme, Sit' aina ajatellaamme, Ett' kuolo kohtaa meitä. Kaikille on se tietävä, Waikk' tietymätön hetkensä; Se kaikki hantaa peittää. Di Jesus, suo, oi Jesus suo Mun wälttää harhateitä!“ Sae: „Se kaikki hantaa peittää“ on tällä paikkaa wähän epäselwä. Eikä kristitty myönnä, että kuolo kaikki hantaa peittää. L. „Niin kauvan kuin me elämme, Sit' aina ajatellaamme, Ett' kuolo meit' ei säästä (II:8sa: Ett' kuolo noutaa meitä!) Waikk' emme tiedä hetkeä, Kuitentti kuolo tiettävä Se ketäkään ei päästä. O Jesus Krist', o Jesus Krist', Suo otan waarin tästä! (II:8sa: Se kuitenkään on tiettävä, Ei kuolo ketään heitä. O Jesuksen', O Kristuksen', Suo wältän harhateitä!)“ Ei ole Romitean korjaus auttanut wärshä. 3. „Woi ihminen, woi ihminen, Kuink' käy, kun ruumiis kuoli!“ Ihminen kuolee, ei ruumis. 5. „Woi ihminen, woi ihminen, Nyt khywelwirtas wuotaa!“ Joka woi khywelwirtoja tuomiolla wuodattaa, ei sillä ole niin suurta tuskaa, sillä semmoinen itkeminen kyllä liewittää.

L:n 379 on jätetty, Runebergin wirsi: „Sen olen nähda saanut, Ett' ilo maailman On pian mennyt, laannut.“ Emme ymmärrä syhtä tähän, sillä se ei ole Runebergin huonompia.

379, 4: „Lausuithan — siihen turwaan ma — En tahdo ikänänsä Sen syhtä enää muistella, Ken katuu syntejensä.“ Alkumirsi sanoo: „Minä ajattelen tätä walaasi: niin totta kuin minä elän, en lue sille syntiselle hänen lausumustansa, joka hurstakaasi tulee“ (Ruots. Wirsit. 389, 4). Raamatun paikka sanoo: „Niin totta kuin minä elän, sanoo Herra, Herra, ei minulle kelpaa jumalattoman kuolema, waan että jumalatoimien kääntymisen tiestänsä ja eläisi. Palaitkaat, palaitkaat pahosta teistänne! ja miksi teidän pitäisi kuoleman, te Jsraelin huone?“ (Hes. 33, 11). Ehdoituksessa sanotaan Jumalan lausuneeksi, ettei Hän ikänänsä enää muistele sen syhtä, joka katuun syntejään, mutta tähän

anteeksi saamiseen tarvitaan myös usko Jeesuksen sovintoon ja tämän omistaminen. 5. „Sä sanot waiwatulle: Rohkeesti riennä Jäs luo, Mun hurstas taistelijan! Armoni woiman, taidon suo, Ja viimein rauhaa ijan.“ Viimeiset säkeet ovat hymmärtämättömät. Alkuvirressä ei ole täällä sanaa: „rohkeesti“, ja kun rukoilewa täällä sowittelee itseensä sanat: „mun hurstas taistelijani“, niin ei sowi tämä lause täällä. Wärshyn käännös ei ole onnistunut.

381, 2: „Di Herrani, kylläpä kuolemani Se olla kauhea woisi; Waan kauttas mä tien tunnen taiwaan.“ „Kauttas“ ei voi olla ilman pronominia, sillä suffiksi ei täällä riitä, kun uskowa ainosti Herran kautta tuntee taiwaan tien. 3. „En kantaja ristin mä ainoa lie, En viimeinen myöskään maan päällä; Waan ristipä tää hänen luoksensa wie, Jos' kantoi sen shunnittä täällä.“ Risti on monenlainen. Ei ole kaikki, kun ristiksi kutsutaan, Kristuksen risti. Ei weisaajan sowi sanoa, että Kristus kantoi sen ristin, ku hän nyt kantaa. Sana „tää“ ei ole paikallaan. 2. „En ristiä kantawa ensimmäinen, En viimeinen liene maan päällä; Waan ristipä se minun wei tykö sen, Kuin shunnittä kantoi sen täällä (II:sä: „Kuin tähteni kuoli sen päällä).“ 4. „Sun ristisi rinnalla, Jeesukseni, Mun ristini paljon ei paina; Kun lupaat mun nähdä sun kaswojasi; Mua wirwoitat ihmeesti aina.“ Kyllä Raamattu puhuu Wapahatajan näkemisestä uskossa jo täälläkin. 2. „Mun katsella suot sinä kaswojasi, Mua wirwotat helmassas juuri.“ Toisessa lait:ssa: „Sä katsella suot minun kaswojasi Ja wirwotat sieluni aina.“ Runeberg: „Jos saisin nähdä sun lempiät kaswosi ja uskaltaisin tulla sinun sydämesi tykö, mitä olisi minun hätäni armon rinnalla? Ja enkö saa tulla ja olla sinun tykönäsi? Enkö saa nähdä, kuinka suloinen sinä olet? Itsehän käsket: ihmiset, tulkaat ja katsokaat!“

382, 1: „Täällä ruumiin' katoowainen on, Waan siellä katoamaton, Pyhäksi kirkastettu.“ 2. „Myös ruumis, joka lahoomaan Kuin siemen maahan mullataan, Taas wir-

loo firkkahana." Alkuvirsi: „Minun ruumiini kylwetään täällä kuolemaisna, mutta se on nousewa ylös kuolemattomana, aiwan jalona ja firkastettuna" (Ruots. Virsik. 387, 1). Tämä ajatus esistyy 1 Kor. 15, 42 ff. Komitea on korjauksellaan ottanut pois alkuvirren hyvän ja syvän ajatuksen. 2. „Pois riisun katoowaisuuden Ja synnin kahleet kohta". „Kohta" on taas runollinen liioittelemine. Alkuvirsi: „Minä pukeen pois katoowaisuuden, wapaannun synnin kahlehista" (w. 2). L. „Ja painon kahlehitten"; II:sta: „Pois syntipuvun heitän". 3. „Mä pääsen tyhneen rantahan Myrskystä, jotka pauhaa." L. „Alloista meren kuohuan (II:sta: pauhaawan) Mä pääsen tyhneen rantaan." Kuwaus waatiji, että mertakin mainitaan, mutta se jää pois ehdoituksesta. Alkuvirsi: „Minä tulen pauhaawalta mereltä oikeaan ilorantaan" (w. 3). 7. „Mut wääriltä sen awarat Sä rikkaudet suljet!" L. II:sta: „Mut wääriltä sen tawarat Ja rikkaudet suljet!"

382 b, 5: „Kun kaikki taiwaassa Yhdellä weisaa suulla Herralle kiitosta." L. „Weisaawat riemusuulla Herralle kiitosta." Tämä on wirressä parempi, sillä se rakastaa yksinfertaisuutta.

383. W:n W:n ja L:n neljäs wärsy ei olisi jätettävä. Se kuuluu L:lla II:sta I:sta: „Mastonna ja heikkona Shminen tänne tuodaan, Myötäns ei hän tuo synthissään Wähintäkään, Kuoltua maahan luodaan." Ei ole runomittaa tässä wärsyssä hywä, mutta sitä olisi woinut parantaa; eikä ole ehdoituksen wirsi muuallakaan siinä kohden hywä. Niin wärsy 5: „Nyt kulkana Kufoistawa, Mon' illalla Lakastuneena matala." 6. „Ja nopeaan Me päällä maan Uho-tetaan." 12. „Wapahtajan, Sä rakkahan." 13. „Tuoss' uudessa Raupungissa, Autuudessa Tahtoas pyhää tehdä."

384, 8: „Nyt amen turmaisest' Mä sanon sydämeest'; Mä tiedän: armos taitaa Meit' johtaa tietä kaitaa, Ett' ijäti me saamme Sua kerran kiittää. Amen!" L. „Nyt amen turmaisest' Mä sanon sydämeest'; O Jesus, johda

meitä Elämän kaitaa tietä (H:sa: Min' käymään käskys teitä), Niin että sua saamme Jäti kiittää, amen!" W:a W:a: „O Jezu! johdat' meitä, Ett' käym' sun käskys teitä! Ja nimees suloiſt' ſangen Min' ijt' kiitäm', Amen!" Ehdoituksen wärſy on waikutuksen puoleſta paljon huonontunut. W:sa W:sa ja E:lla kääntyy ſkowaa ſuorastaan Herran tykö: „O Jezuſ, johda meitä!" Mutta tämä ſkon rukous muuttuu ehdoituſſeſſa lauseekſi: „Mä tiedän armoſ taitaa Meit' johtaa tietä kaitaa."

384 b. Tähän wirtteen on Lönnrot tehnyt uſean korausten toisessa laitoſſeſſa. Tämä oli hänen rakkaimpia wirſiään kuolinwuoteellaan. Otamme tähän tämän wirren kokonaiſena toisesta laitoſſeſta. 476, 1: „Jezuſ elää, turwani, Häneſä mä elän kansſa, Kuinka ſiis ei ſieluni Ois ſiitä iloiſſanſa, Waikka kuolo toifinaan Tahtoijikin kammottaa! 2. Auttajan' on elämä, Hänehen mä taidan luottaa, Hän mun nostaa tykönsä, Miks ſiis ſurjin mä ſuotta? Eipä jätä Jezuſ, pää, Jäſeniään jälkeensä! 3. Uſkon kautta kanſanſa Jo nyt yhdiſtetty olen; Hänen ſuuri woimanſa Wahwiſtaa mua, koſka kuolen; Kuoltuani omaan, Elää omanans ain' ſaan. 4. Mullaſt' ollen, mullaſſi Muuttuwa on ruumis tämä; Mutta lunastajani On ſen ſiitä herättäwä Jjäiſeſti elämään Kirkkaudeſſa tykönsä. 5. Kuolon unen jälkehen Puetaan mä muotoon uuteen, Kirkastettuun ruumiin, Sopiwaſti ikuiſuuteen, Joſſa ſaan mä Jezuſta Jjäiſeſti ihailla. 6. Silloin ſaan mä taiwaasſa Kiittää Herran rakkautta, Häntä riemu-ilolla Wapahtajanani tuta, Joka kuoloſt' elämään Tuli mua eſſimään. 7. Jloon wie hän ſieluni, Joka tääll' on ſuruiſena; Maallinen tää ruumiini Rouſee ſilloin taiwaiſena; Tääll' on tuſka, tufaluus, Siell' ijtä ilo uus. 8. Pyhyi pois jo khynelees! Jäſenenſä Jezuſ tuntee; Poista ſurus, huokauſſes! Kuoloſta elohon uuteen Heräät autuaalliſeen, Elämähän ijäiſeen. 9. Mä kammoo tuonelaa, Käännä filmäs turmiolta Kohden

maata parempaa, Johon Jeesus omans nostaa! Silloin jääpi taakseji Raikki tuska ijäksi. 10. Waro wisust' ainiaan Maailmaa wiettelhyksinensä, Elä Jeesukselle waan, Seuraa hänen jälkiänsä; Nosta sinne syhdämes, Johon pyrit päästäfes!"

385, 3: „Siis pyhdän, Jeesus, sinulta! Hallitse aina mua! Tee että kaitaa polkua Waellan, muistain sua!" L. „Hallitse mua ainian, O Jeesus, sitä pyhdän; Suo totuudessa waellan, Sen mielessäni pidän" (H:sja: „Suo käskyis tiellä waellan, Sun muistossani pidän!"). W:a W:a: „Siis pyhdän Jeesu, sinulta, Etts' hallitset ain' mielen! Suo käskyis teill' mun waeltaa, Ett' myös sun muistoss' pidän." Komitean forjaus ei ole hyödyttänyt. L:n wärsh waikuttaa paremmin. 4. „Suo, Herra! wiimein armosta, Kun joutuu erohten', Ett' rohkeasti, pelotta Wiimeisen alan retken!" Yhdessä rohkeus-sanassa olisi lujunta tarpeeksi. Liiallisuus osoittaa, ettei oikeaa rohkeutta olekaan. L. „Ja koska joutuu kuolema, Mun anna pelkäämättä (H:sja: armiaast aiwan) Eritä tähdess' tunnosja Ja haltuus kaikki jättää!" (H:sja: „Suojenna tuskan', waiwan').“ Alkuvirsi: „hywässä uskalluksessa Ja selwällä järjellä" (Ruots. Virsif. 386, 4). 9. „Sä tuomiopäivän tullessa, Taas herätät mun haudasta." L. paremmin: „Sä tuomiolle tullessa." W:a W:a: „Mä tiedän, tuomioll' tullessa."

W:n W:n ja L:n 386 ei ole hyljättävä, waikka se forjausta kaipaa.

386, 5: „Ja pasuna kun kerran soi, Ja tuomiopäivän koittaa foi." Komitea rakastaa tätä kuwausta, mutta kuwausleikki ja asia eivät täällä sowi yhteen.

L:n 386 c, Runebergin: „Tääll' olen outo ainakin Ja wieras maailmassa," joka on Runebergin paraita, on komitea jättänyt. Emme voi arwata syhtä tähän, kun wirsi muodonkin puolesta on aiwan hywä.

387, 4: „Silloinkin, Jeesus Kristus, ja Mun turwan' olet tukewa." L. „Sä, Jeesus Kristus, silloinki Ainoa

olet turwani." Korjaukseen emme tiedä syhtä, kun ei siitä ole hyötyä ollut. L:n säkeet miellyttävät paremmin. 8. „Synnistä että puhdistat ja kuolemasta pelastat Ne, jotka uskoو sanasi Sinuhun yksin turwaapi." L. II:ssa: „Sä että tahdot pelastaa, Jäsä kanssa sowittaa Sen, joka sanas kätkepi Ja pahuudesta poikkepi" (w. 9). W:a W:a: „Joka minun sanani kätkee, Tahtoo myös wälittää pahat retket" (w. 9).

388, 6: „Nyt käteni jo sinulle, Djennan, Jeesus, rakkaan', Mä menen täältä lewollen, Rauhasssa maassa maakaan, Sits kunnes taas sä, ystävän', Herätät mun, ja elämän Aukaiset portin ferran." Wärsy on kokonaan turmeltu. Eihän uskowa tahdo maassa maata. Ja miksi hän, jos lähtee maahan makaamaan, ojentaa kätensä Jeesukselle? Arwelisi hänen tätä tekewän hywästi jättöä warten, mutta se olisi kummallinen uskon kuolema. L. „Mä lähden, Jeesus, luoksesi, Henkeni sulle annan; Lewolle lasken ruumiini, Sieluni kätees kannan; Sä, rakas Herra Jeesuksen', Awa-jat mulle autuuden Ja paratiisin portin." Olisiko tämä wärsy todella parantunut komitean korjauksesta? W:a W:a: „Näin maailmast' lähtee tahdon, Herra, sinun tyköks tulla, Ruumiin' lewosi' maass' makaawa on, Sieluni suo tykönäks olla! Ruumiin' tuomiopäiwän' nousewa on, Sielun kans' yhdistettävä on, Ynn' olemaan iäijess' iloss' (w. 8).

389, 1: „Maailman nyt mä jätän, Ja sielun' Herran käteen Wien täältä lähteissän'. Se ota, Jeesus, huomaas Ja korjaa minua suojaas, Mun kotia nyt mennessän'!" Ei woi kuolewa wiedä sielua Herran käteen; kyllä se on Herran hoidettava kokonaan. L. „Maailma, sinun jätän, Matkani pian päätän; Siis ota lähteissän' Sieluni, Herra, huomaas!" W:a W:a: „Maailma, sinun jätän, Jeesuksen kannan käteen Täält' sielun' lähteissän'. O, Herra! ota huomaas, Ja korjaa minua suojaas, Nyt kotia kulkeissän'." 3. „Waan uskoin tyköks kuljen Ja sielun' suojaas kuljen, Rukoillen hartain khyneelin." Tämä on W:n W:n mukaan,

mutta se on runollista liioittelemista. L. „Waan uskoin
 tykös suljen Ja sielun' suojaas suljen, Se ota, Jeesus, tal-
 lelle.“ Tämä viimeinen säe on paljon parempi. 7. „Sä
 mulle walmistit Majaksen' itse taiwaan.“ Jeesus walmisti
 uskowalle majan taiwaassa, mutta ei ole hywä sanoa, että
 Hän on walmistanut itse taiwaan tälle majaksi. Joh. 14,
 2: „Jkäni hnoneessa on monta asuin-sijaa. Minä me-
 nen walmistamaan teille sias.“ L. „Sä mulle walmistit
 Taiwaassa ilomajan“. W:a W:a: „Jesu, kuin walmistit
 Sen hywän majan taiwaasj“. 9. „Walmiina walmokaatte,
 Kyll' armon aina saatte, Meit' auttaa hän taas yhtehen!“
 L. „Ah, olkaa walmiit aina! Kyll' armonis Herra lainaa,
 Meit' yhteen auttaa taiwaassaan.“ W:a W:a: „Ah! olkaat
 walmiit aina, Kyll' Herra armonis lainaa, Ja yhteen aut-
 taa wiel.“ Komitea on wälttänyt sanan „lainaa“, mutta
 se ei häiritse, eikä vaikutus ole korjauksesta parantunut.

391, 2: „Sä werelläs mun ostit, Kuolollas kuolosta
 Ja helwetistä nostit.“ Ei ole täällä sana „nostaa“ hywä,
 kun ei weisaaja ole helwetissä ollut. Kyllä on tähän pu-
 heesen aiheita wanhasa rakennuskielessä, mutta ei Ra-
 mattu koskaan puhu alkukielellään tällä tapaa. 4. „Sen
 Herra kunniaan Taiwaasen tyköns ottaa, Se siellä on fir-
 kasma; Ei hukkaan joutu, totta, Ken kuolee Herrassa.“
 L. „Sen Herra kunniaan Taiwaasen tyköns' ottaa Ja siellä
 kirkasma; Tään kunnian se woittaa, Ken kuolee Herrassa.“
 Emme tiedä syhtä korjaukseen, kun L:n wärsh on parempi.
 W:a W:a: „Sen Herra jällens' wienee, Ja taiwaasj' fir-
 kasma, Ei wahinkoa liene, Kuin kuolen Herrassa.“ 6. „Su-
 rulla suurell' jätän Kyll' tänne ystävän', Waan taiwaassa-
 han tiedän Ne taasen löhtävän“. Kyllä tämä on W:n W:n
 mukaan, mutta kun kuolewa halajaa taiwaan iloon tulla ja
 odottaa siellä ainaista riemua, niinkuin wirsi kertoo, ei woi
 suru olla suuri, kun ystävät waan ajaksi jätetään. Parem-
 min L.: „Te, ystäväni, täällä Nyt jäätte itkemään.“ 7.
 „Waihl' orwoiks tähty jättää Mun lapsi-parkani.“ „Lapsi-

parha" on täällä liian arkipäiväinen, ja kun kuolewa sanoo tietävänsä, että Herra ne holhoo, niin ei ole sana „parha" täällä paikallaan. 7. „Myös, lapsen', teidät jättää Mun tähth orwoiksi." 8. „Wiel' orwot, teitä herran Mä kiel-län surusta." Mutta ei wirressä ole ennen kieltoa ollut, ja kun kuolewa juuri edeltä kutsuu ne lapsiparwoiksi, kun hän itse itkee (w. 7), niin tuntuu tämä kielto kummalta. 9. „Kuin murhe musta painaa (II:ssa: Kun suru, murhe painaa) Teit' hlen raskaasti, Turmatkaa Herraan aina Uskolla wahwasti!" 10. „Nyt viimein puolees käännyn, Oi Jēsus armias!" Onpa kuolewa jo ennenkin kääntynyt Jēsus-sen puoleen; niin jo ensimmäisessä wärshsä: „Tykösi tahdon tulla, Parissa autuitten Taimaassa luonas olla; Jo joudu, Jēsusken!" 11. „Toiwossa puolees käännyn, O Jēsus armias." 12. sanoo vielä: „Ann' enkelis mun ottaa Ijaiseen elämään!" Lönnrot paremmin: „Sieluni tyköä ota (Jēsus) Ilohon ijaiseen!" Ei enkeli woi tätä tehdä. Kyllä se on Kristuksen tehtävä.

392, 4: „Alasti synnyin elämään, Waiwoihin waan maan päälle, Kuin lintu putoo pesästään, Kuin lehti lentää jäälle; En riemusta Täällä' ajassa Olekaan paljon tiennyt; Mut waiwoihin Ja waaroihin On tieni usein wienyt". Weisaaja sanoo, että hän on waan waiwoihin synthynyt, eikä olekaan paljon tietänyt riemusta, mutta wähän siis kuitenkin. 13. „Mä alastonna maailmaan, Murheesen olen tuotu, Shäätty tänne päälle maan Kuin lintu lentoon luotu; En riemusta täällä' ajassa Mä ole tiennyt paljon, Waan waiwoja ja waaroja Kyll' ain' on ollut tarjon" (w. 5). Ei ole tämä wärsh forjauksesta parantunut. Ei ehdoituksen kuwauksessa ole selwää ajatusta. Minä synnyin alasti elämään ja waan waiwoihin maan päälle, niinkuin lintu putoo pesästään ja lehti lentää jäälle. Lönnrotin kuwaus: „kuin lintu lentoon luotu", on tämmöiseksi muutettu. W:a W:a: „Alasti minä maailmaan Olen ja murheell' synthyn', Tanne shäätty waiwahan, Niinkuin hksi lintu lentoon" (w. 5).

6. „Suo apua Tuo armos ja, Niin päätthh synnin sota.“
 L. II:sta paremmin: „Suo armaas, tuo apuas Ja päätä synnin sota“ (w. 7).

393, 2: „Tee ett'en mä hufu waiwaan, Awuks laita Henkeji! Perä suu ilo taiwaan, Jonka sanas lupasi!“ L. „Mua huffumasta auta, Sydäntäni lohauta, Hengelläsi kuolos kautta Taiwahasen taluta! II:sta: „Sieluani wirwota, Hengelläsi kuolos kautta Sydäntäni lohauta!“ Korjaus on ollut wahingoksi. 6. „Jesús, Jesús, jalli minun Saada sija majassas! Tullessas suo että sinun Jloos pääsen awullas! Tule, Jesús, joudu waan, Että pian nähdä saan Kasmos kirkkaudessaan!“ Kuolewa pyhtää sijaa Jesuksen majassa, mutta sitten pyhtää hän päästä Jesuksen iloon Hänen tullessaan. Näyttää siltä kuin ei hän pääsijikään kuollessaan vielä Jesuksen tykö, waikka edellisessä wärshysä sanoo: „Loppu autuas mulle anna, Älä jätä murheesen! Sielun' taiwahasen kannu! Haltuhus mä jätän sen! Tyköns pääsewäns se sois; Jesús, jos niin tahtos ois, Tänään waikk' jo korjaa pois!“ Ajatus tulee tässä kohden hämäräksi, kun weisajan tähtyh Jesuksen tulemisella tarkoittaa maailman loppuaikaa.

394, 2: „Ken sinun turwiis pakeni, Hänelle rakenteji Ain' armiaasti wastas.“ L. „Olethan jille luwannut, Ken sinuhun on turwannut Ain' armollinen olla.“ Toisessa laitoksessa: „Sinuhun turwaawaisillen Ain' laupias ja armoinen Luwannut olet olla.“ Tämä on paras. Komitean korjaus ei ole waikutusta parantanut. 3. „Niin pelkäämättä kuolen“. L. II:sta lait:sta: „Niin turwissas mä kuolen.“

395, 2: „Sen saattoi Kristus, armias Wapahtajamme, Jonk' lähetit jä, laupias Jumalamme.“ Ei ole tämä wärsh onnistunut.

396, 2: „Tässä synnin waiwassa Pitäis kowin huolla, Mutta kaikkein puolesta Olki tahtoi kuolla. Sä, Jesús, olet turwamme, Kuolollas autuudeksemme Sä maksoit

syntiwelkamme." Tuntuu kummalliselta, että meidän pitäisi huolla kowin, mutta nyt ei tarwitsakaan. W:a W:a: „Me kuin synnil' waiwataan, Mahdam' suuresti huolla, Häneen aina turwatkaam', Kuin tahtoi edestäm' kuolla." L. „Täällä synnin welassa, Tunnon tuskain alla, Ken mun woipi pelastaa Hätän' poistamalla? Sä, Jeesus, olet turmani; Kowalla kuolemallaši Sä maksoit syntiwelkani." II:sja: „Ken nyt meidät pelastaa Hädän poistamalla? Sä, Jeesus, olet turwamme, Kuin kuolit tähden synteimme, Werelläs maksoit welkamme." 3. „Pahasti me elimme, Kullein synneiss' aina; Kuka poistaa welkamme, Joka meitä painaa? Sä, Pyhä Henki awun tuot, Pois sydämeestä synnit luot Ja hywät halut sinne suot". Toisessa wärshysä sanotaan, että Jeesus maksoi syntiwelkamme, tässä, että Pyhä Henki poistaa welkamme. Mutta welan poistaminen on Raamatussa ja kirkon opissa Kristuksen toimi. Täällä ei sana „welka" ole sopiwa. W:a W:a: „Kuka riettaudet peittänee, Kuin owat tulleet päällem'? Se Pyhä Henki yksinäs' Synnit sydämeestä pois pyhkii". L. „Täällä synnin sodassa, Riisauksissani, Kenpä tuottaa apua, Voiton waiwoissani Sä, Pyhä Henki, awun tuot." Tämä on parempi ehdoituksen wärshä.

397, 2: „Kuolon keskell' olemme Täällä olossamme". L. „Täällä elossamme". II:sja: „ollessamme". Sana „ollossamme" kuuluu täällä wähän oudolta. 5. „Autuaatpa Herrassa Nukkuneet ne owat, Jotka Herran tuloa Toiwoll' odottawat, Siks kuin he kerran taiwaassa Katsella Herran kasvoja Loppumatta saawat." W:a W:a: „Autuaat lewoss' lewännewät, Odottain Herran tuloo, He sielun, ruumiin kans' tulewat Ilös taiwaan iloon. Mikä tainnee suuremp' riemu oll', Kuin asua taiwaan korkeull', Nähdä Herran kirkkaun waloo? Halleluja, kiitos Luojan! Mahdam' ain' ajatell' sen pääll'; Kuoleman kautta elämään käym' täält' Halleluja, kiitos Luojan". Henkiseen waiikutukseen nähden on tämä paljon käydetty wärshä huonontunut, mutta korjausta

se kaipaa. Opillisesti ei ole sen sisältö selvä. Sen mukaan kuollut odottaisi Herran tuloa, päästäkseen silloin taimaan iloon. Mutta Kristuksessa kuollut pääsee jo kuolemassa Herransa tykö. Sama epäselvyys on korjauksissakin. „Autuas“, joka on „Herrassa nukkunut“, pääsee kuolemassa Herran kasvoja katselemaan.

399, 8: „Täsi' uskossa nukkunehille Tuo kuolema elämän uuden, Täsi' uskossa eronnehille Se taimaisen suofirkkauden.“ Eilla paljon paremmin: „Näin Herrassa nukkunehille On koittawa autuuden aamu; Täält' uskossa eroawille On kuolema elämän alku.“ „Herrassa nukkunehille“ on hyvä raamatullinen lause. Komitea kertoo lyhyessä wärsyssä tyhjään: „täsi' uskossa.“ Elämän uskon Kristukseen waatii tämä wärsy, ja sen osoittaa hywin lause: „Herrassa nukkunut“. Eikä kuolema tuo uutta elämää. Korjaukset owat olleet turmiolliset. 12. „Siis, aamu kun koittonsa näyttää, Ja halkeepi maan-alan powi, Taas Luojamme toiwet tähttää, Ja taimahan aukeepi owi.“ Kenen toiweita? Eikä Luoja ole täällä paikallaan, sillä tämä ei ole wasituisesti Luojan tointa. E. „Kuin aamu se walonsa näyttää Ja aukeepi maanalan powi, Niin Jumala toiwomme tähttää Ja auwaistaan taimahan owi.“ (II:s: Ja aukeepi.) Tämäkin on korjauksesta huonontunut.

E:n 399 c ei ole selwoton.

400. E:n toinen wärsy on jätetty. Se kuuluu: „Nimeä suurta, kunniaa Monikin täällä pyhtää Ja rikkautta, tawaraa Kofohon haalii, syhtää; Mut kohta käskyn saapi hän: „Sun pitää täältä lähtemän Ja kaikki tänne jättää.“ Kyllä tämä on täällä paikallaan.

400 b, 1: „Ah autuasta! Näin hän pääsi warhain, Kuin kewätkukka kukoistaissaan parhain; Hän rauhaan wai-pui, Ennenkuin haipui Pois eläykseen ja synnin puoleen tui-pui.“ „Haipui“ on outo sana, ja „waipuminen“ ei ole niin autuas. E. „Ah autuasta! näin nyt aikansa (II:s: waiwoistansa), Kuin kewätkukka ihanimmallansa, Hän pääsi rau-

haan Ennenkuin maailmaan Hän häirihtyi (II:8sa: hämmentyi) ja puuttui syyniin paulaan". Tämä on parempi.

2. „Ennenkuin maailman waiwoist' oli tiennyt, Jo Iyhht matkans päätti; Jeesus wie nht Hänt' iloon taiwaan." L. „Ennenkuin syyniin surkeudesta tiesi, Iyhhen matkansa hän päätti, pääsi Ilohon taiwaan." Romitean toinen säe katkeentuu liiaksi. Ehdoitus wälttää lauseen „syyniin surkeudesta", mutta woihan sitä lapsesta sanoa, joka „warhain" (w. 1) pääsee rauhaan. 5. „Suo, Jeesus, meidänkin, kost' ait' on kuolla, Kun lapset pienet luonas olla tuolla." L. „Suo, Jeesus, wuoromme kuin tulee kuolla, Me saisimme kuin lapset luokses tulla." Ei tämä wärssi ole yhtään parantunut korjauksesta.

400 c, 3: „Weljeltä tält' on päättynyt Purjehdus maailmassa; Me purjehdimme vielä nht Täällä' aaltoin pauhinassa." L. „Näin pääsenyt on jo weljemme Matkastaan maailmassa, Mut me, kuin vielä kuljemme Täällä' aaltoin pauhinassa." Meitä miellyttää tämä paremmin, sillä jana „purjehdus" tuntuu täällä oudolle, waikka se on merimiehen wirsi.

401. Tämä wirsi on liiaksi lyhennetty. 2. „Tädesti sun armoos luotan, Henkes hedelmiä tuotan." Wiimeinen säe kuuluu kerskaukselta, kun puhutaan wiimeisestä tuomiosta. W. 1 sanoo: „Kerran Herrans etehen Waaditaan se tilillen Teoistansa, puheistansa." 2. „Jeesus, lastas silloin auta, Ett'en pelfoon näänthiji!" Rukoilewa sanoo nht: „Henkes hedelmiä tuotan." Mutta wanhurskaat sanovat tuomiolla: „Herra koska me näimme sinun isoowan, ja ruokimme sinun? taikka janoowan, ja annoimme sinun juoda?" 3. „Iloa sun armos tuopi; Sydän siitä sytthypi. Eikä kaiikki vielä tää; Paras toiseen eloon jää." Tämä on liian katkonaista wirressä.

402, 2: „Waiff' kätkisit sä syntiji Maan sywyhteen, ei auta; Kun lausuu Herra nimesi, Kaiff' ilmiin tuopi hanta." Ei hanta tuo syntejä ilmi, Wallin sanoo: „jos

sinä peitetään mullalla unhotettuine rikoksinesi maan hel-
maan: koska Herra huutaa sinun nimesi, olet sinä haudassa
heräämä." (Förslag till Swenskt Psalmbok af J. O. Wal-
lin, 497, 2). L. Ei rikoksias kätke maa, Niit' ei voi hanta
hufuttaa (H:sfa: Niit' ei voi hanta sulkea), Ne kerran il-
mituodaan" (w. 3). 5. „Meit' armias, oi Jumala, Herätä
unestamme! Äl' luovu kiusauksissa, Johduta tuskisamme!
Tee, että aina walppaina warromme tuloasi!" Kolmas jäe
waatii pronominia. L. „Siis aikanamme unesta Herätä,
Jesús, meitä; Hengelläs meitä johdata Elämän kaitaa tietä"
(w. 6). Tämä on parempi, waikka komitea kyllä tarkemmin
noudattaa alkuvirttä.

403, 1: „Jo herää, kristitty, synnistä, Jos halaat
aufuutta taiwaan! Sun tuomaris tuleepi äffiä." Omi-
tuista on, että kristitty käsitetään synnistä herätä. Kyllä sitä
kumminkin tavataan sanoa, kun nimikristittyä tarkoitetaan.
Parempi olisi sitä sanaa täällä wälttää. W:a W:a: „kristi-
kunta". Komitea sanoo: „tuomaris". W:lla W:lla ja L:lla
on „Kristus", ja tämä sana on täällä parempi. 3. „Näin
hurskas iijäiset ilot saa, Waan paha saa iijäiset waiwat."
Raamattu tapaa puhua ijanfaikkisesta ilosta ja waiwasta.
5. „Heill' walmisna waiwa on loppumaton Nyt pohjassa
pimeän loukon". W:a W:a: „Joit' piinataan pimiäs'
loukoss". L. „Heitetthnä helwetin loukfoon." Kyllä täällä
oli jopiwampi sana tarpeen, kuin „loukko".

404, 1: „Jo aiwan läsnä aika on Kos' Jesús
kunniasansa Pitäwä meille tuomion On tänne tultuansa".
Täälläkin on komitea tehnyt huonon korjauksen. W:a W:a
ja L. sanovat: „Jo aiwan läsnä aika on, Joll' Kristus
kunniasansa." Ja täällä ei sowi „Jesús", sillä se nimi
osoittaa etupäässä Herran ihmisellistä luontoa. Taikka on
sanottawa: „Jesús Kristus", taikka „Kristus" yksistään,
mutta tässä kohden ei Raamattu käyntä nimeä „Jesús". 3.
„Niin firjat kohta awataan, Joiss' Adamista asti Kaiff'
firjoitetuks hawaitaan Työt pahat ankaraasti." „Anka-

rasti" on täällä tyhjä liioittelemine. Ei sitä ole W:lla W:lla, eikä L:lla. 4. „Voi waiwaista! Ken Jumalan Täällä sanan hylkää riettaast', Tawaraa turhaa maailman Halajaa, pyhtäin wieffaast': Hän häätyh häijyhn häpeään, Saatanan seuraan pimeään, Hän syöstään piinapaikkaan". Waiwainen näänthy häijyhn häpeään, Saatanan pimeään seuraan ja syöstään piinapaikkaan. Kyllä siinäkin on sanoja piisaamaan asti. L. „Waan jotka täällä maailman Menoja noudattawat Ja ylenkatsoit Jumalan Ja sanan unhottiwat, Jkuiseen häijyhn häpiään, Kans pirun piinaan pimiään Ne silloin mennä saawat." (w. 5). 7. Di Jesus Kristus, joutu jo! Wiimeinen päivä tulkoon! Jo uskowilles apu tuo! Niin kuin sä tahdot, olkoon; Mut' soisin sun jo joutuwas, Di Pelastaja armias, Meit', Jesus, auta! amen!" L. „O Jesus Kristus, joutu jo, Ah älä wiivy kauwan Ja uskowilles apu tuo, Heit' auta alta waiwan Ja saata päivä päiväältä, Heit' autuuttasi likemmä Jjaiseen iloon taiwaan!" (w. 9). Ei ole tämä parantunut korjauksista wai kututseen nähden.

405 b, 3. „Lewätä rauhassa Mun anna haudassa, Runnes kuulen Sun äänesi; Se nostaapi Mun sielun' riemuun luoksesi!" Sielu olisi siis ollut haudassa ja wasta tuomiopäivänä se pääsi Jesuksen tykö riemuun.

406, 3. „Di ijäisyys! kuink' wapijee mun sielun', Kun tutkii se tuon pohjattoman nielun." „Nielu" on söpömaton. Ei sitä ole täällä W:lla W:lla eikä L:lla. 5. „He itsens suloisesti lohduttaisi Sill' että wiimein pääsin=päivän saisi." „Suloisest" tuntuu liioittelemiselta. Sanotaan edellisessä: „waikka loppuis waiwa, Kosk' kulunut niin mont' ois ajast'-aikaa, Ruin tähdet taiwaan piirisi' awaran, Tai ruohot, lehdet kaiken maailman." Ei siinä tahdo olla tilaa „suloiselle" lohdutukselle. W:a W:a: Tällä itsen' he suloisest' lohduttaisit, Ett' pääsin=päivän wiimeink' tawoittaisit." Ei Raamattu puhu tällä tapaa. L. „Niin itsensä kirotut lohduttaisit". Toisessa lait:ssa: „Niin itsens lohduttaa ki-

rotut woijit.“ 7. „Tyhdyttää synti woipi hetkeks kyllä.“ Ei synti tyhdytä hetkeksikään, sillä omatunto ottaa kyllä kohta pois tyhdytyksen. L. „Synnistä, jota teit he vähän ajan, He saawat itkun ja ikuisen waiwan.“ W:a W:a. „Synnin edest’, jot’ teit vähän ajan, Siell’ saawat itkun ja ijäisen waiwan.“

409 c, 2. „Ei itkua, Ei tustaa siell’, ei kipua, Ei ahdistusta, waiwoja, Ei itkua; Jloa waan ain-ijan Ja rauhaa siunauksineen; Näin autuaan saa sijan, Ken uskoi Kristukseen.“ Se tuntuu liian konstriikkaalta. Ja säe „Ei itkua“ käytetään kahdesti, waikka L:n „Ei surua“ kyllä on parempi toisessa paikassa. L: „Ei itkua, Ei siellä tustaa, kipua, Ei ruttoa, jodan waiwoja, Ei surua; Waan ilo, riemu aina Ja rauha ijanlakkinen; Sen Herra niille lainaa, Jott’ usko Kristukseen.“ Tämä waikeuttaa paremmin. 4. „Mit’ kaupunki! Siell’ itse Herra walo on, Siell’ turh’ ois paiste auringon.“ L. „O kaupunki, Jon temppelinä Herra lie! Ei aurinkoa tarwitse Se kaupunki.“ II:sa: „O kaupunki! Sen templinä on Jumala; Ei aurinkoa kaipaakaan Se kaupunki (486, 4).“ L:n wärsh on lähempänä kysymyksessä olevaa Raamatun paikkaa. Tämä kuuluu: „Enkä hänessä templiä nähnyt; sillä Herra, kaikkiwaltias Jumala, on hänen templinsä, ja Karitsa. Eikä se kaupunki tarwitse aurinkoa eikä kuuta siinä walistamaan; sillä Jumalan kirkkäus walistaa siinä, ja sen walkeus on Karitsa.“ (Jlm. raam. 21, 22, 23).

409 d, 2. „Siell’ ei itkun ääntä kuulla, Siell’ ei paru waiwainen, Weisaapi waan sulosuulla Jlo, riemu yltäinen; Tosijointuns harppu löysi, Uusi wirsi kajahtaa.“ Jlo ja yltäinen riemu weisaa sulosuulla Ja harppu löytää tosijointunsa. Ei Raamattu käytä tällaisia tyhjää kuvauspuhetta. 7. Sille auf’ on armo taiwaan.“ „Auf’“ tuntuu meille täällä liian jyrkälle lyhennykselle.

411. W:n W:n ja L:n seitsemäs wärsh on shyettä jätetty. Se kuuluu L:lla: „Suloisen toiwon täälläkin jo

(II:8ja suremille) tuottaa Jumala niille, jotka häneen luot-
taa, Ja hyvyytensä, Lempeytensä Ei puutu uskowlta ikä-
nänsä". W. 9. kuului K:lla: „Kuin hopia, kulta wälkkää heleästi,
Niin myös mun ruumiin' kerran kiiltävästi Wälkkyypi vielä
Taiwaassa siellä, Kuin auringoinen loistaa ilomiellä." Au-
ringoinen loistaa siis ilomiellä! Sitä ei ole W:8ja W:8ja,
eikä L:lla. Se on tyhjä kuwaus.

412, 7. „**Istuimens kirkkaan juureen** Nyt Kristus
wiewä on Meit' alta surun juuren, **Alt' ajan ahdingon.**" L.
Näin funniahän juureen (w. 8)". Korjaus ei ole hyväkfi ollut.

412 d, 2. **Taiwaasen, mun sieluni, Kiennä maasta**
matalasta! Taiwaast' on sun sukusi, Tullut olet taiwa-
hasta." Alkuvirsi sanoo: „Taiwaasen koroita itses, minun
henkeni, sillä sinä olet taiwaallista olentoa, etkä woi panna
maallista määräkseji." (Zül. Ges. B. 538, 2). Täällä on
„henki" paikallaan. Kyllä jo lause: „taiwaast' on sun su-
kusi", tässä riittää. Sae: „tullut olet taiwahasta", kertoo
tyhjään samaa. 3. „Jos waan armon omistan, Pääsen tai-
waan majahan." Alkuvirsi sanoo: „jos minä walitsen Ju-
malan pyhän sanan itselleni kynttiläkfi, waellan minä jo
täällä ollessani taiwaassa" (w. 3). Tämä ajatus olisi hyvä
tässä wirressä. 5. „Taiwaasen! Jo uskossa Haluin hartain
sinne lähtein, Sieluni, nyt kohoaa Yli päivän, kuun ja täh-
tein!" Taas „sielu!" Alkuvirressä on „sydän." 7. Wirren
loppusäkeet: „Taiwaasen, mun sieluni, Siiskun pääsee,
pyrkii", eivät ole hyvät.

413. Korkea majesteetillinen Herran siunaus on eh-
doitukseksa paljon huonontunut. Jumala sanoo 4 mos. 6,
23 ff. Moosokselle: „Puhu Aaronille ja hänen pojillensa, ja
jano: näin te siunatkaat Israelin lapsia, ja sanokaat heille:
„Herra siunatkoon sinua, ja warjelskoon sinua. Herra wa-
listakoon kaswonja sinun päälles, ja olkoon sinulle armol-
linen, Herra ylöntäköön kaswonja sinun puolees, ja anta-
koon sinulle rauhan." Kirkko on tässä siunauksesksa jynstä
huomannut oioitukseks Kolmenhtensoppiin, sillä idussaan tämä

täällä ilmenee, niinkuin monessa muussa paikassa Wanhan Liiton ilmestyspiirissä, mutta selvästi se esistyy vasta Uuden liiton ilmestysfessä. Herra mainitaan täällä kolme kertaa ja kullekin Herra-nimelle omistetaan oma armotoimi: Herra siunaa ja warjele (Isä); Herra walista kaswosi ja ole armollinen (Poika); Herra ylennä kaswosi ja anna rauha (Pyhä Henki). W:a W:a eroittaa jotenkin selwään näitä nimiä ja toimia: „Herra siunaa meit' ja auta, Ain' myös waaroist' warjele! Herra, sinun kaswos kautta Armahd', sielun' walaise! Herra Jumal', kaswos käänn', Ja sin rauhas meille jäänn'! Isäll', Pojall', Hengell' Pyhäll', Olkoon kunnia ijät' ylhääll'!“ Mutta ehdoituksessa kuuluu wirsi: „Herra, siunaa, holhoo meitä, Sielujamme walaise, Älä kaswojasi peitä, Päällemme ne walaise; Ole meille armoinen, Käännä lastes puolehen, Suo ett' ijan rauhas saamme, Isä, Poika, Henki! Amen!“ Pyhheesen wirteen on pantu kaffi kertaa „walaise“, ja sama ajatus on ferrottu, waikka eri muotoon, säkeissä: „Älä kaswojasi peitä, Päällemme ne walaise.“ Eroitusmerkkiin nähden olisi siunaaminen, holhominen ja walaiseminen yhteen kuuluvaa, ja armollinen oleminen, kääntyminen lasten puoleen ja rauhan suominen kuuluisivat taas yhteen. E:lla kuuluu wirsi: „Herra siunaa, holhoo meitä, Herra meitä warjele, Älä kaswojasi peitä, Päällemme ne walaise; Ole meille armoinen, Käännä kaswos puoleemme; Anna rauha ijanlaiden, Isä, Poika, Henki! Amen.“ Ei ole tämäkään hywä, mutta parempi kuin ehdoituksen wirsi. Komitean sana „ijan“ häiritsee myöskin täällä. Ruotsalaisessa wirsiehdoituksessa on toinen Herra-nimi jätetty, joten on saatu parempi runomitta kuin W:ssa W:ssa, mutta se nimi on tässä suuresta armosta. Tämän tärkeän Herran siunauksen tulisi päästä esistymään wirressä niin uskollisesti, kuin mahdollinen on.

Eisäwirret ovat henkifessä suhteessa heikot, osaksi hywinfin.

416, 1. „Se muistakaamme, että esiwalta On saanut

waltiffansa Jumalalta." Esiwaltaan kuuluu niitäkin, joilla ei waltiffaa ole. Sentähden olisi toinen sana ollut parempi. Edellinen wirsikirjanehdotus sanoo: „Se muistakaamme, ett' on esiwalta Säättö ja asetettu Jumalalta" (517, 1).

417, 3: „Ymmärrys wiisas meihin luo"! Edellinen ehdotus paremmin: „Suo wiisauus ja ymmärrys"! (518, 3), sillä „wiisas ymmärrys" on huono lause.

418, 1: „Di Herra, siunaa ruhtinaamme, Suo Henkes hälle ylhäältä; Hallitse myöskin jäädht maamme, Sun wiisautes hengellä, Ett' olis aina neuwoissansa Yks' mieli, rakkaus, rauha kanssa." 2. paremmin II:sta laitoksessa: „Siunaa, o Herra, ruhtinaamme Runsailla Henkes lahjoilla, Ja siunaa myöskin jäädht maamme Wiisaudella, taidolla Min' edistystä maan ja kansan Tarkottamahan neuwoissansa"! (491, 1). 2. „Di Herra, siunaa Suomen kansa, Suo sille autuas armosi, Se lausis' että waiheissansa Sun oma kansas olisi! Suo uskollisuus, wakuus meille, Menestys elämämme teille"! 2. II:sta laitoksessa paremmin: „Siunaa, o Herra, Suomen kansa Ja auta sitä ainiaan Raikissa onnen waiheissansa Sinussa kiinni riippumaan; Uskollisuus ja wakuus aina, Kans menestys ja rauha lainaa"! (491, 1).

419. Sotilas katselee vihollistaan liiallisella ylenkatseella. 2. „Min wainoojani wälewät Edeissä wapiwat, Viholliseni ylspeät Belosta pakenewat; Sä heidät lyöt, Hajotat wäkiwallan työt." 3. „En pelkää vihollisia, En julmaa joukkoansa; Häpeän saa Se, joka Herraa wastustaa." Joka siis tätä sotilasta wastustaa, wastustaa Herraakin. Ei sowi tämä wirsi kristitylle sotilaille.

420, 2: „Jos kaadunkin mä sotaan, saan Viel' ihanamman isänmaan Taas julta taiwahassa." Edellisessä ehdotuksessa ei lause katkeennu tällä tapaa ensimmäisessä säkeessä. Se kuuluu: „Jos sortuisin mä sotahan, Niin iha-

namman isänmaan Saan sulsta taiwahasja" (522, 2). Emme tiedä syhtä forjaukseen, sillä tämä ei ole ollut hyödyksi.

420 b, 1: „Ä, joukko pieni, säikähdy, Waiff' murtaa sua willitty Wihollislauma pyhtää! Waiff' ilkkuu he jo ennaltaan, Warmoina voitontoivoissaan, Wiel' kiitokseen saat syhtä." 2. „Hän Gideonins lähettää, Jol' öyffärit nuot kaataa." Kustaa Matolf'in launis sotawirsi on huonosti käännetty. Tämä kerskailewa mieliala, joka sanoo wihollisen ilkkuwaksi willityksi ja öyffäriksi, osoittaa suurta ylpeyttä, ja on outo alkuvirrelle. Tämä sanoo: „Älä säikähdy, sinä vähäinen joukko, waikka wiholliset tahtowat sinua kokonansa häwittää ja pyhtäwät sinun perikatoas." Ja toisessa wärsyssä: „Hän on Gideoninsa kautta, jonka hän hywin tuntee, sinua auttawa, sinua ja sanansa woimassa pitävä" (Pom. Ges. B. 602, 1. 2). Ja komitean kolmas wärsy kuuluu: „Niin totta kuin on Jumala, Niin joukkoinensa saatana Taas turhaan kaikki koittaa! Puolestas Herra sotiipi, Sä puolest' oman Herrasi, Sun tähtyh viimein woittaa." Saatana on siis wihollisten parissa, ja weisaaja soti Herran puolesta. Alkuvirsi sanoo: „Niin totta kuin on Jumala ja Hänen sanansa, tähtyh perfeleen, maailman, helwetin portin ja mitä heihin kuuluu, lopulta joutua häpiään ja pilkkaan. Jumala on meidän kanssamme ja me Jumalan kanssa — me saawutamme voitton"! (w. 3). Ei täällä panna niin suoraan wihollista saatanan palweliaksi, kuin ehdoituksen wirressä. Nykyisessä muodossaan eivät wirret 419 ja 420 b ole Wirsikirjaan otettawat. Ne loukkaawat kristillistä mieltä. Semmoiset wirret olisimat pantawat sen sotajoukon suuhun, jolle toivottaa aika selkäsauunan, sillä tällöistä ylpeyttä seuraa turmio.

421, 1: „Olsoon siis hän totinen, Walpas, lujakokoinen, Raitsoon laumaa Kristuksen!" Edellinen ehdotus: „Ole walpas, totinen, Olä itse Herrallen, Raitse lau-

maa Kristuksen!" (527, 1). „Elä itse Herrallen" on paljon parempi, kuin jäe: „Walpas, luja-uskoinen." 2. „Herra, tee, ett' hän voi painaa **Sywään** mieliin käshtji, Katurille jitten aina Julistaa sun armosi!" Edellinen ehdoitus: „Pyhät käshtj sywään paina Nuoren, wanhan rintahan, Saata armon ääni aina Katurille kuulumaan!" (w. 2). Ei tämä ole forjauksesta parantunut.

425, 2: „Sinulle, joka loit Maan kaiken sekä taiwaan, Kyll' asunnoksi on Tää huone halpa aiwan." Edellinen ehdoitus: „Kuin tähtät maan ja taiwaan" (535, 2). Salomon rukoilee (1 Kun. 8, 27) temppelin wihtiaisissa: „Katos, taiwaat ja taiwasten taiwaat ei voi sinua käsittää: kuinka siis tämä huone, jonka minä rakensin, sen tekisi?" Edellisen ehdoituksen lause on lähempänä tätä. 3. „Tässä syntiin nukkuneet Unesta synnin nosta." Voi ajatella, että he ovat temppelissä syntiin nukkuneet. Edellinen ehdoitus: „Synneissään nukkuneet Unesta synnin nosta" (w. 4). 5. „Lahjoita itseti Sun pöhtäs wierahille, Suo Hennes lahjat näin; Myös anna armos niille, Jott' otat uusia Wieraksi atrias, Ett' nudistuisiwaat He myöskin liitos-
sas!" 2. II:ssa laitoksessa: „Kawinnoks sielujen Suo pöhtäs wierahille Ruumiis ja werefi, Wanhoille kuin myös niille, Jott' otat uusia Sää tässä huoneessas Wieraksi kalihin Ehtoollis-atrian!" (495, 6).

426, 1: „Maa on nyt jälleen siunattu Pyhäksi peltois Herran, Kosk' ompi siihen haudattu Myös itse Jesus herran." Ajatus on epäselvä. 4. „Di, Herra, siunaa tämä maa, Se olkoon tarhas pyhä!" „Tarha" ei ole täällä sopiva sana.

427, 4: „Min' auta, koska voit sä auttaa, Ett' ois he hartaat, uupumattomat Sun waltakuntaasi lewittämään Ja waltaa saatanan häwittämään!" Ei sanan saarnajat voi häwittää tätä waltaa. Sen voi Kristus yksin tehdä. 6. „Sanallas synkimmätkin loukot Sää saata firkkahasti loistamaan!" Se on liiallista kuwauspuhetta jekin.

Tähän jätämme muistutuksemme. Niitä on ollut paljon, ja monen mielestä ovat warmaan useat vähäpätöisiä, mutta Wiršikirja on kansalle niin tärkeä, että vähäisempi kohtakin saapi arwonsa, ja muistutus olisi aina tehtävä, milloin korjauksella mennään paremmasta huonompaan. Erittain henkiseen kohtaan nähden olisi kyllä vielä muistutuksia ollut, mutta armostelu on tässä waitea, kun henkinen vaikutus paljon riippuu kunkin uskonnollisesta kokemuksesta ja kehityksestä.

Tämmöinen tarkastustyö vaatii aikaa ja hiljaisuutta. Wirkatöitten ahdingossa on meiltä puuttunut kumpakin, ja sentähden on tässä lausunnossa kylliksi todistuksia muistuttajan kiireestä ja väsymyksestä. Emme ole voineet yhtään katsoa esityksen ulkomuotoa, ja yksityisiin muistutuksiin on kaiketi virheitäkin tullut. Kun useat korjaukset ovat armostelijalle vastenmielisiä, tunkee kiireellisessä muistutustöissä vastenmielisyys muotoonkin, joka tyhjemmässä työssä olisi kadonnut. Suomalaisen Wiršikirjan parasta olen pyhittänyt walwoa, ja sitä on lukijakin tekewä.

Kunsaista otteista voi lukija itse vertailemalla saada jonkun wakuutuksen Vanhan Wiršikirjan, Lönnrotin Wäliaikaisen Wiršikirjan ja Romitean Ehdoituksen suhteista toisiinsa. Tähän vertailuun olisi kumminkin ollut tarpeen, että olisimme tähän myös ottaneet Romitean parannukset, mutta tämä lausunto on muutenkin tullut liian laajaksi. Wiršikirjatyölle olisi se kyllä hywäksi, jos nämät parannuksetkin olisivat koottuina, sillä kaikki ei ole parannusta, kun jää muistuttamatta. Mutta usein on huonommuus vähäisempi, niin että lukijan olisi waikea katkonaisessa muistutuksessa sitä hymmärtää, usein on se niin henkistä luontoa, ettei armostelija voi siihen muuta sanoa, kuin: se tuntuu minulle niin.

Nekin otteet Vanhasta Wiršikirjasta, jotka esistywät tässä lausunnossa, osoittawat, waikka ne eiwät ole huonoimpia, waan suureksi osaksi parempia, että tämän Wiršikirjan

puutteet ovat niin suuret, ettei tunnollinen tarkastaja voimillaan ehdolla siihen tynny. Sen paremmissa wirsissä liikkuu kyllä raitis uskon ja rukouksen henki, joka ei aina ole forjauksissa säilynyt, mutta näissäkin on kielä useimmiten wirheellinen, ja useammat wirret ovat tässä Wirsi kirjassa niin huonot, ettei niitä käydetä, eikä niitä voi käydetä. Mutta Wirsi kirjassa ei sowy olla niin paljon kelmottomia ja osaksi niin perin huonoja wirsiä. Meidän täytyy kaiten mokomin pyrkiä Wanhasta Wirsi kirjasta parempaan, mutta tämän parhaat wirret ovat säilytettävät niin paljon kuin mahdollista. Ja tätä onkin pyhdetty tehdä.

Wiimeisen Komitean ehdoitusta emme voi hywäksyä. Kälwällä odotimme parempaa Wirsi kirjaa, ja sentähden oli meillä kyllä halua hywäksymiseen, kun tarkastusthohon rupejimme, mutta Professori Ahlqwistin tekemät useat ja tärkeät muistutukset ja ne, jotka tässä lausunnossa esistywät, todistanevat, ettei tämä ehdoitus ole kelpaawa. Parannuksia on kyllä tehty, niin ettei tämäkään thö ole hukkaan mennyt, mutta paljon enemmän huononnuksia. Komitea on ehdoitukseen ottanut hywiä wirsiä, mutta myös huonompia, jopa kelmottomiaakin. Komitea on Wirsi kirjjan hywäksi jättänyt kelmottomia wirsiä ja wirren wärshjää, mutta parempiaakin wirsiä on jätetty, ja paljon hywiä ja erithijille wirsille tarpeellisia wirren wärshjää on Wirsi kirjalle wahingoksi kadonnut. Henkiseen waikutukseen nähden on ehdoitus paljon huonompi Lönnrotin Wäliaikaista Wirsi kirjaa. Komitea-työllä on aina suuret wastukset voitettawat tässä suhteessa. Wirren teko ja forjaus waatii paljon aikaa, paljon hartautta ja sydämen thötä Jumalan edessä. Erittäin on tähän kohtaan pahasti waikuttanut runopuvun siemisthstoimi, jossa Komitea on liiallisuuteen mennyt. On kyllä tarpeellisia parannuksiaakin tässä tehty, mutta Komitea ei ole noudattanut kansan rakennustarpeen ja wirren vaatimuksia. Useaan forjaukseen ei ole yhtään syhtä ollut, usea on ollut sisällön ja muodon puolesta wahingoksi, ja hywin usein on wirsi tässä

siemistyksessä tullut niin taitotekoiseksi ja konstiffaaksi, että hartaus, joka aina vaatii yksinkertaisuutta, häiriintyy taikka tulee aiwan mahdottomaksi. Ehdoitus tuntuu tämän siemistyksen ja uusien sanojen ja sanamuotojen takia Vanhaan Wirsikirjaan ja Raamattuun tutustuneelle oudolta. Ja runolliset koristukset ja liioittelemiset ovat olleet ehdoitukselle suureksi wahingoksi. Wirsikirja on kansalle Jumalan sanaa, johon se tahtoo luottaa. Mutta runollisessa korupuheessa ja liioittelemisessä on leikin tekoa ja ylellisyyttä, jota ei wirsi kärsi, sillä se tekee itse uskon asian epäwakavaksi. Weisaaja tahtoo Jumalan edessä puhua sydämmen yksinkertaista puhetta. Kun kuvasi alkaa liikkua tyhjissä kuvauspuheissa, haihtuu hartaus. Kyllä Raamattu ja rakennuskieli käyttää paljon kuvauspuhetta, mutta tyhjää ja liioittelua ne eivät kärsi. Lönnrotin wirsityö on tässä tärkeässä kohdassa ollut suomenkieliselle Wirsikirjalle suuresta arvosta. Siemistystoimessa on Komitea myös tehnyt paljon ja usein pahojakin opillisia wirheitä. Niitä on tehty pitkin matkaa, ja ne ovat osaksi sitä luontoa, että ne jo yksistään tekisivät ehdoituksen kelwottomaksi sen nyhtyisessä muodossa. Komitea on pyytännyt tehdä uskon lujaksi, mutta ristiriitaisuuden ja ylenpalttisen liioittelemisen kautta on se tullut aiwan epäwakavaksi. Ja tämäkin on hywin arka kohta ehdoituksessa. Olemme näistä ja muista kohdista edellisessä puhuneet. Tässä waan wiittaamme näihin.

Lönnrot oli aina walmis työalaansa korjaamaan, jos waan sai muistutuksia, jotka huomasi oikeiksi. Mutta viimeisen komitean ehdoitusta hän ei hywäksynyt, waan painatti, niinkuin tiedämme, Wäliaikaisesta Wirsikirjastaan uuden laitoksen, johon komitean ehdoitus ei ole paljon waitutanut. Hän proltaa ylipäänsä edellisen komitean ehdoitusta, waitka omistaa sen ansiot muille. Hänen tähtyi sanoa, ettei edellinen ehdoitus ole „suinkaan hätäilemällä ja pinta-puolisesti tehty“ (Esipuhe toiseen laitokseen, siw. V). Ja tarkastusthomme on antanut meille sen wakutuksen, että

tämä lause on oikea. Emme voi sitä lausetta antaa viimeisestä ehdoituksesta. Lönnerotin Wäliaikainen Wirsikirja lähti edellisen suomalaisen Wirsikirja-komitean ehdoituksesta. Tähän komiteaan kuuluiwat: Professori A. G. Ahlqvist, Majojen kappalainen, sittemmin Professori C. G. von Essen, promasti, maisteri J. G. Hedberg, promasti ja tohtori A. M. Kiljander, rehtori, maisteri A. L. Lindström ja Professori G. Lönnerot. Promasti Hedbergin sijaan tuli warhain Palosaaren kirkkoherra A. B. Roos, ja myöhemmin tuli nuottikorjausta warten lisäjäseneksi tيرهتööri R. T. Lagi. Vielä elämänsä viimeisenä aikana teki Lönnerot korjauksia Wäliaikaisen Wirsikirjansa toiseen laitokseen niitten muistutusten johdosta, jotka Professori Ahlqvist viimeiseen komitea-ehdoitukseen on tehnyt ennen mainituksa teoksessaan. Kuolinwuoteellaan lopetti Lönnerot wirsikirjatyönsä, joka oli kestänyt kaksikymmentä vuotta.

Wirkikirja-asiasa on meidän mielipiteemme seuraawa: Kirkolliskokouksen ei sowy parannustöihin ruweta kirkollisiin kirjoihin nähden, sillä näihin sillä ei ole aikaa. Tämmoisesta syntyisi waan huonoa hätätyötä. Sen tehtävä rajoittuukin kirkkolain mukaan kirkollisiin kirjoihin nähden siihen, että se hywäksyy uuden wirsi- ja ewankeliumikirjan, kirkollisen käsikirjan, katekismuksen ja Raamatun käännöksen, ja walitsee ne miehet, jotka walmistawat uusia ehdoituksia näihin (§ 455). Walmiista ehdoituksesta kirkolliskokous siis tekee päätöksen, hywäksyyen taikka hyljäten sen, ja pienempiä korjauksia woi se tehdä, mutta se on selwä, ettei tämä kokous woi ruweta suurempaan walmistustyöhön, kun sen aika on liian lyhyt tähän, ja kun ne miehet, jotka tähän kokoukseen walitaan, eivät ole siihen taikka tähän komitea-työhön walitut. Tehtiinpä Ruotsissa viimeisessä kirkolliskokouksessa päätös muutamain freikkalaisien sanojen merkityksestäkin, waikka suuri osa sen jäseniä ei yhtään freikkalaisia sanaa hymmärtänyt. Semmoisiin kohtiin joudumme vielä mekin, jos kirkolliskokous tekee itsensä walmistawaksi komiteaksi. Kirkolliskokouksen tulee siis taikka

hyväksyä taikka hyljätä komitean ehdotus. Ja meidän käsityksemme mukaan se ei voi muuta, kuin hyljätä, sillä virheet ovat niin useat, ettei niitä voi täällä korjata.

Jos Uusi Virsikirja nyt olisi hyväksyttävä, niin se olisi Lönrotin Väliaikainen Virsikirja, sillä se on, meidän käsityksemme mukaan, paljon parempi, kuin komitean ehdotus. Mutta meistä olisi väärin jättää ne parannukset, jotka viimeinen komitea on tehnyt, ja Lönrotin viimeiset korjaukset olisivat myös lähtettävät, ja ne opilliset virheet, jotka vielä ovat olemassa Väliaikaisessa Virsikirjassa, ovat poistettavat. Ja kirkkolaki säättää, että seurakuntain ja papiston tulee antaa lausunnot uusien kirkollisten kirjojen ehdotuksista, ennenkuin ne esitellään kirkolliskokoukselle hyväksyttäväksi. Mutta Lönrotin Väliaikaisesta Virsikirjasta ei ole tällaista lausuntoa pyydetty. Ja kun Lönrotin ensimmäinen Väliaikainen Virsikirja, niinkuin edellisen Komitean ehdotuskin, 1876 muotiossa kirkolliskokouksessa työnnettiin syrjälle, siitäkin syystä, ettei Virsikirjakomitea ollut uuden kirkkolain määräämällä tavalla kokoon kutsuttu, vaikka edellinen Virsikirjakomitea kutsuttiin kokoon vuonna 1863 ja uusi kirkkolaki pääsi voimaan 1870, ja siitä syystä, ettei seurakuntien mieltä ollut tarpeeksi kuultu, niin ei Lönrotin Väliaikaisen Virsikirjan toinen laitoskaan pääse edellä mainitun lain vaatiman lausunnon alaiseksi. Mutta Suomalaiselle Virsikirjatyölle olisi se tärkeä, että seurakunnat ja papisto lausuntoita antaessaan myös vertailisivat viimeisen komitean ehdotusta Lönrotin Väliaikaiseen Virsikirjaan, kun Kirkolliskokouksen läsky oli, että tämäkin pantaisiin virsikirjatyön perusteeksi, ja ilmoittaisivat mielipiteensä tästä. Tähän olisi sitä enemmän syytä, kuin Lönrot, joka Suomalaisella Virsikirja-alalla oli hartin ja etewin työntekijä, Väliaikaisen Virsikirjan toisessa laitoksessa antoi, niin sanoaksemme, vastalauseen Komitean ehdotuksesta vastaan. Lausuntoihin tällainen vertailu waituttaisi paljon. Tämän edellämmainitun lakipykälän (455)

päätös on kyllä hantala, mutta meidän mielestämme on se kumminkin paikallaan. Edellä mainitut kirkolliset kirjat ja kirkkolaki ovat siitä arvosta seurakunnalle, että, kun kirkolliskokous ei voi ylipäänsä muuta tehdä, kuin hyväksyä taikka hyljätä sen valitseman komitean valmistamaa ehdoitusta, seurakuntainkin tulee saada antaa lausuntonsa näistä. Tämöistä yleisempää tarkastusta nämät kirjat kyllä tarwittawat. Pieni lakiehdotuskin määrättiin wälistä ennen wanhahan koko maakunnan tarkastettawaksi, ennenkuin se wahvistettiin. Mutta jos tämä vaatimus on hyvä taikka huono, on se woimassa pidettävä, niinkauan kuin se lakina on.

Tulewan kirkolliskokouksen tulisi siis, meidän käsityksemme mukaan, vielä valita joku harwalukuinen komitea, joka Lönnrotin Wäliaikaisen Wirsikirjan toiseen laitokseen ottaa parannukset viimeisen komitean ehdotuksesta ja parannukset Lönnrotin viimeisissä korjauksissa ja poistaa opilliset wirheet. Kun Wirsikirja on kansalle niin tärkeä ja rakas, ei jowi minkäänlaista pakkoa käyttää Wirsikirja=muutoksessa. Siitä syntyisi waan wastenmielisyys Uuteen Wirsikirjaan, joka pitkäksi aikaa ottaisi pois sen siunauksen. Sentähden olisi kansa kehoitettava käyttämään kotihartaudessa Lönnrotin Wäliaikaista Wirsikirjaa, että se siihen tutustuisi. Sillä tapaa kansa valmistuisi muutokseen, niin että tämä voitaisiin äkkiä tehdä siinä kirkolliskokouksessa, joka seuraa ensi tulewaa, ja joka laiketi lyhyemmän wäli-ajan perästä kokoontuu, sillä tulewalla kirkolliskokouksella on niin paljon tärkeitä tehtäviä, ettei se suinkaan woi laikkia lopullisesti ratkaista. Sillä tapaa pääsisimme niin pian, kuin tammöisessä muutoksessa on mahdollinen, asian perille. Wirsikirjalle siitä lähtisi hyötyä ja kansa ennättäisi muutokseen mieltymä.

Joku on ehdoitellut, että Suomen kansa pyhittäisi muistopatsaan Lönnrotille sillä, että se hyväksyisi hänen Wirsikirjansa. Tämän muotoisessa yleisessä ehdotuksessa piilee se turmiollinen ajatus, että kirkollinen kirja sentähden hyväksyt-

täisiin, että kansan kuulu, maan valio on sen tehnyt. Mutta mekin suomme sydämmeestä, että Vönnrot saapi tämän muistopatsaan, waikka hänellä kyllä muitakin on; me toivomme sitä sentähden, että Vönnrotin Wirsikirja on meidän mielestämme paras, ja sentähden, ettemme voi tähän aikaan parempaa toimeen saada. Mutta ne parannukset, jotka ovat tehdyt, ovat siihen otettawat, ja siinä vielä olewat opilliset wirheet ovat poistettawat. Suomen kansa voi nyt jo sillä tapaa Vönnrotin Wirsikirjaa hywäksyä, että alkaa sitä kotihartaudessa käyttää. Kirkolliskokous voi sitten aikanaan sitä hywäksyä ja pikemmin kirkollisesti käytettäväksi määrätä, kun ne parannukset ovat siihen tehdyt, jotka se tarpeelliseksi katsoo.

